

Informe executiu Catalunya 2022-2023

Global
Entrepreneurship
Monitor

Amb la col·laboració de:

Autors i equip de recerca:

Carlos Guallarte (director GEM Catalunya). Departament d'Empresa, UAB

Joan Lluís Capelleras. Departament d'Empresa, UAB

Marc Figuls, Institut Metròpoli

Enric Genescà. Departament d'Empresa, UAB

Teresa Obis. Departament d'Empresa, UAB

Dipòsit legal: B 18095-2023

ISBN: 978-84-92940-58-5

Les dades utilitzades per a la confecció d'aquest informe són recollides pel Consorci Internacional GEM. La seva anàlisi i interpretació és responsabilitat exclusiva dels autors.

Coordinació editorial: Anna Oliva

Disseny i maquetació: Ce.Ge - cegeglobal.com

Edició:

Publicacions IERMB

Bellaterra, Setembre 2023

Campus de Bellaterra Plaça del Coneixement,
edifici MRA, planta 2 08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès).

Tel.: 93 586 88 80

E-mail: info@institutmetropoli.cat

Web: institutmetropoli.cat

X: @InstMetropoli

Índex

1. Presentació i resum executiu GEM Catalunya 2022-2023 5

- 1.1. El projecte GEM (Global Entrepreneurship Monitor): abast i metodologia 5
 - 1.1.1 Àmbit geogràfic 6
 - 1.1.2 Bases de dades i fonts d'informació 7
 - 1.1.3 Esquema conceptual del projecte GEM. Relació entre les principals variables 9
- 1.2. Resum executiu 13
- 1.3. Quadre de comandament integral 17

2. El context emprenedor 23

- 2.1. Valors, percepcions i aptituds emprenedores de la població catalana 24
 - 2.1.1 Percepció d'oportunitats de la població catalana i de les seves aptituds per emprendre 28
 - 2.1.2 Impacte de la COVID-19 en l'activitat emprenedora de Catalunya 36
 - 2.1.3 Benchmarking internacional i per comunitats autònomes sobre els valors, les percepcions i aptituds per emprendre 39
- 2.2. Què opinen els experts sobre les condicions de l'entorn per emprendre? 46
 - 2.2.1 Valoració de les condicions de l'entorn per emprendre a Catalunya 47
 - 2.2.2 Benchmarking internacional sobre les condicions de l'entorn per emprendre a Catalunya 51
- 2.3. Quina és la intenció d'emprendre de la població catalana? 55

3. Activitat i dinàmica emprenedora 57

- 3.1. Indicadors del procés emprenedor 57
- 3.2. Dinàmica de l'activitat emprenedora 63
- 3.3. Benchmarking internacional i per comunitats autònomes de l'activitat emprenedora 68

4. Motivació i perfil de les persones involucrades en el procés emprenedor a Catalunya 72

- 4.1. Motivació per emprendre 72
- 4.2. Nivell de formació de l'emprenedor 76
- 4.3. Distribució per edat 80
- 4.4. Distribució per gènere 87
- 4.5. Distribució per nivell de renda 93

5. Característiques de l'activitat emprenedora a Catalunya 99

- 5.1. Sector d'activitat 99
- 5.2. Dimensió actual i esperada dins de cinc anys 102
- 5.3. Orientació innovadora de productes i serveis 107
- 5.4. Orientació innovadora de tecnologies i processos 109
- 5.5. Orientació internacional 112
- 5.6. Orientació social i mediambiental 115
- 5.7. Finançament de l'activitat emprenedora naixent 117
- 5.8. Benchmarking internacional i per comunitats autònomes de les característiques
de l'activitat emprenedora 119

Bibliografia 125

Llista de taules, figures i gràfics 126

Relació dels equips integrants de la xarxa GEM Espanya 2022-2023 130

1. Presentació i resum executiu GEM Catalunya 2022-2023

1.1. El projecte GEM (Global Entrepreneurship Monitor): abast i metodologia

El primer Informe Global del GEM es va publicar el 1999 amb la participació de deu països: Alemanya, el Canadà, Dinamarca, Finlàndia, França, Israel, Itàlia, el Japó, el Regne Unit i els Estats Units d'Amèrica. D'ençà d'aquest primer informe, cada any sense interrupció s'han emès informes tant a escala global com de cada país participant, en què s'analitzen les fases del procés emprenedor; les característiques, motivacions i ambicions dels emprenedors; les actituds de la societat envers la funció empresarial i, finalment, la qualitat dels entorns a què s'enfronten en cada país els nous emprenedors. L'objectiu de l'informe anual és analitzar el fenomen emprenedor i proporcionar dades de les àrees fonamentals que nodreixen la recerca relacionada amb la creació d'empreses. Any rere any s'han sumat a aquest projecte equips de recerca de les principals universitats del món.

El darrer informe publicat és el *Global Entrepreneurship Monitor 2022/2023. Global Report Adapting to a "New Normal"*, Londres: GEM, els autors del qual són Stephen Hill (autor principal), Aileen Ionescu-Somers, Alicia Coduras, et al. Bona prova de l'èxit d'aquest projecte és que al llarg d'aquests més de vint anys hi han participat centenars d'investigadors de més de cent països. Tant a nivell acadèmic com polític i social, cada vegada és més freqüent considerar l'empresari com un dels motors bàsics de l'economia d'un país. La creació d'empreses és la saba del sistema d'economia de mercat i un dels principals motors de desenvolupament econòmic i social d'un país, tant per la influència que té sobre el creixement econòmic com sobre la generació de llocs de treball i, consegüentment, és clau per assolir una economia competitiva i sostenible. El procés d'assignació i reassignació de recursos, així com la vitalitat del sistema econòmic, depèn, en bona mesura, que desapareguin del mercat les empreses ineficaces, d'una banda, i de la creació de noves empreses, de l'altra. Una estructura econòmica equilibrada i sana pressuposa un procés d'entrada i sortida d'empreses del mercat intens, és a dir, un fort dinamisme empresarial. Aquestes són les raons que donen sentit i rellevància a un projecte de tanta envergadura com és el GEM, el qual es considera l'estudi de referència a nivell internacional en el camp de la creació d'empreses.

El *Global Report 2022/2023* presenta els resultats del 24è cicle de recerca del GEM. El 2022 es van entrevistar més de 170.000 persones, les quals sumen els seus punts de vista i experiències als més de 3 milions de persones entrevistades en els cicles anteriors. Els 51 països participants aquest any en aquest projecte representen al voltant de dos terços de la població mundial. Aquest informe ofereix una imatge del nivell d'activitat empresarial en cada economia i examina també les motivacions, intencions i actituds empresarials relacionades amb la creació de noves empreses, la naturalesa dels nous negocis i les seves perspectives d'expandir-se internacionalment i crear nous llocs de treball.

1.1.1 Àmbit geogràfic

Tal com s'ha indicat, en l'última edició (GEM 2022-2023) hi han participat 51 països (taula 1.1.) als quals s'ha efectuat tant l'Enquesta a la població adulta (APS, per les sigles en anglès d'*adult population survey*) com la que fa als experts (NES, per les sigles de *national expert survey*), llevat d'Itàlia i l'Argentina, que únicament han emplenat la segona. Els 51 països participants en aquesta edició es classifiquen en l'informe global (*Global Report 2022/2023*) en tres grups segons el PIB per càpita: menys de 20.000 \$ (nivell C), de 20.000 \$ a 40.000 \$ (nivell B) i més de 40.000 \$ (nivell A). Les dades per dur a terme aquesta classificació es van obtenir del World Bank Data. El criteri de classificació va ser el PIB per càpita, PPA (dòlars internacionals actuals) de l'any 2021 (per a Emirats àrabs, del 2020, i per a Taiwan, dades de l'FMI).

Tal com hem dit, el 2022 s'han entrevistat per al projecte GEM un total de més de 170.000 persones (enquesta a la població adulta) i més de 2.000 experts (enquesta d'opinió als experts). Amb això, el total d'entrevistes efectuades des de la primera enquesta de l'any 1999 excedeix dels tres milions de persones de més de 120 països de tots els continents. Així doncs, un dels principals punts forts d'aquest projecte és el fet de permetre comparar l'activitat emprenedora de diferents països. Espanya es va incorporar a aquest projecte l'any 2000 i Catalunya el 2003. En l'exercici 2022-2023, han participat en el projecte GEM totes les comunitats autònomes d'Espanya. L'associació RED GEM España, amb més de 180 investigadors, 1 equip nacional, 19 equips regionals, 7 equips provincials, més de 30 universitats, més de 100 patrocinadors, més de 35 000 entrevistes anuals a la població adulta i a uns 900 experts és un potentíssim recurs que destaca per la seva capacitat d'estudi, diagnòstic i recerca sobre l'activitat emprenedora, els factors condicionants, la intensitat i les característiques.

Taula 1.1. Països participants en el GEM 2022-2023 agrupats per nivell d'ingressos

Nivell C Països d'ingressos baixos <20.000 \$ PIB per càpita	Nivell B Països d'ingressos mitjans 20.000-40.000 \$	Nivell A Països d'ingressos alts >40.000 \$
Brasil	Argentina	Alemanya
Xina	Xile	Aràbia Saudita
Colòmbia	Croàcia	Àustria
Egipte	Eslovàquia	Canadà
Guatemala	Grècia	Qatar
Índia	Hongria	Xipre
Indonèsia	Letònia	Emirats Àrabs
Iran	Mèxic	Eslovènia
Marroc	Oman	Espanya
Sud-àfrica	Panamà	Estats Units
Togo	Polònia	França
Tunísia	Puerto Rico	Holanda
Veneçuela	Romania	Israel
	Sèrbia	Itàlia
	Taiwan	Japó
	Uruguai	Lituània
		Luxemburg
		Noruega
		Regne Unit
		Rep. Corea
		Suècia
		Suïssa

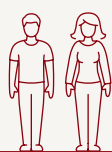
Font: Stephen Hill (autor principal) et al. (2023): *Global Entrepreneurship Monitor 2022/2023. Global Report: Adapting to a "New Normal"*. Londres: GEM.

En bona part de les taules i gràfics que integren l'informe GEM Catalunya 2022-2023 es comparen les dades relatives a Catalunya amb la mitjana d'Espanya, la dels països de la Unió Europea d'ingressos alts (nivell A) i la mitjana de tots els països d'ingressos alts (nivell A). A la taula 1.1 figuren els 22 països d'ingressos alts que han participat en el GEM 2022-2023. Amb tot, en el càlcul de les mitjanes relatives a l'Enquesta a la població adulta (APS) no hi figura Itàlia perquè, tal com s'ha dit, no ha emplenat l'APS; tampoc Xipre i Luxemburg per la seva baixa població respecte dels altres països que conformen les mitjanes.

1.1.2 Bases de dades i fonts d'informació

Els participants en el projecte GEM (països i comunitats autònomes d'Espanya) operen sota un mateix model teòric, una metodologia comuna i l'homogeneïtzació en els procediments d'obtenció i tractament de les dades. Això és el que fa possible la comparació de les dades relatives a les característiques del procés emprenedor de diferents àmbits geogràfics. Els informes que integren el projecte GEM es nodreixen de tres fonts d'informació que es detallen a la figura 1.1. Les dues primeres es basen en eines originals i pròpies del projecte i són sotmeses a rigorosos controls de qualitat per assegurar que les respostes obtingudes relatives a tots els països participants siguin comparables. La tercera font prové de dades secundàries, especialment de tipus econòmic i social.

Figura 1.1. Les fonts d'informació que nodreixen l'observatori GEM

1

ENQUESTA A LA POBLACIÓ DE 18-64 ANYS

(APS: adult population survey)

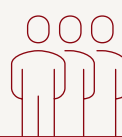
- Serveix per obtenir els indicadors principals d'activitat emprenedora i caracteritzar-la.
- Es du a terme entre els mesos de juny i setembre de 2022 a totes les nacions, regions o ciutats participants.
- A Catalunya s'han entrevistat 2.700 persones. A la taula 1.2 es detalla la fitxa tècnica de l'enquesta.

2

ENQUESTA ALS EXPERTS EN L'ENTORN PER EMPRENDRE

(NES: national expert survey)

- Serveix per valorar l'estat de les principals variables que influeixen en el procés emprenedor i que en poden condicionar la magnitud i les característiques.
- Cada país, regió o ciutat selecciona una mostra representativa de 36 experts en 9 àmbits: finançament, polítiques governamentals, programes públics, educació, transferència d'R+D, infraestructura comercial i física, obertura del mercat intern i normes socials i culturals, que són entrevistats mitjançant un ampli qüestionari dissenyat per GEM.
- L'enquesta es du a terme entre els mesos de maig i juny de 2022 i a Catalunya s'han entrevistat 36 persones expertes.

3

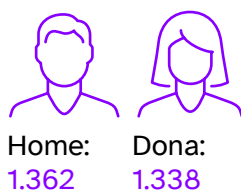
FONTS SECUNDÀRIES

- Anualment GEM recopila informació de les més prestigioses fonts (FMI, OCDE, Eurostat, ONU, INE, WYB, etc.) sobre: desenvolupament econòmic, demografia, mercat laboral, innovació, competitivitat, educació i totes les variables considera rellevants en relació amb l'anàlisi de l'activitat emprenedora.
- La recopilació s'ha efectuat des del novembre fins al febrer del 2023, i s'ha tractat de proporcionar als equips les dades més actualitzades, juntament amb les sèries temporals necessàries.

L'enquesta a la població adulta catalana d'entre 18 i 64 anys es va dur a terme d'acord amb les característiques que es detallen a la fitxa tècnica de la taula 1.2. A Catalunya s'han fet 2.700 enquestes i a nivell estatal, 36.235.

Taula 1.2. Fitxa tècnica de l'enquesta a la població adulta catalana

Univers:	Població resident a Catalunya de 18 a 64 anys
Població objectiu:	4.896.855 individus (Font: INE)
Mostra:	2.700 individus
Marge de confiança:	95,0%
Error mostral:	±1,89% per al conjunt de la mostra ¹
Variància:	Màxima indeterminació (p=q=50%)
Període realització d'enquestes:	Juny-setembre de 2022
Treball de camp, enregistrament i creació de bases de dades:	Institut Opinometre
Distribució de la mostra:	

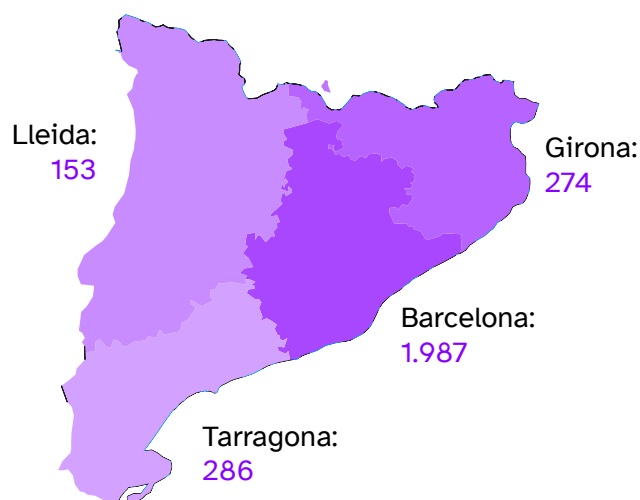
Gènere

Edat

18-24:	298
25-34:	496
35-44:	667
45-54:	686
55-64:	553

Àmbit

Urbà:
2.433

Rural²:
267

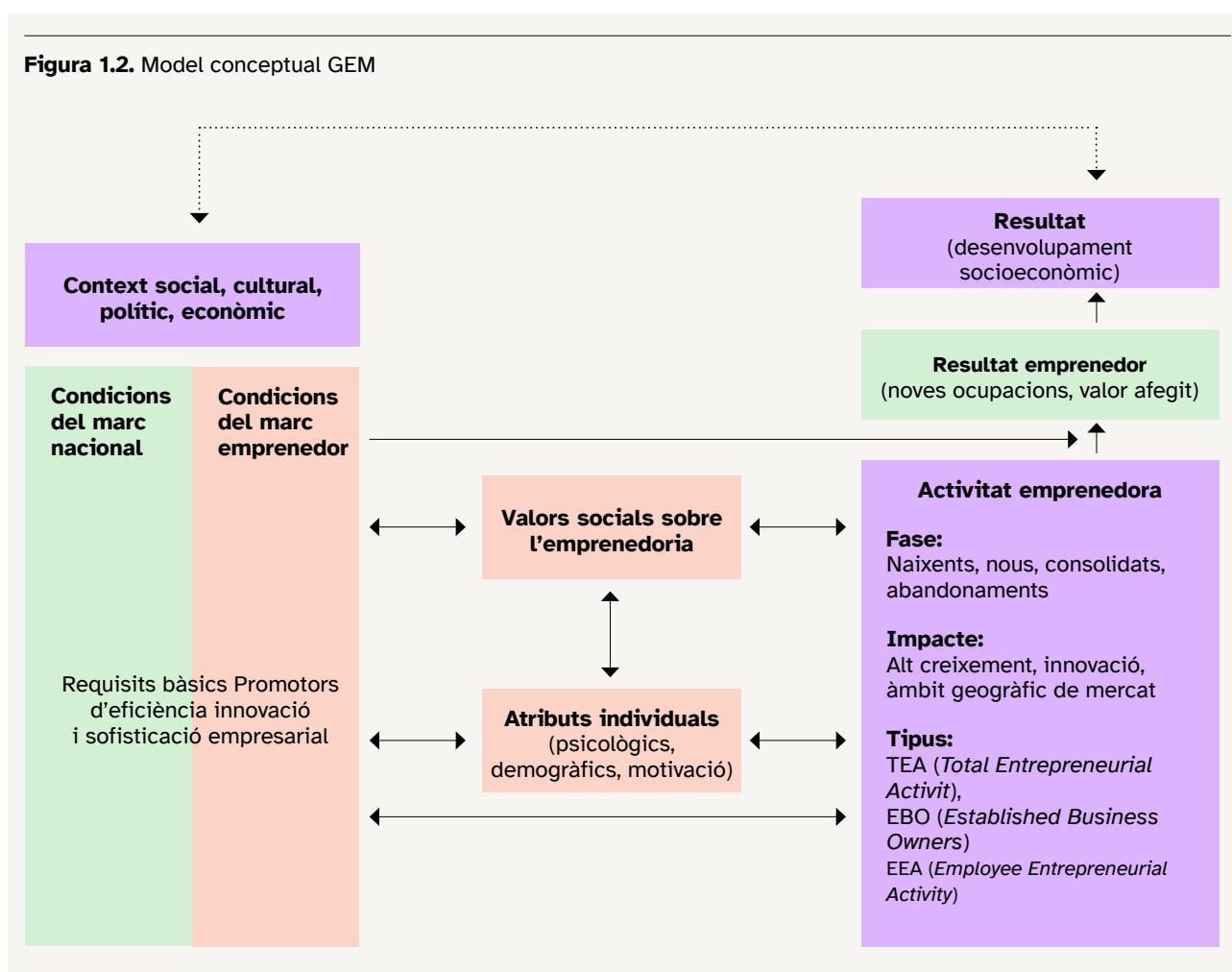
Província

1 Suposant un nivell d'indeterminació màxim, p=q=50%, l'error mostral al 95% de confiança és d'1,89% per a Catalunya, 2,2% per a Barcelona, 5,92% per a Girona, 7,92% per a Lleida i 5,79% per a Tarragona.

2 GEM considera rural la població dels municipis de menys de 5.000 habitants.

1.1.3 Esquema conceptual del projecte GEM. Relació entre les principals variables

Segons el projecte GEM, la intensitat i les característiques de l'emprenedoria, entesa com la creació de noves empreses, és conseqüència de la interacció, d'una banda, entre la percepció que l'emprenedor té sobre les oportunitats que li ofereix l'entorn i les pròpies capacitats, habilitats i motivacions per emprendre; i, de l'altra, les condicions de l'entorn en què es desenvolupa aquest empenedor. El resultat d'aquesta activitat empresarial serà, alhora, un condicionant important del grau de desenvolupament socioeconòmic del país. En suma, tal com es pot veure a la figura 1.2, l'activitat empenedora, la seva intensitat i característiques, no són un acte aïllat d'un individu independent del context social, sinó que està íntimament entroncada amb aquest entorn.

Font: Stephen Hill (autor principal) et al. (2023): *Global Entrepreneurship Monitor 2022/2023. Global Report: Adapting to a "New Normal"*. Londres: GEM.

El context social, cultural, polític i econòmic del país ocupa un lloc central en aquest esquema conceptual i d'interrelacions. La informació relativa a cada país per a cadascun d'aquests elements prové de les dues fonts d'informació descrites a l'apartat anterior: fonts secundàries i enquesta als experts (NES). Per estudiar el context de l'emprenedoria, aquesta enquesta se centra en els aspectes següents: finançament per a emprenedors: suficiència i facilitat d'accés (ítem afegit en aquesta edició); polítiques públiques de suport a l'emprenedoria; polítiques públiques: burocràcia i impostos; programes públics de suport a l'emprenedoria; educació i formació emprenedora en l'etapa escolar; educació i formació emprenedora en l'etapa postescolar; transferència d'R+D; existència i accés a infraestructures comercials i professionals; dinàmica del mercat i facilitat d'accés; barreres d'accés al mercat intern; existència i accés a infraestructures físiques i de serveis; normes culturals i socials. En l'enquesta als experts (NES), s'han afegit el 2022 algunes qüestions relatives a la recuperació de la pandèmia i també algunes relatives a les accions en suport dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de les Nacions Unides.

El 2019 es va publicar per primera vegada l'índex de context d'emprenedoria nacional (NECI, per les sigles en anglès) calculat per mitjà de les valoracions que van donar els experts als ítems indicats en el paràgraf anterior. A l'Informe Global 2019-2020 es van introduir refinaments metodològics en el càlcul d'aquest índex consistents a aplicar l'anàlisi de components principals a les valoracions dels experts nacionals a les condicions de l'entorn de cada país. El resultat és l'obtenció d'únic indicador NECI per país que mesura el nivell del seu context d'emprenedoria. En aquest darrer Informe, aquest índex unitari per país va del 7,2 dels Emirats Àrabs al 3,2 de Veneçuela, a Espanya és de 4 i a Catalunya, de 5.

El context social, cultural, polític i econòmic d'un país influeix també en la valoració i la percepció que la societat té de la funció empresarial i en la valoració i la percepció que els emprenedors potencials tenen sobre l'existència o no d'oportunitats per emprendre i sobre la pròpia vàlua (capacitat i motivació) per posar en marxa una nova empresa. El context socioeconòmic i cultural del país en relació amb l'emprenedoria és, per tant, un factor clau per explicar, d'una banda, la intensitat de la propensió a iniciar noves activitats empresarials i per explicar també, d'una altra, els resultats i la qualitat de l'empresa creada. A la figura 1.2 es pot veure que es produeix també un efecte de retroalimentació en relació amb cadascun d'aquests elements, és a dir, el context socioeconòmic i cultural influeix en la propensió a l'emprenedoria d'una societat i en els resultats que se'n deriven i, alhora, aquella i aquests influeixen en el propi context socioeconòmic.

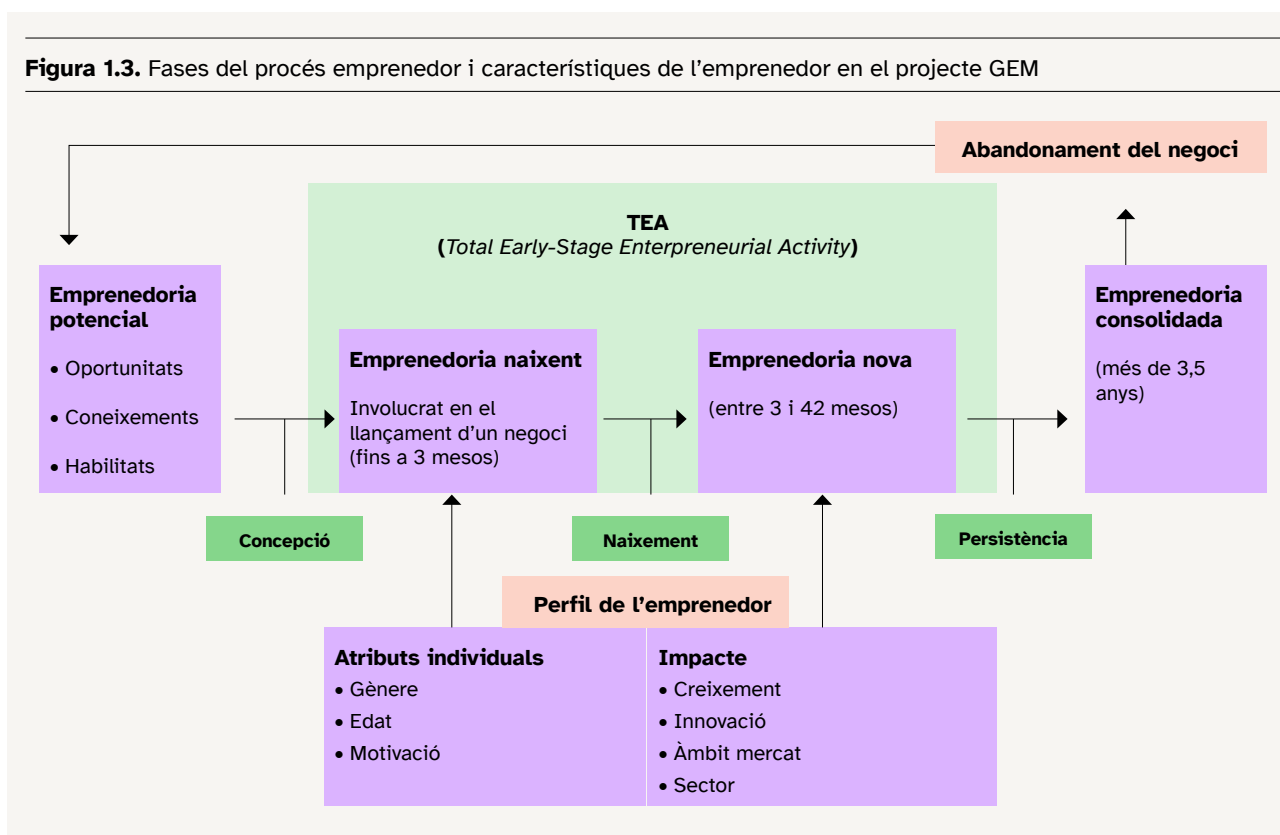
A partir de l'enquesta a la població (APS) es quantifiquen per a cada país els indicadors següents sobre valoració social de l'activitat emprenedora:

-
- a. La percepció que la societat té sobre l'estatus social i econòmic que tenen els emprenedors amb èxit.
 - b. El grau en què l'activitat empresarial és considerada per la societat una bona opció professional i, finalment,
 - b. L'atenció i valoració que els mitjans de comunicació presten a l'activitat emprenedora.
-

En la mateixa enquesta (APS) també es pregunta sobre la percepció d'oportunitats per emprendre i l'existència d'aptituds i coneixements per fer-ho. En concret, les variables bàsiques relatives a les percepcions que la societat en general i els emprenedors potencials en particular tenen sobre l'entorn i sobre si mateixos són segons GEM:

- a. El grau en què es perceben bones oportunitats per emprendre.
- b. La percepció respecte d'un mateix sobre si disposa de les capacitats i habilitats necessàries per ser empresari.
- c. La percepció sobre la facilitat o dificultat que en el país té crear una empresa.
- d. La por del fracàs

Finalment, es considera que un indicador i alhora factor influent en la intensitat de la propensió a l'emprenedoria és el nombre de persones que hom coneix personalment que en els darrers dos anys han creat una empresa. A la figura 1.2 es pot veure que la interacció d'aquests elements (valoració social de la funció empresarial, d'una banda, i la percepció d'oportunitats i de les capacitats pròpies, de l'altra) condiciona la intensitat de l'activitat emprenedora i, tal com s'explicita a la figura 1.3, la seva qualitat i característiques

Font: Stephen Hill (autor principal) et al. (2023); *Global Entrepreneurship Monitor 2022/2023. Global Report: Adapting to a "New Normal"*. Londres: GEM.

Els valors socials, les percepcions individuals, la motivació, la formació... condicionen i determinen, en primera instància, la intensitat amb què en una determinada societat es manifesta la intenció d'emprendre, és a dir, la intenció d'iniciar una nova activitat empresarial. El percentatge de població adulta que en un període determinat manifesta la intenció de crear una empresa els propers tres anys servirà per mesurar el grau d'emprenedoria potencial d'aquesta societat. Una part d'aquests emprenedors potencials crearà la seva pròpia empresa, serà un nou empresari. A l'esquema de la figura 1.3 es distingeix entre emprenedoria naixent (fins a tres mesos d'activitat efectiva), nova (de 3 mesos fins a 3,5 anys) i consolidada (més de 3,5 anys). Un dels indicadors bàsics del GEM és la TEA, que és igual al percentatge de la població adulta que en un període determinat manifesta ser empresari (propietari i directiu) d'una empresa en fase inicial, naixent o nova. Aquest indicador de l'emprenedoria en fase inicial quantifica la intensitat emprenedora d'un país determinat. La comparació entre el valor de la TEA d'una societat (empresaris d'empreses naixents o noves) i el percentatge de la població que manifesta haver deixat de ser empresari (abandonament de l'activitat empresarial), ja sigui perquè s'ha traspassat o bé perquè ha desaparegut, és un bon indicador de la dinàmica empresarial d'aquesta societat.

El projecte GEM permet també valorar i quantificar la qualitat de l'emprenedoria a través de l'estudi, d'una banda, de la motivació per emprendre, la formació de l'emprenedor i les característiques demogràfiques (edat i gènere) i, de l'altra, de les característiques i aspiracions de l'empresa creada: sector d'activitat, dimensió, objectius de creixement, grau d'innovació, internacionalització i orientació social i mediambiental de la nova empresa: mitjançant aquests aspectes es valora, en suma, la qualitat de l'emprenedoria (figura 1.3) de la qual en bona mesura depèn la capacitat de creixement de l'empresa i la seva probabilitat de supervivència. En aquest informe seguirem l'esquema conceptual presentat en aquest apartat (figures 1.2 i 1.3). És precisament la utilització d'una mateixa base teòrica i unes dades obtingudes seguint la mateixa metodologia el que fa possible comparar els resultats de la nostra recerca amb els d'altres països i comunitats autònomes.

El projecte GEM Catalunya s'ha dut a terme en el marc de l'Observatori de la Petita i Mitjana Empresa, iniciativa conjunta entre el Departament d'Empresa de la Universitat Autònoma de Barcelona i l'Institut Metropol, i la seva realització ha estat possible gràcies al patrocini de l'Àrea de Desenvolupament Econòmic, Turisme i Comerç de la Diputació de Barcelona i al Departament d'Empresa i Treball de la Generalitat de Catalunya. Aquest informe, GEM Catalunya 2022-2023, forma part d'una sèrie que es va iniciar el 2004 i brinda al lector l'oportunitat de conèixer l'activitat emprenedora catalana de manera rigorosa

1.2. Resum executiu

Valors, percepcions i aptituds emprenedores de la població catalana

El projecte GEM considera múltiples factors relacionats amb les percepcions de les persones sobre la valoració social de l'emprenedoria i les seves pròpies habilitats emprenedores.

D'una banda, els resultats de l'enquesta a la població adulta catalana el 2022 mostren que el percentatge de persones que opinen que emprendre atorga estatus social i econòmic és del 55%, el mateix que assoleix Espanya. Aquest percentatge està per sota de la mitjana dels països d'alts ingressos de la UE (70%) i de la dels països d'alts ingressos a nivell mundial (78%). Així mateix, un 50% dels catalans consideren que ser emprenedor és una bona opció professional, un percentatge que supera en tres punts la mitjana espanyola (47%). Els percentatges són més alts als països de la UE d'alts ingressos (61%) i als països d'alts ingressos (64%). De manera similar, el percentatge de persones adultes a Catalunya que considera que es difonen notícies positives sobre l'emprenedoria als mitjans de comunicació és del 50%, que de nou està tres punts per sobre de la mitjana espanyola (47%). En canvi, la proporció és força més elevada a la UE (69%) i a nivell mundial (72%).

D'altra banda, hi ha un 26% dels adults catalans que perceben bones oportunitats per emprendre. A nivell espanyol el percentatge és el mateix (26%), mentre que la mitjana en els països d'alts ingressos és més alta (50% a la UE i un 53% a la resta del món). Ara bé, a Catalunya hi ha una percepció força positiva pel que fa a les habilitats necessàries per emprendre, similar a la de països més avançats. Així, un 47% dels catalans afirma tenir les habilitats requerides per emprendre, un valor idèntic al de la mitjana espanyola (47%), mentre que als països europeus és dos punts superior (49%) i fins a cinc punts superior a la resta del món (52%). Pel que fa a l'existència de models de referència, el 43% dels enquestats a Catalunya afirmen tenir coneixement d'altres emprenedors. La mitjana espanyola està per sota (41%), mentre que les mitjanes a la UE (50%) i la resta del món (51%) estan per sobre. Pel que fa a la por del fracàs, un 57% de la població adulta catalana manifesta que aquest factor suposa un obstacle per emprendre. A Espanya el percentatge assoleix un punt més (58%). La mitjana europea i la mundial són inferiors (48% i 46%, respectivament).

En síntesi, tant la valoració social de l'emprenedoria com les percepcions sobre les habilitats emprenedores són una mica més altes a Catalunya en comparació amb Espanya, però estan per sota dels nivells assolits als països d'alts ingressos.

Què opinen els experts sobre les condicions de l'entorn per emprendre?

El marc conceptual GEM i la literatura sobre emprenedoria atorguen a l'entorn un paper rellevant tant en l'activitat emprenedora com en el seu impacte en el desenvolupament econòmic d'un territori. El projecte GEM mitjançant una eina pròpia, l'enquesta a experts (NES), recull informació sobre l'estat dels factors que la literatura especialitzada identifica com a més influents en el context emprenedor.

Les millors puntuacions, que aproven amb valoracions superiors a 5, són: existència i accés a infraestructura física i de serveis, existència i accés a infraestructura comercial i professional, normes socials i culturals, programes públics i educació i formació emprenedora en l'etapa postescolar. En canvi, les que han rebut una puntuació menor són: educació i formació emprenedora en l'etapa escolar, polítiques públiques prioritzant l'emprenedoria i el seu suport, transferència d'R+D i dinàmica del mercat intern.

Les condicions de l'entorn per emprendre de Catalunya respecte a Espanya són superiors en tots els factors, mentre que respecte a Europa són superiors en quatre.

Des del 2018 GEM introdueix l'índex de context d'emprenedoria nacional (NECI), calculat a partir dels indicadors anteriors, per proporcionar amb un sol valor l'estat mitjà del context de l'emprenedoria en cada territori i, així, permetre'n la classificació. Catalunya obté un 5,0, gairebé igual al valor d'Europa (5,1) i superior al d'Espanya (4,0).

A més, hi ha una percepció alta (6,0) sobre el grau de recuperació dels nivells d'activitat previs a la pandèmia, superior en 0,7 punts a Espanya.

El grau de prioritat assignat als ODS (Objectius de Desenvolupament Sostenible) de les Nacions Unides a Catalunya és superior a la mitjana d'Espanya i Europa.

Quina és la intenció d'emprendre de la població catalana?

La intenció de crear una empresa és un factor important per identificar el nivell d'emprenedoria potencial que hi ha en una societat determinada. En el model conceptual del projecte, la valoració social de l'activitat empenedora, la valoració d'oportunitats i aptituds personals i les condicions de l'entorn determinen en bona mesura la intensitat amb què es manifesta la intenció d'emprendre. Aquella part de la població que en un moment determinat manifesta la seva intenció de crear una empresa pròpia en els propers anys configura l'emprenedoria potencial d'aquesta societat.

A Catalunya el percentatge de persones que espera empendre en els propers 3 anys s'ha situat el 2022 en el 9,9%, mentre que a la demarcació de Barcelona ha arribat al 10,4%. En tots dos casos, hi ha un increment respecte a l'any anterior: 2,4 punts percentuals a Barcelona i 1,4 punts a Catalunya.

Si comparem aquests resultats amb els dels països d'alts ingressos, s'observa que la intenció d'emprendre el 2022 a la UE i, sobretot, a nivell mundial ha assolit uns nivells molt més alts: 15,0% i 20,7%, respectivament. Això vol dir que se situen aproximadament entre cinc i deu punts percentuals per sobre dels nivells de Catalunya i Espanya (9,4%). Per tant, aquesta variable continua tenint un clar marge de millora amb vista al futur. De fet, des del 2016 fins a l'actualitat l'ampli diferencial s'ha mantingut força constant.

Amb tot, els valors d'emprenedors potencials a Catalunya són relativament positius i esperançadors, tenint en compte que s'emmarquen en un context amb una baixa valoració social de l'activitat empenedora i una baixa identificació d'oportunitats en l'entorn susceptibles de ser explotades mitjançant la creació de noves empreses.

Activitat i dinàmica empenedora

Catalunya ha continuat liderant el 2022, igual que el 2020 i el 2021, l'activitat empenedora a Espanya amb una TEA del 6,9%. És a dir, set persones de cada cent adultes d'entre 18 i 64 anys estava involucrada en negocis en fase inicial.

Hi ha 337.031 persones d'entre 18 i 64 anys involucrades en activitats empenedores de 0 a 3,5 anys; 161.689 empenedors naixents i 175.343 empenedors nous. És a dir, un 48% de naixents i un 52% de nous. D'altra banda, 485.814 són empenedors potencials, que tenen la intenció d'emprendre els propers 3 anys; 402.025 són empresaris consolidats, de més de 3,5 anys; i 116.965 han abandonat el negoci.

Barcelona ha tornat a ser el 2022 la primera en TEA d'Espanya. Els dos anys anteriors, 2020 i 2021, ja ha destacat com de bé la demarcació de Barcelona ha aguantat la crisi de la COVID-19: el 2020 va ser la primera a Espanya tant en empenedors naixents, nous i en fase inicial; i el 2021, la segona a TEA, després de Catalunya.

Si s'analitza l'evolució de la TEA, la de Catalunya i Barcelona s'ha mantingut sempre per sobre de la d'Espanya.

El lleuger descens de la TEA catalana (-0,3 punts) és fruit de la disminució dels emprenedors naixents (-0,5 punts) i de l'augment dels nous (+0,2 punts). Mentre que l'augment de la TEA de Barcelona és perquè l'increment dels nous (+0,5 punts) ha estat superior al descens dels naixents (-0,3).

Els emprenedors consolidats (iniciatives empresarials de més de 3,5 anys) representen el 8,2% de la població adulta de Catalunya, un valor superior al d'Espanya (7,0%) i d'Europa (6,2%).

Catalunya ha registrat una baixa xifra d'abandonaments, el 2,4% (enfront del 2,5% d'Espanya i el 3,9% d'Europa). D'aquests, el 72% va tancar definitivament i el 28% va traspasar el negoci. Darrere dels abandonaments empresarials hi ha diferents motius. L'any anterior la pandèmia del coronavirus va ser el motiu principal (27,8%), però aquest any la seva incidència ha estat mínima (3,1%). El 2022, de nou, la principal raó ha estat que el negoci no era rendible (38,0%), igual que a Espanya (35,6%). Les raons següents s'atribueixen a l'abandonament voluntari per part de l'emprenedor: raons personals (15,9%), l'oportunitat de vendre el negoci (11,1%) i que ha trobat una altra feina o oportunitat de negoci més atractiva (6,8%). Aquestes dues últimes poden estar considerades com a sortides reeixides. Els problemes per obtenir finançament de nou han passat a tenir un paper relativament rellevant (11,1%), després de diversos anys amb una incidència mínima.

Motivació i perfil de les persones involucrades en el procés emprenedor a Catalunya

La qualitat de l'emprenedoria depèn fonamentalment del perfil motivador de l'emprenedor i del seu nivell de formació. El 2022 han millorat tots dos.

Arran de la pandèmia, els motius reactius o *push* (es crea l'empresa perquè el treball escasseja, per necessitat) van créixer del 17% (2019) al 48% (2020) i van disminuir progressivament fins al valor del 42% el 2022. Xifra similar a la d'Espanya (41%), però força superior a la d'Europa (31%). Aquesta diferència en el perfil motivacional de les empreses catalanes incideix en la qualitat de l'emprenedoria, les expectatives de creixement i la capacitat de supervivència.

El capital humà de l'emprenedor i el nivell d'educació formal determinen, en bona mesura, la capacitat d'identificar oportunitats de negoci, el grau d'encert en prendre la decisió de crear una empresa pròpia, orientar-la a la innovació i al creixement, i la implementació de l'estratègia escollida. Les investigacions assenyalen que, en entorns amb informació incompleta i incertesa, com se solen donar quan es crea una nova empresa, el nivell d'estudis té un valor important com a senyal d'habilitat productiva i d'encert en la presa de decisions.

És remarcable i esperançador l'augment de pes que s'ha produït en els darrers dos anys dels nous empresaris amb estudis superiors. El 2022 el 76% dels emprenedors en fase inicial tenien estudis de grau o postgrau, 17 punts percentuals més que el 2021 (59%).

Els resultats obtinguts a l'enquesta a la població adulta del GEM l'any 2022 confirmen que l'edat mitjana dels emprenedors catalans augmenta a mesura que avancen en el procés emprenedor. En el cas dels emprenedors potencials, l'edat mitjana és de 36 anys, mentre que per a aquells en la fase inicial (TEA) és de 42 anys, i per als emprenedors consolidats ascendeix als 49 anys. L'edat mitjana dels que han abandonat el negoci és de 44 anys. Pel que fa a la TEA per grups d'edat, s'observa un creixement d'aquest índex en el col·lectiu de 18 a 34 anys, que ha passat del 5,5% al 5,9%. En canvi, en el grup de 35 a 64 anys baixa del 7,9% al 7,4%.

Atenent al gènere, el percentatge d'homes emprenedors continua sent superior al de les dones en la majoria de les etapes del procés emprenedor. Aquesta diferència és més pronunciada en els emprenedors nous (60% homes i 40% dones). En les fases potencial i consolidada, la bretxa és menor (53% homes i 47% dones). Ara

bé, és interessant destacar que la proporció de dones és superior en el grup d'emprenedors naixents (54% davant 46%). A més, els resultats mostren una petita reducció en la bretxa entre homes i dones en la taxa d'emprenedoria (TEA): en els homes és del 7,3%, mentre que en les dones és del 6,5%.

Pel que fa al nivell d'ingressos, el projecte GEM classifica la TEA en tres trams de renda. Els resultats mostren que a Catalunya la TEA en el tram superior ha disminuït tres punts i se situa en el 7,1%. El terç mitjà també ha experimentat un descens, i ha passat del 8,3% al 5,3%, mentre que el terç inferior se situa en el 6,2%.

Característiques de l'activitat emprenedora a Catalunya

Sector: en les empreses creades (TEA) disminueix fortament la proporció del sector industrial i del de serveis al consum (-8 punts percentuals en cada cas) i es produeix un fort augment de pes dels serveis a les empreses (+15 punts percentuals).

Dimensió actual i esperada d'aquí a cinc anys: el 2022 la mida inicial de les noves empreses ha continuat disminuint, i ha quedat en 2,8 treballadors. La dimensió esperada d'aquí a cinc anys, que denota les aspiracions de creixement, també cau fins als 4,2 treballadors.

Orientació innovadora de productes i serveis: les empreses de creació recent que afirmen tenir productes que suposen una certa novetat d'àmbit internacional han baixat del 9% al 5%. En contraposició, les que diuen que no tenen productes nous han passat del 76% al 80%.

Orientació innovadora de tecnologies i processos: la proporció d'empreses catalanes que utilitzen tecnologies que incorporen alguna novetat internacional és del 7% i que utilitzin tecnologies noves d'àmbit local o nacional, del 16%.

Orientació internacional: en l'últim any s'ha erosionat lleugerament la forta millora observada el 2021. Així, la proporció de noves empreses no exportadores ha passat del 70,7% al 72,5% el 2022 i el segment que exporta entre el 25% i el 75% de les vendes ha passat del 8,4% al 6,6%.

Orientació mediambiental: el 69% de les empreses a l'hora de prendre decisions sobre el futur tenen en compte les implicacions ambientals.

Finançament de l'activitat emprenedora naixent: el capital llavor necessari per als projectes naixents va ser, de mitjana, de 63.599 € i la mitjana s'ha mantingut en 20.000 €. Els estalvis personals representen el 58% del total de capital llavor (2 punts percentuals menys que l'exercici anterior). La font de finançament següent van ser les institucions financeres: un 19% del total (un punt menys que el 2021). En tercer lloc, els familiars i els amics: un 10% (un punt menys que l'exercici anterior). Els programes públics (subvencions o ajudes) han arribat al 7%, quatre punts més que el 2021.

1.3. Quadre de comandament integral

Taula 1.3. Quadre de Comandament Integral GEM Catalunya 2022

Percepcions de la població de 18-64 anys entrevistada sobre els valors, les actituds, les habilitats, experiències i intencions emprenedores	2021	2022	Variació pp (22-21)
Percep models de referència (coneix emprenedors)	35,0%	42,7%	7,7%
Percep oportunitats per emprendre en els propers sis mesos	31,1%	25,9%	-5,2%
Reconeix en si mateix habilitats i coneixements requerits per emprendre	50,6%	47,4%	-3,2%
La por del fracàs és un obstacle per emprendre	54,0%	56,9%	2,9%
Considera que la majoria de la població preferiria tenir el mateix nivell de vida	32,5%	28,7%	-3,8%
Ha manifestat la seva intenció d'emprendre els propers tres anys	8,5%	9,9%	1,4%
Ha abandonat una activitat per tancar-la o traspasar-la	2,5%	2,4%	-0,1%
Ha actuat com a inversor informal o com a <i>business angel</i>	4,6%	5,7%	1,1%
Emprendre com a bona opció professional	59,8% ^{*3}	49,7%	-10,1%
Emprendre genera bon estatus social i econòmic	61,2% [*]	55,4%	-5,8%
Als mitjans de comunicació apareixen històries d'èxit empresarial	58,8% [*]	49,9%	-8,9%
TEA: Percentatge de la població de 18-64 anys involucrada en iniciatives emprenedores d'una antiguitat entre 0 i 3,5 anys	2021	2022	Variació pp (22-21)
TEA Total (naixents + nous)	7,2%	6,9%	-0,3%
TEA Emprenedors naixents	3,8%	3,3%	-0,5%
TEA Emprenedors nous	3,4%	3,6%	0,2%
TEA Femenina (sobre total de població femenina de 18-64 anys)	6,7%	6,5%	-0,2%
TEA Masculina (sobre total de població masculina de 18-64 anys)	7,6%	7,3%	-0,4%
Distribució de la TEA, presa com a 100%	2021	2022	Variació pp (22-21)
TEA per marcar una diferència al món	39,1%	34,3%	-4,8%
TEA per crear una gran riquesa o generar una renda molt alta	33,2%	35,0%	1,8%
TEA per continuar una tradició familiar	14,5%	21,2%	6,7%
TEA per guanyar-me la vida perquè la feina escasseja (costa aconseguir una feina)	74,2%	66,5%	-7,7%

3 * Dades del 2020.

TEA del sector extractiu o primari	1,1%	1,1%	0,0%
TEA del sector transformador	20,2%	12,5%	-7,8%
TEA del sector de serveis a empreses	35,1%	50,2%	15,1%
TEA del sector orientat al consum	43,6%	36,2%	-7,4%
TEA sense empleats	43,0%	44,3%	1,2%
TEA d'1-5 empleats	47,5%	49,9%	2,5%
TEA de 6-19 empleats	5,7%	2,5%	-3,2%
TEA de 20 i més empleats	3,8%	3,3%	-0,5%
TEA iniciatives amb baix nivell tecnològic	90,7%	85,5%	-5,2%
TEA iniciatives amb mitjà nivell tecnològic	5,1%	7,0%	1,8%
TEA iniciatives amb alt nivell tecnològic	4,2%	7,5%	3,3%
TEA iniciatives que exporten més del 25%	14,3%	12,5%	-1,8%
TEA iniciatives amb expectativa de més 5 empleats en 5 anys	14,0%	9,2%	-4,8%
Empreses consolidades: Percentatge de població adulta en iniciatives de més de 3,5 anys.	2021	2022	Variació pp (22-21)
Empreses consolidades	8,6%	8,2%	-0,4%
Valoració dels experts sobre les condicions de l'ecosistema emprendedor espanyol (Escala Likert: 0 a 10)	2021	2022	Variació (22-21)
Finançament suficient per a emprendadors	4,3	4,9	0,6
Facilitat per accedir al finançament dels emprendadors	4,5	4,7	0,2
Polítiques governamentals: emprendoria com a prioritat i el seu suport	4,6	4,1	-0,4
Polítiques governamentals: burocràcia i impostos	4,5	4,5	0,1
Programes governamentals	5,8	5,6	-0,2
Educació i formació emprendedora etapa escolar	3,8	3,8	0,0
Educació i formació emprendedora etapa postescolar	5,7	5,3	-0,4
Transferència d'R+D	4,1	4,3	0,1
Existència i accés a infraestructura comercial i professional	6,0	6,1	0,0
Dinàmica del mercat intern	3,2	4,4	1,3
Barreres d'accés al mercat intern	4,9	4,7	-0,3
Existència i accés a infraestructura física i de serveis	6,2	6,6	0,3
Normes socials i culturals	5,8	5,7	-0,1

NECI (índex de context d'emprenedoria nacional)	4,9	5,0	0,1
Grau de recuperació dels nivells d'activitat previs a la pandèmia a les empreses		6,0	
Percepció sobre el grau de prioritat assignat a la responsabilitat social en empreses noves i en creixement		6,1	
Percepció sobre el grau de prioritat assignat a l'exercici econòmic en empreses noves i en creixement		4,8	
Percepció sobre el grau de prioritat assignat a les bones pràctiques ambientals per part d'empreses noves i en creixement		6,4	
Percepció sobre el grau de prioritat que assignen a la sostenibilitat les empreses noves i en creixement		6,7	
Percepció sobre el grau de prioritat assignat a la sostenibilitat empresarial per part dels poders públics a través de noves regulacions/lleis		6,2	

Taula 1.4. Quadre de Comandament Integral GEM Espanya 2022

Percepcions de la població de 18-64 anys entrevistada sobre els valors, les actituds, les habilitats, experiències i intencions emprenedores	2021	2022	Variació pp (22-21)
Percep models de referència (coneix emprenedors)	38,1%	42,7%	4,7%
Percep oportunitats per emprendre en els propers sis mesos	30,0%	25,9%	-4,1%
Reconeix en si mateix habilitats i coneixements requerits per emprendre	49,7%	47,4%	-2,3%
La por del fracàs és un obstacle per emprendre	58,5%	56,9%	-1,6%
Considera que la majoria de població preferiria tenir el mateix nivell de vida	35,8%	28,7%	-7,1%
Ha manifestat la seva intenció d'emprendre els propers tres anys	9,0%	9,9%	0,9%
Ha abandonat una activitat per tancar-la o traspasar-la	2,2%	2,4%	0,2%
Ha actuat com a inversor informal o com a <i>business angel</i>	4,7%	5,7%	1,0%
TEA: Percentatge de la població de 18-64 anys involucrada en iniciatives emprenedores d'una antiguitat entre 0 i 3,5 anys	2021	2022	Variació pp (22-21)
TEA Total (naixents + nous)	5,5%	6,9%	1,4%
TEA Emprenedors naixents	2,9%	3,3%	0,4%
TEA Emprenedors nous	2,6%	3,6%	1,0%
TEA Femenina (sobre total de població femenina de 18-64 anys)	5,6%	6,5%	0,9%
TEA Masculina (sobre total de població masculina de 18-64 anys)	5,4%	7,3%	1,9%
Distribució de la TEA, presa com a 100%	2021	2022	Variació pp (22-21)
TEA per marcar una diferència al món	42,9%	34,3%	-8,6%

TEA per crear una gran riquesa o generar una renda molt alta	37,8%	35,0%	-2,8%
TEA per continuar una tradició familiar	19,5%	21,2%	1,7%
TEA per guanyar-me la vida perquè la feina escasseja (costa aconseguir una feina)	72,5%	66,5%	-6,0%
TEA del sector extractiu o primari	3,4%	1,1%	-2,3%
TEA del sector transformador	18,2%	12,5%	-5,7%
TEA del sector de serveis a empreses	34,1%	50,2%	16,1%
TEA del sector orientat al consum	44,3%	36,2%	-8,1%
TEA sense empleats	44,5%	44,3%	-0,2%
TEA d'1-5 empleats	43,8%	49,9%	6,1%
TEA de 6-19 empleats	8,2%	2,5%	-5,7%
TEA de 20 i més empleats	3,5%	3,3%	-0,2%
TEA iniciatives amb baix nivell tecnològic	90,5%	85,5%	-5,0%
TEA iniciatives amb mitjà nivell tecnològic	5,0%	7,0%	2,0%
TEA iniciatives amb alt nivell tecnològic	4,5%	7,5%	3,0%
TEA iniciatives que exporten més del 25%	12,6%	12,5%	-0,1%
TEA iniciatives amb expectativa de més 5 empleats en 5 anys	17,6%	9,2%	-8,4%
Empreses consolidades: Percentatge de població adulta en iniciatives de més de 3,5 anys.	2021	2022	Variació pp (22-21)
Empreses consolidades	7,2%	7,0%	-0,2%
Valoració dels experts sobre les condicions de l'ecosistema emprendedor espanyol (Escala Likert: 0 a 10)	2021	2022	Variació pp (22-21)
Finançament suficient per a emprendadors	4,9	3,8	-1,1
Facilitat per accedir al finançament dels emprendadors	4,8	3,9	-0,9
Polítiques governamentals: emprendoria com a prioritat i el seu suport	5,4	2,9	-2,5
Polítiques governamentals: burocràcia i impostos	5,1	3,3	-1,8
Programes governamentals	6,3	4,2	-2,0
Educació i formació emprendora etapa escolar	3,5	2,8	-0,7
Educació i formació emprendora etapa postescolar	6,1	5,1	-0,9
Transferència d'R+D	5,6	3,4	-2,3
Existència i accés a infraestructura comercial i professional	6,7	5,2	-1,5
Dinàmica del mercat intern	5,0	4,2	-0,8

Barreres d'accés al mercat intern	5,0	4,1	-1,0
Existència i accés a infraestructura física i de serveis	6,8	6,4	-0,4
Normes socials i culturals	5,2	3,3	-1,9
NECI (índex de context d'emprenedoria nacional)	5,4	4,0	-1,4
Grau de recuperació dels nivells d'activitat previs a la pandèmia a les empreses		5,3	
Percepció sobre el grau de prioritat assignat a la responsabilitat social en empreses noves i en creixement		4,7	
Percepció sobre el grau de prioritat assignat a l'exercici econòmic en empreses noves i en creixement		4,4	
Percepció sobre el grau de prioritat assignat a les bones pràctiques ambientals per part d'empreses noves i en creixement		5,5	
Percepció sobre el grau de prioritat que assignen a la sostenibilitat les empreses noves i en creixement		5,3	
Percepció sobre el grau de prioritat assignat a la sostenibilitat empresarial per part dels poders públics a través de noves regulacions/lleis		4,7	

Taula 1.5. Quadre de Comandament Integral GEM Barcelona 2022

Percepcions de la població de 18-64 anys entrevistada sobre els valors, les actituds, les habilitats, experiències i intencions emprenedores	2021	2022	Variació pp (22-21)
Percep models de referència (coneix emprenedors)	33,8%	42,4%	8,6%
Percep oportunitats per emprendre en els propers sis mesos	31,8%	26,1%	-5,8%
Reconeix en si mateix habilitats i coneixements requerits per emprendre	49,7%	47,2%	-2,5%
La por del fracàs és un obstacle per emprendre	54,2%	56,7%	2,5%
Considera que la majoria de població preferiria tenir el mateix nivell de vida	33,1%	28,4%	-4,7%
Ha manifestat la seva intenció d'emprendre els propers tres anys	8,0%	10,4%	2,4%
Ha abandonat una activitat per tancar-la o traspasar-la	2,6%	2,3%	-0,3%
Ha actuat com a inversor informal o com a <i>business angel</i>	4,4%	6,2%	1,8%
TEA: Percentatge de la població de 18-64 anys involucrada en iniciatives emprenedores d'una antiguitat entre 0 i 3,5 anys	2021	2022	Variació pp (22-21)
TEA Total (naixents + nous)	7,2%	7,3%	0,2%
TEA Emprenedors naixents	3,8%	3,5%	-0,3%
TEA Emprenedors nous	3,4%	3,9%	0,5%
TEA Femenina (sobre total de població femenina de 18-64 anys)	6,4%	6,8%	0,4%

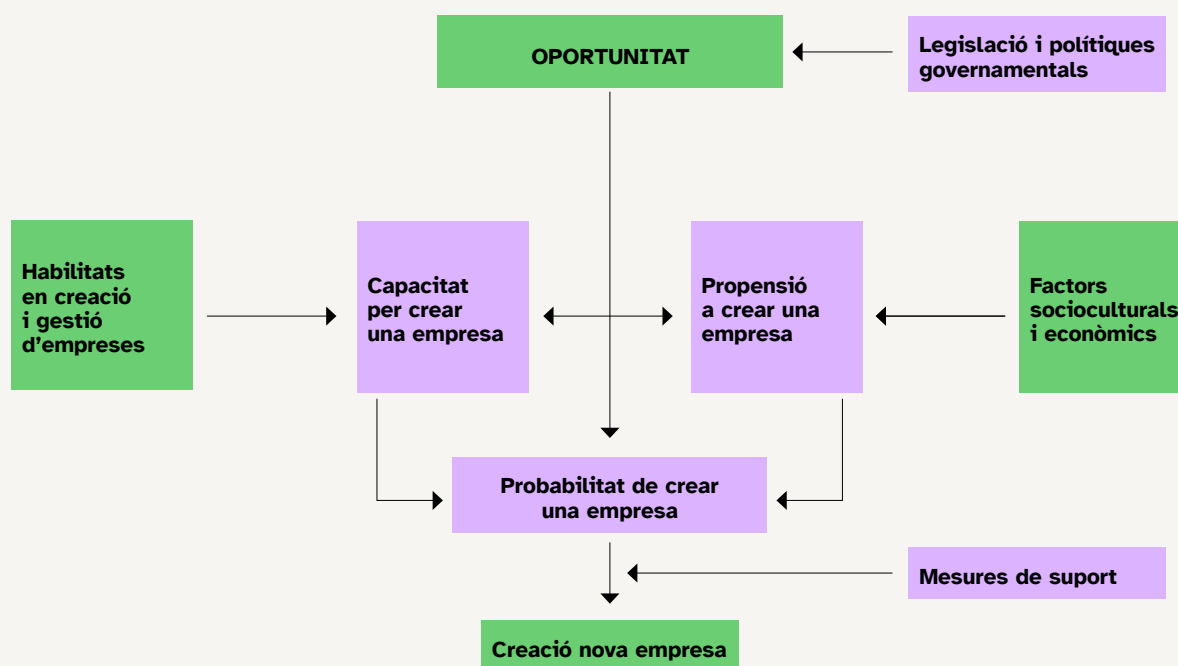

TEA Masculina (sobre total de població masculina de 18-64 anys)	7,9%	7,8%	-0,1%
Distribució de la TEA, presa com a 100%	2021	2022	Variació pp (22-21)
TEA per marcar una diferència al món	37,3%	34,1%	-3,3%
TEA per crear una gran riquesa o generar una renda molt alta	35,2%	33,2%	-2,0%
TEA per continuar una tradició familiar	12,7%	21,4%	8,7%
TEA per guanyar-me la vida perquè la feina escasseja (costa aconseguir una feina)	72,0%	66,5%	-5,5%
TEA del sector extractiu o primari	0,0%	0,7%	0,7%
TEA del sector transformador	21,0%	11,1%	-10,0%
TEA del sector de serveis a empreses	36,2%	51,7%	15,4%
TEA del sector orientat al consum	42,7%	36,6%	-6,2%
TEA sense empleats	39,7%	48,0%	8,4%
TEA d'1-5 empleats	51,2%	49,9%	-1,2%
TEA de 6-19 empleats	5,2%	0,0%	-5,2%
TEA de 20 i més empleats	4,0%	2,1%	-1,9%
TEA iniciatives amb baix nivell tecnològic	88,8%	84,3%	-4,5%
TEA iniciatives amb mitjà nivell tecnològic	7,0%	7,5%	0,5%
TEA iniciatives amb alt nivell tecnològic	4,2%	8,2%	4,0%
TEA iniciatives que exporten més del 25%	17,4%	11,9%	-5,4%
TEA iniciatives amb expectativa de més 5 empleats en 5 anys	14,8%	9,0%	-5,8%
Empreses consolidades: Percentatge de població adulta en iniciatives de més de 3,5 anys.	2021	2022	Variació pp (22-21)
Empreses consolidades	9,3%	8,4%	-1,0%

2. El context emprendedor

La decisió de crear una empresa està condicionada per diversos factors. Els principals models sobre emprendedoria solen destacar els factors següents (figura 2.1): si la persona percep oportunitats en l'entorn; si considera que té les habilitats i els coneixements per posar en marxa i gestionar un nou negoci; així com una sèrie de factors econòmics i socioculturals (Gnyawali i Fogel, 1994), entre els quals destaca la valoració social de l'activitat emprendedora.

Figura 2.1. Factors que incideixen en la decisió de crear una empresa (Gnyawali i Fogel, 1994)

En aquest apartat, primer s'abordaran els valors, les percepcions i les aptituds emprendedores de la població catalana; tot seguit, l'opinió dels experts sobre les condicions de l'entorn per emprendre; i, finalment, la intenció d'emprendre. Presentarem la situació de tots aquests factors a Catalunya i en compararem els resultats amb els d'Espanya, els països europeus d'alts ingressos i la resta dels països del món amb ingressos alts.

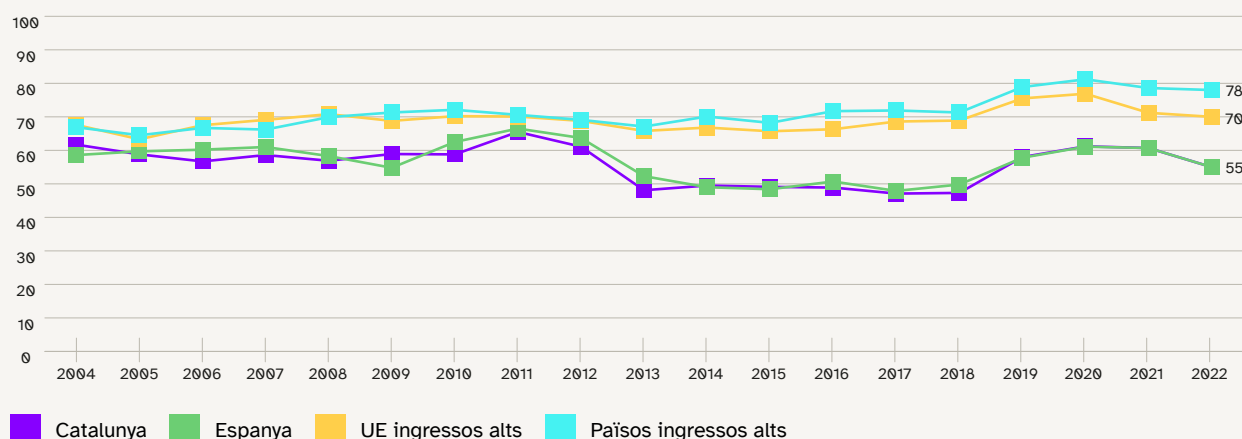
2.1. Valors, percepcions i aptituds emprenedores de la població catalana

A partir de les dades de l'enquesta a la població adulta del projecte GEM, és possible analitzar la valoració social de l'emprenedoria. En aquesta secció ens centrarem en aquesta qüestió fent servir aquestes dades. Concretament, els indicadors sobre la percepció de la societat envers la funció empresarial que s'inclouen a l'enquesta a la població adulta són els següents:

- a. En quin grau en una determinada societat l'èxit d'un nou negoci suposa millorar el prestigi i el reconeixement social de l'emprenedor, així com el seu estatus econòmic.
- b. En quin grau es considera que engagar un negoci és una opció professional atractiva.
- c. En quin grau als mitjans de comunicació apareixen notícies sobre negocis i/o empresaris d'èxit (i ètics).

Un primer factor a considerar és, doncs, si l'èxit d'una nova empresa està associat amb un alt nivell d'estatus social i econòmic per a l'emprenedor. De fet, el prestigi i el reconeixement social vinculat a la iniciativa emprenedora sol actuar també com a factor de motivació rellevant a l'hora de valorar l'oportunitat i els costos de convertir-se en empresari. Els resultats de l'enquesta a la població adulta catalana el 2022 mostren que un 55% dels enquestats consideren que emprendre atorga estatus social i econòmic (gràfic 2.1). Això vol dir que hi ha un descens de sis punts respecte a l'any anterior. En comparació amb els països d'alts ingressos, veiem que Catalunya està per sota de la mitjana assolida a Europa (70%) i la resta del món amb alts ingressos (78%). En aquests dos contextos pràcticament no ha variat el percentatge el 2022 respecte a l'any anterior. Amb una perspectiva temporal més àmplia, s'aprecia que des del 2013 fins al 2018 el diferencial amb els països més avançats es manté en uns 10-15 punts. Aquesta inferior valoració social de la funció empresarial pot ser deguda en part a la motivació per necessitat que impulsa la creació de moltes empreses a Catalunya i Espanya, cosa que resulta en el fet que les empreses establertes tendeixin a ser principalment una forma d'autoocupació. D'altra banda, als països altament avançats la motivació per emprendre es basa amb més freqüència en la recerca d'oportunitats de negoci, cosa que fa que les empreses tinguin un potencial de creixement més gran i, en conseqüència, la funció empresarial sigui més apreciada.

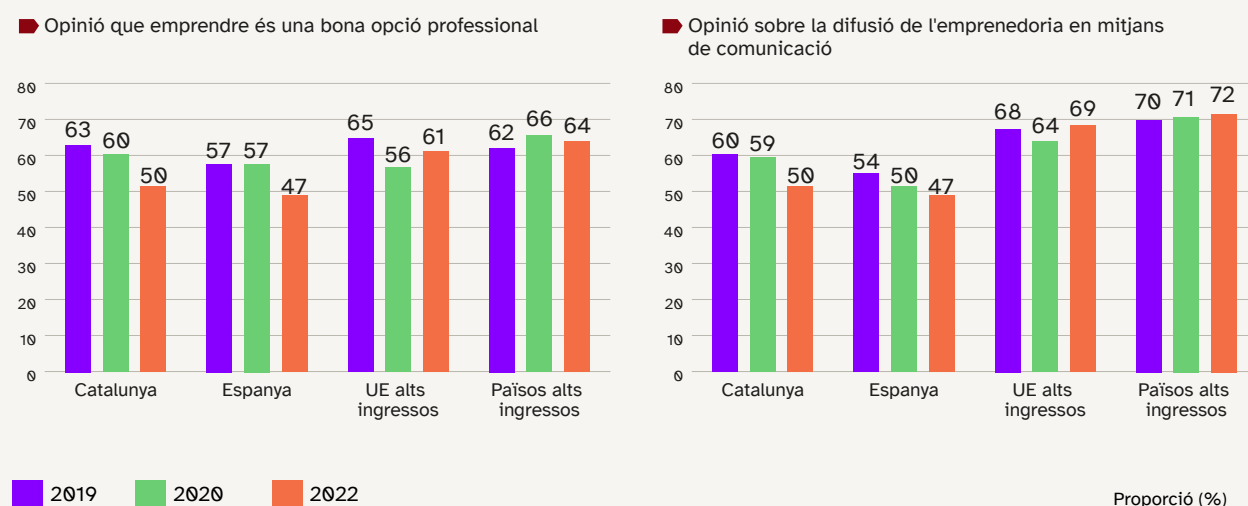
Gràfic 2.1. Evolució de l'opinió que emprendre proporciona estatus social i econòmic

Com a segon factor condicionant considerem fins a quin punt la població declara que ser emprenedor és una bona opció professional. Les respostes afirmatives a aquesta pregunta en l'enquesta a la població adulta catalana de 2022 se situen en el 50% (gràfic 2.2). Aquest percentatge és clarament inferior al de 2019 (63%) i 2020 (60%). El 2021 no es va preguntar sobre això en l'enquesta. Ara bé, el nivell actual és superior en tres punts percentuals a la mitjana espanyola (47%), que ha decrescut en tres punts respecte al 2021 i s'allunya del nivell assolit el 2019 i el 2020 (57%). Als països d'alts ingressos, aquest indicador és el 2022 del 61% a Europa i del 64% a la resta del món. Aquests resultats mostren que el desenvolupament d'una iniciativa emprenedora al nostre entorn es percebia com una bona opció professional fins fa pocs anys, però sembla que recentment aquesta percepció ha empitjorat.

El següent indicador que utilitza el GEM sobre la percepció social de l'emprenedoria fa referència als mitjans de comunicació. Aquests juguen un paper important com a mecanisme de difusió de l'activitat emprenedora, sobretot si es tracta de notícies positives sobre emprenedors i noves empreses. L'any 2022 les respostes afirmatives a Catalunya a la qüestió sobre la difusió de l'emprenedoria en mitjans de comunicació s'han situat en el 50% (gràfic 2.2). De nou aquest percentatge és força inferior al de 2019 (60%) i 2020 (59%). El 2021 no es va preguntar sobre aquesta qüestió en l'enquesta. Aquests percentatges estan per sobre de la mitjana espanyola, la proporció de la qual és del 47% el 2022, un punt menys que el 2021. Als països de la UE d'alts ingressos el percentatge és clarament més elevat, en concret del 69%, tres punts més que l'any anterior. La proporció més alta correspon al grup de països d'alts ingressos a nivell mundial, ja que el percentatge puja fins al 72%, un punt més que el 2021. Els resultats, doncs, semblen indicar que es podria millorar la percepció sobre l'emprenedoria que la població catalana extreu dels mitjans de comunicació.

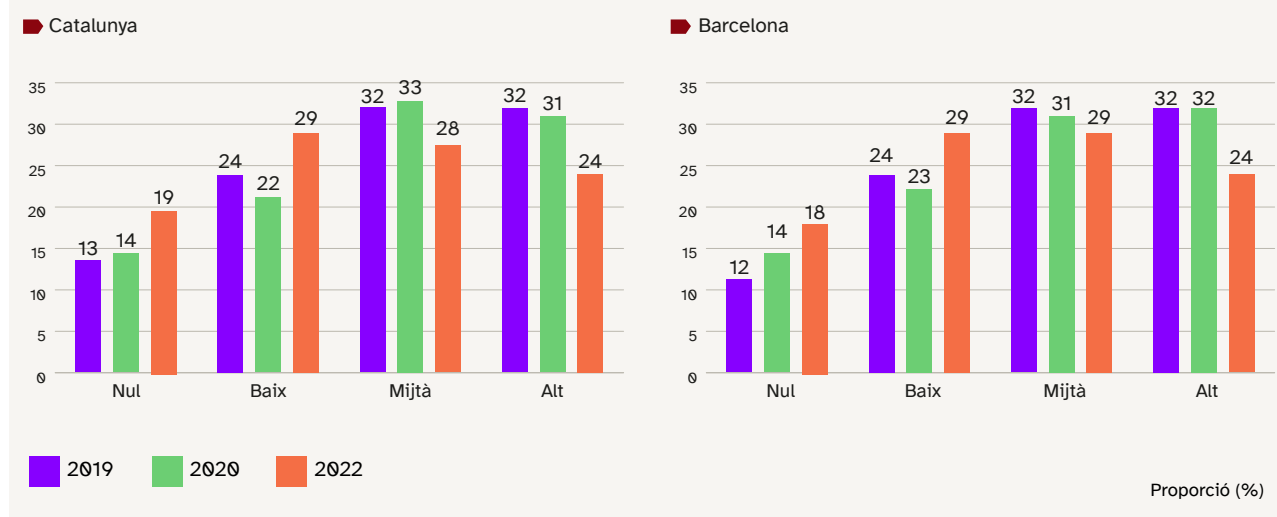
Gràfic 2.2. Opinió que emprendre és una bona opció professional i sobre la difusió de l'emprenedoria en mitjans de comunicació durant el període 2019-2022

Fins aquí s'han analitzat tres factors relacionats amb la cultura de suport a l'emprenedoria (si emprendre és una bona opció professional, si ofereix estatus social i econòmic, i la seva difusió en els mitjans de comunicació). Aquests factors es combinen en un índex global que reflecteix el nivell de suport a l'emprenedoria. L'índex es divideix en quatre categories: "Nul" (sense resposta afirmativa a cap pregunta), "Baix" (una resposta afirmativa), "Mitjà" (dues respostes afirmatives) i "Alt" (tres respostes afirmatives). A Catalunya, els resultats mostren que

el 2022 els nivells de suport baix i mitjà són similars, i representen el 29% i el 28% de la població, respectivament (gràfic 2.3). El suport alt ha disminuït en comparació de l'any anterior (del 31% al 24%), mentre que el suport nul ha augmentat (del 14% al 19%). En el cas de Barcelona, s'observen percentatges i variacions molt similars. En general, sembla que el suport a l'emprenedoria a Catalunya és a un nivell que es pot qualificar d'intermedi.

Gràfic 2.3. Índex de cultura de suport a l'emprenedoria a Catalunya i Barcelona al període 2019-2022

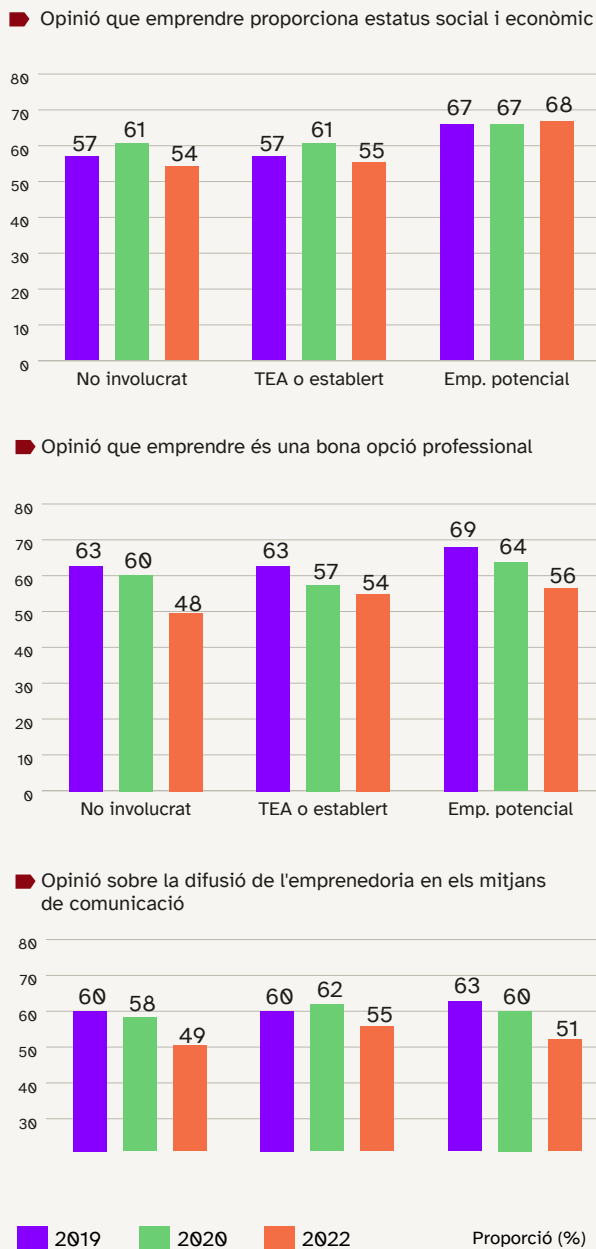

La valoració social de l'emprenedoria es completa a continuació amb l'anàlisi dels valors que assolixen els tres factors o indicadors en cadascun dels grups d'individus que distingeix el projecte GEM segons el grau d'involucració en l'activitat emprenedora. Aquests grups són els següents:

- a. Emprenedors potencials:** aquells que responen que tenen intenció de crear una empresa en els propers anys.
- b. Emprenedors actuals (TEA i consolidats):** aquells que es declaren empresaris d'empreses que estan en funcionament des de fa menys de 3,5 anys (emprenedors en fase inicial o TEA) i els que porten més temps (emprenedors consolidats). La suma dels grups a) i b) s'anomenen "involucrats".
- c. No involucrats:** els que responen que no estan en cap fase del procés emprenedor (és a dir, no corresponen a cap de les dues categories anteriors).

Els resultats de la variable que mesura si emprendre proporciona estatus social i econòmic indiquen que el 2022 han estat els emprenedors potencials els que han presentat un percentatge superior en més de deu punts percentuals als altres dos grups (gràfic 2.4). Així, un 68% dels que tenen intenció de crear una empresa els propers anys responen afirmativament a la pregunta. En canvi, els qui consideren que emprendre proporciona estatus social i econòmic són un 55% dels emprenedors actuals (en fase inicial o consolidada) i un 54% dels no involucrats. En la segona variable (emprendre és una bona opció professional), els emprenedors potencials són de nou els que en major mesura han respost afirmativament (56% del total). Ara bé, la diferència amb els emprenedors actuals és petita (54%), mentre que en els no involucrats el percentatge és més baix (48%). Pel que fa a la presència de l'emprenedoria en els mitjans de comunicació, veiem que són els emprenedors actuals els que perceben més positivament aquest aspecte, amb un percentatge que

Gràfic 2.4. Opinió sobre l'emprenedoria en funció del grau d'involucració en l'activitat emprenedora a Catalunya en el període 2019-2022

arriba al 55%. En els potencials és del 51% i en els no involucrats, del 49%.

En síntesi, els resultats sobre la valoració social de l'emprenedoria d'aquests tres col·lectius mostren que el 2022 les valoracions dels no involucrats estan una mica per sota de les dels altres dos grups. Els emprenedors potencials consideren més que emprendre atorga un major estatus, mentre que els emprenedors actuals (TEA o consolidats) valoren millor la difusió de l'emprenedoria en els mitjans.

2.1.1. Percepció d'oportunitats de la població catalana i de les seves aptituds per emprendre

En aquesta secció examinarem les percepcions individuals que solen tenir més rellevància a l'hora de considerar la decisió de crear una empresa. En el marc conceptual del projecte GEM, es tenen en compte les variables següents, extretes de les respostes obtingudes en l'enquesta adreçada a la població adulta:

- a. La percepció que hi ha bones oportunitats per iniciar una activitat empresarial en els propers sis mesos.
- b. La percepció que hom té de posseir les habilitats i els coneixements necessaris per crear i gestionar una empresa.
- c. El grau de coneixement que hom té d'altres empresaris i models de referència.
- d. La por del fracàs com a fre a la creació d'empreses.

La identificació d'oportunitats en l'entorn, susceptibles de ser aprofitades mitjançant la creació d'una nova empresa, ha estat considerada tradicionalment el punt de partida habitual del procés emprenedor (Kirzner, 1979). De fet, l'existència d'oportunitats proporciona una idea del context, ja sigui favorable o desfavorable, en què es desenvolupa l'emprenedoria. Aprofitar aquestes oportunitats és probable que contribueixi no només a la creació, sinó també al creixement de la nova empresa (Baum et al., 2001).

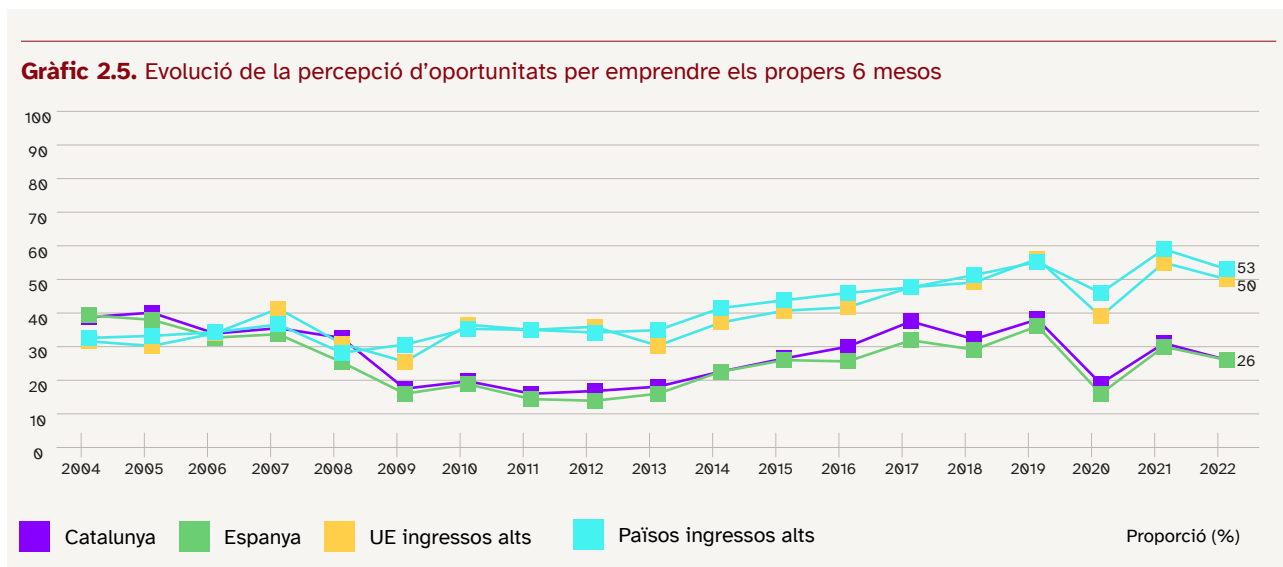
Aquest factor es defineix en el projecte GEM com la percepció de bones oportunitats per emprendre en els propers sis mesos. Segons els resultats del GEM, el 2022, el 26% dels catalans de 18 a 64 anys van percebre aquestes oportunitats (gràfic 2.5). Aquest indicador va baixar del 38% el 2019 al 19% el 2020 a causa de la situació de pandèmia, però es va recuperar l'any següent, en què va ser del 31%. Per tant, el 2022 s'ha produït un descens de 5 punts percentuals en comparació amb l'any 2021. Els resultats a Barcelona són molt similars als del conjunt de Catalunya. Així, l'indicador de percepció d'oportunitats per emprendre el 2019 va ser del 38% i va disminuir al 19% el 2020, xifres idèntiques a la mitjana catalana. El 2021, va remuntar fins al 32%, cosa que va representar un punt percentual més que la mitjana catalana, mentre que el 2022 ha baixat sis punts i se situa en el 26%, el mateix percentatge que a Catalunya. Pel que fa a la mitjana espanyola, el percentatge d'adults que percep bones oportunitats per emprendre el 2022 també s'ha situat en el 26%. El descens respecte de l'any anterior és de quatre punts. Després de la brusca caiguda de 20 punts a causa de la pandèmia el 2020, el percentatge va augmentar clarament el 2021.

La proporció de població en països europeus d'alts ingressos que percep bones oportunitats en el seu entorn és del 50%, cinc punts percentuals menys que el 2021 (55%), però vuit punts més que el 2020 (42%). El percentatge a la resta dels països del món amb alts ingressos és encara més gran, i assoleix el 53%, fet que suposa un descens de quatre punts respecte al 2021 (57%) i cinc punts més que el 2020 (48%). Així, a tots aquests països hi ha hagut una certa reducció d'aquest indicador, després del brusc descens el 2020 i el fort augment el 2021, i actualment s'assoleixen nivells força similars als que s'observaven abans de la pandèmia.

Si fem una comparació entre les mitjanes de Catalunya i Espanya amb les dels països més avançats, es pot observar una bretxa considerable la majoria d'anys de la sèrie històrica, que es manté en els darrers anys. El 2022, les mitjanes catalana i espanyola se situen 24 punts percentuals per sota de la mitjana europea, que arriba al 50%. De manera similar, el percentatge aconseguit per aquest indicador al conjunt de països d'alts ingressos a nivell mundial és del 53%, la qual cosa genera diferències encara més grans respecte als percentatges mitjans a Catalunya i Espanya (27 punts percentuals). De fet, des del 2009 la percepció d'oportunitats ha estat clarament més baixa en el nostre entorn en comparació amb l'observada als països més avançats. A més, aquestes diferències es van accentuar el 2020 a causa de les caigudes més pronunciades

provocades per la pandèmia. Les recuperacions que va haver-hi el 2021 van ser similars en tots els àmbits que estem comparant.

En resum, els resultats indiquen que el 2022 hi ha un nivell semblant a la pre-pandèmia en la percepció d'oportunitats per emprendre a la població catalana. Tot i això, encara continua existint un clar marge de millora respecte als països més avançats.

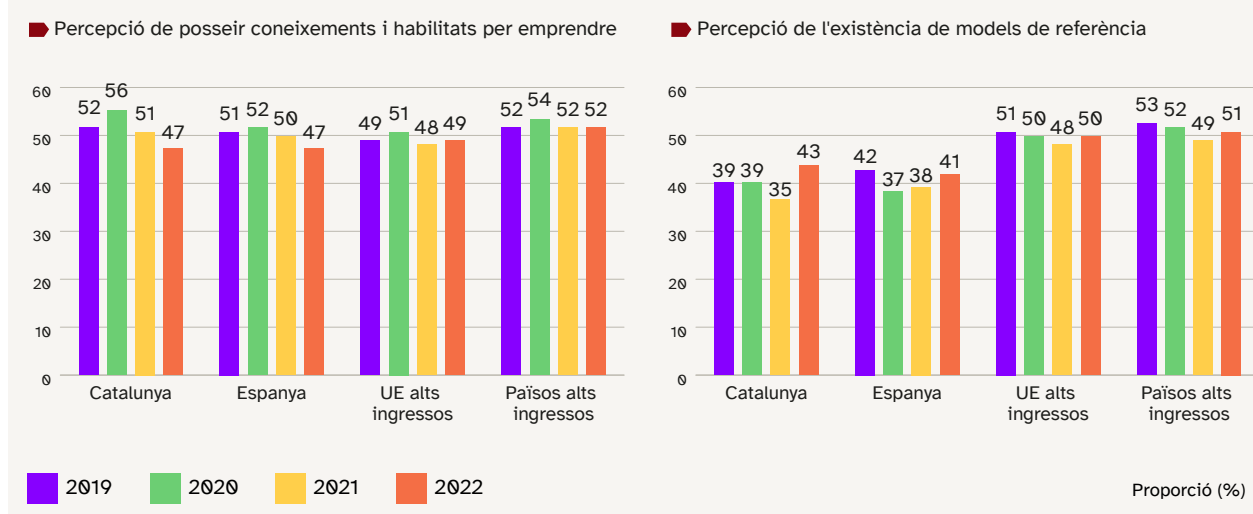
Un cop hem analitzat la percepció d'oportunitats, considerarem dues variables clau més: la percepció sobre les habilitats per emprendre, així com el coneixement d'altres emprenedors. Així, un factor que considerem rellevant per a la creació d'empreses és la percepció de posseir els coneixements i les habilitats necessaris per emprendre. En el projecte GEM no s'avalua directament la possessió efectiva d'aquestes aptituds, sinó la percepció que hom té de posseir aquests coneixements i habilitats. Aquest indicador s'assembla al concepte d'autoeficàcia (Bandura, 1986), el qual s'ha demostrat que influeix en la decisió d'iniciar un projecte empresarial, ja que ajuda a reduir la por d'emprendre i augmenta la perseverança per dur a terme el nou projecte. Estudis realitzats en diversos països han destacat que el creixement de les empreses acabades de crear depèn en gran mesura de les habilitats i aptituds directives de l'emprenedor (Colombo i Grilli, 2010).

Segons els resultats de l'enquesta realitzada a la població adulta del GEM el 2021, el 47% dels catalans declara posseir les habilitats i les capacitats necessàries per emprendre i desenvolupar un negoci (gràfic 2.6). Això representa una reducció de quatre punts percentuals en comparació amb el 2021 (51%), i nou punts menys respecte al nivell del 2020, any en què aquest indicador va assolir el seu màxim a la sèrie (56%). Prèviament a la pandèmia, el 2019 el percentatge era del 52%. La mitjana espanyola és la mateixa que la catalana (47%). En els darrers anys, aquest percentatge ha estat a Espanya de poc més del 50% (51% el 2019, 52% el 2020 i 50% el 2021). En general, doncs, la tendència al llarg del temps a Catalunya i Espanya ha estat força estable, amb percentatges al voltant del 50%. La situació és similar als països de la UE amb alts ingressos, ja que la mitjana és només dos punts percentuals superior (49%), mentre que el percentatge assolit als països amb alts ingressos és lleugerament superior (52%). En aquests grups de països, el percentatge assolit ha variat poc en els darrers anys. En síntesi, tant a Barcelona com al conjunt de Catalunya hi ha una percepció força positiva de posseir coneixements i habilitats, similar a la dels països més avançats. Aquests resultats són positius, ja que aquesta percepció facilita la presència de més emprenedors potencials i la seva disposició per fer el pas de crear la seva pròpia empresa.

El factor considerat important per plantejar la creació d'un negoci és el coneixement d'emprenedors que hagin establert la seva pròpia empresa. El fet de tenir exemples reals i propers facilita l'observació del comportament d'altres emprenedors, l'aprenentatge a través de les seves experiències i comptar amb un model de referència en embarcar-se en la creació d'una empresa. A més, el coneixement d'altres emprenedors augmenta el capital relacional del potencial empenedor i pot ajudar a obtenir recursos dins de les xarxes. Així mateix, la presència de persones a la xarxa social que hagin creat o gestionin la seva pròpia empresa pot influir en la desitjabilitat d'emprendre i la credibilitat del nou projecte empresarial.

Segons els resultats del 2021, el 43% dels enquestats a Catalunya afirma tenir coneixement d'altres emprenedors (gràfic 2.6). Això significa un considerable augment de vuit punts percentuals ja que el 2021 el percentatge estava en el 35%. El 2019 i 2020 es va situar en el 39%, per la qual cosa el percentatge actual és el més alt dels darrers anys. La mitjana espanyola el 2022 ha estat lleugerament inferior a la xifra catalana, i s'ha situat en el 41%, tres punts més que l'any anterior. Als països d'alts ingressos, aquests percentatges són més alts. A Europa, el percentatge és del 50%, set punts percentuals més que a Catalunya i nou més que a Espanya. Al conjunt de països d'alts ingressos, el percentatge puja al 51%. Els resultats, doncs, són positius, però encara hi ha un cert marge per millorar. Amb l'objectiu d'assolir nivells similars als dels països d'alts ingressos, seria recomanable continuar enfortint accions de millora, com ara el desenvolupament d'activitats i xarxes que visibilitzin més el fenomen de l'emprenedoria, ja que els models de referència reforcen les percepcions de les persones respecte a la creació d'empreses.

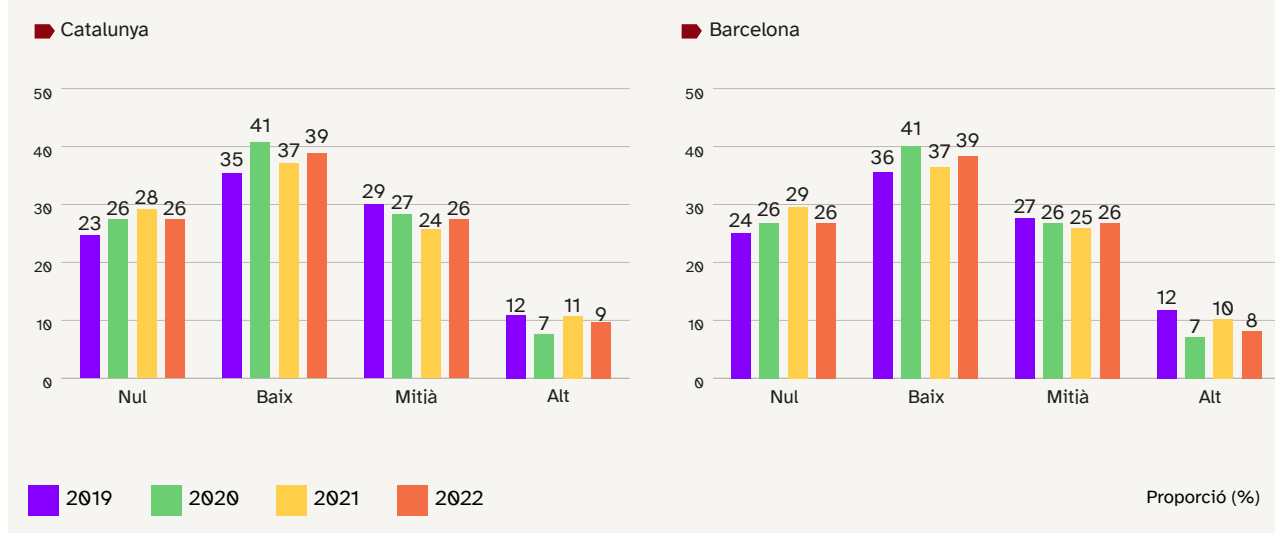
Gràfic 2.6. Evolució de la percepció de possessió de coneixements i habilitats per emprendre i de l'existència de models de referència en el període 2019-2022

Considerant les tres variables analitzades fins ara (percepció d'oportunitats, habilitats per emprendre i existència de models de referència), el projecte GEM ha creat allò que es coneix com l'índex de percepció individual davant l'emprenedoria. Aquest índex es divideix en quatre categories (nul, baix, mitjà i alt). El 2022 el nivell baix ha continuat sent majoritari, tal com va passar els anys anteriors (gràfic 2.7). Després d'experimentar una disminució el 2020 i una lleugera millora el 2021, els resultats el 2022 indiquen un petit augment de dos punts percentuals en els nivells mitjà i baix (del 24 al 26% i del 37 al 39%, respectivament). Així mateix, s'observa un descens de dos punts en el nivell alt, que passa de l'11% al 9%. El nivell nul també disminueix en dos punts i passa del 28% al 26%. En general, doncs, els canvis no són especialment grans i, de fet, el pes de cada nivell en termes percentuals es manté relativament semblant al llarg dels darrers anys.

El quart factor perceptual considerat pel projecte GEM és la por del fracàs. Tradicionalment, el temor al fracàs s'ha vist com un factor individual que inhibeix la intenció d'emprendre (Arenius i Minniti, 2005), ja que és una reacció sociocognitiva davant de situacions que amenacen l'assoliment de fites. Aquest factor pot tenir un impacte negatiu en la decisió de crear una empresa i esdevenir un obstacle per a l'emprenedoria. En molts països, hi ha poca separació entre el risc personal i el risc del negoci, cosa que significa que, si el negoci fracassa, l'emprenedor pot fer front a un estigma. Aquest estigma sol ser més pronunciat en entorns on l'emprenedoria no forma part de la cultura social, cosa que porta les persones a evitar situacions de risc. La por del fracàs sol ser una barrera per al comportament emprenedor i una limitació per a les aspiracions de creixement dels emprenedors.

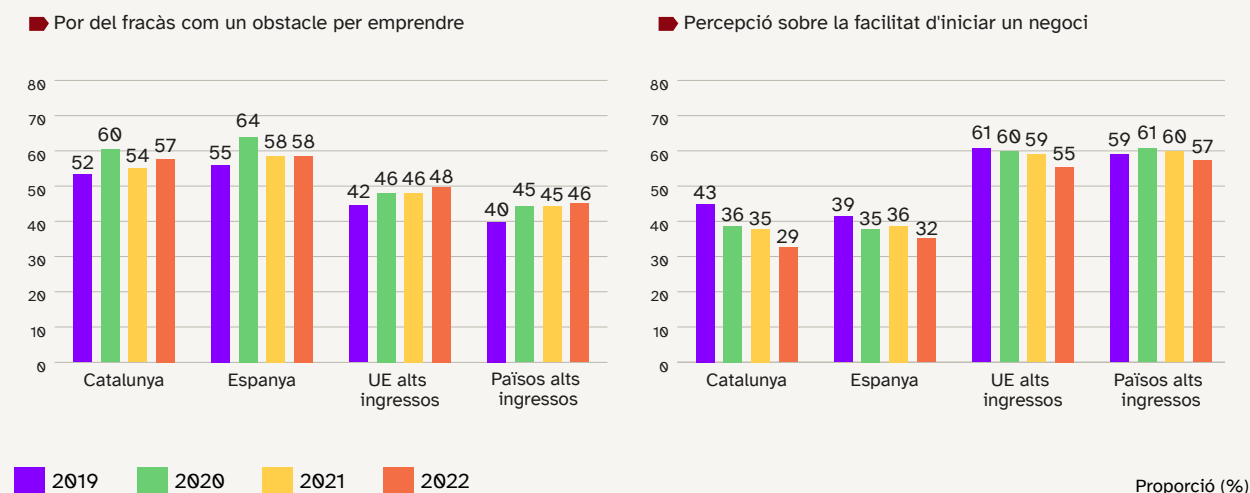
Gràfic 2.7. Índex de percepció individual davant l'emprenedoria a Catalunya durant el període 2019-2022

Els resultats de l'enquesta del GEM indiquen que l'any 2022 el 57% de la població adulta a Catalunya ha manifestat que la por del fracàs és un obstacle per emprendre (gràfic 2.8). La mitjana espanyola se situa un punt percentual per sobre (58%). Pel que fa a l'any 2021, el percentatge de població que considerava que la por del fracàs és una limitació per iniciar un negoci ha augmentat tres punts percentuals a Catalunya i s'ha mantingut estable a Espanya. Tot i això, en comparació amb els països més avançats, hi ha una diferència considerable: la mitjana europea és del 48% i la d'altres països d'alts ingressos al món és del 46%. Això vol dir que la por del fracàs a Catalunya és superior en nou punts en comparació amb els països europeus d'alts ingressos i a Espanya està deu punts per sobre. Aquests diferencials al voltant de deu punts s'han observat també en els darrers anys. En definitiva, la por del fracàs a l'hora d'emprendre és un aspecte en què caldria millorar si atenem a les diferències existents respecte als països de més ingressos.

La facilitat per llançar un negoci també pot condicionar l'elecció personal d'esdevenir emprenedor. Això és perquè, en general, iniciar una empresa requereix un cert temps i una sèrie de recursos. L'enquesta del GEM inclou una pregunta de la percepció sobre la facilitat d'iniciar un negoci. Segons els resultats del 2022, a Catalunya aquesta percepció se situa en un 29%, mentre que a Espanya arriba al 32% (gràfic 2.8). Les dades disponibles dels darrers anys mostren que aquests percentatges han anat disminuint, ja que el 2019 era del 43% a Catalunya i del 39% a Espanya. Pel que fa als països d'alts ingressos, s'observa que el 2022 el percentatge és clarament més elevat: un 55% a la UE i un 57% a la resta del món. Ara bé, aquesta percepció sobre la facilitat d'iniciar un negoci també ha disminuït en aquests contextos respecte a l'any 2021 a quatre i tres punts, respectivament.

Gràfic 2.8. Evolució de la percepció de la por al fracàs com a obstacle per emprendre i sobre la facilitat d'iniciar un negoci en el període 2019-2022

A continuació, es proporciona la descripció de les percepcions individuals que solen ser més importants a l'hora de considerar la decisió de crear una empresa, juntament amb l'anàlisi dels valors que assoleixen els indicadors perceptuals en els tres grups d'individus identificats pel projecte GEM en funció del seu grau de participació en l'activitat emprenedora. Aquests grups són els següents:

- a. Emprenedors potencials: aquells que responen que tenen intenció de crear una empresa en els propers anys.
- a. Emprenedors actuals (TEA i consolidats): aquells que es declaren empresaris d'empreses que estan en funcionament des de fa menys de 3,5 anys (emprenedors en fase inicial o TEA) i els que porten més temps (emprenedors consolidats). La suma dels grups a) i b) s'anomenen "involucrats".
- c. No involucrats: els que responen que no estan en cap fase del procés emprenedor (és a dir, no corresponen a cap de les dues categories anteriors).

En primer lloc, pel que fa a la percepció de bones oportunitats, s'observa que el 2022 els emprenedors potencials són els que perceben més oportunitats favorables (37%), un punt percentual per sobre dels emprenedors actuals (36%) i catorze punts més que els no involucrats (23%) (gràfic 2.9). Els tres grups van experimentar una evolució similar com a resultat de la pandèmia. El 2020, es van produir descensos considerables en comparació del 2019, que van ser de 18 punts percentuals per als no involucrats, 21 punts per als emprenedors potencials i 25 punts per als emprenedors actuals (en fase inicial o consolidada). El 2021 es va tornar pràcticament als mateixos nivells que el 2019, amb augments de 10, 18 i 24 punts percentuals per als no involucrats, els potencials i els actuals, respectivament. El 2022, però, la percepció d'oportunitats ha disminuït en els tres grups.

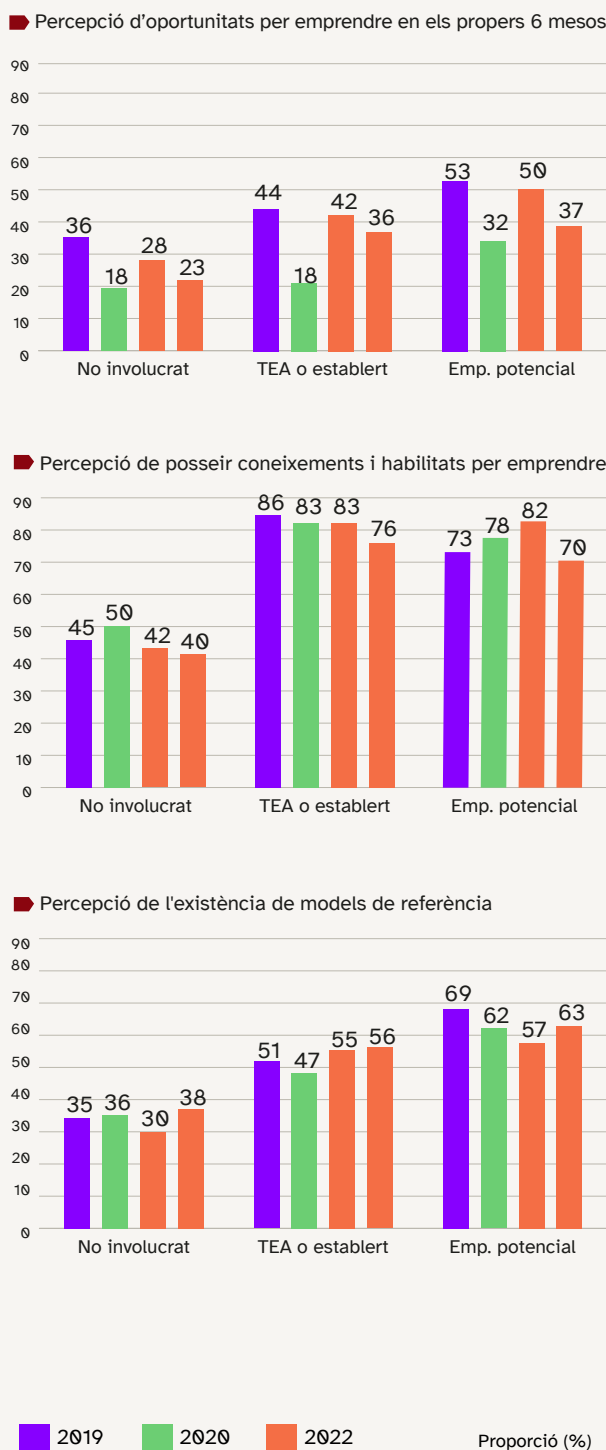
En segon lloc, en considerar la percepció sobre els coneixements i les habilitats necessaris per emprendre, les diferències entre els involucrats (incloent-hi emprenedors potencials i actuals) i els no involucrats són encara

més grans que en la percepció d'oportunitats. Específicament, els resultats del 2022 mostren que la majoria dels emprenedors actuals (en fase inicial o consolidada), fins a un 76% del total, consideren que tenen els coneixements i habilitats necessaris per emprendre (gràfic 2.9). Aquest valor és inferior en set punts al que va assolir aquest grup el 2021. Així mateix, hi ha un percentatge majoritari d'emprenedors potencials, un 70%, que també afirmen tenir aquests coneixements i habilitats, la qual cosa representa un descens de dotze punts en comparació amb l'any anterior. El percentatge és del 40 per als no involucrats, amb un descens de dos punts el darrer any. Aquestes diferències són força lògiques, atès que els emprenedors actuals i potencials solen tenir una percepció més alta de la seva autoeficàcia en comparació amb les persones que no participen en activitats emprenedores.

En tercer lloc, examinem la percepció de l'existència de models de referència en funció del grau d'involucració en l'activitat emprenedora. Els resultats obtinguts el 2022 indiquen que les persones que estan efectivament involucrades en el procés emprenedor són aquelles que tenen més coneixement d'altres emprenedors. Específicament, un 63% dels emprenedors potencials i un 56% dels emprenedors actuals afirmen conèixer altres persones que han emprès un nou negoci (gràfic 2.9). L'últim any s'observa un augment de sis punts percentuals en emprenedors potencials i un punt en emprenedors actuals. Pel que fa als no involucrats, el 2022 es registra un augment de vuit punts, cosa que indica que el 38% manifesta conèixer altres emprenedors. De fet, al llarg de la sèrie històrica, aquest grup mostra una tendència força estable, ja que només al voltant d'un terç o menys coneix emprenedors que hagin creat la seva pròpia empresa. Això explica en part perquè no estan involucrats en el procés emprenedor.

En quart lloc, examinem el comportament de la variable que mesura la por del fracàs als tres grups. Els resultats revelen que el 2022 les persones que no estan involucrades en el procés emprenedor són les que experimenten més por a ser estigmatitzades en cas de fracàs d'un nou negoci. El percentatge arriba al 61% del total, amb un increment de tres punts percentuals en comparació amb el percentatge registrat el 2021 (gràfic 2.10). Aquesta por del fracàs és probablement un dels

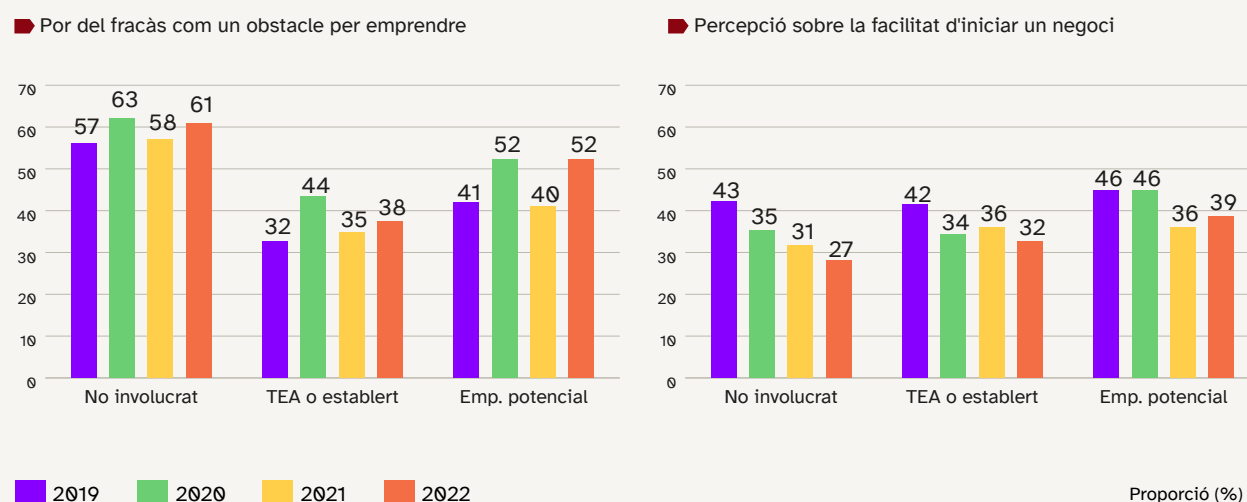
Gràfic 2.9. Percepció d'oportunitats, possessió de coneixements i existència de models en funció del grau d'involucració en l'activitat emprenedora a Catalunya durant el període 2019-2022

motius pels quals no consideren la creació de la seva pròpia empresa. La percepció de la por del fracàs entre els involucrats és força menor que en els altres dos grups. Específicament, un 52% dels que planegen iniciar un negoci (potencials) i un 38% dels emprendadors actuals (TEA o consolidat) afirmen que la por del fracàs és un obstacle per emprendre. Cal destacar que aquests percentatges representen un augment de dotze i tres punts en comparació amb el 2021, respectivament.

Finalment, en considerar la percepció de la facilitat per iniciar un negoci, les diferències són menys pronunciades. El 2022, els no involucrats són els que tenen una percepció una mica més negativa, amb un percentatge del 27%, en comparació del 32% dels emprendadors actuals (TEA o consolidat) i el 39% dels emprendadors potencials (gràfic 2.10). Aquests emprendadors potencials són els que tendeixen a percebre més facilitat, ja que el seu percentatge va ser el més alt dels tres grups el 2019 i el 2020 (46% en tots dos anys), mentre que el 2021 estava igualat amb el dels emprendadors actuals (36 %). En el cas dels no involucrats, la tendència en els darrers anys ha estat descendent, potser a causa dels efectes de la pandèmia, i ha passat del 43% el 2019 fins arribar a l'esmentat 27% el 2022.

Gràfic 2.10. Percepció de la por al fracàs com un obstacle i la facilitat d'iniciar un negoci en funció del grau d'involucració en l'activitat emprendedora a Catalunya, en el període 2019-2022

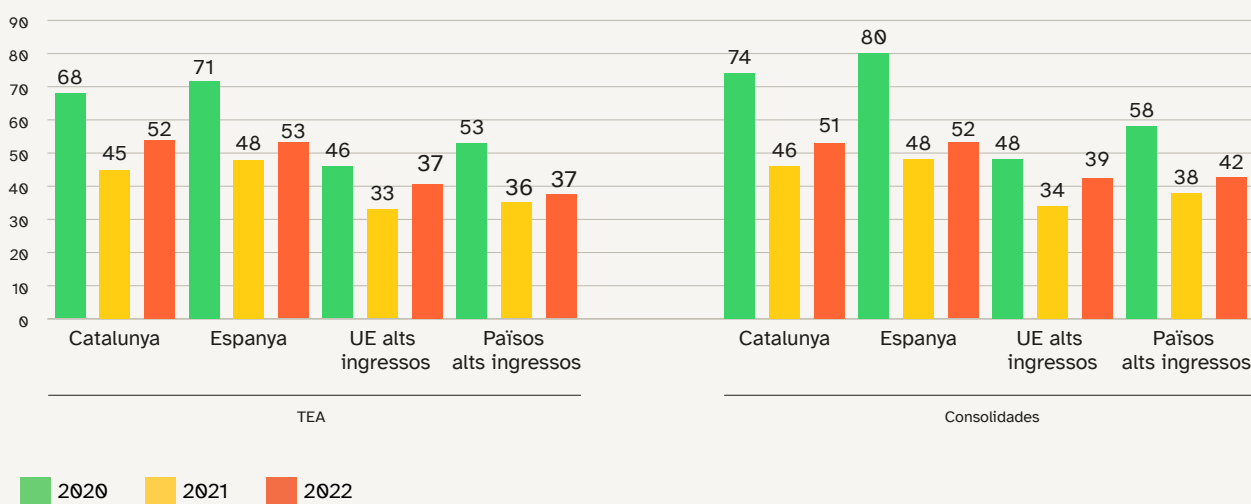

En resum, els resultats mostren diferències clares entre les percepcions dels involucrats (emprenedors potencials i actuals) i les dels no involucrats. Aquells que estan immersos en el procés emprendedor perceben més oportunitats favorables, tenen més confiança en les seves habilitats i menys por del fracàs, i estan més familiaritzats amb altres emprendadors. També és important destacar que la majoria d'aquestes percepcions tendeixen a ser lleugerament més optimistes en el grup d'emprenedors potencials que en el dels emprendadors actuals, la qual cosa resulta lògica perquè aquests últims tenen experiència en la creació i gestió d'empreses i poden haver experimentat les dificultats de dur a terme aquests processos.

Els dos darrers factors que considerem en aquest apartat sobre les percepcions de la població catalana són les possibles dificultats a l'hora de posar en marxa un negoci i les expectatives de creixement del negoci. D'una banda, la facilitat per iniciar un negoci pot tenir un paper important en la decisió individual de convertir-se en emprendedor. Obrir una empresa sol implicar costos i seguir una sèrie de procediments i aquestes barreres d'entrada poden obstaculitzar la creació de noves empreses, com ha mostrat l'evidència empírica

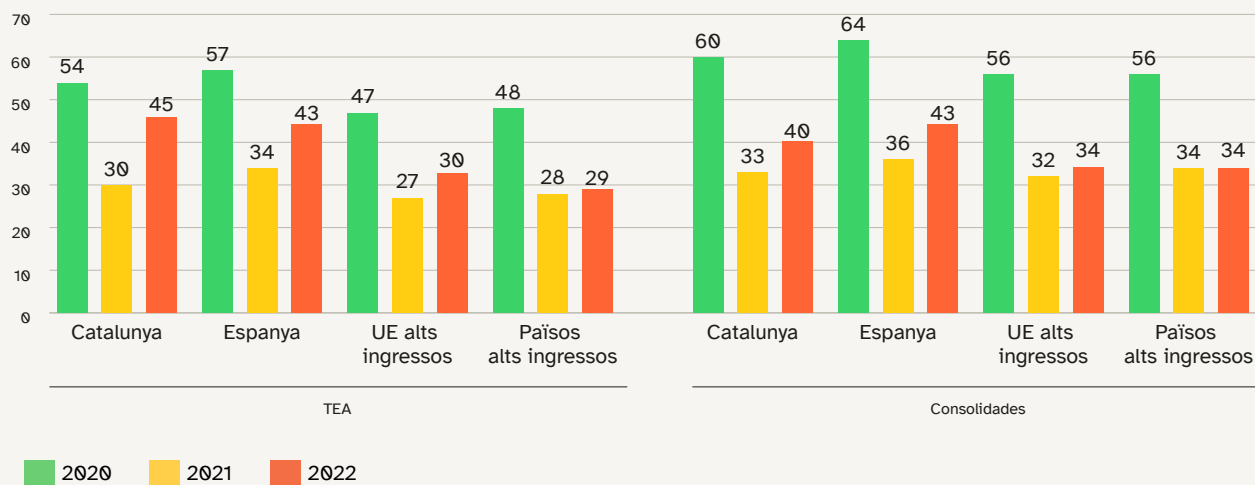
(Van Stel, Storey i Thurik, 2007). En el projecte GEM s'inclou una pregunta sobre la percepció de la facilitat per iniciar un negoci. Els resultats del 2022 mostren que a Catalunya aquesta variable se situa en el 52% per al grup d'emprenedors en fase inicial (TEA) i en el 51% en els consolidats, mentre que a Espanya és un punt percentual en ambdós grups (53% i 52%, respectivament) (gràfic 2.11). Probablement per la situació de pandèmia, en els dos col·lectius la mitjana catalana i espanyola va disminuir fortament del 2020 al 2021. El 2022 es recupera en part en els dos grups i els dos àmbits geogràfics. Als països d'alts ingressos, la tendència és similar però els percentatges són menors tant a Europa com a nivell mundial (37% en el grup d'emprenedors en fase inicial (TEA) i 39% i 42% en els consolidats). Això indica que als països avançats la percepció sobre la dificultat per iniciar un negoci és millor que a Catalunya i Espanya.

Gràfic 2.11. Evolució de la percepció sobre les dificultats per iniciar un negoci respecte a les de fa un any (% respostes afirmatives) en el període 2020-2022

D'altra banda, un cop llançat el negoci, el creixement de l'empresa dependrà de les expectatives que tingui l'emprenedor. Els emprenedors ambiciosos són aquells que, al moment de la creació de la seva empresa, aspiren a crear negocis a gran escala que poden arribar a impactar el desenvolupament local o fins i tot nacional. S'ha comprovat que les aspiracions de creixement de l'emprenedor són una condició necessària per al creixement, tot i que no n'hi ha prou (Capelleras et al., 2019). Els resultats indiquen que les expectatives de creixement del negoci el 2022 han tendit a ser més altes a Catalunya i Espanya que als països d'alts ingressos (gràfic 2.11). Així, hi ha un 45% d'emprenedors catalans en fase inicial (TEA) i un 40% de consolidats que tenen més expectatives respecte de l'any anterior. Després del descens el 2021 per la pandèmia, aquest darrer any han augmentat en un 15% i un 7% els que declaren aquestes expectatives com a positives. A Espanya són un 43%, tant en el grup d'emprenedors en fase inicial com en el de consolidats, amb augments del 9% i del 7%, respectivament. A Europa i al món les tendències són similars, ja que del 2019 al 2020 hi ha descensos en el percentatge, encara que els augments el 2022 són més modestos (entre un i tres punts), així romanen al voltant del 30% en els emprenedors en fase inicial i en un 34% en els consolidats.

Gràfic 2.12. Evolució de les expectatives de creixement del negoci 2020-2022 respecte a les de fa un any (% respostes afirmatives) en el període 2020-2022

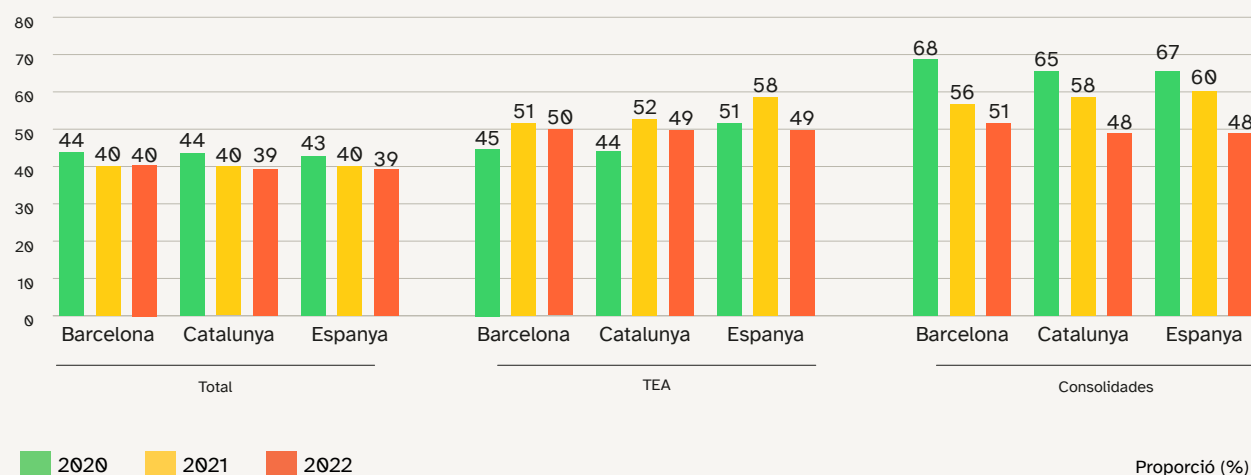
2.1.2. Impacte de la COVID-19 en l'activitat empresarial de Catalunya

En el qüestionari a la població adulta (APS) s'han introduït aquests tres últims anys diverses preguntes relatives a l'impacte de la COVID. A continuació, glossarem breument els resultats obtinguts.

Ens referirem, en primer lloc, a la pregunta adreçada a tota la mostra relativa a l'impacte que la pandèmia ha tingut sobre els ingressos de la llar. El 2022, un 39% del total de la població contesta que arran de la COVID han disminuït els ingressos de la llar, xifra similar a la de Barcelona (40%) i Espanya (39%).

La COVID-19 ha afectat, en els seus ingressos, més negativament les persones empresàries. Així, els empresaris consolidats (empreses amb antiguitat superior als 3,5 anys) mostren un percentatge (48%) de nou punts superior als de tota la mostra i els TEA (49%), de deu.

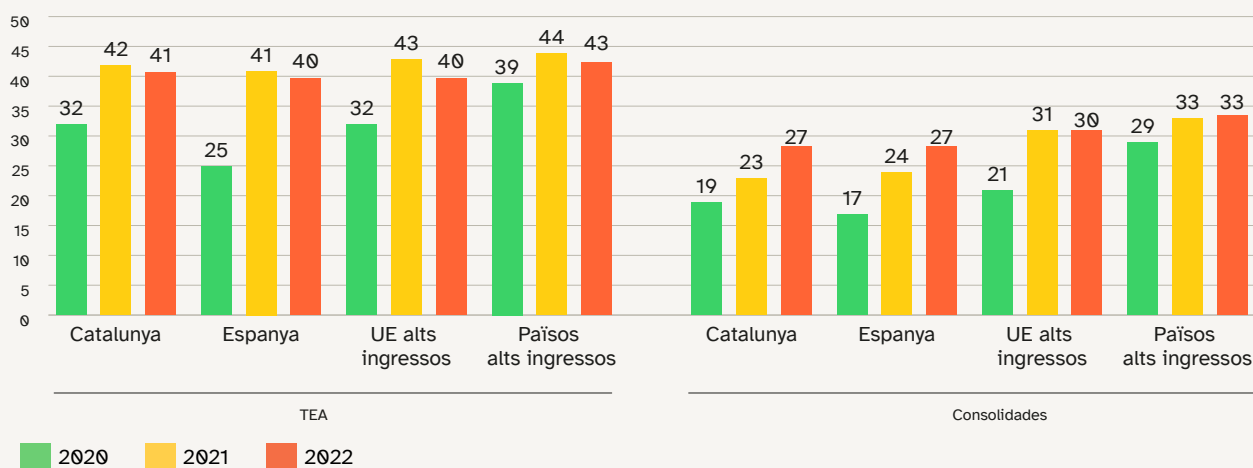
Gràfic 2.13. Els ingressos de la llar han disminuït a causa de la pandèmia (% respostes afirmatives) en el període 2020-2022

Proporció (%)

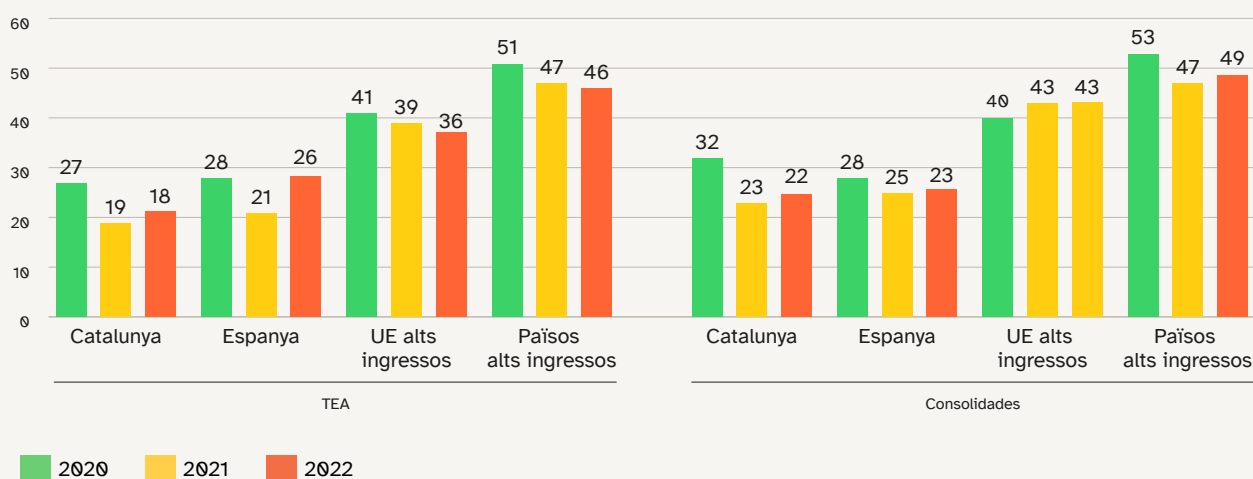
Altres preguntes només s'han fet als emprenedors. La primera fa referència a l'existència de noves oportunitats per a l'empresa derivades de la COVID-19. En el gràfic 2.14 observem que aquesta percepció és més positiva en TEA (41%) que en consolidats (27%). Si es comparen les respostes de Catalunya a aquesta pregunta el 2022 amb les d'altres àmbits geogràfics, s'observa que en TEA i consolidats no hi ha pràcticament diferències.

Gràfic 2.14. Existència de noves oportunitats per a l'empresa derivades de la pandèmia (% respostes afirmatives) en el període 2020-2022

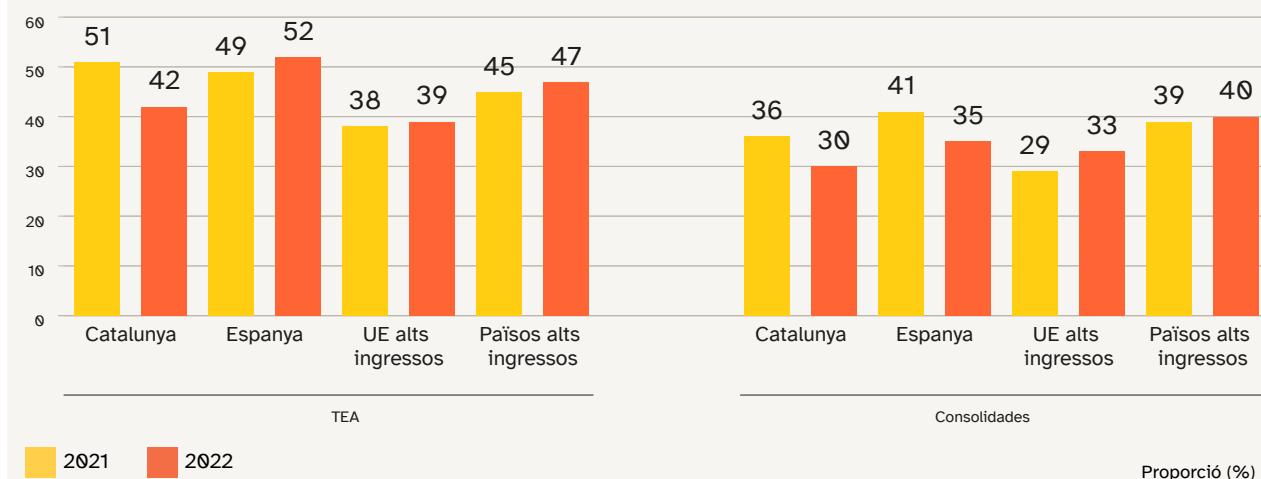
El gràfic 2.15 fa referència a l'efectivitat de la resposta del govern. En tots els grups d'emprenedors el percentatge de respostes afirmatives a la qüestió de si hi ha hagut una resposta efectiva del Govern a les conseqüències econòmiques de la pandèmia és, en la mitjana d'Europa, superior a Catalunya (al voltant del doble). D'altra banda, del 2020 al 2022 aquesta percepció ha anat empitjorant en tots els agregats: en TEA, Catalunya ha passat de 27% el 2020 a 19% el 2021 i al 18% el 2022. I en consolidats, del 32% el 2020 al 22% el 2022. A Catalunya els empresaris són més crítics respecte a l'efectivitat de la resposta del Govern.

Gràfic 2.15. Resposta efectiva del Govern a les conseqüències econòmiques de la pandèmia (% respostes afirmatives) en el període 2020-2022

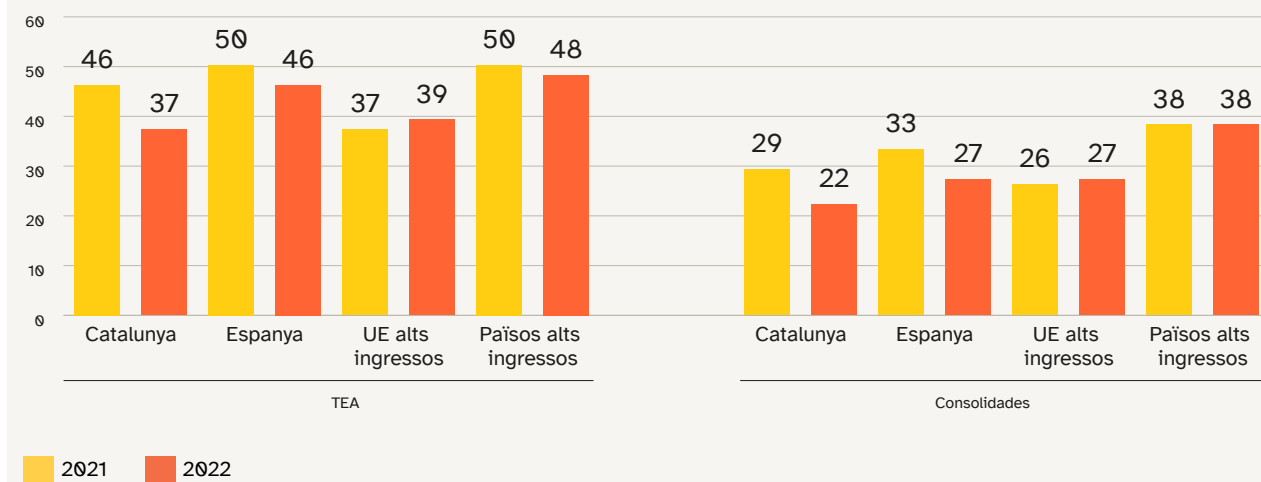
Com a resposta a la pandèmia, un 42% dels TEA de Catalunya han intensificat l'ús i la millora de tecnologies digitals per vendre el producte o servei, dotze punts més que els consolidats (30%). Alhora, a TEA Catalunya les respostes positives són tres punts superiors a la mitjana d'Europa (39%).

Gràfic 2.16. Intensificació de l'ús i la millora de tecnologies digitals en resposta a la pandèmia per vendre el producte o servei de l'empresa en el període 2021-2022

També s'ha preguntat si s'espera que l'empresa faci servir en els propers sis mesos més tecnologies digitals per vendre el producte o el servei (gràfic 2.17). Aquí també les respostes afirmatives són en TEA molt superiors als consolidats i, en aquest cas, les respostes positives en TEA Catalunya són dos punts inferiors a la mitjana europea (el 37% davant el 39%).

Gràfic 2.17. Intensificació en els propers sis mesos de l'ús de tecnologies digitals per a la venda el 2021-2022 (% de respostes afirmatives)

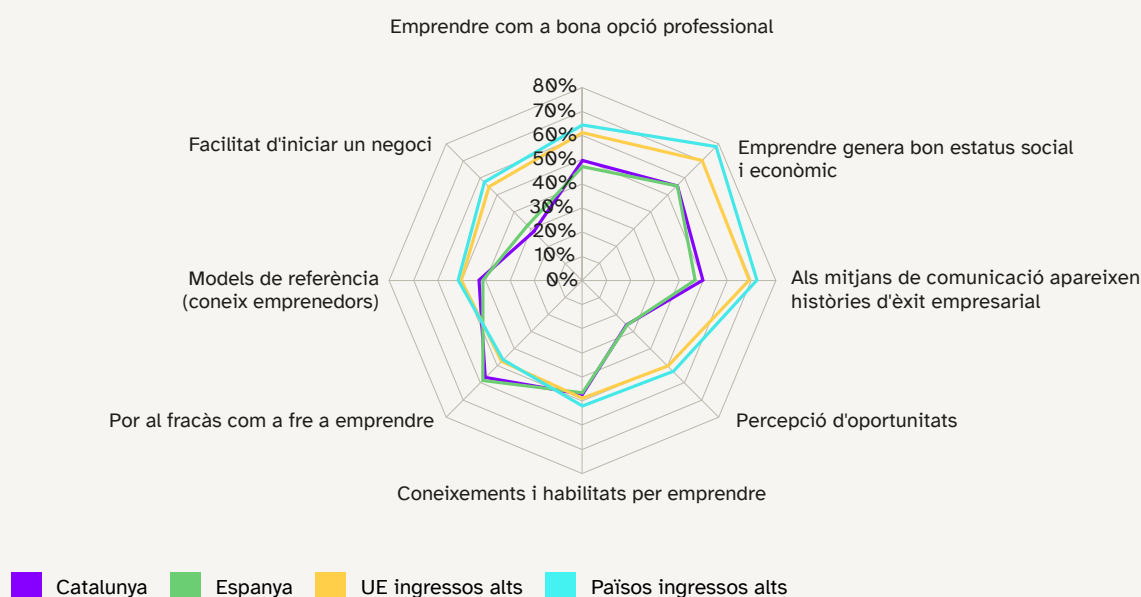

2.1.3. Benchmarking internacional i per comunitats autònomes sobre els valors, les percepcions i aptituds per emprendre

En aquesta secció es duu a terme una comparació dels resultats de l'any 2022 en diferents territoris dins del projecte GEM. Es presenten gràfics que mostren la comparació entre Catalunya i Espanya, països europeus d'alts ingressos i altres països d'alts ingressos al món. També es fa una comparació entre Barcelona i la resta de Catalunya, i es presenten els resultats a Catalunya segons el grup emprenedor. A més, s'hi analitza la posició de Catalunya en el context de les comunitats autònomes i en el context dels països del projecte GEM.

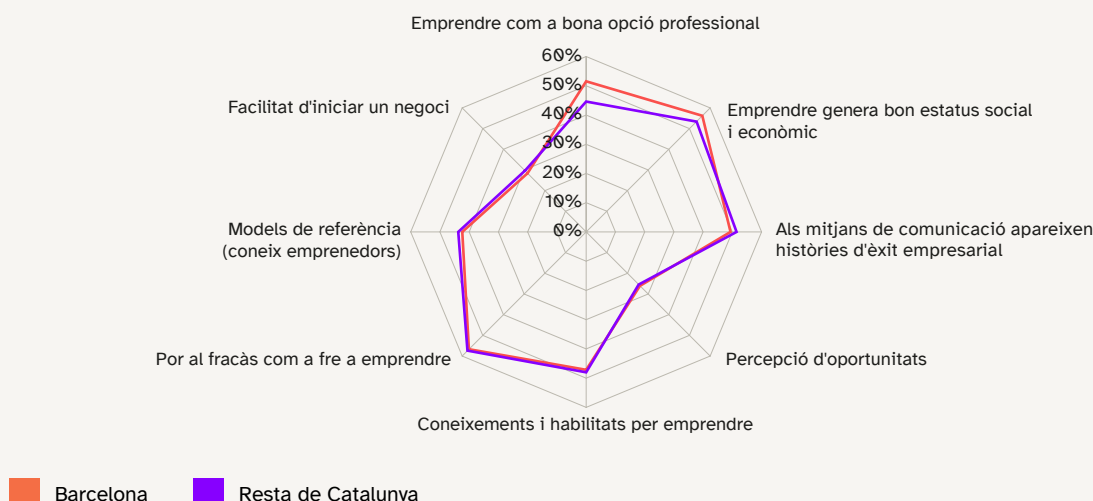
En el gràfic 2.18 es presenten els perfils obtinguts en considerar els resultats de les variables relacionades amb percepcions i aptituds en cada territori. Hi ha diferències considerables en les tres variables anteriorment explicades sobre la cultura de suport a l'emprenedoria (si emprendre proporciona estatus social i econòmic, si és una bona opció professional, i la seva difusió en els mitjans de comunicació). La bretxa més destacada es troba en la percepció de bones oportunitats per crear una empresa, ja que les mitjanes a Catalunya i Espanya són clarament inferiors a les assolides en els països més avançats. Així mateix, s'aprecia una diferència considerable quant a la facilitat per iniciar un negoci en comparació amb els països d'alts ingressos. Aquests aspectes assenyalats són àrees de millora que podrien explicar l'àmplia diferència en la intenció d'emprendre amb relació a aquests països. Com a aspectes positius, es pot observar que els nivells d'autoeficàcia (percepció de coneixements i habilitats per emprendre) i de coneixement d'altres emprenedors (models de referència) a Catalunya i Espanya són a prop dels observats en els països d'alts ingressos.

Gràfic 2.18. Percepcions i aptituds dels catalans respecte a Espanya, Europa i països d'alts ingressos el 2022

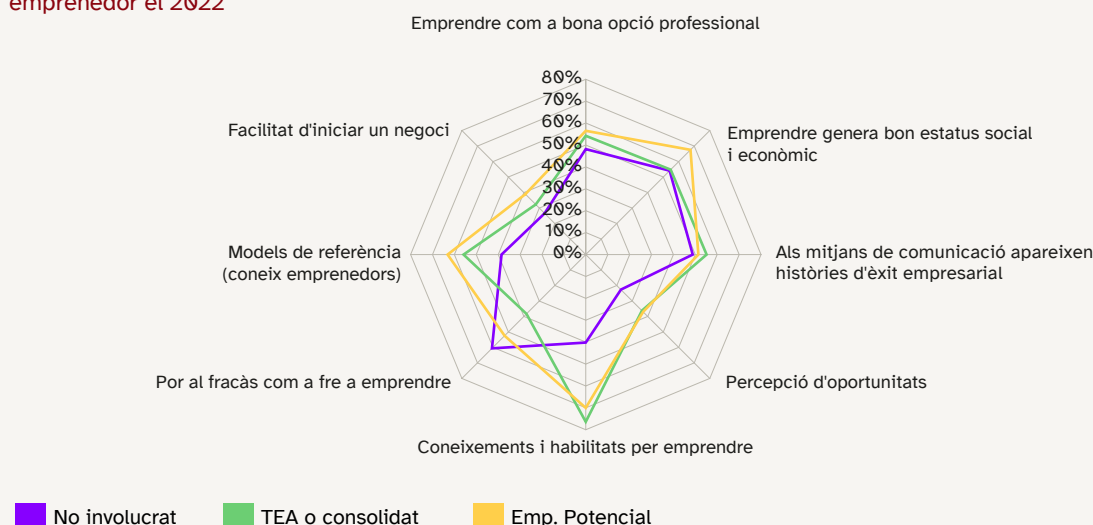
La comparació dels perfils de la província de Barcelona i de la resta de Catalunya es presenta en el gràfic 2.19. En termes generals, s'observa que tots dos perfils són molt semblants i que no hi ha grans diferències. Amb tot, els resultats mostren que la proporció de la població que considera que emprendre és una bona opció professional i que proporciona estatus social i econòmic és més gran en els barcelonins. En canvi, la mitjana de la resta de Catalunya està una mica per sobre de l'aconseguida a la demarcació de Barcelona pel que fa a la presència d'històries d'èxit empresarial en els mitjans de comunicació.

Gràfic 2.19. Percepcions i aptituds dels barcelonins respecte de les persones de la resta de Catalunya el 2022

El gràfic 2.20 mostra el perfil dels catalans en funció de la seva participació o no en les diferents etapes del procés empresarial. Es confirma que els valors mitjans de la majoria dels indicadors en els grups d'emprenedors potencials i actuals (tant en fase inicial com consolidats) són més alts que els declarats per les persones no involucrades. Els emprenedors (potencials i actuals) superen clarament els no involucrats en termes d'habilitats percebudes per emprendre (autoeficàcia), coneixement d'altres emprenedors (models de referència) i percepció d'oportunitats en l'entorn. Cal destacar, a més, que els emprenedors potencials estan per sobre dels actuals en la valoració que emprendre genera bon estatut social i econòmic. Finalment, l'aspecte en què les persones no involucrades tenen un percentatge més alt que les involucrades és en la seva percepció de por del fracàs a l'hora d'emprendre un negoci.

Gràfic 2.20. Percepcions i aptituds dels catalans segons que estiguin involucrats o no en qualsevol fase del procés empresarial el 2022

A la taula 2.1 es presenten les percepcions i actituds envers l'emprenedoria de la població adulta a diferents països del món, classificats segons el nivell d'ingressos (baixos, mitjans i alts) d'acord amb els criteris del Banc Mundial. Els resultats mostren que a Catalunya hi ha aspectes que cal millorar en comparació amb les economies d'alts ingressos, especialment en la percepció d'oportunitats i en la facilitat per iniciar un negoci. Amb tot, la situació és més positiva en termes de coneixements i habilitats per emprendre. En comparació amb la mitjana espanyola, Catalunya es troba pràcticament a la par en la majoria dels indicadors, si bé està una mica per sobre en la difusió de l'emprenedoria en els mitjans de comunicació i lleugerament per sota en la facilitat per iniciar un negoci.

En els gràfics 2.21 i 2.22 es presenten les posicions de Catalunya i Barcelona en comparació amb altres comunitats autònomes espanyoles i economies d'alts ingressos a nivell mundial. Hi destaca que tant Barcelona com Catalunya es troben en una bona posició en el rànquing de comunitats autònomes en termes d'autoeficàcia, models de referència i por del fracàs, superant la mitjana espanyola. Amb tot, no estan tan ben posicionades quan es comparen amb les economies d'alts ingressos a nivell mundial. Així, s'identifica un marge de millora en els diferents factors perceptuals. Finalment, les variables relacionades amb la valoració social de l'emprenedoria també estan ben valorades a Catalunya si les comparem amb la mitjana espanyola i amb les comunitats autònomes. No obstant això, es pot apreciar que la seva posició en el rànquing internacional en comparació amb altres economies d'alts ingressos és baixa, per la qual cosa podem concloure que hi ha un marge de millora.

Taula 2.1. Percepcions i actituds per emprendre de la població adulta el 2022. Anàlisi per tipus d'economia

Països	Percepció d'oportunitats	Coneixements i habilitats per emprendre	Por del fracàs com a obstacle per emprendre	Model de referència	Facilitat d'iniciar un negoci	Emprendre és una bona opció professional	Difusió de l'emprenedoria en mitjans de comunicació	Emprendre proporciona estatus social i econòmic
Economies d'ingressos baixos								
Mitjana	65,5%	69,3%	45,3%	57,8%	50,2%	75,6%	73,0%	82,4%
Brasil	67,9%	69,2%	51,0%	75,8%	46,8%	0,0%	0,0%	0,0%
Xina	56,5%	54,4%	62,7%	56,3%	25,9%	72,1%	82,9%	84,4%
Colòmbia	53,4%	66,6%	38,5%	63,8%	41,4%	56,2%	62,2%	61,6%
Egipte	63,7%	62,8%	43,4%	32,9%	67,7%	71,2%	75,8%	78,3%
Guatemala	68,3%	77,5%	42,2%	71,5%	47,8%	94,4%	65,0%	80,8%
Índia	75,5%	78,1%	51,2%	47,4%	78,0%	82,5%	84,6%	90,5%
Indonèsia	87,2%	75,5%	35,3%	71,4%	72,2%	76,3%	85,1%	83,7%
Iran	51,3%	54,2%	41,5%	64,1%	23,7%	53,0%	53,8%	89,2%
Marroc	62,5%	63,3%	46,8%	51,6%	36,5%	80,4%	70,4%	85,6%
Sud-àfrica	61,3%	63,7%	51,3%	33,5%	63,9%	79,8%	82,7%	79,8%
Togo	77,2%	87,5%	38,7%	58,9%	54,2%	85,1%	77,7%	88,4%
Tunísia	61,8%	78,6%	41,0%	66,5%	44,7%	80,6%	62,3%	83,7%

2. El context empresarial

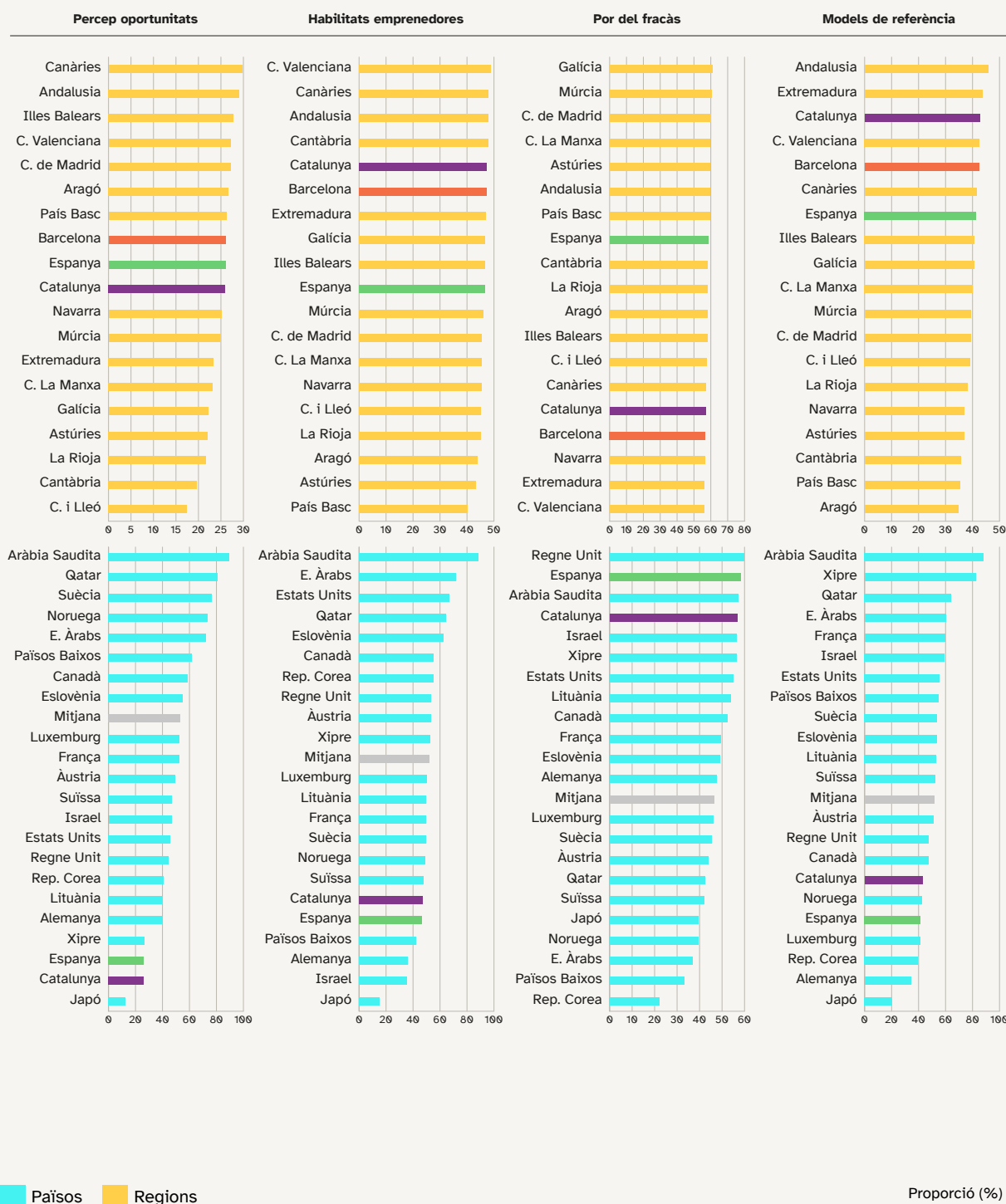
Països	Percepció d'oportunitats	Coneixements i habilitats per emprendre	Por del fracàs com a obstacle per emprendre	Model de referència	Facilitat d'iniciar un negoci	Emprendre és una bona opció professional	Difusió de l'emprenedoria en mitjans de comunicació	Emprendre proporciona estatus social i econòmic
Economies d'ingressos mitjans								
Mitjana	51,1%	59,1%	48,6%	51,1%	42,1%	63,8%	64,5%	67,0%
Xile	50,5%	70,1%	50,2%	68,6%	51,1%	79,8%	71,8%	65,4%
Croàcia	60,0%	73,6%	52,2%	66,5%	34,0%	63,0%	67,1%	54,8%
Eslovàquia	29,4%	42,8%	52,7%	59,3%	20,4%	50,6%	51,8%	64,5%
Grècia	36,3%	53,8%	60,6%	28,5%	31,9%	72,0%	56,5%	72,0%
Hongria	27,2%	36,8%	43,5%	47,9%	47,4%	64,0%	64,1%	63,2%
Letònia	34,6%	53,9%	36,9%	38,0%	29,4%	53,2%	55,6%	58,1%
Mèxic	56,4%	67,1%	42,2%	47,7%	46,3%	60,0%	62,7%	60,1%
Oman	75,7%	57,6%	34,5%	58,5%	56,5%	75,1%	74,6%	76,2%
Panamà	53,4%	76,7%	45,9%	48,0%	54,2%	67,0%	70,7%	69,3%
Polònia	72,3%	47,8%	57,5%	46,7%	79,4%	41,9%	38,0%	63,8%
Puerto Rico	64,1%	68,9%	44,9%	66,0%	26,7%	0,0%	0,0%	0,0%
Romania	63,8%	62,7%	58,1%	46,2%	42,5%	81,7%	71,2%	84,6%
Sèrbia	37,8%	66,1%	56,5%	54,6%	32,7%	74,9%	76,8%	81,4%
Taiwan	46,8%	39,9%	44,5%	29,0%	40,5%	48,2%	75,7%	58,0%
Uruguai	58,2%	69,1%	48,6%	61,3%	38,7%	61,7%	66,3%	66,7%
Economies d'ingressos alts								
Mitjana	53,4%	52,2%	46,5%	51,5%	57,5%	64,4%	72,2%	78,1%
Mitjana UE	50,1%	48,7%	47,6%	50,1%	54,7%	61,2%	69,0%	70,0%
Alemanya	39,5%	36,2%	47,4%	34,2%	34,6%	61,2%	62,4%	79,8%
Aràbia Saudita	89,5%	88,1%	57,3%	88,2%	88,7%	94,9%	95,0%	96,7%
Àustria	49,5%	53,2%	43,7%	50,9%	48,4%	49,2%	75,6%	78,1%
Canadà	58,8%	55,4%	52,3%	47,3%	62,9%	68,7%	74,8%	79,7%
Catalunya	25,9%	47,4%	56,9%	42,7%	28,7%	49,7%	49,9%	55,4%
Qatar	81,0%	64,0%	42,4%	64,2%	67,3%	79,6%	79,1%	88,1%
Xipre	26,8%	52,7%	56,3%	82,4%	48,4%	77,3%	67,3%	71,7%
E. Àrabs	72,2%	71,7%	36,7%	60,0%	77,1%	82,8%	86,1%	87,0%
Eslovènia	55,0%	62,8%	48,9%	53,5%	67,7%	72,6%	85,2%	88,6%
Espanya	26,0%	46,5%	58,5%	41,3%	32,2%	47,0%	46,9%	55,4%
Estats Units	46,0%	66,8%	55,1%	55,6%	65,8%	75,9%	76,3%	79,9%
França	52,4%	49,8%	49,6%	59,6%	55,4%	67,8%	74,9%	55,4%

2. El context empresarial

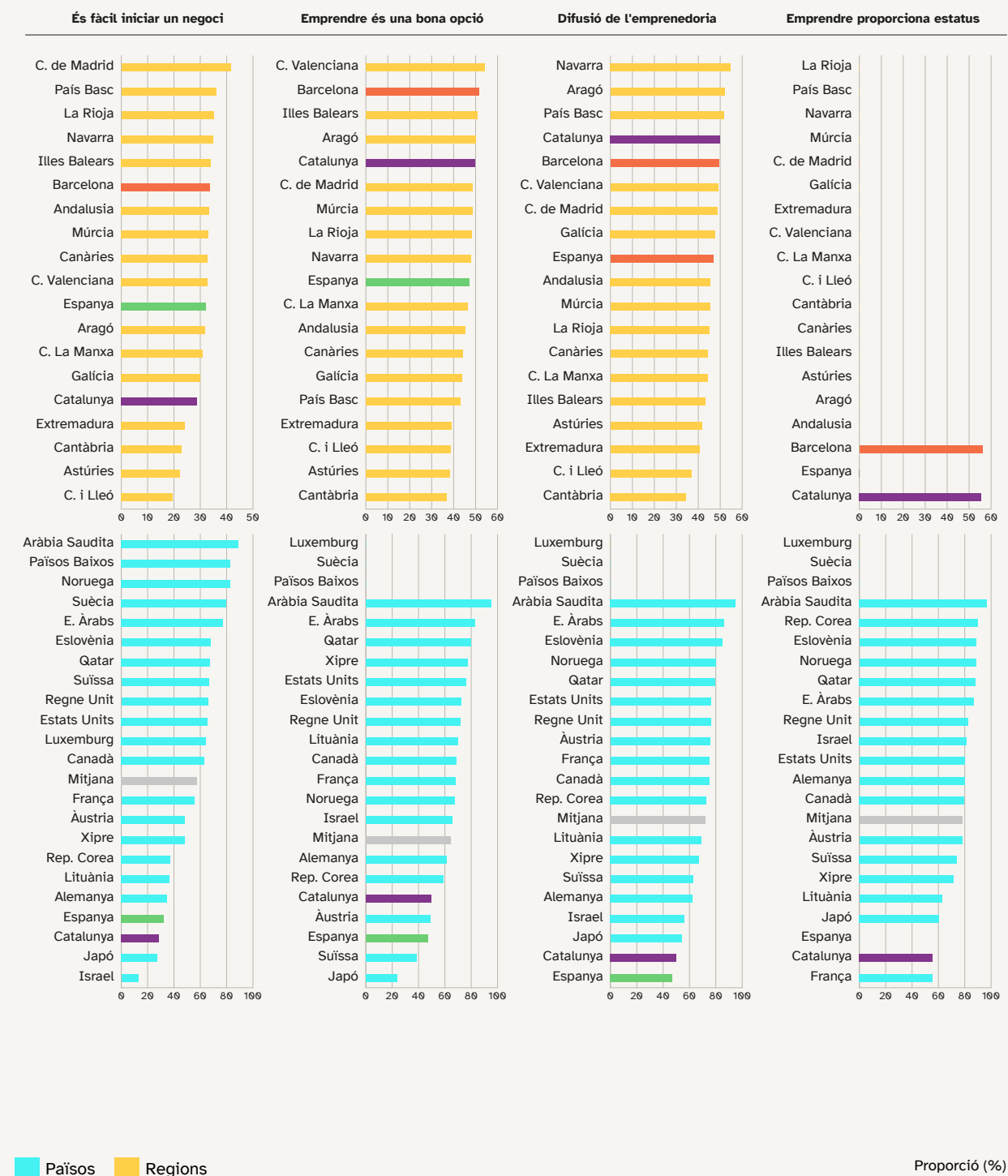

Països	Percepció d'oportunitats	Coneixements i habilitats per emprendre	Por del fracàs com a obstacle per emprendre	Model de referència	Facilitat d'iniciar un negoci	Emprendre és una bona opció professional	Difusió de l'emprenedoria en mitjans de comunicació	Emprendre proporciona estatus social i econòmic
Israel	46,7%	35,4%	56,5%	59,2%	12,9%	65,3%	56,1%	81,3%
Japó	12,7%	14,9%	39,4%	20,4%	27,4%	23,7%	54,2%	60,4%
Lituània	40,4%	49,8%	53,7%	53,1%	36,5%	69,6%	69,2%	62,8%
Luxemburg	52,4%	50,0%	46,2%	41,3%	64,2%	0,0%	0,0%	0,0%
Noruega	73,6%	49,2%	39,3%	42,6%	82,8%	67,2%	79,9%	88,5%
Països Baixos	61,6%	42,2%	33,3%	54,5%	82,9%	0,0%	0,0%	0,0%
Regne Unit	44,4%	53,5%	59,6%	47,6%	65,9%	71,7%	76,2%	82,5%
Rep. Corea	41,0%	54,8%	22,0%	39,5%	37,4%	58,9%	72,7%	90,1%
Suècia	76,7%	49,4%	45,5%	53,8%	79,8%	0,0%	0,0%	0,0%
Suïssa	46,9%	47,6%	41,9%	52,1%	66,4%	38,3%	62,7%	74,1%

Gràfic 2.21. Posicionament de Catalunya a nivell internacional (en comparació amb altres economies d'alts ingressos), i de les comunitats autònomes, en funció de la percepció d'oportunitats, l'autovaloració de coneixements i habilitats per emprendre, la por del fracàs i els models de referència el 2022

Gràfic 2.22. Posicionament de Catalunya a nivell internacional (en comparació amb altres economies d'alts ingressos), i de les comunitats autònomes, en funció de les percepcions relatives a la facilitat per iniciar un negoci, si emprendre és una bona opció, si emprendre és una bona opció, si emprendre brinda estatus i la difusió de l'emprenedoria el 2022

2.2. Què opinen els experts sobre les condicions de l'entorn per emprendre?

El marc conceptual GEM (figura 1.2) i la literatura sobre emprenedoria atorguen a l'entorn un paper rellevant tant en l'activitat emprenedora com en el seu impacte en el desenvolupament econòmic d'un territori. Durant aquests darrers anys, la visibilitat d'aquesta rellevància ha augmentat, fonamentalment arran de la preocupació pels ecosistemes emprenedors i l'elaboració de diferents classificacions dels millors.

El projecte GEM des de principis de segle mitjançant una eina pròpia, l'enquesta a persones expertes (NES), recull informació sobre l'estat dels factors que la literatura especialitzada identifica com a més influents en el context emprenedor (EFC: Entrepreneurship Framework Conditions) (taula 2.2), que afecten l'ecosistema emprenedor.

Per quart any, GEM presenta l'índex de context d'emprenedoria nacional (NECI), calculat a partir dels indicadors que valoren els experts entrevistats en cadascun dels països participants. Pretén proporcionar amb un sol valor l'estat mitjà del context de l'emprenedoria en cada territori i permetre'n la classificació.

En aquesta edició 2022-23, la NES inclou, a més, preguntes sobre dos temes nous: grau de recuperació dels nivells d'activitat previs a la pandèmia i grau de prioritat assignat als ODS (Objectius de Desenvolupament Sostenible) de les Nacions Unides (taula 2.3). Respecte a aquest darrer tema, es pregunta sobre la:

- Percepció sobre el grau de prioritat assignat a les bones pràctiques de responsabilitat social a empreses noves i en creixement.
- Percepció sobre el grau de prioritat assignat a les bones pràctiques ambientals per part d'empreses noves i en creixement.
- Percepció sobre el grau de prioritat assignat a les bones pràctiques ambientals per part d'empreses noves i en creixement.
- Percepció sobre el grau de prioritat que assignen a la sostenibilitat les empreses noves i en creixement.
- Percepció sobre el grau de prioritat assignat a la sostenibilitat empresarial per part dels poders públics a través de noves regulacions/lleis.

Pel que fa als aspectes metodològics, en el projecte GEM NES Catalunya 2022-2023 van participar 36 experts en nou condicions de l'entorn (finançament; polítiques governamentals; programes públics; educació i formació emprenedora; transferència d'R+D; infraestructura comercial i professional; infraestructura física i de serveis; obertura del mercat intern; normes socials i culturals), sobre les quals van donar la seva opinió a través de qüestionaris amb escales Likert de 10 punts (fins al 2014 eren de 5 punts i des del 2015 fins al 2018 de 9 punts), que van de 0 (completament fals) a 10 (completament cert), passant per 5 = ni cert ni fals. Les valoracions que superen la mitjana de 5 es consideren favorables; mentre que les que no la superen, es consideren desfavorables. Tot i que metodològicament presentar valors mitjans quan s'utilitzen escales Likert no és idoni, ens serveixen com una aproximació per analitzar l'evolució de les condicions de l'entorn i comparar-les internacionalment; per tant, els resultats que es presenten han de ser presos més com a mesuraments de tendència que en els seus valors absoluts.

2.2.1. Valoració de les condicions de l'entorn per emprendre a Catalunya

La valoració de les condicions per emprendre a Catalunya que fan els experts (enquestes realitzades entre el maig i el juny del 2022) és d'aprovat (5.0). Qualificació que es pot considerar positiva en un context de sortida de pandèmia, en què Espanya rep una valoració de 4.0 i Europa de 5.1 (taula 2.2, a l'apartat de Benchmarking).

Les millors puntuacions, que aproven amb valoracions superiors a 5, són les mateixes que l'any passat:

	Existència i accés a infraestructura física i de serveis: com ara carreteres, aeroports i altres sistemes de comunicació; cost i accés dels serveis bàsics i de telecomunicacions (gas, aigua, electricitat, telèfon, internet...) (6,06).
	Existència i accés a infraestructura comercial i professional: com ara existència de proveïdors, consultors i subcontractistes; assessorament legal, laboral, comptable i fiscal; serveis financers i bancaris (6,04).
	Normes socials i culturals: la societat té un enfocament emprenedor a través del seu comportament, creences, llenguatge i costums, que encoratja les persones emprenedores, demostrant acceptació, suport i alta consideració per la seva activitat (5,65).
	Programes públics: com ara ajuts a la creació i creixement de noves empreses; parcs científics i incubadores; programes de foment a la creació i creixement de les noves empreses (5,58).
	Educació i formació emprenedora en l'etapa postescolar: inclusió de temes i habilitats d'emprenedoria en programes de formació postescolars (5,33).

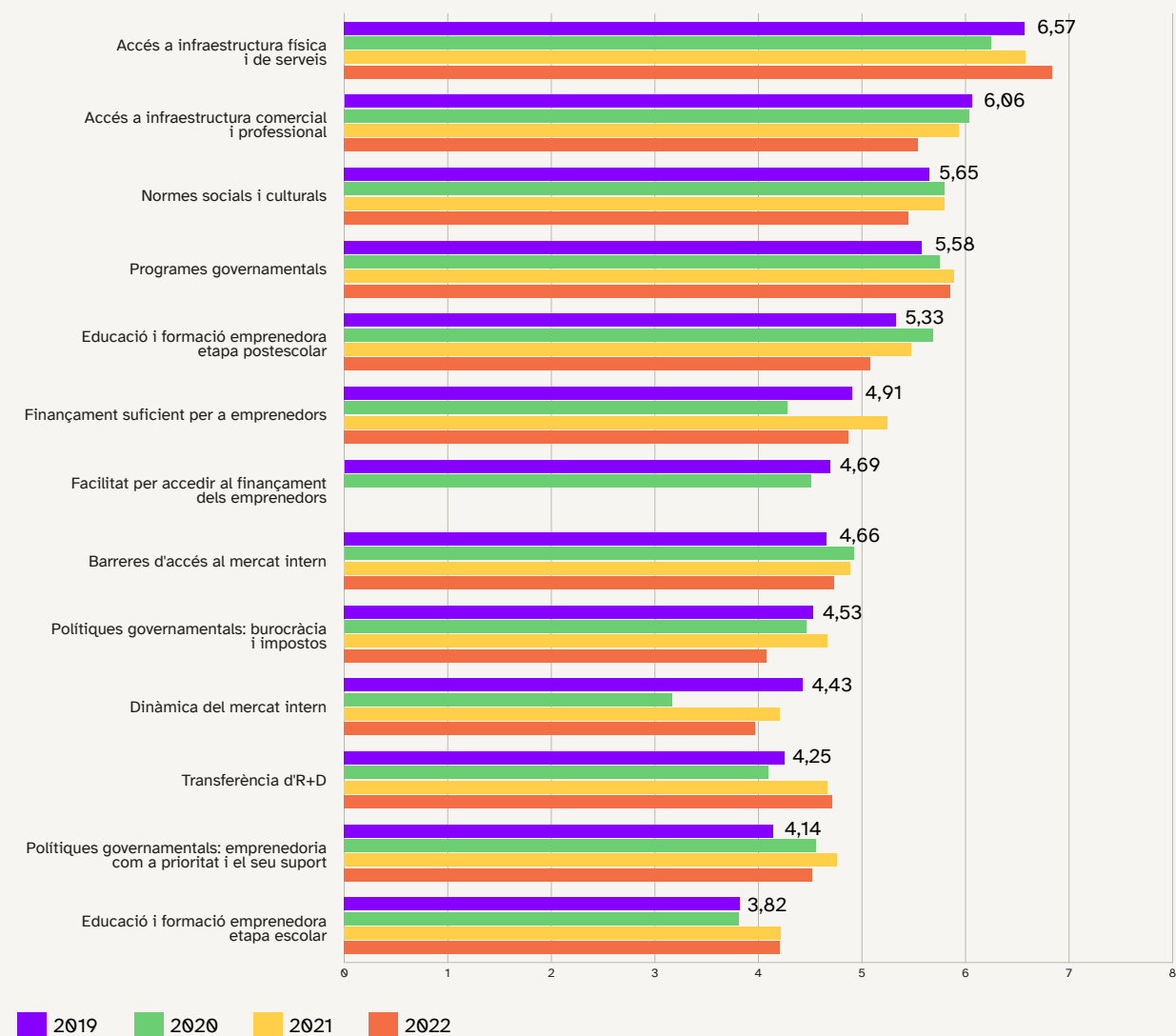
Mentre que les que han rebut una puntuació menor són:

	Educació i formació emprenedora a l'etapa escolar (3,82).
	Polítiques públiques: emprenedoria com a prioritat i el seu suport (4,14)
	Transferència d'R+D (4,25).
	Dinàmica del mercat intern (4,43).

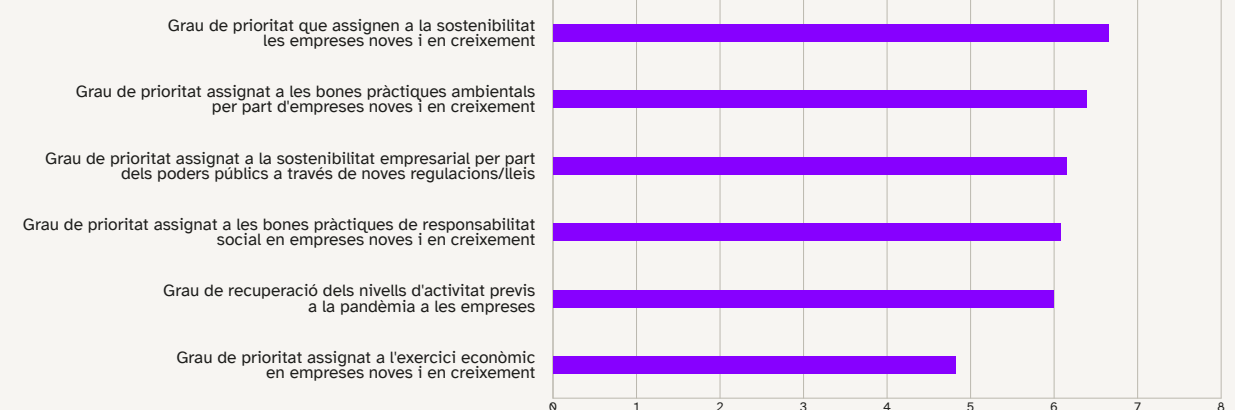
La percepció sobre el grau de recuperació dels nivells d'activitat previs a la pandèmia ha obtingut un 6,0 dels valors més alts de les comunitats autònomes amb Navarra (6.0) i el País Basc (6,1) (taula 2.3), i superior a 0,7 punts a Espanya.

Quant a la percepció del grau de prioritat assignat als ODS (Objectius de Desenvolupament Sostenible) de les Nacions Unides, les valoracions de Catalunya han estat molt positives, amb puntuacions superiors a 6 en tots menys un (Percepció sobre el grau de prioritat) que assignen a la sostenibilitat les empreses noves i en creixement, amb 4,8). Si es compara amb Espanya, els valors són en tots els casos superiors, així com també superiors a la mitjana europea en tots menys un (Percepció sobre el grau de prioritat que assignen a la sostenibilitat les empreses noves i en creixement).

Gràfic 2.23. Evolució de les valoracions mitjanes de les persones expertes entrevistades sobre condicions de l'entorn per emprendre a Catalunya (període 2019-2022) (escala 0 a 10)

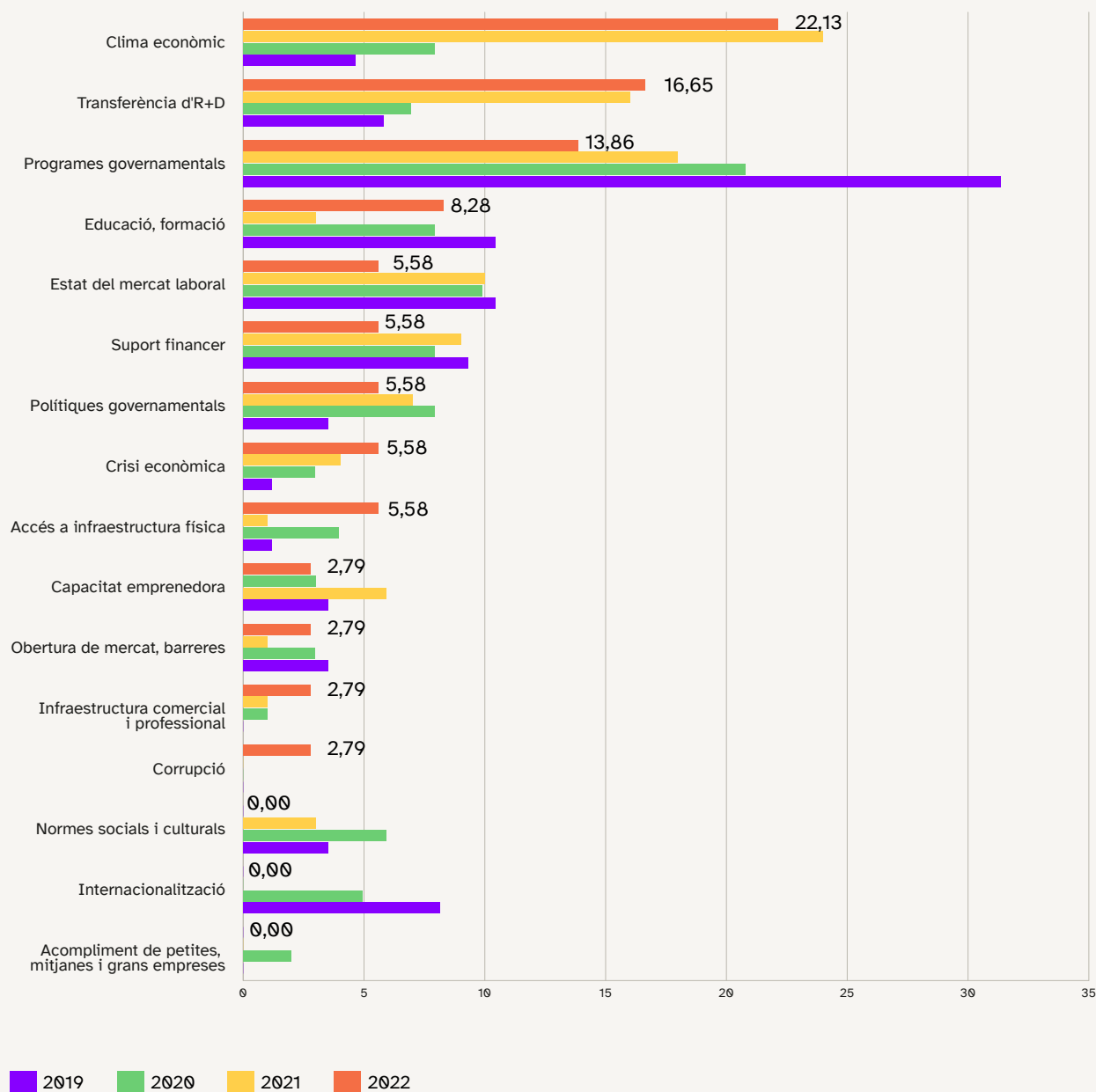

Gràfic 2.24. Valoracions mitjanes de les persones expertes entrevistades sobre el grau de recuperació dels nivells d'activitat previs a la pandèmia i sobre el grau de prioritat assignat als ODS a Catalunya el 2022 (escala 0 a 10)

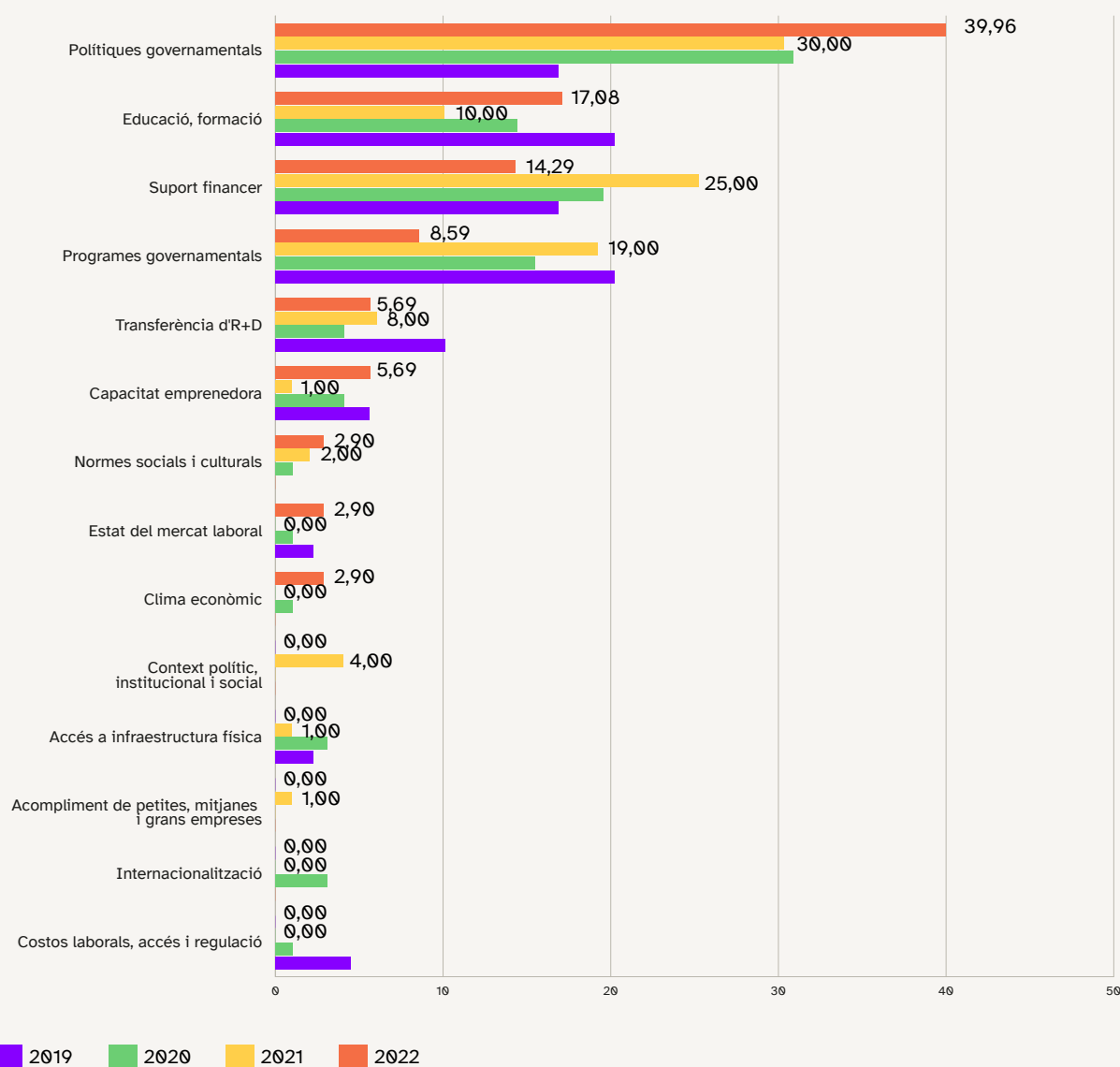
Els tres suports principals a l'activitat empresarial a Catalunya són els mateixos que l'any passat: clima econòmic (22%), transferència d'R+D (17%) i programes públics (14%). Després del desastre 2020, la percepció d'una millora del clima econòmic apareix, igual que el 2021, com el suport més gran a l'activitat empresarial (gràfic 2.25).

Gràfic 2.25. Evolució dels suports a l'activitat empresarial a Catalunya, segons l'opinió de les persones expertes entrevistades en el període 2019-2022

Pel que fa a les recomanacions per millorar les condicions de l'entorn de l'activitat empresarial, el gràfic 2.26 mostra els resultats obtinguts a partir de l'opinió dels experts entrevistats. Les quatre recomanacions principals són les mateixes que els darrers anys: programes d'institucions públiques (40%), educació i formació (17%), suport financer (14%) i polítiques públiques (9%). Coincideixen, encara que amb una intensitat diferent, amb les d'Europa: polítiques públiques (25%), educació i formació (20%), suport financer (16%) i programes públics (9%). Així com també amb les tres primeres d'Espanya: educació i formació (27%), polítiques públiques (14%) i normes socials i culturals (11%).

Gràfic 2.26. Evolució de les recomanacions a l'activitat empresarial a Catalunya, segons l'opinió de les persones expertes entrevistades al període 2019-2022

2.2.2. Benchmarking internacional sobre les condicions de l'entorn per emprendre a Catalunya

Per a la contextualització de les dades de l'apartat anterior, a continuació, es presenta un benchmarking sobre les condicions per emprendre. D'una banda, la valoració de les condicions de l'entorn segons l'opinió dels experts europeus de les economies d'alts ingressos, d'Espanya i de cadascuna de les comunitats autònomes (taula 2.2); i, d'altra banda i més interessant (gràfic 2.27), la valoració comparativa mitjana dels experts de Catalunya, Espanya, Europa i els països amb economies d'alts ingressos. A més, a la taula 2.3 es detallen les valoracions del grau de recuperació dels nivells d'activitat previs a la pandèmia i del grau de prioritat assignat als ODS en les diferents economies.

La valoració mitjana de les condicions per emprendre a Catalunya (5,0) ha estat semblant a la d'Europa (5,1) i força superior a la d'Espanya (4,0). A nivell de comunitats autònomes, repeteixen en els primers llocs, igual que el 2021, el País Basc (5,2) i la Comunitat de Madrid (5,1) (taula 2.2 i gràfic 2.28).

Pel que fa a Espanya, totes les valoracions dels factors que componen el NECI de Catalunya són superiors, i hi destaca "Normes socials i culturals" (+2,3 pp) (gràfic 2.28 i taula 2.2).

I, en relació amb Europa, Catalunya obté valors superiors en quatre factors: "Normes socials i culturals" (+0,9 pp), "Educació i formació emprenedora en l'etapa postescolar" (+0,4 pp), "Educació i formació en l'etapa escolar" (+0,3 pp, encara que amb una puntuació molt baixa, 3,8, idèntica al 2021) i "Existència i accés a la infraestructura comercial i professional" (+0,2 pp). Mentre que, dels inferiors, les diferències més grans són: "Dinàmica del mercat intern" (-0,5 pp) i "Polítiques públiques: emprenedoria com a prioritat i el seu suport" (-0,5 pp).

És destacable que el grau de prioritat assignat als ODS (Objectius de Desenvolupament Sostenible) de les Nacions Unides a Catalunya (6,0) és superior a la mitjana d'Espanya (4,9) i d'Europa (5,9) (taula 2.3).

Taula 2.2. Valoracions de les condicions per emprendre a països de la Unió Europea d'alts ingressos, a Espanya, Catalunya i resta de comunitats autònomes el 2022

	Europa alts ingressos	Espanya	Andalusia	Aragó	Astúries	Illes Balears	Canàries	Cantàbria	C. i Lleó	C. La Manxa	Catalunya	C. Valenciana	Extremadura	Galícia	C. de Madrid	Múrcia	Navarra	País Basc
Núm. experts entrevistats	333	38	36	42	32	40	40	36	36	50	36	36	36	40	36	41	36	36
Finançament suficient per a emprenedors	5,3	3,8	3,3	3,7	4,5	3,8	3,5	3,8	4,4	4,5	4,9	4,1	4,0	3,9	4,6	4,6	4,8	4,8
Facilitat per accedir al finançament dels emprenedors	5,0	3,9	3,5	4,7	4,8	4,1	3,6	4,4	4,5	4,9	4,7	4,6	4,3	4,1	4,9	4,8	5,2	5,5
Polítiques governamentals: emprenedoria com a prioritat i el seu suport	4,7	2,9	4,3	4,2	4,9	3,6	3,5	4,5	4,3	5,4	4,1	4,4	4,9	4,7	4,7	5,0	5,3	5,4
Polítiques governamentals: burocràcia i impostos	4,9	3,3	3,8	3,8	4,6	3,8	3,5	4,2	4,2	4,3	4,5	4,0	4,2	4,1	5,1	4,7	4,6	4,9

3. Activitat i dinàmica emprenedora

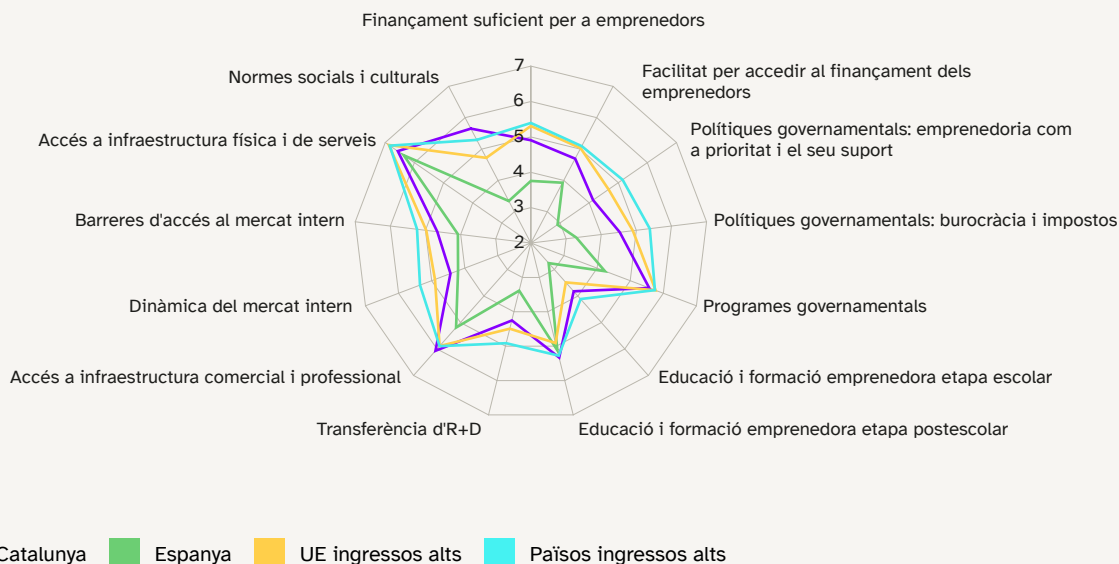

	Europa alts ingressos	Espanya	Andalusia	Aragó	Astúries	Illes Balears	Canàries	Cantàbria	C. i Lleó	C. La Manxa	Catalunya	C. Valenciana	Extremadura	Galícia	C. de Madrid	Múrcia	Navarra	País Basc
Programes governamentals	5,8	4,2	5,3	5,6	6,3	4,5	4,7	5,2	5,1	5,8	5,6	5,6	6,0	5,3	5,7	6,1	6,5	6,4
Educació i formació emprenedora etapa escolar	3,5	2,8	2,8	3,0	4,4	3,6	3,1	4,1	3,7	3,5	3,8	3,2	3,7	3,1	3,9	3,8	3,4	3,0
Educació i formació emprenedora etapa postescolar	4,9	5,1	4,7	4,8	4,9	4,8	5,3	5,2	5,4	6,0	5,3	5,5	5,1	4,5	5,6	5,7	5,3	5,0
Transferència d'R+D	4,5	3,4	3,7	4,2	4,2	3,9	3,8	4,3	4,5	4,7	4,3	4,5	4,5	4,1	4,1	4,6	5,3	4,8
Accés a infraestructura comercial i professional	5,9	5,2	5,2	5,8	5,8	5,0	4,8	5,7	5,8	6,1	6,1	5,8	5,2	4,9	6,1	5,4	5,8	6,2
Dinàmica del mercat intern	4,9	4,2	3,9	4,1	3,9	5,0	4,7	3,9	4,3	4,8	4,4	3,8	4,0	4,0	4,4	4,3	4,5	4,6
Barreres d'accés al mercat intern	5,0	4,1	4,2	4,9	4,4	4,4	3,8	4,7	4,6	4,9	4,7	4,6	4,6	4,1	4,7	4,6	4,8	4,6
Accés a infraestructura física i de serveis	6,9	6,4	6,0	6,3	6,0	5,4	5,3	5,8	5,7	6,8	6,6	6,5	5,7	5,6	6,7	6,4	6,4	7,5
Normes socials i culturals	4,7	3,3	3,9	4,8	4,4	4,5	3,7	4,1	4,5	4,3	5,7	4,9	4,3	4,4	5,2	4,9	4,6	5,0
INDICADOR NECI	5,1	4,0	4,2	4,6	4,8	4,3	4,1	4,6	4,7	5,1	5,0	4,7	4,7	4,4	5,1	5,0	5,1	5,2

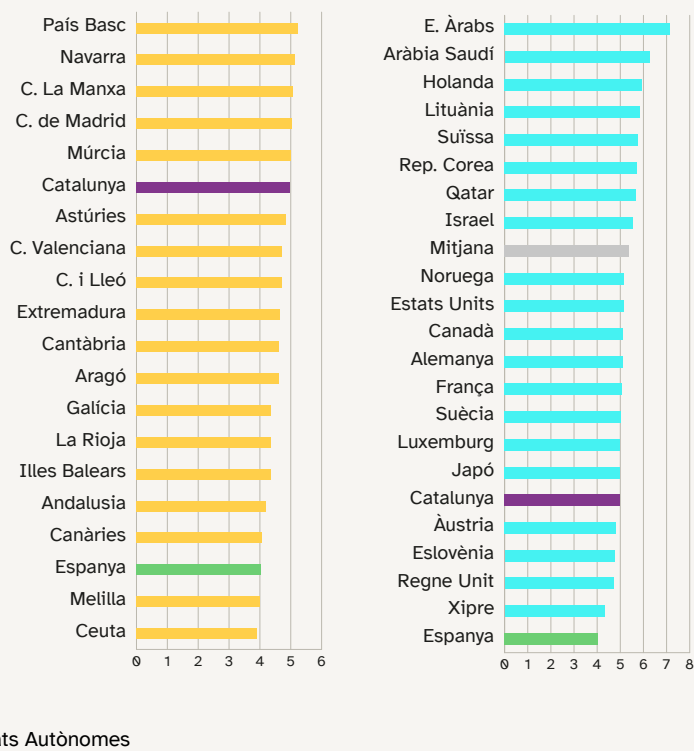
Taula 2.3. Valoracions del grau de recuperació dels nivells d'activitat previs a la pandèmia i del grau de prioritat assignat als ODS a països de la Unió Europea d'alts ingressos, a Espanya, Catalunya i la resta de comunitats autònomes el 2022

	Europa alts ingressos	Espanya	Andalusia	Aragó	Astúries	Illes Balears	Canàries	Cantàbria	C. i Lleó	C. La Manxa	Catalunya	C. Valenciana	Extremadura	Galícia	C. de Madrid	Múrcia	Navarra	País Basc
Núm. experts entrevistats	333	38	36	42	32	40	40	36	36	50	36	36	36	40	36	41	36	36
Grau de recuperació dels nivells d'activitat previs a la pandèmia a les empreses	6,3	5,3	5,3	5,6	5,5	5,6	5,2	5,2	5,3	5,5	6,0	5,6	5,6	5,4	5,4	5,8	6,0	6,1
Grau de prioritat assignat als ODS (Objectius de Desenvolupament Sostenible) de les Nacions Unides:																		
Grau de prioritat assignat a les bones pràctiques de responsabilitat social a empreses noves i en creixement.	5,8	4,7	5,3	5,4	5,7	5,4	4,5	5,3	5,2	5,0	6,1	5,3	4,9	4,9	6,0	5,7	5,5	5,8
Grau de prioritat assignat a l'acompliment econòmic en empreses noves i en creixement	5,5	4,4	4,2	4,5	4,9	4,9	4,4	4,5	5,2	4,9	4,8	5,1	5,1	4,3	5,2	5,2	5,5	4,8
Grau de prioritat assignat a les bones pràctiques ambientals per part d'empreses noves i en creixement	6,3	5,5	5,5	5,9	6,2	5,7	5,3	5,6	5,9	5,9	6,4	6,1	5,9	5,2	6,2	6,0	6,1	6,7
Grau de prioritat que assignen a la sostenibilitat les empreses noves i en creixement	6,4	5,3	5,5	6,0	6,0	5,8	5,3	5,6	6,1	5,8	6,7	6,5	5,5	5,1	6,7	6,0	6,5	7,0
Grau de prioritat assignat a la sostenibilitat empresarial per part dels poders públics a través de noves regulacions/lleis	5,2	4,7	4,9	5,5	5,7	5,5	5,1	4,0	5,8	5,8	6,2	5,7	5,1	4,7	5,2	5,1	5,7	5,9

Gràfic 2.27. Valoració mitjana de les persones expertes sobre les condicions de l'entorn per emprendre a Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos 2022

Gràfic 2.28. Índex de context d'emprenedoria nacional (NECI) 2022

2.3. Quina és la intenció d'emprendre de la població catalana?

La intenció de crear una empresa és un factor important per identificar el nivell d'emprenedoria potencial que hi ha en una societat determinada. En el model conceptual del projecte, la valoració social de l'activitat emprenedora, la valoració d'oportunitats i aptituds personals i les condicions de l'entorn, abordats en els apartats anteriors, determinen en bona mesura la intensitat amb què es manifesta la intenció d'emprendre. Aquella part de la població que en un moment determinat manifesta la seva intenció de crear una empresa pròpia en els propers anys configura l'emprenedoria potencial d'aquesta societat, que analitzarem a continuació.

El resum del context en què una persona manifesta la intenció d'emprendre a Catalunya és:

Valoració social de l'activitat emprenedora: el prestigi i el reconeixement social vinculat a la iniciativa emprenedora sol actuar com un factor de motivació rellevant a l'hora de valorar l'oportunitat i els costos de convertir-se en empresari. A Catalunya (55%) el valor ha estat 15 punts inferior a Europa (70%). I la consideració de la població sobre si iniciar un negoci o ser emprenedor és una bona opció professional, també a Catalunya (50%) és 11 punts inferior que a Europa (61%).

Percepció d'oportunitats de la població catalana i les seves aptituds per emprendre:

- La identificació d'oportunitats en l'entorn susceptibles de ser explotades mitjançant la creació de noves empreses sol constituir el punt de partida habitual del procés emprenedor. A Catalunya el 26% percep bones oportunitats per emprendre durant els sis mesos següents, la meitat que a Europa (50%).
- Gairebé la meitat dels catalans (47%, a Europa 49%) declara que té les habilitats i les capacitats necessàries per emprendre i desenvolupar un negoci. Aquest indicador s'ha comprovat que influeix en la decisió d'iniciar un projecte empresarial perquè contribueix a reduir la por d'emprendre i augmentar la perseverança per dur a terme el nou projecte.
- Hi ha una menor percepció de l'existència de models de referència (43% davant el 50% a Europa), una por més gran del fracàs (57% davant el 48%) i una menor percepció sobre la facilitat per iniciar un negoci (29% davant el 55%).

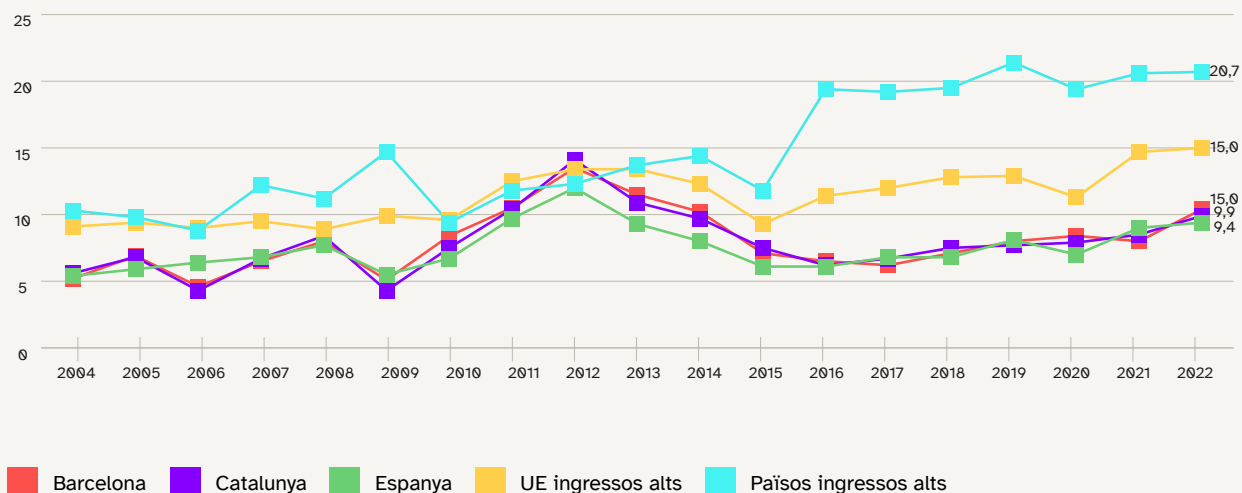
L'índex de context d'emprenedoria nacional (NECI) és d'aprovat (5,0) a Catalunya, valor gairebé igual al d'Europa (5,1) i superior al d'Espanya (4,0).

En aquest context, el percentatge de persones que espera emprendre en els propers 3 anys a Catalunya se situa el 2022 en el 9,9% (gràfic 2.29), mentre que a Barcelona arriba al 10,4%. En tots dos casos, hi ha un increment respecte a l'any anterior: 2,4 punts percentuals a Barcelona i 1,4 punts a Catalunya.

Si comparem aquests resultats amb els dels països d'alts ingressos, s'observa que la intenció d'emprendre el 2022 a la UE i, sobretot, a nivell mundial assoleix uns nivells molt més alts: 15,0% i 20,7%, respectivament. Això vol dir que se situen aproximadament entre cinc i deu punts percentuals per sobre dels nivells de Catalunya i Espanya (9,4%). Per tant, aquesta variable continua tenint un clar marge de millora amb vista al futur. De fet, des del 2016 fins a l'actualitat l'ampli diferencial s'ha mantingut força constant.

Tot i això, els valors d'emprenedors potencials a Catalunya són relativament positius i esperançadors, tenint en compte que s'emmarquen en un context amb una baixa valoració social de l'activitat emprenedora i una baixa identificació d'oportunitats a l'entorn susceptibles de ser explotades mitjançant la creació de noves empreses.

Gràfic 2.29. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys que espera emprendre en els propers 3 anys (emprenadors potencials) el 2022

3. Activitat i dinàmica emprendedora

3.1. Indicadors del procés emprendedor

El projecte GEM, atesa l'amplitud del concepte d'iniciativa emprendedora i de les dificultats que comporta el seu mesurament, desagrega el procés emprendedor en diferents fases: des de la intenció d'emprendre en el futur pròxim fins a la posada en marxa d'un negoci, la gestió de un ja consolidat o, fins i tot, l'abandonament recent d'una activitat empresarial.

Amb tot, com es veurà a continuació en definir el principal indicador del projecte (la TEA), GEM advoca per identificar la iniciativa empresarial amb les primeres etapes del negoci, ja que acostuma a sobre aquestes que solen centrar l'atenció les mesures de polítiques d'estímul a la creació i el desenvolupament de les empreses.

La conceptualització del projecte GEM basada en múltiples etapes (figura 1.3) facilita l'anàlisi de l'activitat emprendedora d'una economia a través de diferents indicadors dins del procés emprendedor:

- El primer indicador, analitzat a l'apartat 2.3 anterior, el constitueix el percentatge d'**emprenedors potencials** o persones de la població adulta (de 18 a 64 anys) que han declarat la seva intenció de posar en marxa una nova empresa en els propers 3 anys.
- El segon correspon al percentatge d'**emprenedors naixents** (*start up*) o persones adultes implicades en la posada en marxa d'una empresa durant els darrers 12 mesos, en què s'ha invertit temps i esforç, i que han tingut fins a tres mesos d'activitat efectiva, entenent per activitat el pagament de salaris, honoraris, beneficis o retribució en espècie.
- El tercer és el percentatge d'**emprenedors nous** (*baby business*) o persones adultes que tenen un negoci (del qual tenen almenys una part del capital) i que han pagat salaris més de 3 mesos i no més de 42 mesos.
- El quart és la taxa d'activitat **emprenedora total** (TEA: *Total Entrepreneurial Activity*) en fase inicial, que constitueix el principal indicador elaborat pel projecte GEM i correspon a la suma del percentatge d'emprenedors naixents i el percentatge d'emprenedors nous.
- El cinquè és el percentatge d'**empresaris consolidats** (EB0: *Established Business Ownership*) o persones adultes que tenen un negoci que ja s'ha consolidat en el mercat després d'haver pagat salaris més de 42 mesos.
- Finalment, el projecte GEM també ofereix un indicador d'**abandonament de l'activitat empresarial**, mesurat com el percentatge de persones adultes que han tancat o traspassat un negoci en els darrers 12 mesos.
- Els gràfics 3.1 i 3.2 presenten els indicadors de les diferents etapes del procés emprendedor a Catalunya el 2021 segons el projecte GEM.
- Catalunya, com el 2020, continua liderant l'activitat emprendedora a Espanya amb una TEA del 7,2%. És a dir, set persones de cada cent adultes d'entre 18 i 64 anys estava involucrada en negocis en fase inicial a la segona meitat del 2021.

Els gràfics 3.1 i 3.2 presenten els indicadors de les diferents etapes del procés emprenedor a Catalunya el 2022 segons el projecte GEM.

Catalunya, igual que el 2020 i el 2021, continua liderant el 2022 l'activitat emprenedora a Espanya amb una TEA del 6,9%. És a dir, set persones de cada cent adultes d'entre 18 i 64 anys estava involucrada en negocis en fase inicial. Per províncies (gràfic 3.1), la TEA de Barcelona és del 7,3%, la de Girona del 6,2%, a Tarragona del 5,6% i a Lleida del 4,6%.

Per a la correcta interpretació de les dades anteriors, especialment de Girona, Lleida i Tarragona, cal tenir present que la mostra de l'enquesta (taula 1.2) és proporcional a la mida de la població a les quatre províncies catalanes. D'altra banda, en el cas concret de l'estimació de la TEA, al 95% de confiança, l'error mostral seria 0,95% per a Catalunya, 1,15% per a Barcelona, 2,86% per a Girona, 3,32% per a Lleida i 2,66% per a Tarragona.

El 48% d'aquesta activitat a Catalunya correspon a persones emprenedores que encara estan intentant posar en marxa un negoci naixent (3,3% de la població adulta), mentre que el 52% correspon a persones emprenedores que són propietàries i gestores de negocis nous (3,6%). En conseqüència, la ràtio entre el percentatge d'emprenedors nous i naixents és d'1,08, cosa que indica que per cada 100 persones emprenedores en fase naixent identificades el 2022 hi havia 108 persones emprenedores propietàries i gestores de negocis nous.

El lleuger descens de la TEA catalana (-0,3 punts) és fruit de la disminució dels emprenedors naixents (-0,5 punts) i de l'augment dels nous (+0,2 punts). Mentre que l'augment de la TEA de Barcelona és perquè l'increment dels nous (+0,5 punts) ha estat superior al descens dels naixents (-0,3).

Barcelona torna a ser el 2022 la primera a TEA d'Espanya (gràfic 3.17). Els dos darrers anys, 2020 i 2021, ja remarcàvem com de bé Barcelona havia aguantat la crisi de la COVID-19, fins al punt que el 2020 va ser la primera a Espanya tant en emprenedors naixents com nous i en fase inicial; i el 2021, la segona a TEA, després de Catalunya.

Els emprenedors consolidats (iniciatives empresarials de més de 3,5 anys) representen el 8,21% de la població adulta de Catalunya (gràfic 3.3), que ha disminuït 0,41% pp respecte a l'any anterior (8,62%) i s'ha situat lleugerament per sota de la mitjana de la sèrie 2004-2021 (8,46%). Continuen amb un valor superior a Espanya (7,01%) i a Europa (6,23%).

La suma de les taxes d'emprenedors potencials, en fase inicial i consolidats (gràfic 3.3) representa la taxa de població adulta de Catalunya involucrada en el procés empresarial, que el 2022 ha estat de 25,01%, xifra lleugerament superior a la del 2021 (24,26%). La taxa de població adulta involucrada en el procés empresarial actiu, suma dels emprenedors en fase inicial més els consolidats, ha estat de 15,09%, també una mica menor que la del 2021 (15,79%).

El percentatge de persones que van abandonar la seva activitat empresarial en els darrers 12 mesos (2,39%) ha estat similar a la del 2021 (2,49%). Amb tot, si es compara amb la taxa d'abandonament europea (3,91%) o amb la de països d'alts ingressos (5,25%), aquest percentatge de persones involucrades en abandonaments empresarials és baix, com en anys anteriors.

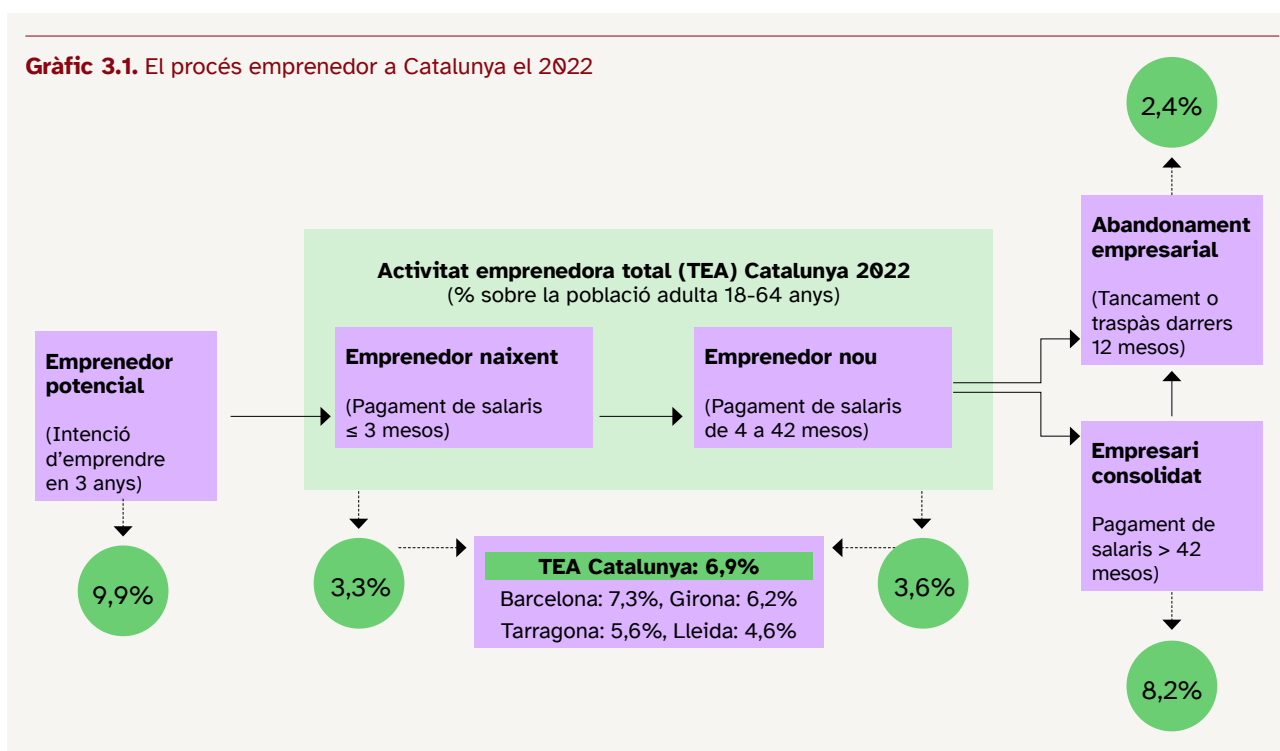
Si es desglossa el tipus d'abandonament de l'activitat (2,39%): la venda o traspàs han estat el 0,66%; i el tancament ha estat de l'1,72%. És a dir, de les persones que han abandonat una activitat empresarial a Catalunya en els darrers 12 mesos (gràfic 3.15), el 72% corresponen a tancaments i el 28% a traspassos.

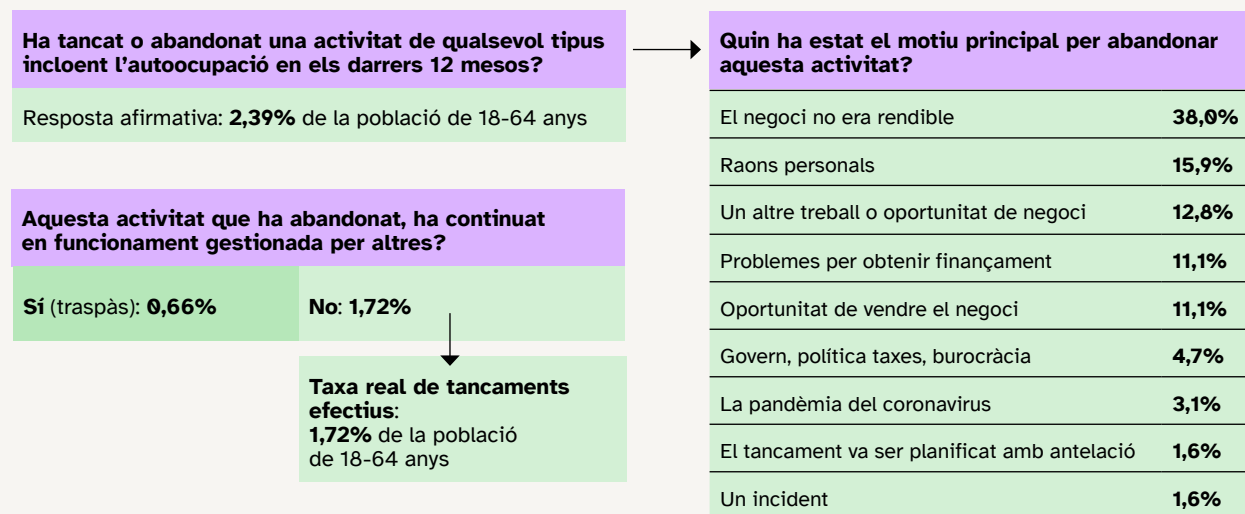
La xifra de vendes o traspàs de Catalunya (0,66%) és inferior a l'espanyola (0,96%), a la d'Europa (1,24%) i a la dels països d'alts ingressos (1,99%), mentre que la xifra de tancaments de Catalunya (1,72%) és superior a l'espanyola (1,54%) i inferior a l'europea (2,68%) i a la de països d'alts ingressos (3,26%).

Darrere dels abandonaments empresarials hi ha diferents motius (gràfic 3.2). El passat any la pandèmia del coronavirus va ser el principal (27,8%), però aquest any la seva incidència ha estat mínima (3,1%). El 2022, de nou, la principal raó ha estat que el negoci no era rendible (38,0%), igual que a Espanya (35,6%). La baixa rendibilitat, com s'apuntava en edicions anteriors, és conseqüència, fonamentalment, del fet que són iniciatives que havien estat llançades en mercats saturats, amb excessiva competència, i en què la motivació per necessitat tenia molt de pes. Per evitar l'acumulació de pèrdues, és millor poder abandonar a temps el negoci. Les raons següents s'atribueixen a l'abandonament voluntari per part de l'emprenedor: raons personals (15,9%), l'oportunitat de vendre el negoci (11,1%) i que ha trobat una altra feina o oportunitat de negoci més atractiva (6,8%). Aquestes dues últimes poden estar considerades com a sortides reeixides. Els problemes per obtenir finançament de nou han passat a tenir un paper relativament rellevant (11,1%), després de diversos anys amb una incidència mínima.

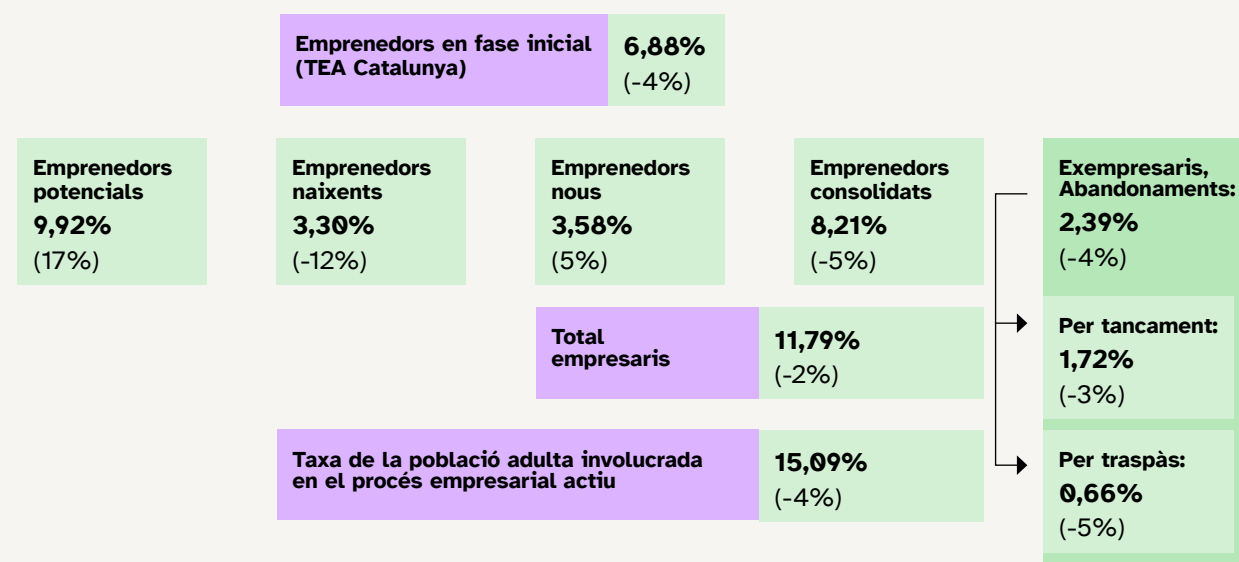
S'ha anat assenyalant en informes passats que, encara que des d'un punt de vista social és desitjable tenir una taxa de tancament el més petit possible, des d'un punt de vista econòmic la resposta no és tan senzilla. Les taxes de tancament d'Europa (2,68%) o dels països GEM d'alts ingressos (3,26%), més altes que les de Catalunya (1,72%) i d'Espanya (1,54%), també poden ser expressió de regeneració del teixit empresarial. L'abandonament pot ser perquè l'emprenedor ha trobat una oportunitat d'ocupació més atractiva o perquè l'empresa s'ha venut amb èxit (gràfic 3.2) i això li permet, per exemple, llançar una de nova o reinvertir en una altra.

Tot seguit, es presenten els resultats del procés emprenedor a Catalunya, Barcelona, Espanya, Europa i països amb economies d'alts ingressos, així com uns quadres resumeixen amb les variacions interanuals per a cadascun dels territoris, els quals ofereixen una àmplia visió de conjunt de tota l'activitat emprenedora.

Gràfic 3.2. Abandonament de l'activitat empresarial a Catalunya el 2013**Gràfic 3.3.** Quadre resum del procés emprendedor a Catalunya amb variacions interanuals (2021-2022) ⁴

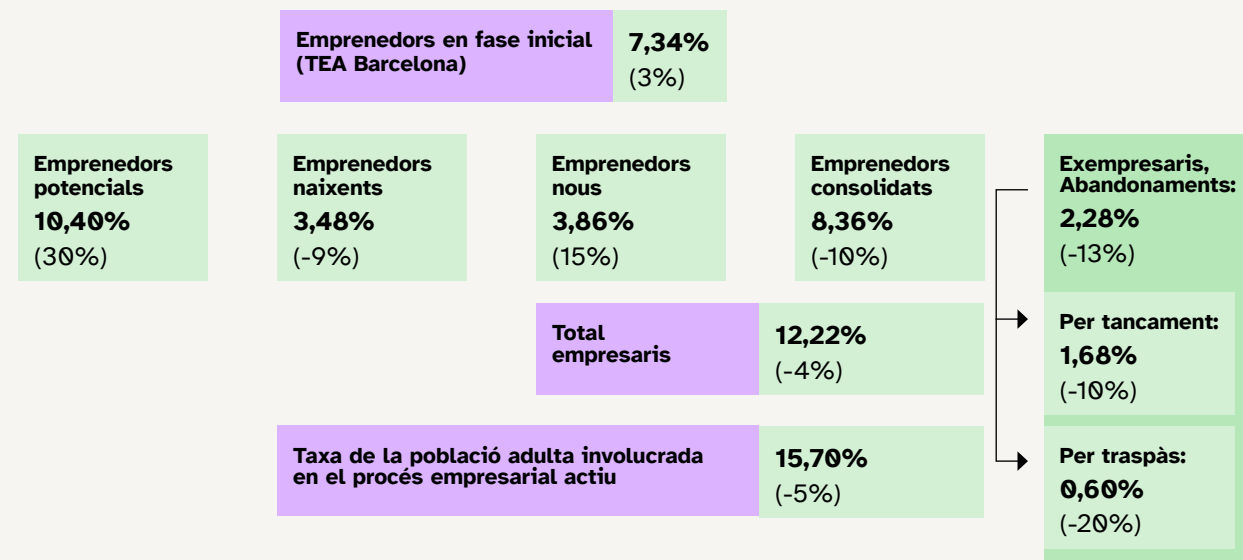
Taxa de població adulta de Catalunya involucrada en el procés empresarial: **25,01%**
(Canvi interanual: **3,1%**)

⁴ En els gràfics 3.3 a 3.7 la suma d'emprenedors nous + naixents no és exactament igual que la TEA, sinó una mica superior, ja que algunes de les persones enquestades han estat simultàniament emprenedors naixents i nous, però a l'hora de calcular la TEA només estan comptabilitzats com un de sol. Aquest fet provoca també que la suma d'emprenedors naixents + total d'empresaris no sigui exactament igual a la taxa de població adulta involucrada en el procés empresarial actiu.

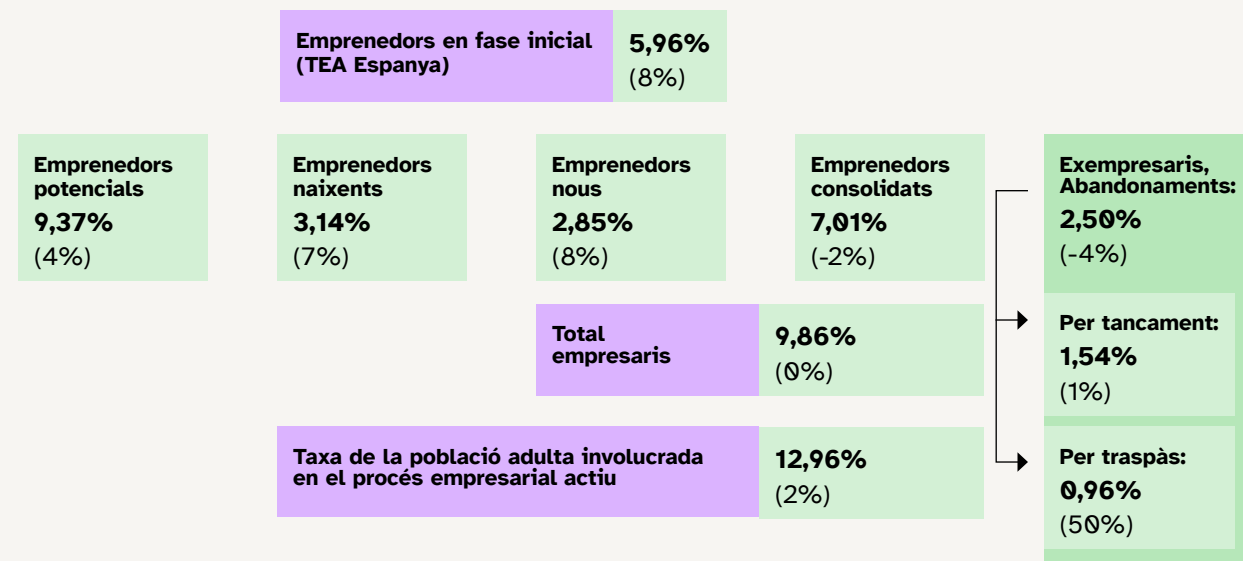
Gràfic 3.4. Quadre resum del procés emprenedor a Barcelona amb variacions interanuals (2021-2022)

Taxa de població adulta de Barcelona involucrada en el procés empresarial: **26,09%**
(Canvi interanual: **6,5%**)

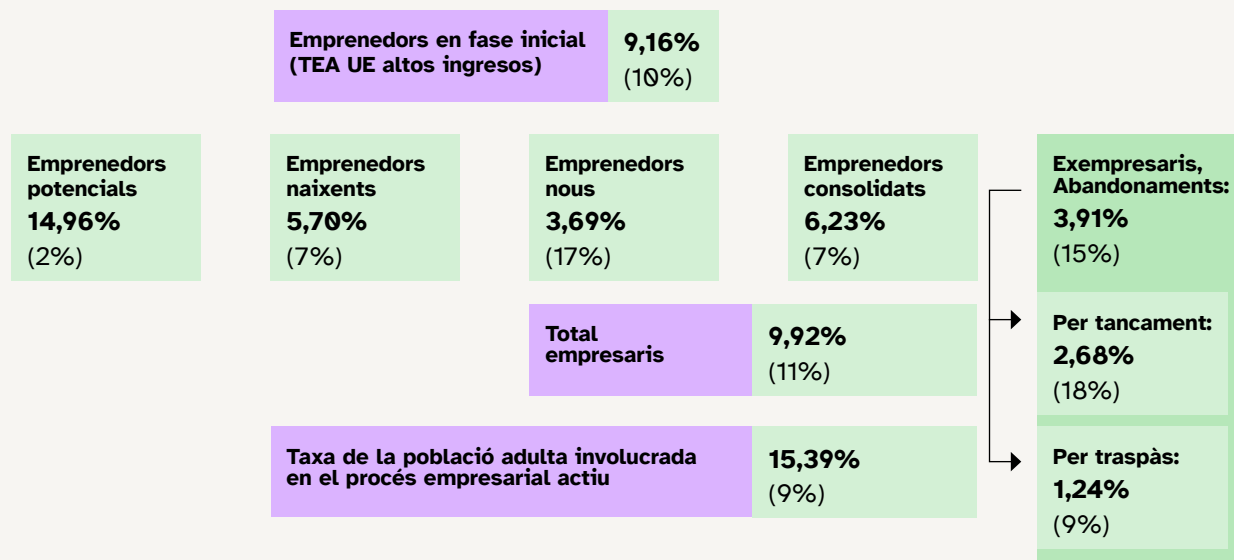
Gràfic 3.5. Quadre resum del procés emprenedor a Espanya amb variacions interanuals (2021-2022)

Taxa de població adulta de Catalunya involucrada en el procés empresarial: **22,33%**
(Canvi interanual: **3%**)

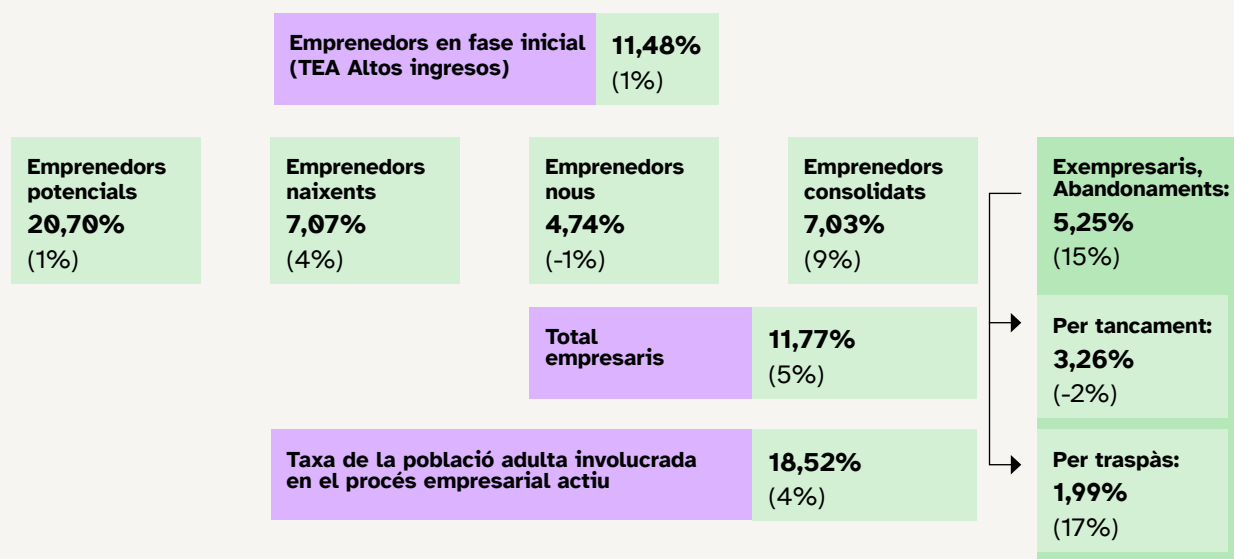
Gràfic 3.6. Quadre resum del procés emprenedor als països d'Europa d'alts ingressos amb variacions interanuals (2021-2022)

Taxa de població adulta de Catalunya involucrada en el procés empresarial: **30,35%**
(Canvi interanual: **5,3%**)

Gràfic 3.7. Quadre resum del procés emprenedor als països d'alts ingressos amb variacions interanuals (2021-2022)

Taxa de població adulta de Catalunya involucrada en el procés empresarial: **39,21%**
(Canvi interanual: **2,1%**)

3.2. Dinàmica de l'activitat emprenedora

En aquest apartat es presentarà i analitzarà la dinàmica emprenedora dels darrers dinou anys (2004-2022), desglossant els resultats per a Barcelona, Catalunya, Espanya, països d'Europa amb economies d'alts ingressos i països amb economies d'alts ingressos.

Tal com s'ha indicat anteriorment, Catalunya ha continuat liderant el 2022, igual que el 2020 i el 2021, l'activitat emprenedora a Espanya amb una TEA del 6,9%.

Si s'analitza l'evolució de la TEA, la de Catalunya i Barcelona s'ha mantingut sempre per sobre de la d'Espanya. A la sèrie 2004-2022, la mitjana de Catalunya ha estat de 7,1%, similar a la de Barcelona (7,1%) i Europa (6,5%), inferior a la dels països d'alts ingressos (8,1%) i àmpliament superior a la d'Espanya (5,8%).

Normalment la TEA d'Europa ha estat inferior a la de Catalunya, en aquests dos darrers anys quan Europa s'ha distanciat de Catalunya: +1,2 pp el 2021 i +2,3 pp el 2022.

Destacable és el comportament de la TEA dels països d'alts ingressos, que no ha parat de créixer des del 2010, 5,9%, fins a l'11,5% del 2022. En aquests darrers quatre anys, la seva TEA ha estat des de 3, 0 pp major el 2019 als +4,6 pp el 2022.

El lleuger descens de la TEA catalana (-0,3 punts) el 2022 és fruit de la disminució dels emprenedors naixents (-0,5 punts) i de l'augment dels nous (+0,2 punts).

Si s'observa el comportament de la taxa d'emprenedors naixents i nous a la darrera dècada, durant els anys de crisi predominaven àmpliament els primers i no és fins al 2015 que els nous comencen a ser superiors.

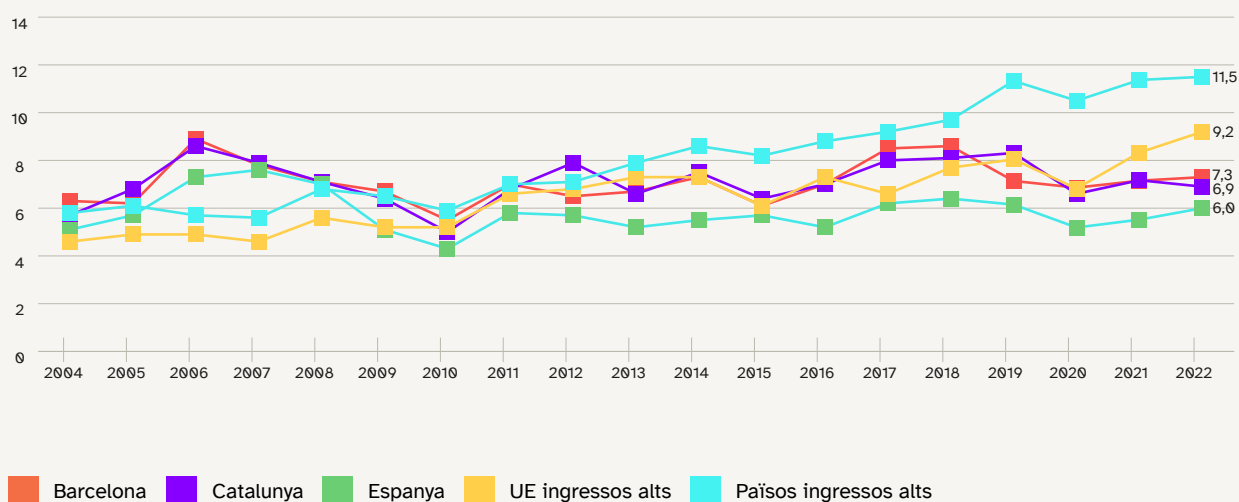
La mitjana d'emprenedors naixents de la sèrie 2004-2022 de Catalunya (3,5%) és inferior a la de nous, 3,6%; mentre que a Europa passa el contrari, la mitjana de naixents, 3,8%, és superior a la de nous, 2,8%. Mentre que els valors europeus d'emprenedors nous són més propers als catalans, tot i que gairebé sempre una mica inferiors, els valors d'emprenedors naixents són sovint superiors. Aquesta diferència en els emprenedors naixents europeus ha estat molt notable aquest darrer any: +2,4 pp, 5,7% a Europa davant del 3,3% a Catalunya.

Amb tot, si es compara Catalunya amb Espanya (gràfic 3.9), des del 2005 la taxa d'emprenedors naixents de Catalunya sempre ha estat superior a la d'Espanya, així com des del 2009 també la taxa d'emprenedors nous.

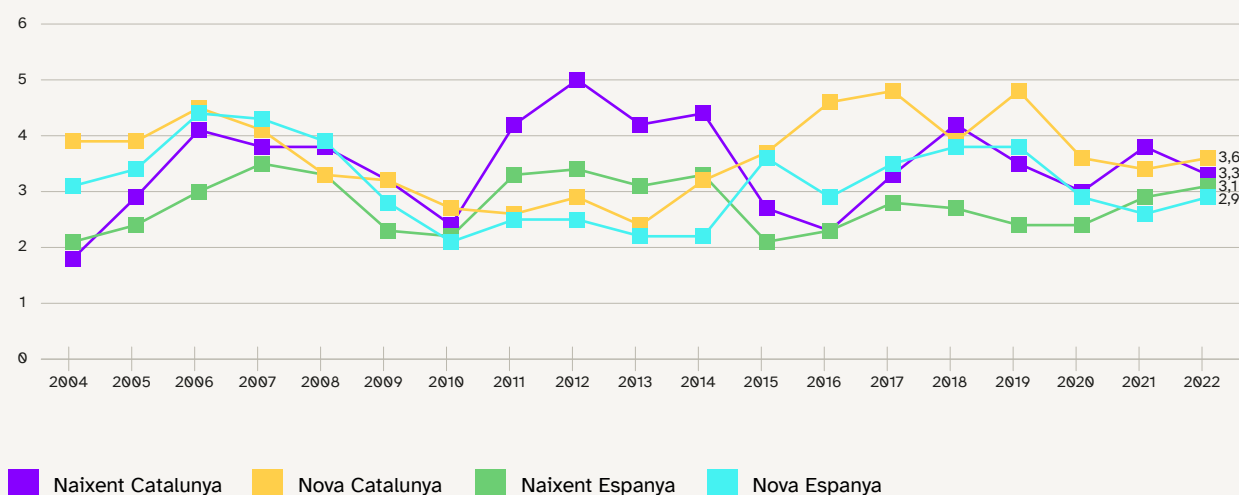
La definició que el projecte GEM realitza dels emprenedors naixents (persones adultes implicades en la posada en marxa d'una empresa durant els darrers 12 mesos, en què s'ha invertit temps i esforç, i que han tingut fins a tres mesos d'activitat efectiva) té similituds amb la de start up que realitza Steve Blank al seu llibre *The Startup Owner's Manual* o amb la d'Eric Ries a *El método Lean Startup*, en què una start up deixa de ser-ho en el moment que aconsegueix establir un model de negoci sostenible, rendible i escalable. Són poques les que ho aconsegueixen, les que es converteixen en empreses rendibles i reeixides. Per aquest motiu, és molt important que el nombre d'emprenedors naixents sigui elevat, que hi hagi una potent pedrera de futures empreses reeixides, com passa a Europa (5,7%), als països d'alts ingressos (7,1%) o als Estats Units (11,6%). Així com de les persones que tenen intenció d'emprendre, els potencials emprenedors (gràfic 2.28), que s'han incrementat del 8,5% fins al 9,9%, però encara llunyà dels valors d'Europa (15,0%) o dels països d'alts ingressos (20,7%).

Per tant, tal com hem indicat aquests darrers anys, un dels reptes de Catalunya és incrementar tant el nombre de persones emprendedores potencials com d'emprenedores naixents. I es pot afirmar que, el 2022, ateses les circumstàncies, s'ha aconseguit: un 13,2% (12,2% el 2021) de la població catalana té la intenció d'emprendre o està engegant un negoci. Valors lleugerament superiors als d'Espanya, encara que, si ens comparem amb Europa, hi ha oportunitats de millora.

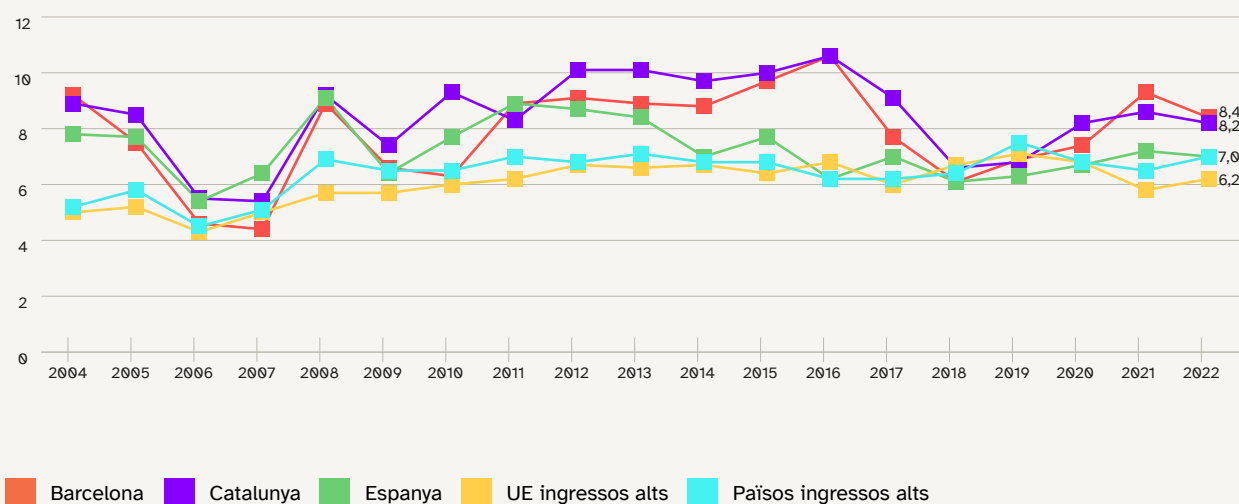
Gràfic 3.8. Evolució de l'índex TEA de Barcelona, Catalunya, Espanya, Europa i els països d'alts ingressos durant el període 2004-2022

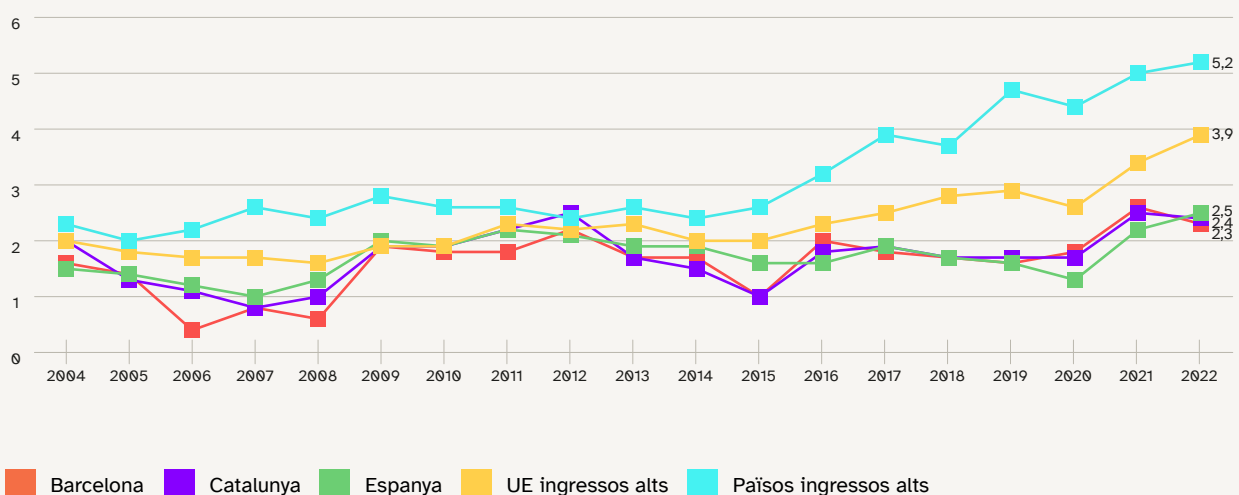
Gràfic 3.9. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys involucrada en negocis naixents i en negocis nous de Catalunya i d'Espanya durant el període 2004-2022

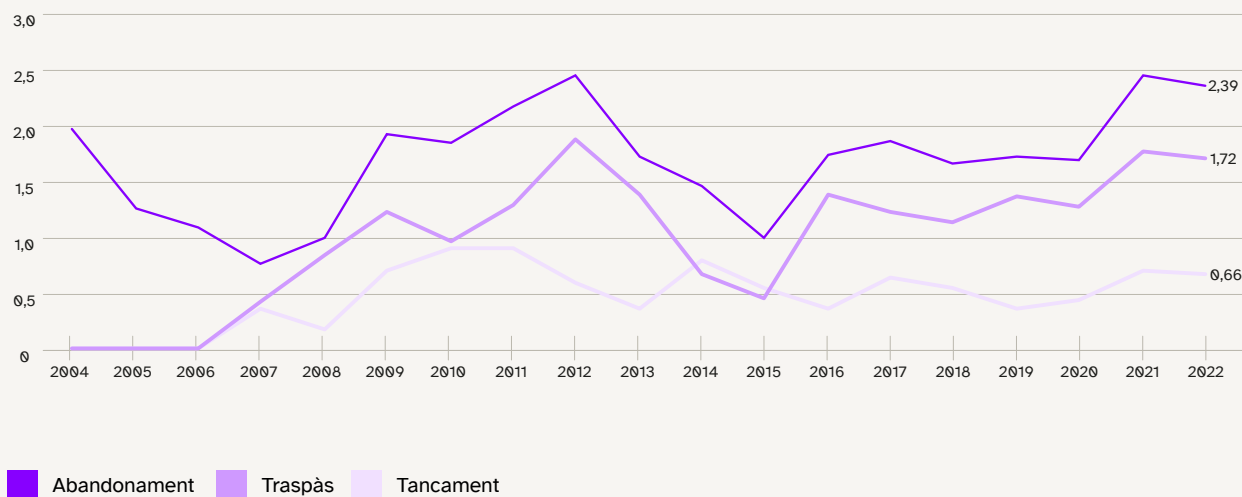
Gràfic 3.10. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys involucrada en negocis consolidats a Barcelona, Catalunya, Espanya, Europa i els països d'alts ingressos durant el període 2004-2022

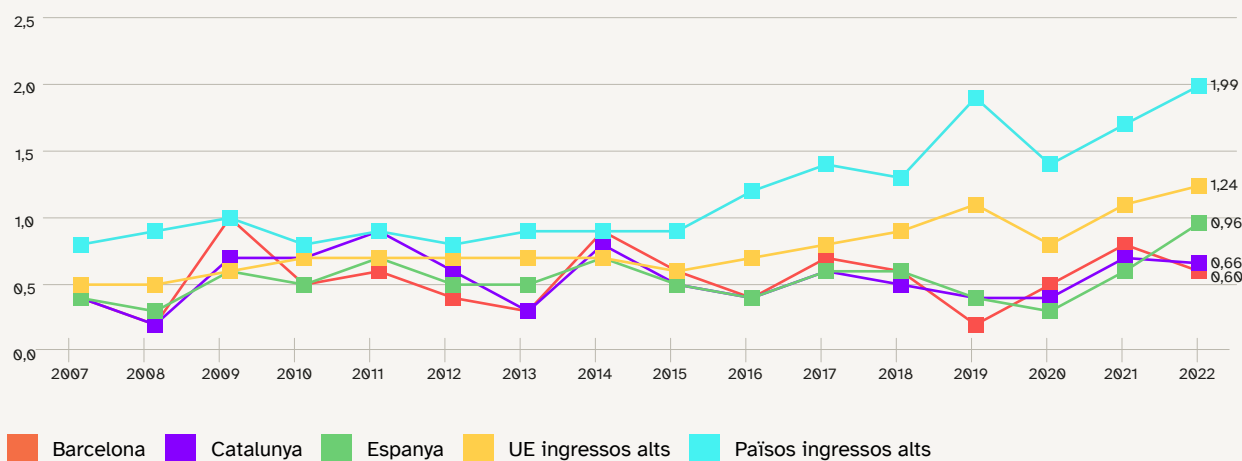
Gràfic 3.11. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys que ha abandonat un negoci en els darrers 12 mesos durant el període 2004-2022

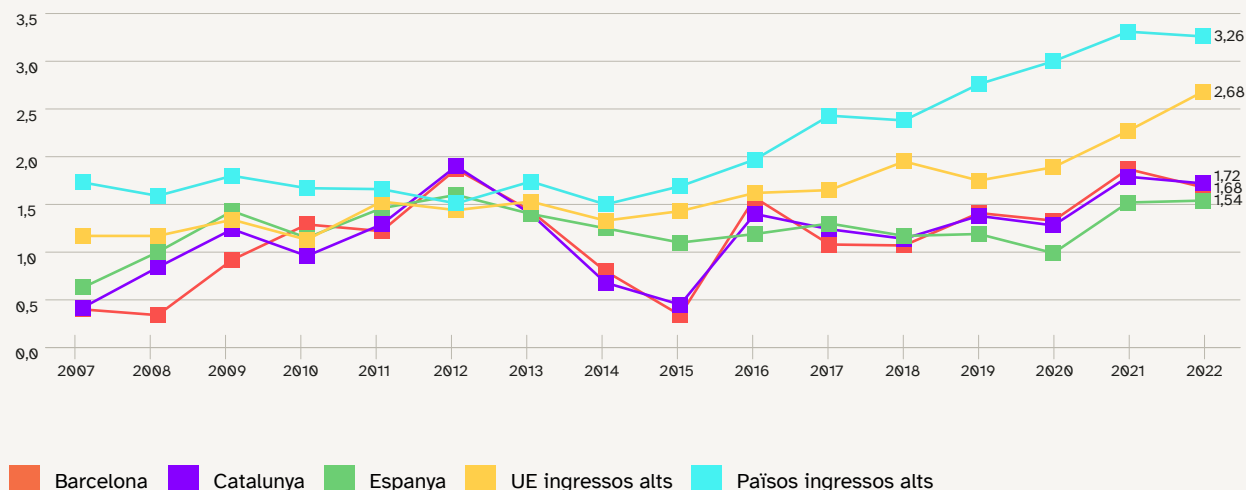
Gràfic 3.12. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys que ha abandonat un negoci en els darrers 12 mesos a Catalunya durant el període 2007-2022, desglossat per abandonament, traspàs o tancament

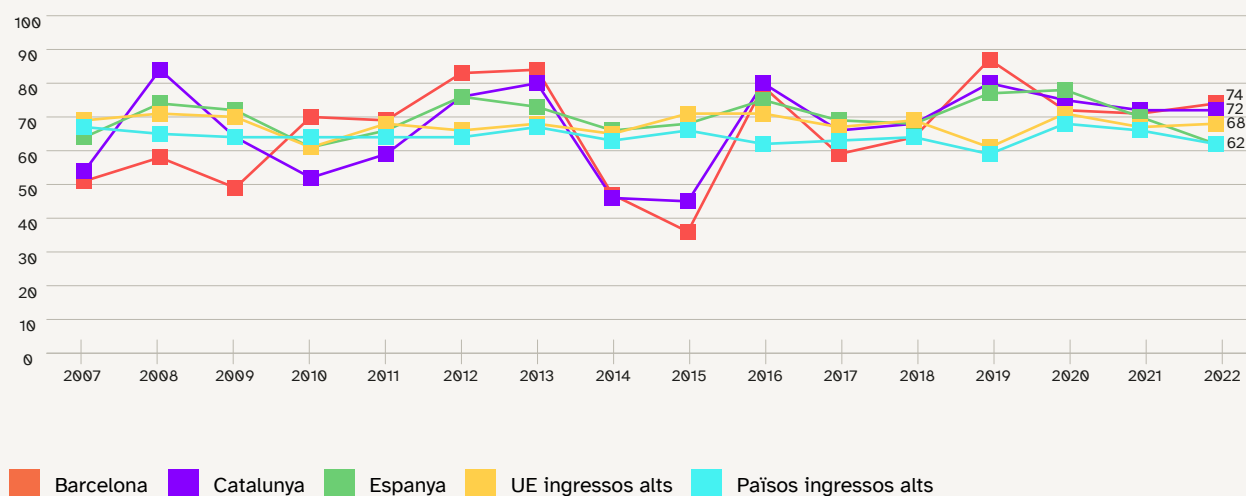
Gràfic 3.13. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys que ha abandonat un negoci en els darrers 12 mesos però el negoci continua (traspàs) a Barcelona, Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos durant el període 2007-2022

Gràfic 3.14. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys que ha tancat un negoci en els darrers 12 mesos a Barcelona, Catalunya, Espanya, Europa i als països d'alts ingressos durant el període 2007-2022

Gràfic 3.15. Evolució del percentatge d'abandonaments que tanquen a Barcelona, Catalunya, Espanya, Europa i els països d'alts ingressos durant el període 2007-2022

3.3. Benchmarking internacional i per comunitats autònomes de l'activitat emprenedora

La dimensió internacional del projecte GEM fa possible la comparació de la situació a Catalunya amb els indicadors d'altres entorns. Tot i que als apartats anteriors ja s'han anat introduint dades d'Espanya, Europa i països GEM amb economies d'alts ingressos, per contextualitzar millor els resultats obtinguts de Catalunya en aquest apartat es presentaran els resultats detallats del procés emprenedor als països GEM en funció del nivell d'ingressos i de les comunitats autònomes de l'Estat espanyol.

A les economies d'alts ingressos destaquen per sobre del 12% la TEA d'Emirats Àrabs (25,5%), Aràbia Saudita (19,2%), els Estats Units (19,2%), Canadà (16,5%), el Regne Unit (12,9%), Lituània (12,7%) i els Països Baixos (12,5%). I a la part baixa, amb taxes inferiors al 7%, Espanya (6,0%), Japó (6,4%), Noruega (6,5%) i Àustria (6,8%).

En la comparació autonòmica, Catalunya i Barcelona lideren la classificació de persones emprenedores en fase inicial. En potencials, noves, naixents i consolidades també són a la franja alta, mentre que en tancaments es troben per sota de la mitjana espanyola.

Si es comparen les dades de Catalunya amb les d'Europa, se segueix detectant, com en anys anteriors, un dinamisme més gran en aquesta última. A més que la TEA d'Europa és força superior a Catalunya (9,16% davant el 6,88%), la mitjana d'Europa gairebé duplica Catalunya en emprenedors potencials (14,96% davant el 9,92%) i en naixents (5,70% davant el 3,30%), similar en nous (3,69% davant el 3,58%), força menor en consolidats (5,85% davant el 8,21%) i molt superior en abandonaments (3,91 % davant el 2,39%). Valors que reflecteixen comportaments i estructures empresarials molt diferents, amb més dinamisme i regeneració empresarial a Europa.

Taula 3.1. Percentatge de la població adulta amb intenció d'emprendre i involucrada en negoci en fase inicial (TEA), negocis consolidats, abandonaments i tancaments d'activitat empresarial el 2022. Anàlisi per tipus d'economia

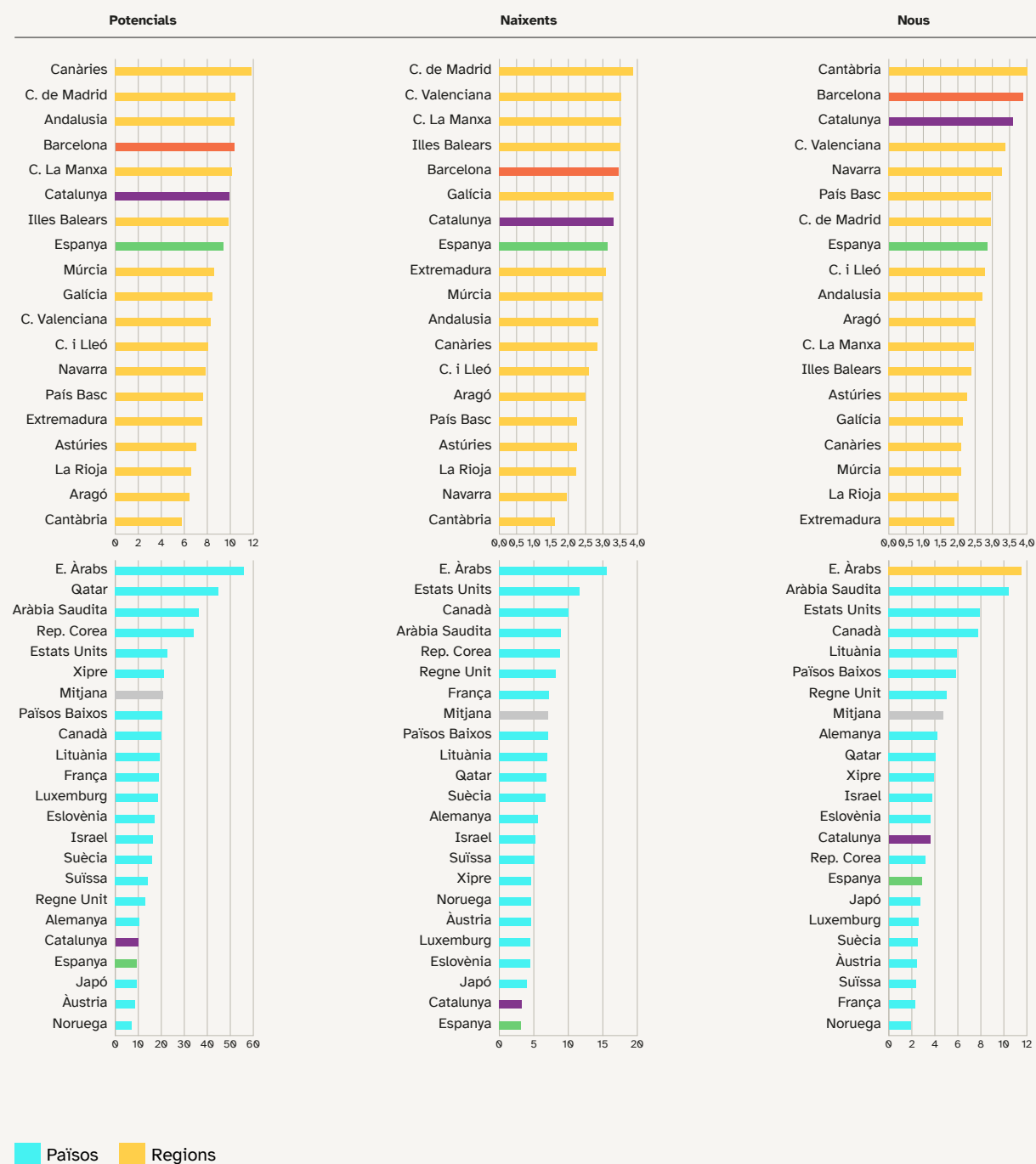
Països	Emprenedor potencial	Emprenedor naixent	Emprenedor nou	TEA	Empresari consolidat	Abandonament empresarial	Tancaments	Continua
Economies d'ingressos baixos								
Mitjana	35,6%	8,4%	7,0%	15,0%	7,7%	7,6%	5,6%	2,0%
Brasil	51,8%	7,5%	12,6%	20,0%	10,4%	13,0%	9,8%	3,3%
Xina	9,7%	1,6%	4,5%	6,0%	3,2%	3,4%	2,1%	1,3%
Colòmbia	26,4%	17,1%	11,1%	28,0%	5,1%	6,4%	5,4%	1,0%
Egipte	48,3%	3,0%	3,7%	6,6%	2,6%	9,8%	7,9%	2,0%
Guatemala	47,3%	16,7%	15,5%	29,4%	11,5%	7,2%	5,3%	1,9%
Índia	22,2%	7,7%	3,9%	11,5%	9,0%	6,3%	3,1%	3,1%
Indonèsia	35,9%	3,5%	4,7%	8,1%	5,7%	10,5%	6,2%	4,2%
Iran	33,2%	8,3%	8,4%	16,4%	10,8%	7,4%	6,2%	1,1%
Marroc	36,4%	2,0%	2,2%	4,2%	4,1%	4,3%	3,7%	0,5%
Sud-àfrica	10,1%	5,8%	2,6%	8,5%	1,8%	4,9%	3,9%	1,0%
Togo	52,5%	15,2%	9,3%	24,1%	18,0%	9,7%	6,6%	3,1%
Tunísia	53,4%	12,0%	5,3%	17,1%	10,0%	8,8%	6,7%	2,1%

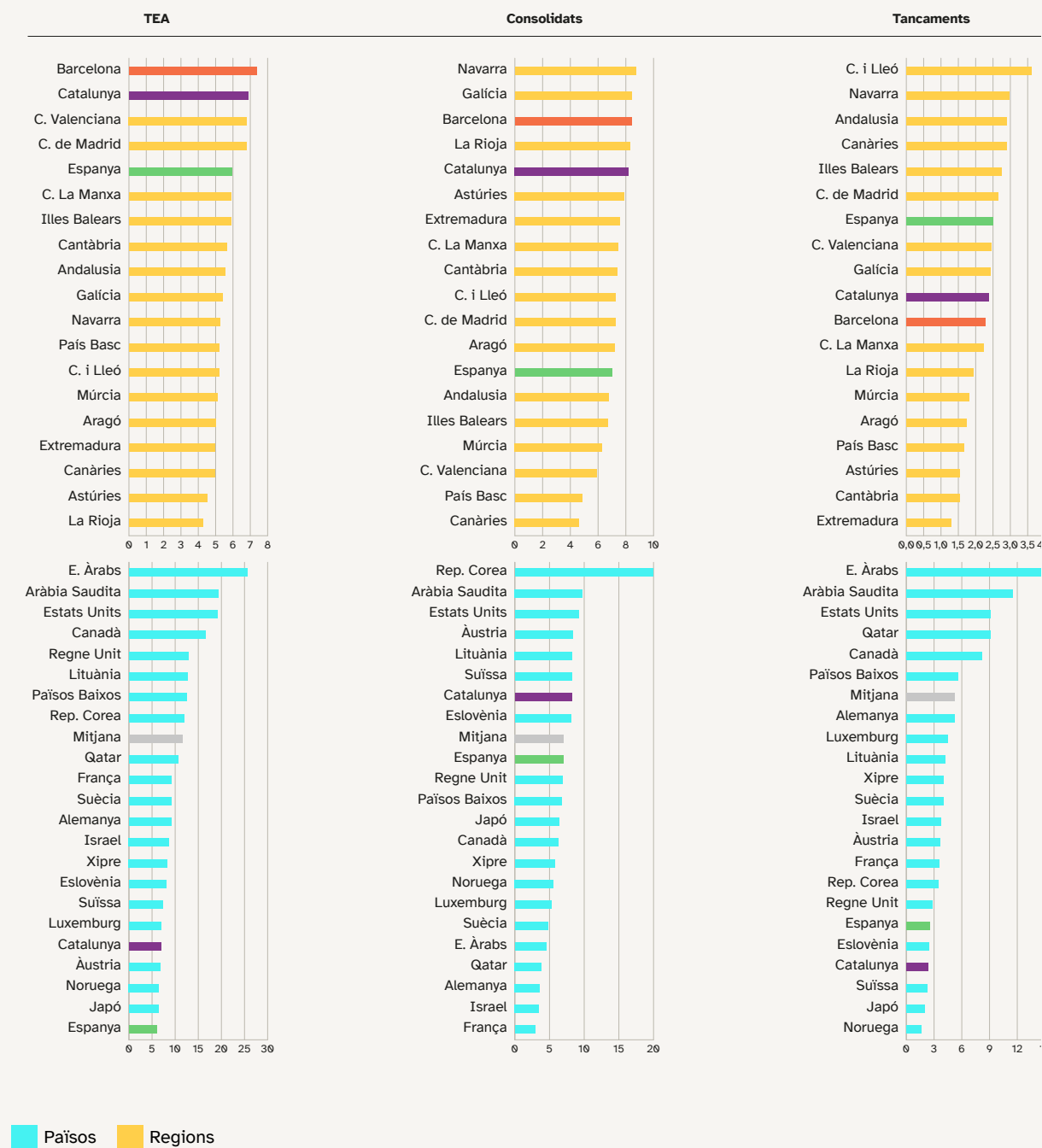
3. Activitat i dinàmica emprenedora

Països	Emprenedor potencial	Emprenedor naixent	Emprenedor nou	TEA	Empresari consolidat	Abandonament empresarial	Tancaments	Continua
Economies d'ingressos mitjans								
Mitjana	25,9%	8,9%	5,0%	13,6%	6,9%	5,4%	3,9%	1,5%
Xile	48,2%	18,4%	8,9%	27,0%	7,3%	7,6%	6,0%	1,6%
Croàcia	26,4%	9,6%	3,9%	13,2%	3,4%	3,6%	2,0%	1,6%
Eslovàquia	13,1%	7,1%	3,7%	10,7%	6,6%	5,3%	3,6%	1,7%
Grècia	9,5%	3,0%	2,0%	4,9%	13,3%	2,0%	1,6%	0,5%
Hongria	11,1%	5,7%	4,3%	9,9%	6,9%	1,9%	1,5%	0,3%
Letònia	23,5%	8,9%	5,6%	14,2%	12,3%	3,9%	2,6%	1,3%
Mèxic	24,2%	8,7%	4,4%	12,9%	1,6%	9,5%	7,5%	2,0%
Oman	47,2%	7,3%	4,4%	11,7%	4,1%	11,2%	9,2%	2,0%
Panamà	60,1%	16,3%	11,8%	27,9%	5,8%	11,1%	8,3%	2,8%
Polònia	3,2%	0,8%	0,8%	1,6%	9,8%	3,7%	2,7%	1,1%
Puerto Rico	33,7%	14,8%	5,5%	20,0%	5,6%	3,6%	2,5%	1,1%
Romania	13,5%	4,1%	4,6%	8,3%	8,6%	1,6%	1,0%	0,6%
Sèrbia	18,6%	8,4%	2,1%	10,5%	2,9%	3,7%	1,8%	1,9%
Taiwan	16,8%	2,0%	3,7%	5,6%	9,0%	1,9%	1,0%	1,0%
Uruguai	39,1%	17,9%	8,6%	26,3%	6,4%	9,8%	7,3%	2,4%
Economies d'ingressos alts								
Mitjana	20,7%	7,1%	4,7%	11,5%	7,0%	5,2%	3,3%	2,0%
Mitjana UE	15,0%	5,7%	3,7%	9,2%	6,2%	3,9%	2,7%	1,2%
Alemanya	10,3%	5,6%	4,2%	9,1%	3,6%	5,2%	3,4%	1,8%
Aràbia Saudita	36,3%	8,9%	10,4%	19,2%	9,7%	11,5%	5,9%	5,7%
Àustria	8,5%	4,6%	2,4%	6,8%	8,3%	3,7%	2,3%	1,4%
Canadà	20,1%	10,0%	7,8%	16,5%	6,2%	8,2%	5,4%	2,8%
Catalunya	9,9%	3,3%	3,6%	6,9%	8,2%	2,4%	1,7%	0,7%
Qatar	44,9%	6,8%	4,1%	10,7%	3,9%	9,1%	6,6%	2,5%
Xipre	21,1%	4,7%	3,9%	8,3%	5,7%	4,1%	2,8%	1,2%
E. Àrabs	55,9%	15,6%	11,5%	25,5%	4,5%	14,6%	6,8%	7,8%
Eslovènia	17,2%	4,4%	3,6%	8,0%	8,1%	2,5%	1,9%	0,6%
Espanya	9,4%	3,1%	2,9%	6,0%	7,0%	2,5%	1,5%	1,0%
Estats Units	22,5%	11,6%	7,9%	19,2%	9,2%	9,1%	5,2%	3,9%
França	18,8%	7,2%	2,2%	9,2%	2,9%	3,6%	2,2%	1,4%
Israel	16,2%	5,2%	3,7%	8,7%	3,5%	3,7%	2,6%	1,1%
Japó	9,3%	3,9%	2,7%	6,4%	6,3%	2,0%	1,1%	0,9%
Lituània	19,1%	6,9%	5,9%	12,7%	8,3%	4,2%	3,0%	1,2%
Luxemburg	18,4%	4,5%	2,6%	7,0%	5,3%	4,5%	2,7%	1,8%
Noruega	7,0%	4,6%	1,9%	6,5%	5,6%	1,6%	1,2%	0,4%
Països Baixos	20,4%	7,0%	5,9%	12,5%	6,8%	5,6%	4,0%	1,6%
Regne Unit	13,0%	8,2%	5,0%	12,9%	6,8%	2,8%	2,0%	0,7%
Rep. Corea	34,2%	8,8%	3,2%	11,9%	19,9%	3,5%	2,4%	1,1%
Suècia	16,0%	6,7%	2,5%	9,1%	4,8%	4,1%	3,0%	1,0%
Suïssa	14,2%	5,1%	2,3%	7,4%	8,2%	2,2%	1,3%	1,0%

Gràfic 3.16. Posicionament de Catalunya a nivell internacional (comparació amb altres economies d'alts ingressos), i respecte de les comunitats autònomes, en funció del percentatge d'emprenadors potencials, naixents i nous el 2022

Gràfic 3.17. Posicionament de Catalunya a nivell internacional (comparació amb altres economies d'alts ingressos) i respecte de les comunitats autònomes en funció del percentatge d'emprenedors en fase inicial (TEA) i consolidats, i de les persones involucrades en abandonaments d'empreses el 2022

4. Motivació i perfil de les persones involucrades en el procés emprenedor a Catalunya

En els dos primers apartats d'aquest capítol s'estudiaran dues de les característiques que defineixen el perfil de l'emprenedor: la motivació que ha determinat la decisió d'emprendre, de crear una nova empresa i el nivell de formació de la persona emprenedora. En la major part de les investigacions, els articles i els llibres que tracten aquest tema es conclou que els principals factors determinants de les característiques d'un projecte empresarial i del seu èxit i qualitat són, precisament, la motivació i la formació de l'emprenedor. I, tot seguit, s'analitzaran altres característiques rellevants definitòries del perfil de les persones involucrades en el procés emprenedor: gènere, edat, nivell de renda o situació laboral.

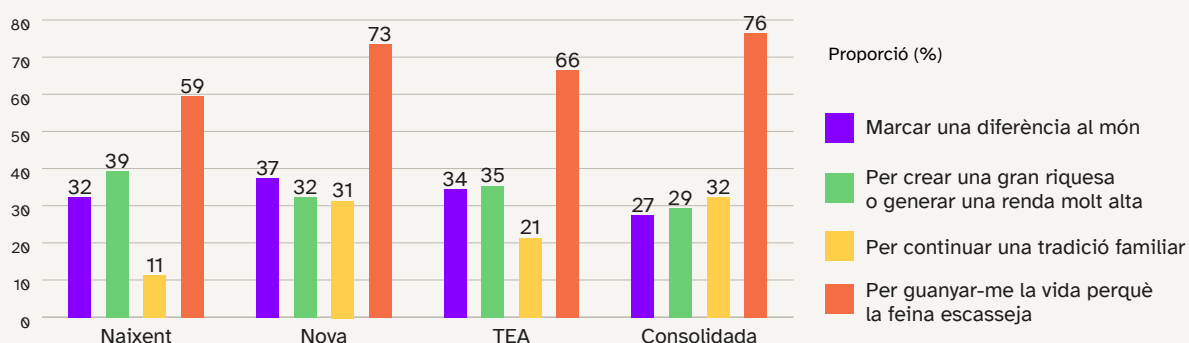
4.1. Motivació per emprendre

Igual que en les anteriors edicions, en el qüestionari GEM 2022 es donen quatre opcions de resposta a la pregunta sobre quins són els motius per crear una empresa pròpia:

- a. Per marcar una diferència en el món.
- b. Per crear una gran riquesa o generar una renda molt alta.
- c. Per continuar una tradició familiar.
- d. Per guanyar-me la vida perquè la feina escasseja (costa aconseguir feina).

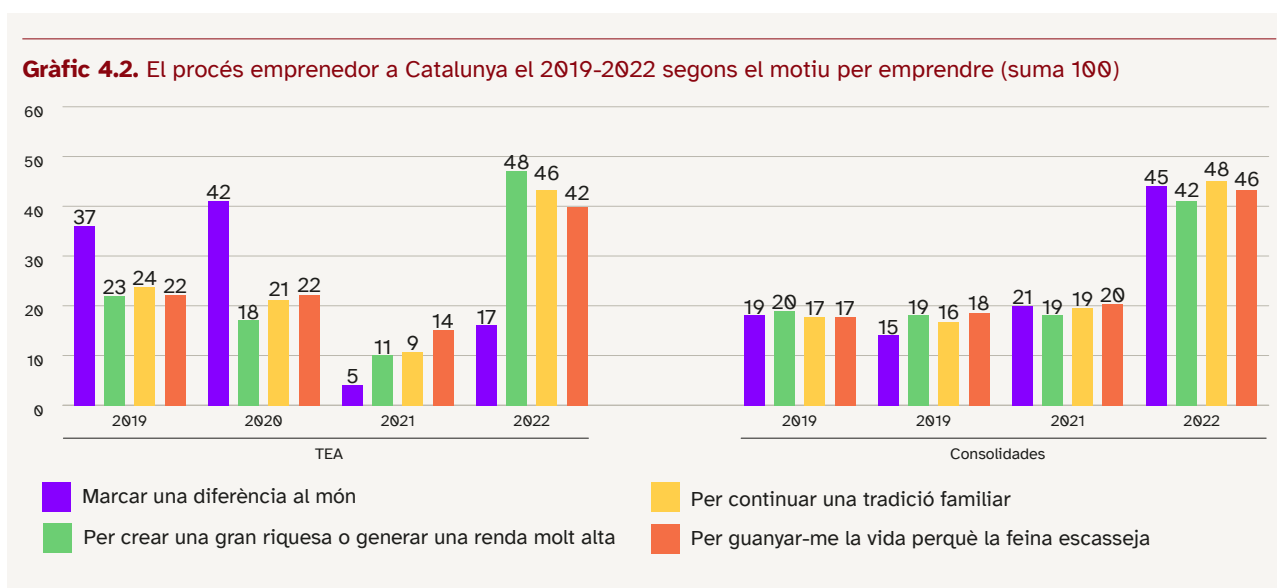
Els enquestats poden donar més d'una opció (multiresposta). En el gràfic 4.1 es poden observar els resultats relatius a la motivació per emprendre dels diferents col·lectius empresarials (empreses naixents, noves, TEA i consolidades) per a Catalunya 2022.

Gràfic 4.1. El procés emprenedor a Catalunya el 2022 segons el motiu per emprendre

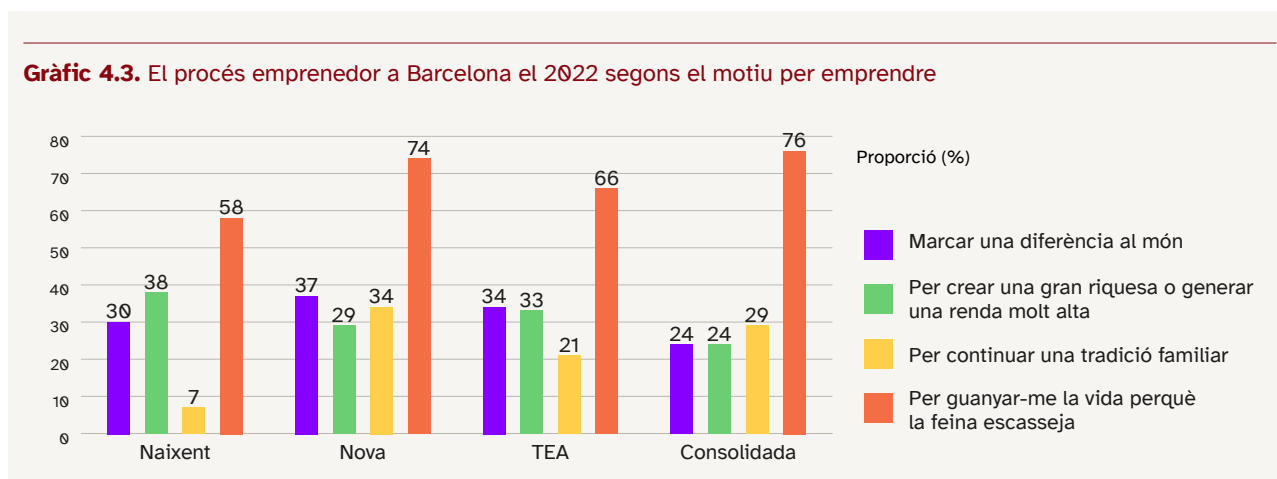

El 2022, a diferència de l'any anterior, en el cas d'empreses de recent creació (TEA) predominen els motius proactius o "pull" (suma de marcar una diferència al món i crear una gran riquesa) davant dels reactius o "push" (es crea l'empresa perquè la feina escasseja). Per contra, en el segment d'"empreses consolidades" (creades fa més de 3,5 anys) continuen predominant els motius reactius.

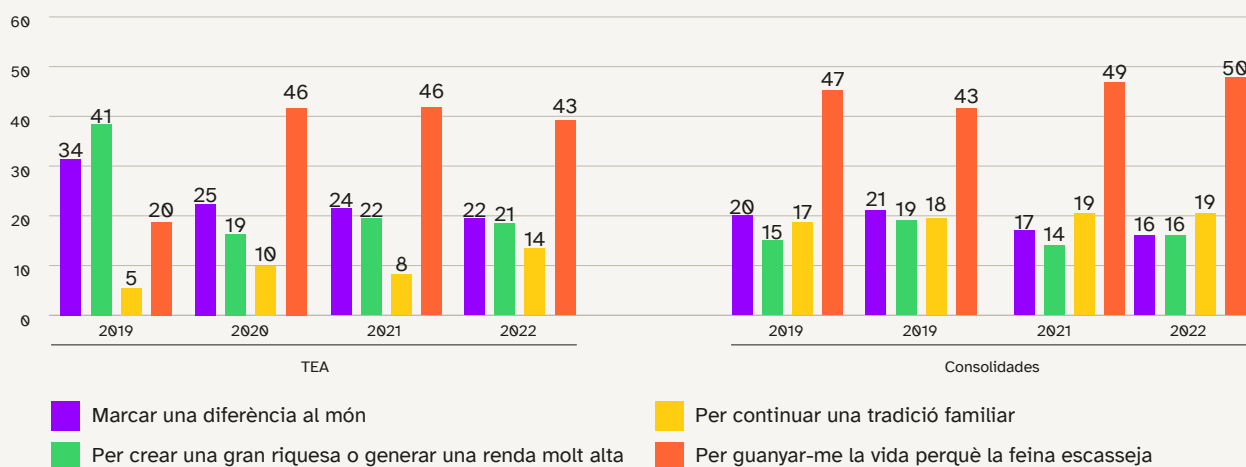
En aquest gràfic la suma de respostes corresponents a cada grup és més gran del 100% a causa de l'abans esmentada possibilitat de multiresposta. Per facilitar la comparació entre diferents col·lectius i anys, en el gràfic 4.2. es fa un ajustament proporcional de manera que la suma de respostes corresponents a cada any per a cada grup sigui igual a 100. Aquí observem que en el cas dels nous emprenedors (TEA) el 2021 i 2022 la motivació reactiva o "push" disminueix fortament: en termes comparables (base suma 100) passa del 48% el 2020 al 46% el 2021 i al 42% el 2022. La progressiva sortida de la pandèmia explica, probablement, aquest comportament. En el cas dels emprenedors d'empreses d'una antiguitat superior als 3,5 anys, les dades relatives a la motivació són més estables. En aquest segment, el més rellevant és el 2022 la disminució en dos punts de la motivació "push".

En els gràfics 4.3 i 4.4 es poden veure els resultats relatius a la motivació per emprendre corresponent a Barcelona. Les diferències entre Barcelona i el total de Catalunya són, en general, escasses. Amb tot, la disminució en els dos últims anys de la motivació "push" és per a TEA Barcelona menys acusada que a Catalunya, i a consolidades hi ha a Barcelona un lleuger augment.

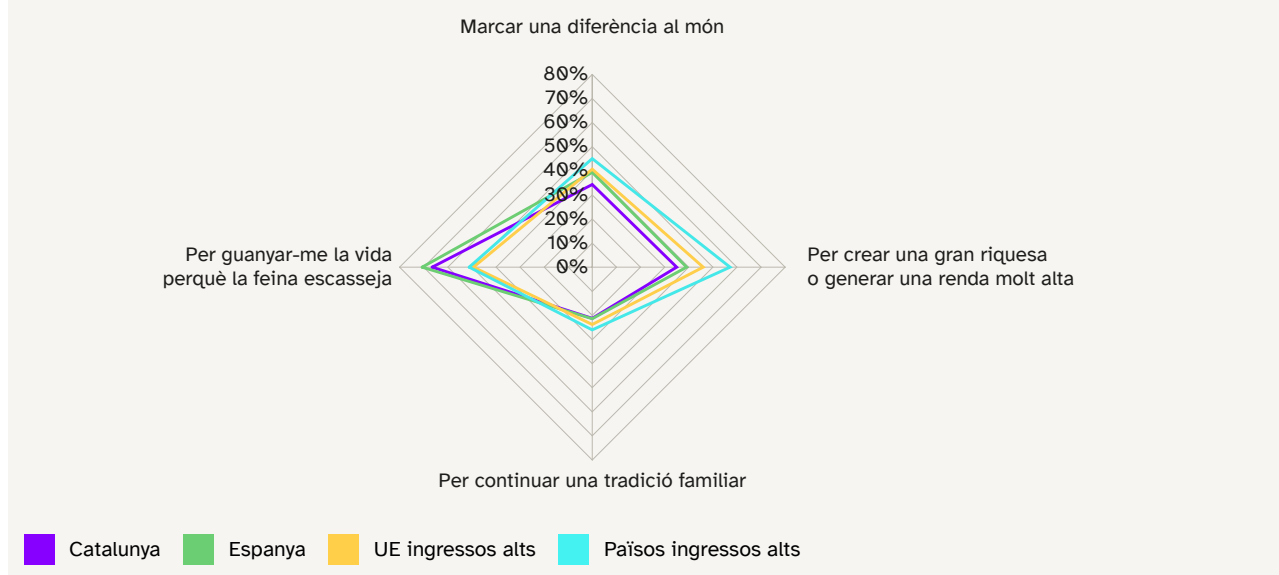

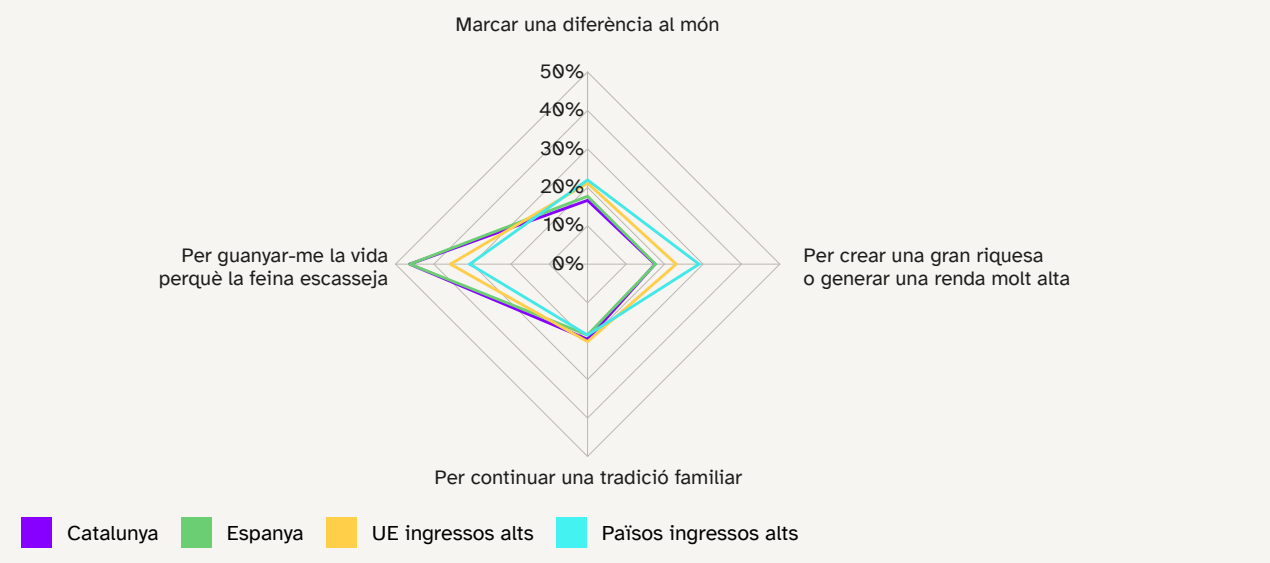
Gràfic 4.4. El procés emprenedor a Barcelona el 2019-2022 segons el motiu per emprendre (suma 100)

En el gràfic 4.5 es compara el perfil motivacional dels empresaris recents (TEA) de Catalunya amb el corresponent a Espanya, Europa i països d'alts ingressos. La motivació reactiva (crear una empresa per manca d'alternatives d'ocupació) és molt més gran a Catalunya que als països d'alts ingressos (catorze punts percentuals de diferència). Correlativament, la motivació proactiva (crear l'empresa per marcar una diferència al món o per generar una renda molt alta) és tretze punts percentuals inferior a Catalunya que en el conjunt de països d'alts ingressos. Les diferències amb la UE són tres punts menors i amb Espanya, pràcticament inexistent.

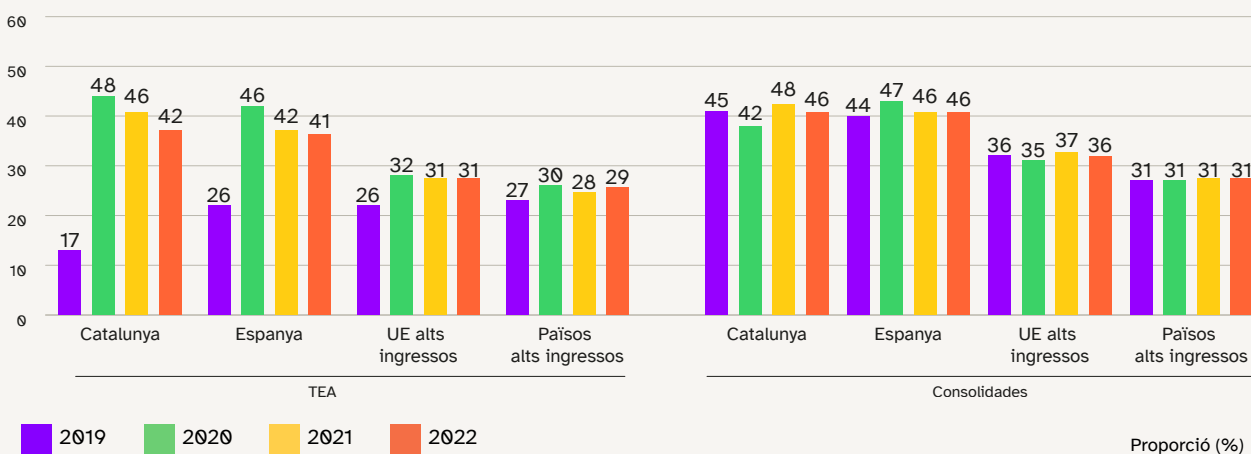
Gràfic 4.5. Posicionament de Catalunya, Espanya, Europa i els països d'alts ingressos respecte al motiu per emprendre en emprenedors en fase inicial (TEA) 2022

Gràfic 4.6. Posicionament de Catalunya, Espanya, Europa i els països d'alts ingressos respecte al motiu per emprendre en emprenedors consolidats el 2022

El gràfic 4.6 detalla aquests mateixos aspectes per a les empreses consolidades o establertes, és a dir, aquelles que es van crear fa més de 3,5 anys. En aquest segment s'observa que a Catalunya la motivació reactiva és pràcticament igual a Espanya i setze punts superior al conjunt de països d'alts ingressos i onze punts superior a la UE.

En el gràfic 4.7. es compara finalment el pes que el motiu “per guanyar-me la vida perquè el treball escasseja” té a Catalunya respecte d'Espanya, Europa i el conjunt de països d'alts ingressos per als col·lectius TEA i consolidats i els exercicis 2020-2022, i sintetitza les conclusions a què hem arribat fins aquí. Les diferències en el perfil motivacional de les empreses catalanes de recent creació (TEA) i consolidades posades en evidència en aquest apartat podrien incidir en la qualitat de l'emprenedoria, les expectatives de creixement i la capacitat de supervivència.

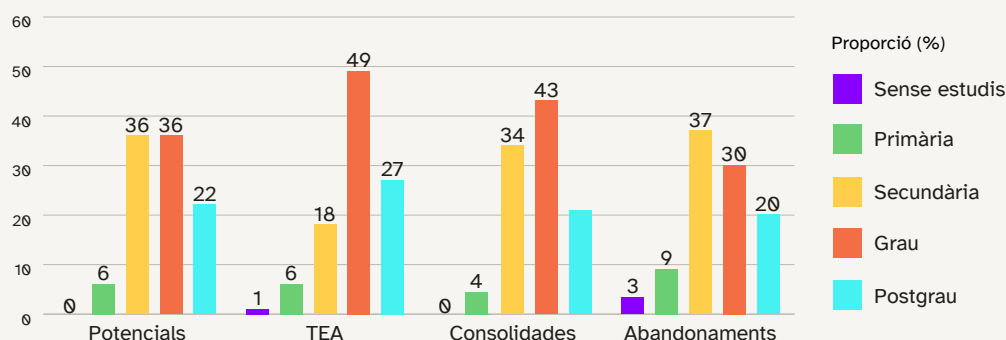
Gràfic 4.7. Posicionament de Catalunya, Espanya, Europa i els països d'ingressos alts respecte al motiu “perquè el treball escasseja”. 2019-2022

4.2. Nivell de formació de l'emprenedor

El capital humà de l'emprenedor és un dels factors determinants clau de la qualitat de l'emprenedoria i, per tant, de l'empresa creada. En concret, el capital humà de l'emprenedor i el nivell d'educació formal determina, en bona mesura, la capacitat d'identificar oportunitats de negoci, el grau d'encert en prendre la decisió de crear una empresa pròpia, l'orientació d'aquesta envers la innovació i el creixement i la implementació de l'estratègia escollida. Les investigacions assenyalen que, en entorns amb informació incompleta i incertesa, com se solen donar en crear una nova empresa, el nivell d'estudis té un valor important com a senyal d'habilitat productiva i d'encert en la presa de decisions.

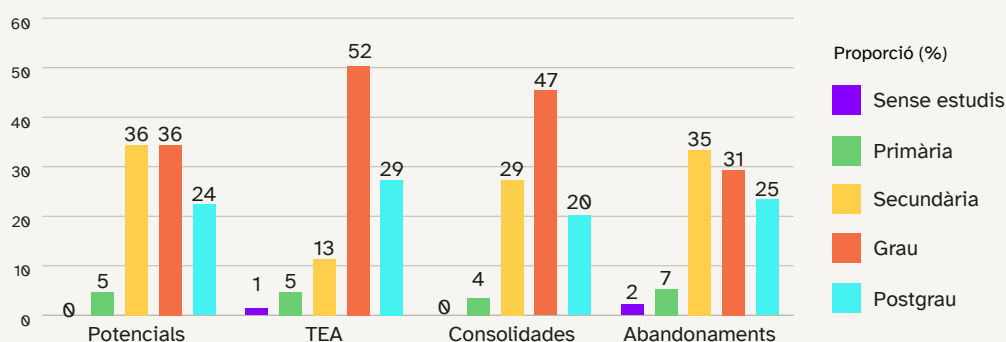
En el gràfic 4.8. es pot veure com es distribueixen els diferents grups de persones emprenedores catalanes segons el nivell d'educació. El 2022 el 94% dels empresaris en fase inicial tenen estudis secundaris o superiors i un 76% estudis de grau o de postgrau. En el cas dels empresaris establerts aquest darrer percentatge és catorze punts percentuals inferior al dels TEA.

Gràfic 4.8. Distribució dels col·lectius emprenedors per nivell d'educació a Catalunya el 2022

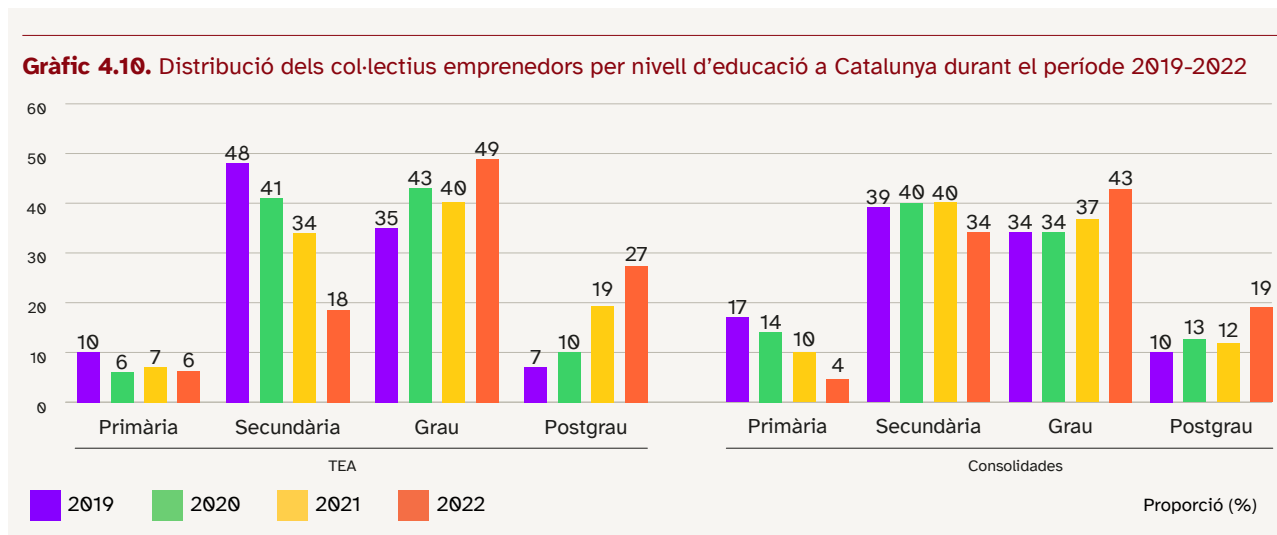

Els resultats obtinguts a Barcelona són semblants als del conjunt de Catalunya (gràfic 4.9). La diferència més rellevant és el pes més gran que a Barcelona tenen els emprenedors en fase inicial (TEA) amb estudis superiors (cinc punts percentuals superior al conjunt de Catalunya). En el segment de consolidats es dona també una diferència de cinc punts (67% a Barcelona i 62% a Catalunya).

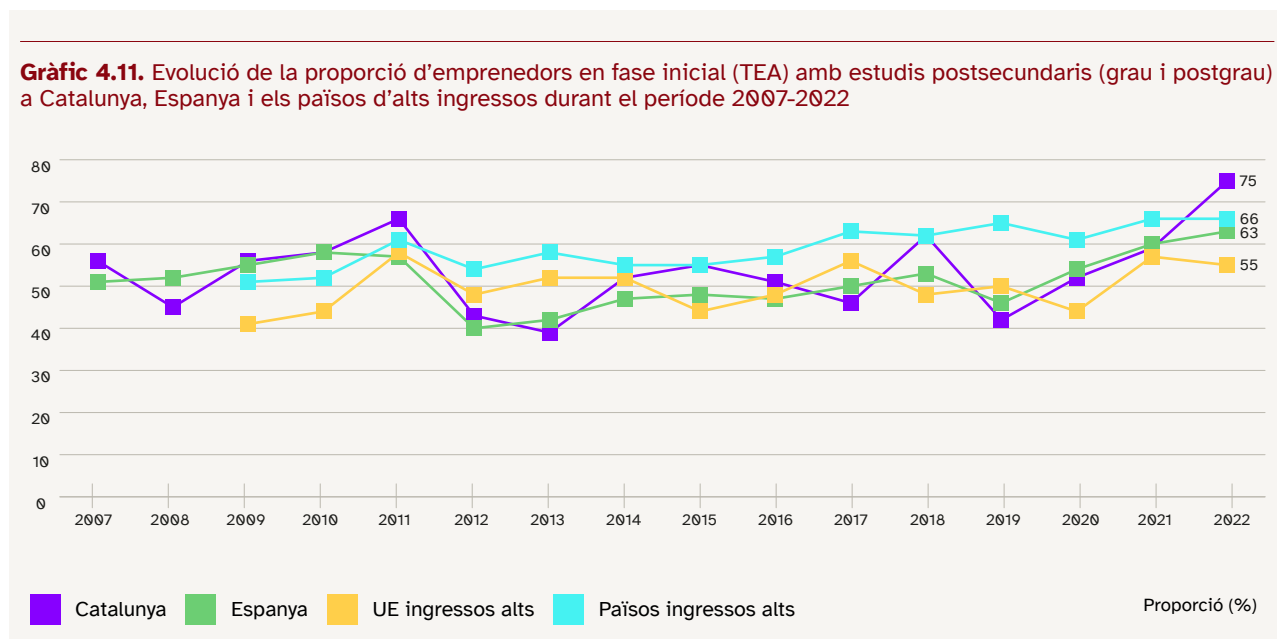
Gràfic 4.9. Distribució dels col·lectius emprenedors per nivell d'educació a Barcelona el 2022

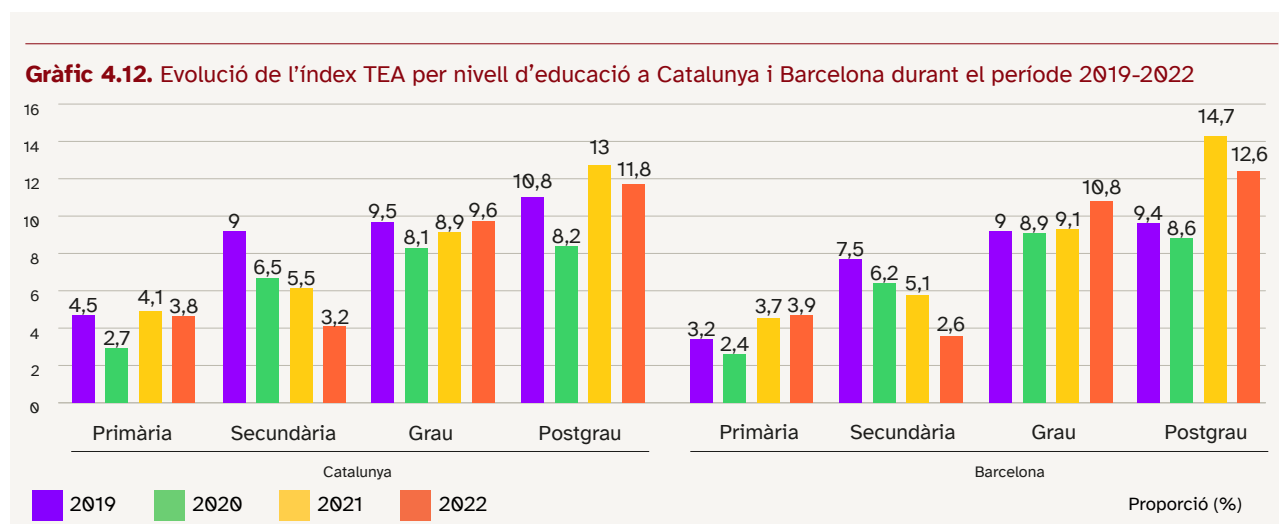
El gràfic 4.10. permet analitzar les variacions que a Catalunya s'han produït en aquests percentatges en els darrers anys. El més destacable és, sens dubte, l'augment del pes dels darrers anys del segment d'empresaris en fase inicial (TEA) amb estudis superiors. Sembla com si la situació excepcional viscuda hagués intensificat l'orientació cap a la creació d'una empresa pròpia de persones amb estudis superiors. En el segment de consolidats passa el mateix, però amb una intensitat menor.

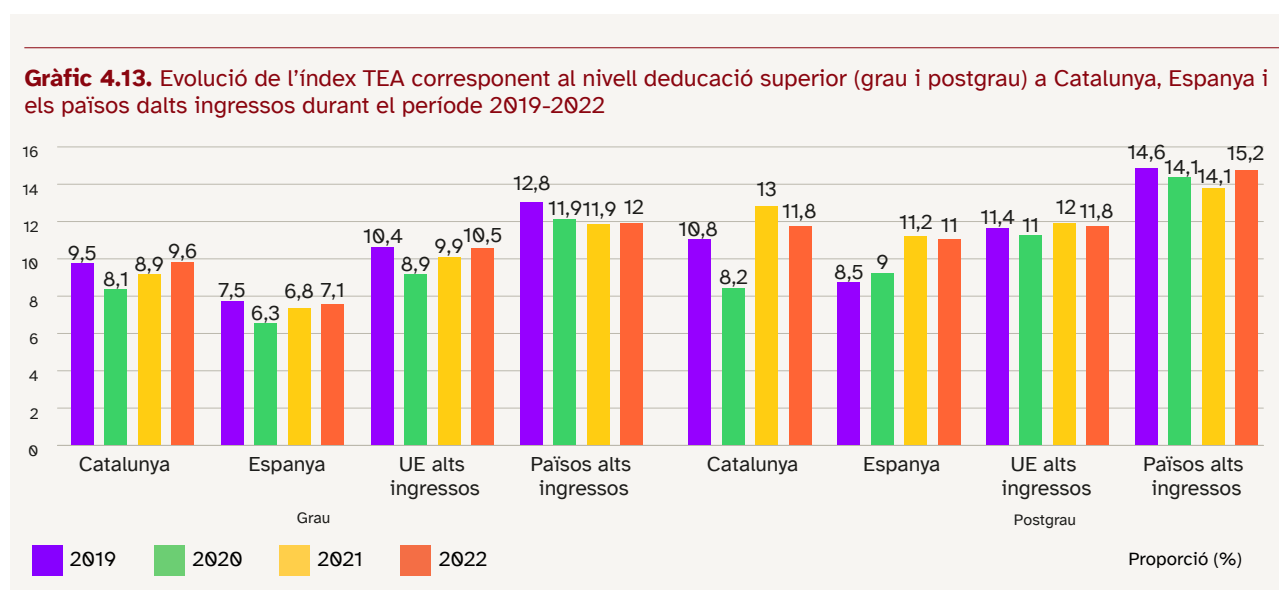
Complementàriament al que s'ha dit abans, en el gràfic 4.11. es pot veure l'evolució històrica i la comparació internacional de la proporció de les persones emprenedores en fase inicial (TEA) amb estudis superiors (grau i postgrau). L'augment que s'ha produït els darrers anys, i molt especialment el 2022, de la proporció d'empresaris en fase inicial amb estudis superiors fa que aquest indicador per a Catalunya quedi nou punts per sobre de la mitjana de països GEM d'alts ingressos. Si bé una part del fort increment que s'ha produït a Catalunya el 2022 pot ser d'origen mostral, és indubtable que els darrers anys s'ha produït una millora genuïna i important d'aquest indicador.

Una manera alternativa d'analitzar el nivell d'educació formal de les persones emprenedores en fase inicial és a través de l'índex TEA específic de cada col·lectiu. Aquest és igual a la proporció que, sobre la població adulta d'un determinat nivell de formació, representen aquells que han iniciat un projecte empresarial en els darrers tres anys i mig. En el gràfic 4.12 es pot veure l'evolució per a Catalunya del nivell dels emprenedors en fase inicial (TEA) corresponents a cada nivell d'educació formal. S'hi aprecia que la propensió a emprendre ha estat durant els darrers anys més gran en les persones amb un nivell d'educació superior (grau i postgrau). Això es dona, fins i tot amb més intensitat, també a Barcelona.

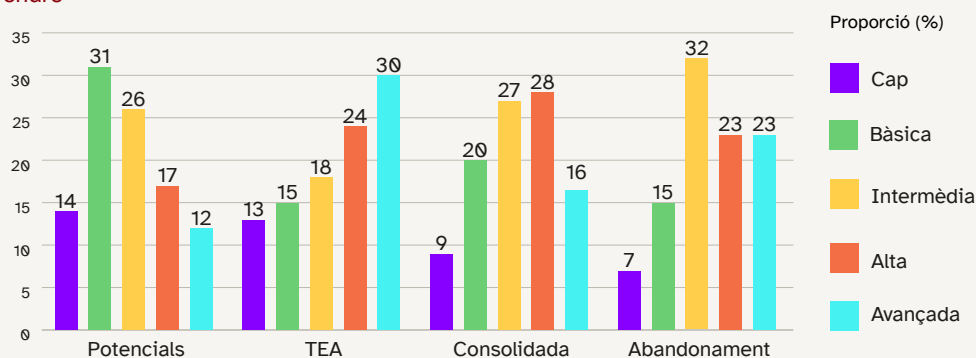

Complementàriament a aquesta anàlisi dels índexs TEA segons el nivell de formació, en el gràfic 4.13 es compara l'evolució d'aquests amb Espanya i els països d'alts ingressos, per als dos nivells d'educació superior. En el cas del grau, s'observa que el 2022 aquest indicador queda a Catalunya 2,4 punts per sota del corresponent al conjunt de països amb ingressos alts i 2,5 punts per sobre d'Espanya. En el cas del postgrau, l'indicador s'igualava al dels països de la UE d'alts ingressos, queda a poc més de tres punts de la mitjana de països GEM d'alts ingressos i és gairebé un punt percentual superior a Espanya.

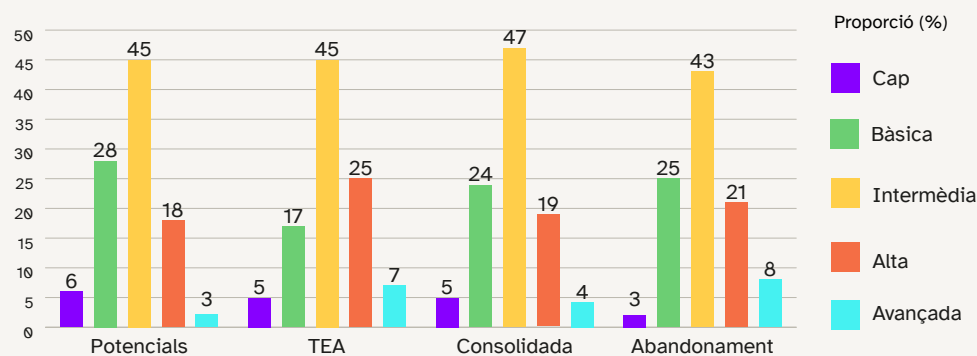

Finalment, ens referim a la formació específica per emprendre (formació en creació d'empreses, funció directiva, etc.) que han rebut aquells que s'han identificat com a emprenedors potencials, en fase inicial, consolidats o abandonaments (gràfic 4.14). El col·lectiu que declara estar més ben format en temes d'emprenedoria és el dels emprenedors en fase inicial TEA (54%, suma dels nivells alt i avançat) i els potencials són els que mostren un indicador menor (29%). En el gràfic 4.15 es resumeixen les respostes donades pels diferents col·lectius d'empresaris a la pregunta sobre com qualificaria els seus coneixements en temes financers. Aquí la suma de respostes dels nivells intermedi, alt i avançat torna a ser superior a TEA (77%), corresponent també la menor en el grup dels potencials (66%).

Gràfic 4.14. Distribució dels col·lectius emprenedors a Catalunya el 2022, segons si compta amb educació específica per emprendre

Gràfic 4.15. Distribució dels col·lectius emprenedors a Catalunya el 2022, segons com classificaria els seus coneixements en temes financers

4.3. Distribució per edat

En els dos primers apartats d'aquest capítol s'ha examinat el perfil motivacional i educatiu dels emprenedors catalans. Per caracteritzar l'emprenedoria, també cal considerar l'edat de les persones involucrades en el procés. Els joves solen tenir menys recursos i experiència que les persones de més edat. Amb tot, els joves solen tenir un major entusiasme i energia en iniciar un negoci, a més de tenir menys responsabilitats que limitin la seva capacitat per assumir riscos. A mesura que transcorre el temps, les persones adquireixen més coneixements i acumulen més experiència, cosa que pot facilitar la identificació i l'aprofitament d'oportunitats.

Els resultats de l'enquesta realitzada el 2022 a la població adulta catalana com a part del projecte GEM mostren que l'edat mitjana dels emprenedors varia segons l'etapa del procés emprenedor en què es trobi la persona. En aquest sentit, l'edat mitjana dels emprenedors potencials és de 36 anys, mentre que aquells que són a la fase inicial (TEA) tenen una edat mitjana de 42 anys i per als que es troben a la fase consolidada és de 49 anys (taula 4.1). D'altra banda, les persones que van abandonar un negoci l'últim any tenen de mitjana 44 anys. En resum, l'edat mitjana és menor en aquells que consideren iniciar un negoci en comparació amb aquells que fa temps que estan involucrats en el seu projecte o els que decideixen abandonar-lo.

Taula 4.1. Distribució per mitjana d'edat dels col·lectius emprenedors a Catalunya el 2022

	Potencials	Naixents	Nous	En fase inicial	Consolidats	Abandonament
Mitjana	36	41	43	42	49	44
Desviació estàndard	12	11	10	11	10	12
Percentil 05	19	25	23	24	32	24
Mediana	34	41	44	43	50	44
Percentil 95	59	63	59	60	64	63

A la província de Barcelona, els resultats mostren que l'edat mitjana dels emprenedors el 2022 és pràcticament la mateixa que la mitjana a tot Catalunya (taula 4.2). Les mitjanes d'edat dels emprenedors potencials, en fase inicial i consolidada, són les mateixes (36, 42 i 49 anys, respectivament), mentre que la d'aquells que abandonen és un any més (44 anys).

Taula 4.2. Distribució per mitjana d'edat dels col·lectius emprenedors a Barcelona el 2022

	Potencials	Naixents	Nous	En fase inicial	Consolidats	Abandonament
Mitjana	36	41	43	42	49	45
Desviació estàndard	11	10	10	10	10	13
Percentil 05	19	25	23	24	32	24
Mediana	35	42	45	44	50	44
Percentil 95	59	59	59	59	64	63

Si considerem l'edat i el gènere dels emprenedors, podem analitzar la distribució mitjana d'edat dels col·lectius emprenedors femenins i masculins a Catalunya durant l'any 2022 (taula 4.3). Es pot observar que l'edat mitjana de les dones emprenedores tendeix a ser menor que la dels homes en totes les etapes del procés emprenedor, excepte en la fase dels emprenedors nous, en què és més gran. En la fase d'emprenedoria potencial, les dones tenen una edat mitjana de 35 anys en comparació dels 37 anys dels homes. En canvi, en l'etapa inicial les dones tenen una edat mitjana de 41 anys, mentre que els homes tenen 43 anys. En la fase de consolidació, les edats mitjanes són de 48 anys per a les dones i 51 anys per als homes. En el grup d'emprenedors que abandonen, les edats de mitjana són de 40 anys per a les dones i 47 anys per als homes.

Taula 4.3. Distribució per mitjana d'edat dels col·lectius emprenedors femenins i masculins a Catalunya el 2022

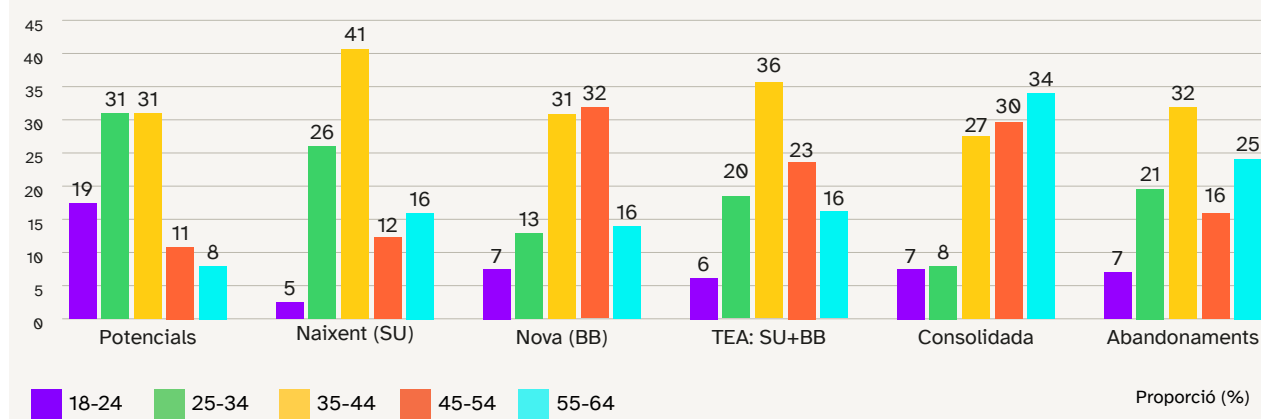
		Potencials	Naixents	Nous	En fase inicial	Consolidats	Abandonament
Dones	Mitjana	35	38	45	41	48	40
	Desviació estàndard	10	10	10	10	10	12
Homes	Mitjana	37	45	42	43	51	47
	Desviació estàndard	12	11	11	11	9	11

A la província de Barcelona, es van observar resultats molt similars, tot i que les disparitats entre gèneres van ser lleugerament més grans (vegeu la taula 4.4). En termes d'edat, es va trobar una diferència de tres anys entre dones i homes en el grup d'emprenedors potencials (35 anys per a dones i 38 anys per a homes) i de quatre anys en el grup d'emprenedors consolidats (47 anys davant de 51 anys). Pel que fa al grup d'emprenedors que van abandonar el negoci, les dones van presentar una mitjana de vuit anys menys (41 anys davant de 49 anys).

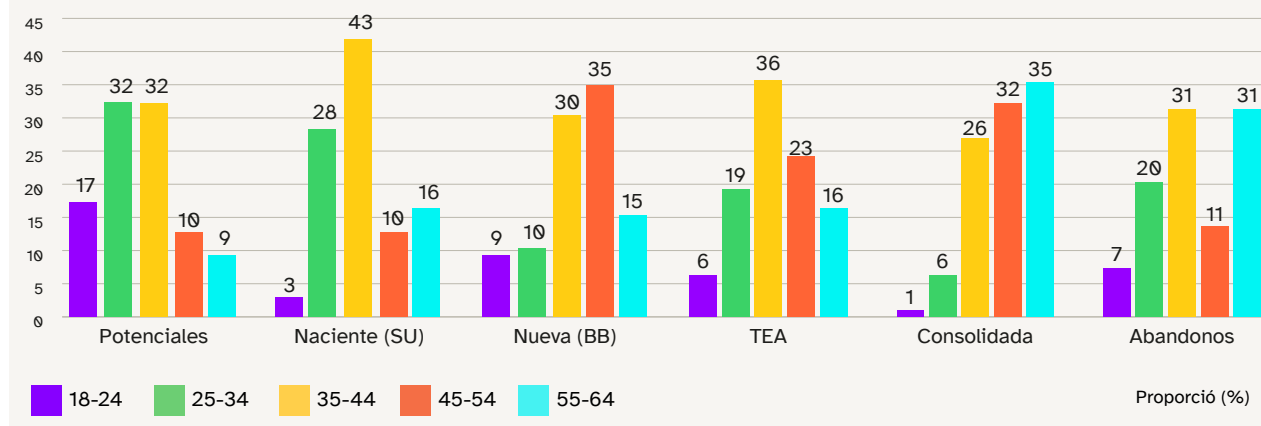
Taula 4.4. Distribució per mitjana d'edat dels col·lectius emprenedors femenins i masculins a Barcelona el 2022

		Potencials	Naixents	Nous	En fase inicial	Consolidats	Abandonament
Dones	Mitjana	35	38	45	41	47	41
	Desviació estàndard	10	10	9	10	10	12
Homes	Mitjana	38	45	42	43	51	49
	Desviació estàndard	12	10	11	11	9	13

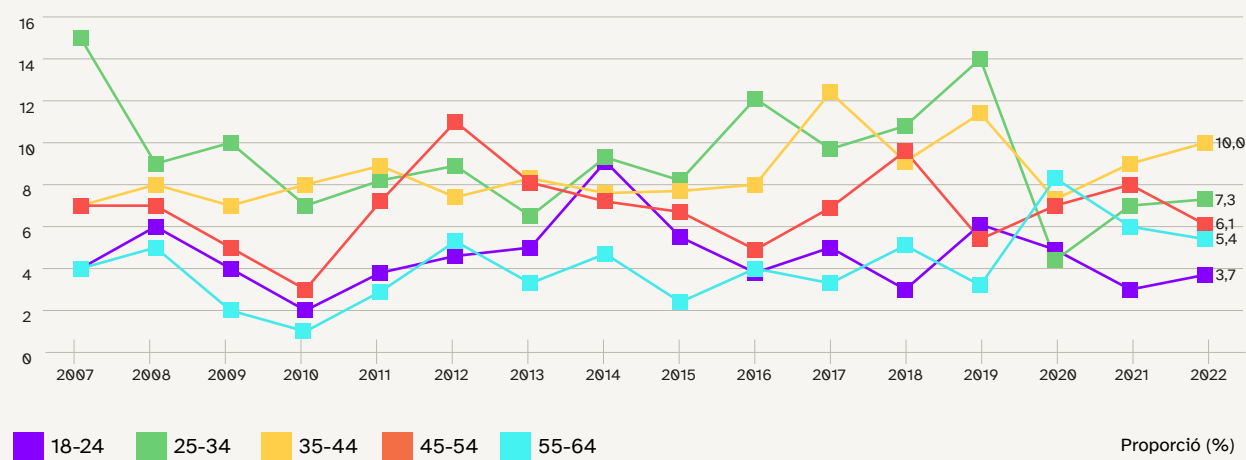
Presentem a continuació la distribució dels diferents grups d'emprenedors catalans el 2022 segons cinc categories d'edat (vegeu el gràfic 4.16). En termes generals, s'observa que els joves tendeixen a estar més concentrats en les etapes inicials del procés emprenedor, mentre que les persones de més edat tenen més pes en les etapes més avançades. En el grup de 18 a 24 anys, la presència d'emprenedors potencials representa el 19% del total de potencials. Aquest grup d'edat no arriba al 10% en les altres etapes del procés emprenedor. En el rang d'edat de 25 a 34 anys, els potencials destaquen amb un 31%, el mateix percentatge que els de 35 a 44 anys. Ara bé, en aquest darrer grup d'edat el percentatge es troba en els emprenedors naixents i arriba a un 41%. En la franja de 45 a 54 anys, sobresurten els emprenedors nous (32%). En el grup de 55 a 64 anys, predominen els emprenedors consolidats (34%) en comparació amb els altres grups emprenedors. Pel que fa als abandonaments, predominen els de 35 a 44 anys (32%) seguits dels de 55 a 64 anys (25%).

Gràfic 4.16. Distribució per edat dels col·lectius emprenedors a Catalunya el 2022

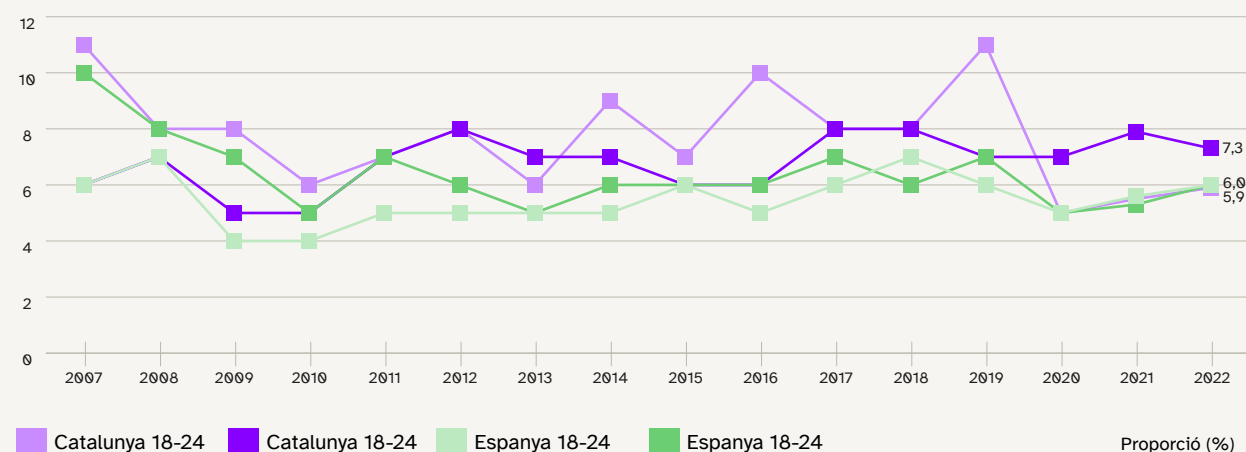
A la província de Barcelona s'observen patrons semblants (gràfic 4.17). Específicament, en el grup d'emprenedors potencials de Barcelona, aquells que tenen entre 18 i 24 anys representen el 17%, mentre que en els altres grups emprenedors el seu pes és clarament menor. El rang d'edat de 25 a 34 anys és el 32% dels emprenedors potencials i el 28% dels naixents. Les persones de 35 a 44 anys representen el 43% dels emprenedors naixents. En el grup de 45 a 54 anys, destaquen els emprenedors nous (35%) i consolidats (32%). Finalment, el rang de 55 a 64 anys representa el 35% dels emprenedors consolidats i el 31% dels abandonaments.

Gràfic 4.17. Distribució per edat dels col·lectius emprenedors a Barcelona el 2022

Procedim a l'anàlisi del grup d'edat que mostra més propensió a l'emprenedoria. Amb aquest propòsit, presentem els valors de l'índex TEA en cadascun dels cinc rangs d'edat (vegeu el gràfic 4.18). El 2022 s'ha observat un augment de la TEA en els segments d'edat més joves (18-24, 25-34 i 35-44). Més concretament, en el rang de 18-24 anys s'ha frenat el descens continuat que s'observava des del 2019 amb un lleuger augment del 6,8% al 7,3% el 2022. En el grup de 25-34 anys, després del descens dràstic de la TEA a causa de la pandèmia (del 14,0% el 2019 al 4,4% el 2020), el 2021 va pujar fins al 6,8% i el 2022 ha pujat fins al 7,3%. La TEA en el grup de 35-44 anys va disminuir fortament el 2020 (de l'11,4% al 7,3%), però el 2021 es va recuperar fins arribar al 9,1% i el 2022 ha continuat pujant fins al 10,0% i es manté com el grup d'edat amb la TEA més gran. En canvi, la major disminució de la TEA el 2022 s'ha registrat en el grup de 45 a 54 anys, que passa del 8,5% al 6,1%. Finalment, en el col·lectiu de 55-64 anys la variació és mínima, amb un lleuger descens del 5,5% al 5,4%.

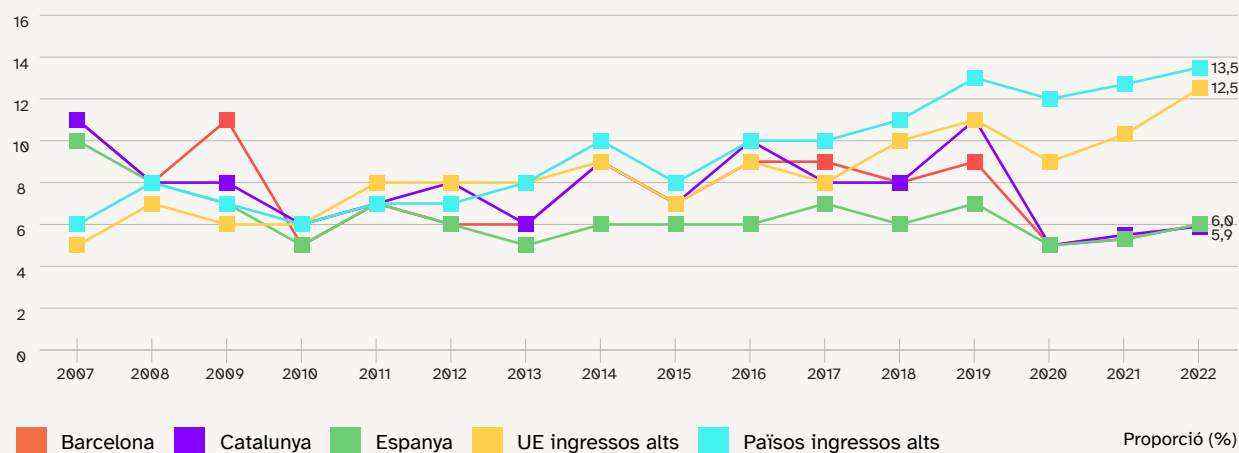
Gràfic 4.18. Evolució índex TEA per edats a Catalunya durant el període 2007-2022.

Tot seguit, analitzem l'evolució de l'índex TEA en dos grans grups d'edat (18-34 i 35-64 anys). El 2022 s'observen un augment de la TEA en el grup de joves catalans i un descens en el dels madurs. Específicament, l'índex s'incrementa del 5,5% al 5,9% en els emprenedors de 18-34 anys i del 7,9% al 7,3% als de 35-64 anys (vegeu el gràfic 4.19). Després que en el període 2014-2016 la TEA dels joves catalans estigués notablement per sobre de la dels emprenedors madurs, les dues taxes es van igualar el 2017-2018, i el 2019 els joves van tornar a assolir una taxa superior a la dels emprenedors madurs. Com a probable conseqüència de la pandèmia, el 2020 la TEA dels joves va experimentar una caiguda dràstica, però el 2021 va començar a recuperar-se i el 2022 ha tornat a augmentar, encara que només lleugerament. La TEA dels emprenedors madurs ha estat més estable al llarg del temps. A Espanya, la TEA dels emprenedors madurs ha augmentat 0,4 punts percentuals el 2022 (del 5,6% al 6,0%) i continua sent força inferior a l'observada a Catalunya, com ha estat la tendència a gairebé tota la sèrie temporal. En el grup d'emprenedors joves espanyols, l'augment és de 0,7 punts, cosa que fa que la TEA assolida a Espanya en aquest grup sigui 0,1 superior a la de Catalunya.

Gràfic 4.19. Evolució índex TEA per edat (18-34 i 35-64 anys) a Catalunya i Espanya en el període 2007-2022

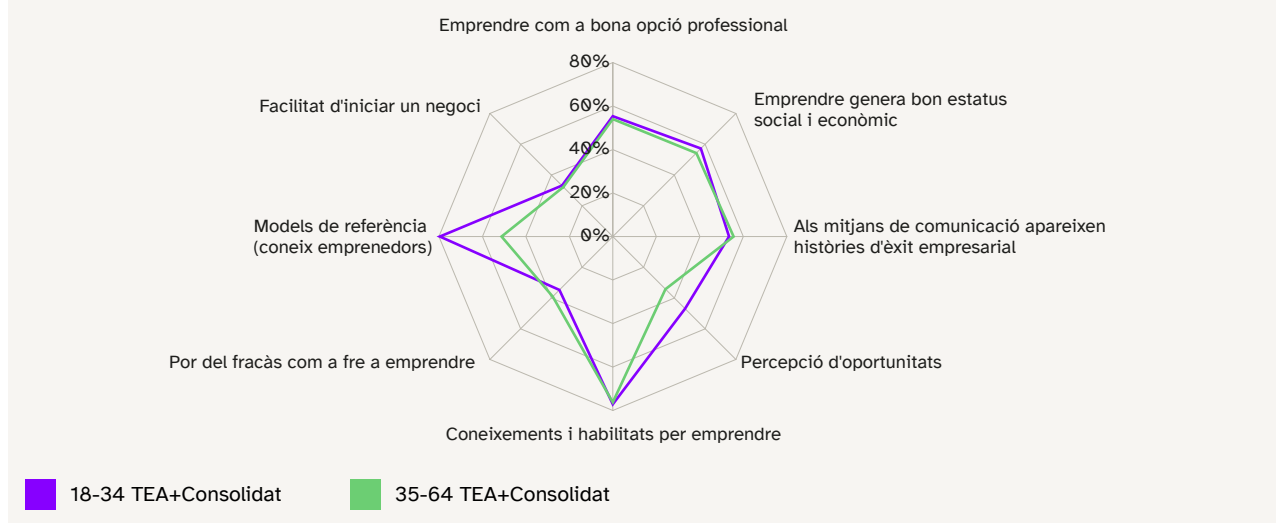
Ara examinarem la taxa d'emprenedoria dels joves catalans (18-34 anys) en comparació amb els espanyols, europeus i mundials. Segons les dades del 2022, es revela que la propensió emprenedora d'aquest grup a Catalunya se situa en el 5,9% (vegeu el gràfic 4.20). En el cas dels joves barcelonins, la taxa d'emprenedoria és gairebé la mateixa ja que es troba en un 6,0%, una xifra que coincideix amb la mitjana a Espanya. En canvi, als països europeus d'alts ingressos aquest indicador arriba al 12,5%. Als països d'ingressos elevats a nivell mundial, la taxa d'emprenedoria és fins i tot més alta i arriba al 13,5%. De fet, la bretxa entre la TEA dels joves catalans i espanyols amb la TEA dels països avançats que es va establir el 2020 es va mantenir el 2021 i el 2022. En realitat, el 2019 la taxa d'emprenedoria dels joves a Catalunya era d'un 11,1%, només sis dècimes menys que la taxa d'emprenedoria dels joves als països europeus amb més ingressos. Tot i això, amb la situació de pandèmia l'any 2020 es va experimentar una disminució generalitzada d'aquest indicador, i la caiguda en la taxa d'emprenedoria dels joves a Catalunya va ser notablement superior a l'observada als països avançats. Així doncs, de moment no s'han recuperat els nivells pre-pandèmia a la TEA dels joves.

Gràfic 4.20. Evolució de l'índex TEA de joves (18-34 anys) a Catalunya, Espanya i Europa i els països d'alts ingressos en el període 2007-2022

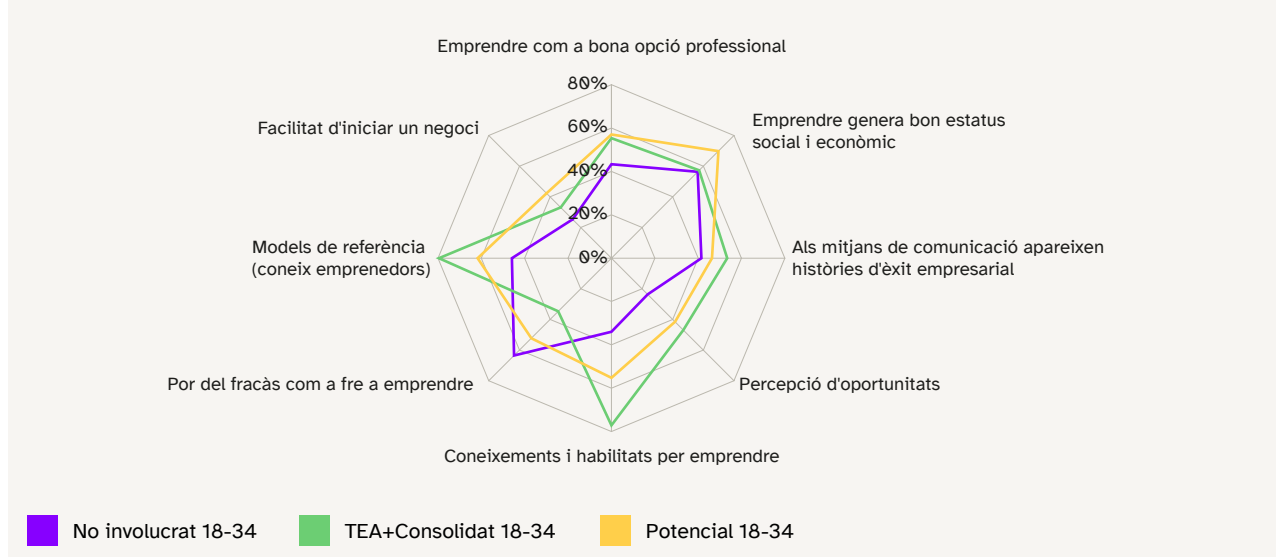
Completarem aquesta anàlisi segons l'edat dels emprenedors fent una comparació entre les percepcions dels emprenedors segons la seva involucració en el procés emprenedor. A continuació, comparem els que estan en etapa inicial (TEA) amb els emprenedors consolidats segons dos grups d'edat (18-34 anys i 35-64 anys) (vegeu el gràfic 4.21). Els resultats revelen que les percepcions dels emprenedors joves tendeixen a superar especialment les dels emprenedors més madurs en dos indicadors. D'una banda, manifesten molt més que perceben bones oportunitats (80% del total d'emprenedors joves davant del 51% del total d'emprenedors madurs). Així mateix, afirmen que coneixen altres emprenedors en una proporció superior (47% davant del 34%). A la resta d'indicadors els percentatges són similars entre els dos grups. 2022.

Gràfic 4.21. Percepcions i aptituds dels emprenedors en fase inicial (TEA) i consolidats a Catalunya segons trams d'edat el 2022

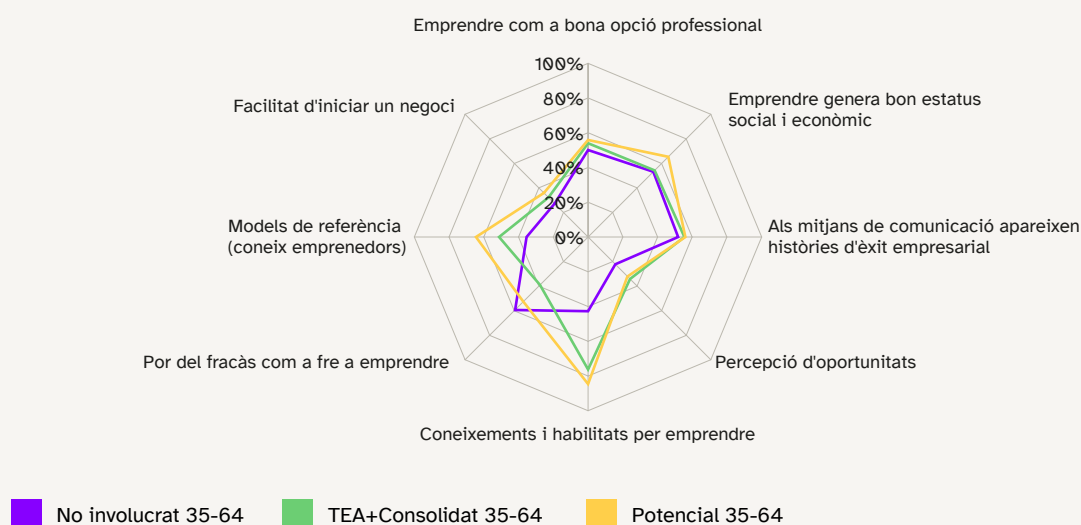
Si contrastem els involucrats en el procés emprenedor amb aquells que no ho estan en els dos grups d'edat, les disparitats són més pronunciades. En el grup de persones joves (18-34 anys), els emprenedors potencials i actuals (incloent-hi aquells en fase inicial (TEA) i consolidats) manifesten més que els no involucrats que tenen habilitats emprenedores, perceben oportunitats en el seu entorn i coneixen altres emprenedors (vegeu el gràfic 4.22). Entre els joves no involucrats en el procés emprenedor, hi ha més por del fracàs com una barrera per emprendre. En comparar els joves involucrats, els que estan en l'etapa avançada mostren més confiança en si mateixos (autoeficàcia) i tenen models de referència més sòlids que els potencials i els no involucrats. També cal destacar que els potencials estan per sobre dels altres dos grups en la seva valoració que emprendre genera un bon estatut social i econòmic (70% dels potencials davant del 57% i 56% dels emprenedors en etapa avançada i dels no involucrats, respectivament).

Gràfic 4.22. Percepcions i aptituds dels emprenedors potencials, en fase inicial (TEA) i consolidats i de les persones no involucrades d'edat jove (18-34 anys) a Catalunya el 2022

Pel que fa al grup d'emprenedors d'edats compreses entre els 35 i els 64 anys, els resultats mostren similituds en el sentit que aquells que tenen la intenció d'iniciar un negoci i els que ja ho han fet obtenen percentatges més alts en aquests indicadors en comparació amb les persones no involucrades (vegeu el gràfic 4.23). Això és especialment apreciable en la percepció de les pròpies habilitats (autoeficàcia) i en el coneixement d'altres emprenedors (models de referència). No obstant això, cal destacar que els emprenedors potencials són els que mostren els percentatges més alts a la majoria de les variables relacionades amb percepcions i habilitats. Les persones madures no involucrades en el procés emprenedor també reporten menor autoeficàcia que aquells que hi estan involucrats (un 43% declaren posseir habilitats emprenedores davant del 76% i el 85% dels altres dos grups). Això pot explicar perquè no han decidit emprendre un projecte empresarial.

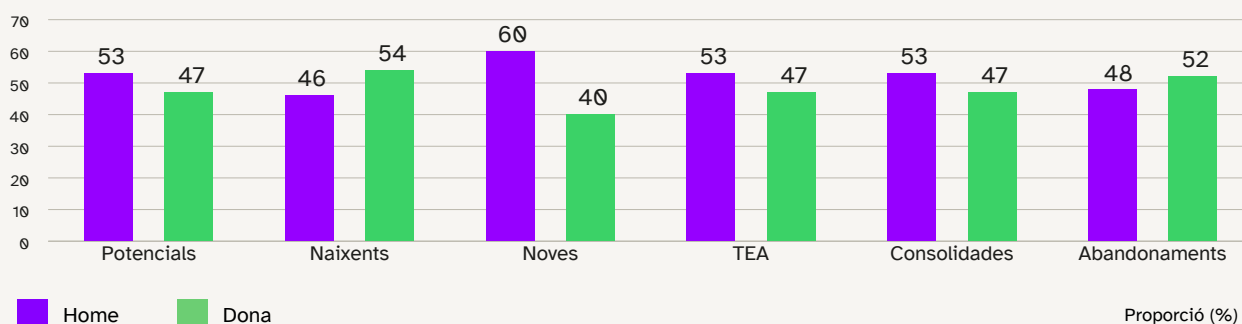
Gràfic 4.23. Percepcions i aptituds dels emprenedors potencials, en fase inicial (TEA) i consolidats i de les persones no involucrades d'edat madura (35-64 anys) a Catalunya

4.4. Distribució per gènere

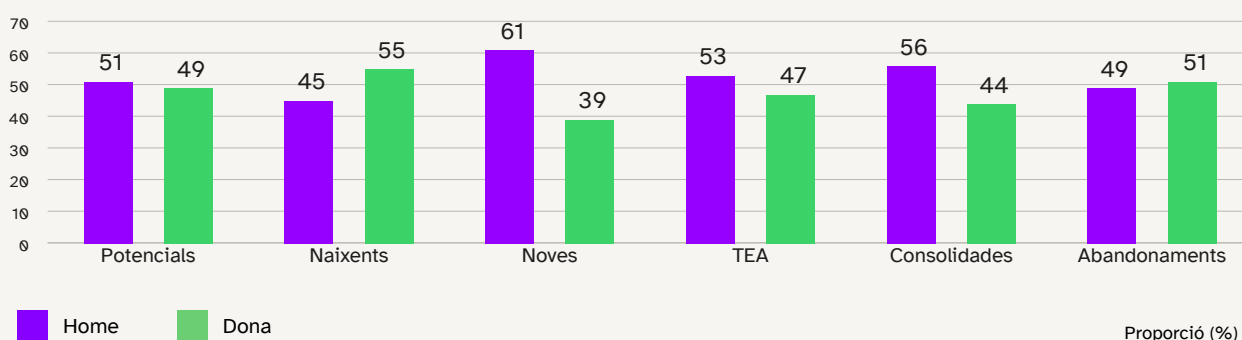
Segons els resultats de l'enquesta realitzada el 2022 pel projecte GEM a la població adulta, s'observa que, en la majoria de les etapes del procés de creació d'empreses, el percentatge d'homes emprenedors continua sent superior al de les dones emprenedores (gràfic 4.24). Aquesta bretxa és més àmplia en el cas dels nous emprenedors, el 60% dels quals són homes i només el 40% són dones. A la fase potencial d'emprenedoria, així com a la consolidada, la diferència és menor, amb un 53% d'homes i un 47% de dones. Cal destacar que en el grup de naixents la proporció d'emprenedores és superior, amb un 54% de dones i un 46% d'homes. Finalment, en el grup de persones que abandonen la iniciativa emprenedora, el percentatge de dones és lleugerament superior al dels homes (52% enfront del 48%). Això podria indicar que les dones enfronten desafiaments addicionals pel camí cap a l'emprenedoria.

Gràfic 4.24. Distribució per gènere dels col·lectius emprenedors a Catalunya el 2022

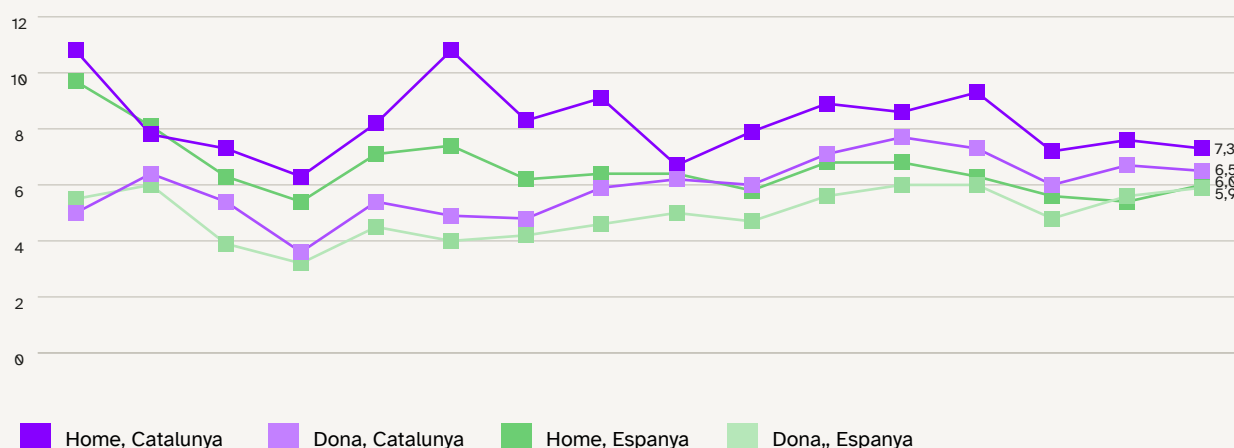
A la província de Barcelona, també s'observa una presència més gran de dones en el col·lectiu d'emprenedors naixents (gràfic 4.25). Concretament, un 55% de dones i un 45% d'homes. En canvi, hi ha un clar predomini dels homes en el grup d'emprenedors nous, amb un 61% davant del 39% de dones, de manera similar al que hem observat al conjunt de Catalunya. Això resulta en el fet que, en el col·lectiu d'emprenedors en fase inicial (TEA), els homes representen el 53% i les dones el 47%. En el cas de les emprenedores consolidades a Barcelona, constitueixen el 44%, mentre que les que abandonen el negoci representen el 51%.

Gràfic 4.25. Distribució per gènere dels col·lectius emprenedors a Barcelona el 2022

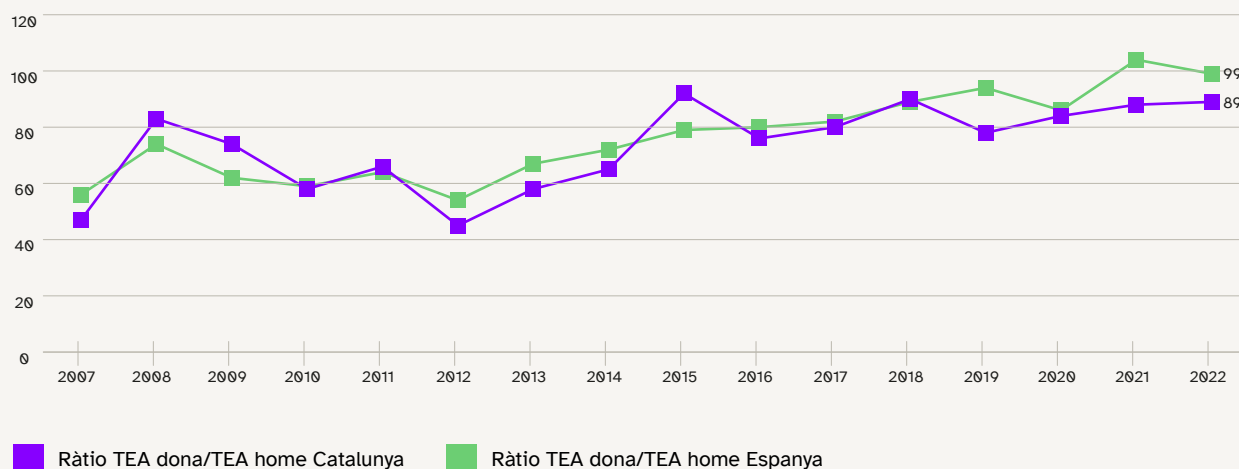

Tot seguit, analitzem les dades de l'índex TEA desglossades per gènere. A Catalunya, els resultats del 2022 mostren una reducció en la bretxa entre homes i dones: la taxa d'emprenedoria (TEA) per als homes és del 7,3%, mentre que per a les dones és del 6,5% (gràfic 4.26). Després de la disminució experimentada el 2020 a causa dels efectes de la pandèmia en ambdós gèneres, la TEA va augmentar el 2021, amb un increment lleugerament més gran en les dones (0,7 punts percentuals) que en els homes (0,4 punts). El 2022 en ambdós col·lectius la TEA ha baixat lleugerament i una mica més en homes, concretament 0,3 punts percentuals davant 0,2 en dones. Si observem una perspectiva a llarg termini, el 2012 la TEA femenina estava gairebé sis punts percentuals per sota de la masculina. Des del 2013 fins al 2018, es va observar una tendència creixent a la TEA femenina. No obstant això, el 2019 i el 2020 hi va haver una disminució, tot i que la caiguda va ser més pronunciada a la TEA masculina. Com hem esmentat anteriorment, el 2021 la TEA femenina es va recuperar de manera més significativa que la masculina i el 2022 la TEA ha baixat menys en dones que en homes. A nivell espanyol, estan gairebé a la par: 6,0% en homes i 5,9% en dones. Per primera vegada en tota la sèrie històrica, el 2021 la TEA femenina va superar la masculina (5,6% davant del 5,4%). El 2022, l'augment de 0,6 punts en homes i de 0,3 en dones fa que la TEA masculina estigui 0,1 punts percentuals per sobre. Així doncs, en els dos darrers anys els índexs TEA masculí i femení a Espanya estan pràcticament equiparats.

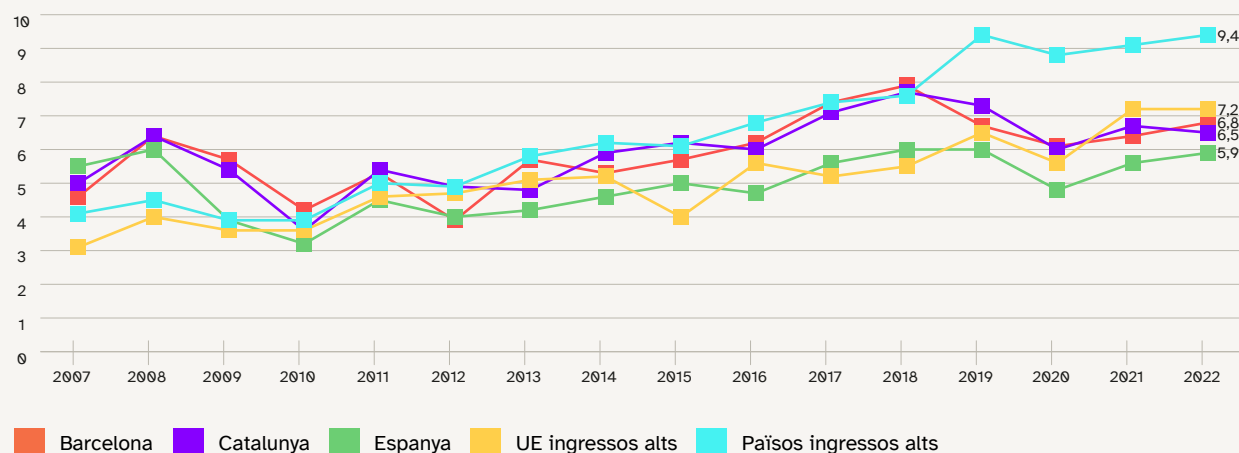
Gràfic 4.26. Evolució índex TEA per gènere a Catalunya i Espanya durant el període 2007-2022

Un altre indicador rellevant per analitzar l'emprenedoria per gènere és la proporció entre la TEA femenina i la TEA masculina. En línia amb els resultats anteriors, a Catalunya aquesta proporció ha augmentat lleugerament el 2022 i s'ha situat en el 89%, un punt més que el 2021 (gràfic 4.27). Això vol dir que hi ha 0,89 dones emprenedores per cada home emprenedor en fase inicial (TEA). En els darrers anys, aquesta proporció ha experimentat fluctuacions: va assolir el punt més baix el 2012 (45%) i després es va recuperar fins a assolir el seu màxim valor el 2015 amb un 92%. El 2016 va disminuir al 76%, però el 2017 i 2018 va créixer en quatre i deu punts percentuals, respectivament. El 2019, va disminuir dotze punts (del 90% al 78%), però el 2020 va tornar a augmentar en sis punts i el 2021 va créixer quatre punts més fins arribar al 88%. El 2022 la variació ha estat petita però positiva en un punt percentual. A nivell espanyol, la proporció se situa en un 99% el 2021, cosa que representa una diferència de deu punts per sobre de la mitjana catalana. El 2021, per primera vegada a la sèrie històrica, hi va haver més emprenedores que emprenedors a Espanya, concretament 1,04 dones per cada home. La tendència d'aquesta proporció ha continuat creixent des del 2012, fins a assolir el 94% el 2019. El 2020 va tenir una disminució de 8 punts, però el 2021 va experimentar un fort augment de divuit punts. El 2022 la ràtio ha baixat cinc punts, però com hem vist està pràcticament a la par que la masculina.

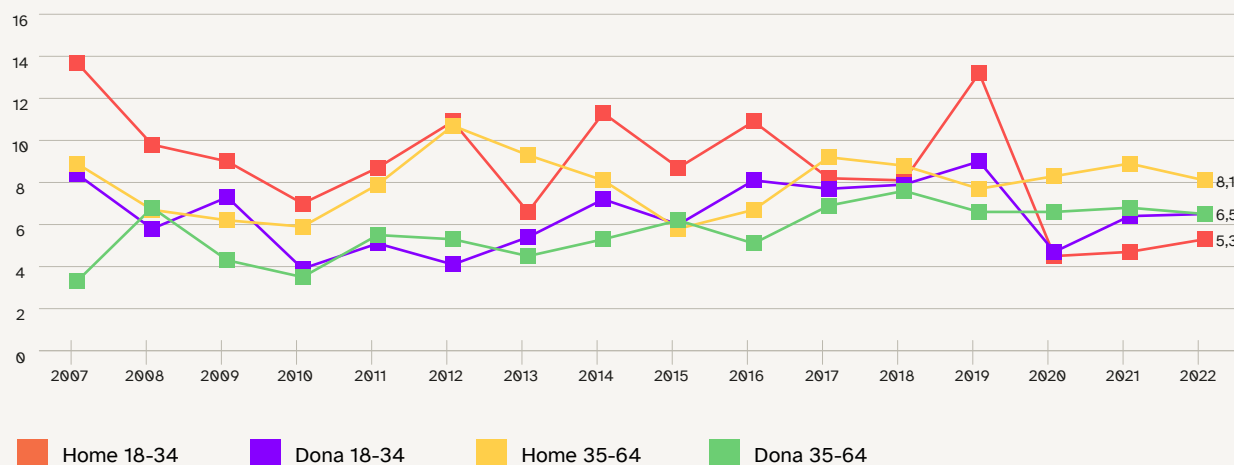
Gràfic 4.27. Evolució de la ràtio TEA femenina/TEA masculina a Catalunya i Espanya en el període 2007-2022

Si ens enfoquem en l'emprenedoria femenina, podem observar que el 2021 la taxa d'emprenedoria (TEA) femenina a Catalunya va assolir el 6,5%, cosa que representa un petit descens de dues dècimes en comparació amb l'any anterior (gràfic 4.28). Després d'experimentar una disminució de més d'un punt percentual el 2020 a causa de la pandèmia, aquest indicador es va recuperar el 2021 i aquest any és gairebé al mateix nivell, amb l'esmentat decrement de dues dècimes. D'altra banda, a Espanya, la TEA femenina el 2022 ha continuat sent més baixa que a Catalunya i Barcelona, i s'ha situat en el 5,9% després d'augmentar tres dècimes. Als països europeus, la TEA femenina no ha variat i es manté en el 7,2%. Sí que ha augmentat als països d'alts ingressos (concretament en 0,3 punts), en què ha passat del 9,1% al 9,4%. La TEA femenina a Catalunya és més elevada que la mitjana espanyola, però encara és lluny de la mitjana dels països més avançats del món.

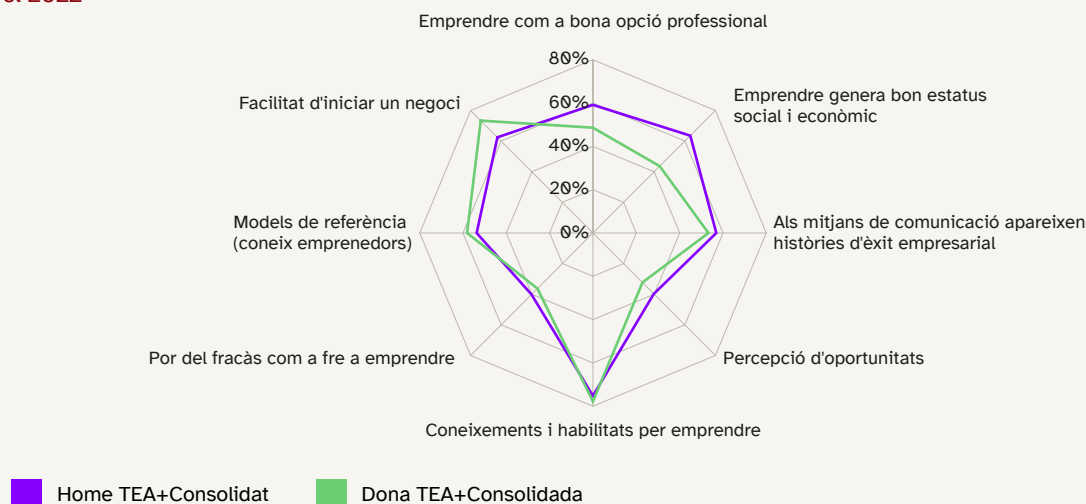
Gràfic 4.28. Evolució TEA femenina a Barcelona, Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos en el període 2007-2022

Els resultats de l'índex TEA per gènere i edat a Catalunya estan en línia amb els presentats anteriorment. En general, l'índex augmenta lleugerament en el col·lectiu jove i disminueix en el madur. Específicament, la TEA del grup de dones joves (18-34 anys) ha variat del 6,4% al 6,5% el 2022 (gràfic 4.29). Després d'experimentar una forta disminució el 2020 com a conseqüència de la pandèmia i una recuperació el 2021, en l'últim exercici es manté estable amb l'augment esmentat d'una dècima. En el grup d'homes joves, l'augment ha estat més gran, amb un increment de sis dècimes, del 4,7% al 5,3%, tot i que cal recordar que hi va haver una gran caiguda de l'índex el 2020 (del 13,2% al 4,5%) i que l'augment el 2021 va ser modest (només dues dècimes). En analitzar la sèrie històrica, la TEA dels homes joves (18-34 anys) tendeix a ser la més volàtil dels col·lectius considerats en aquesta anàlisi. En el grup de dones madures, la TEA ha baixat tres dècimes el 2022, i s'ha situat en el 6,5%. D'altra banda, la TEA masculina en edat madura ha disminuït vuit dècimes i ha arribat al 8,1%, que tanmateix és el valor més alt dels quatre grups.

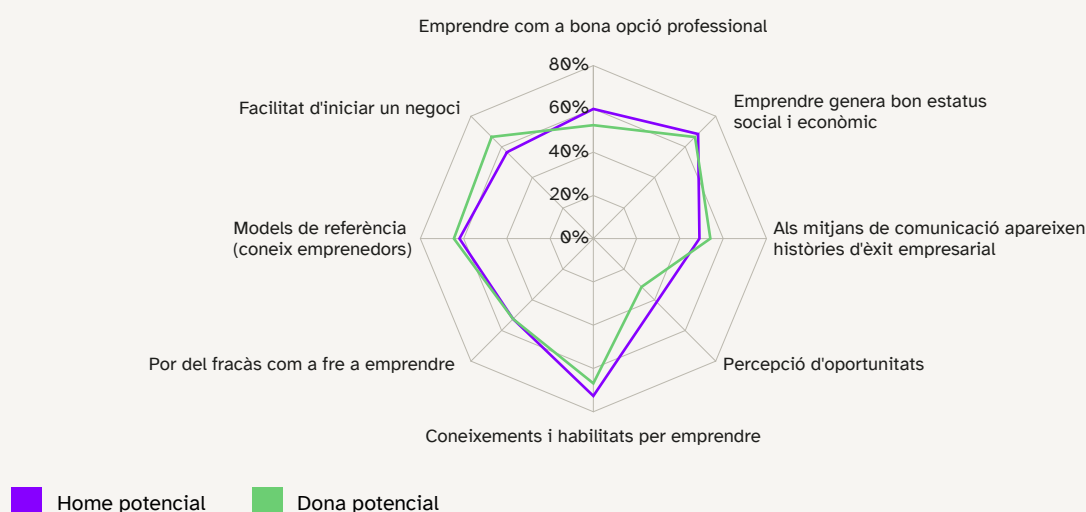
Gràfic 4.29. Evolució índex TEA per gènere i edat a Catalunya durant el període 2007-2022

Si analitzem les percepcions i aptituds dels emprenedors en fase inicial (TEA) i consolidats el 2022 en funció del gènere, s'observen certes diferències entre homes i dones (gràfic 4.30). En aquest sentit, és important destacar que les dones manifesten menys que emprendre els proporciona un bon estatus social i econòmic. Així mateix, són menys les dones que afirmen que emprendre és una bona opció professional. A més, els homes que emprenen reporten en més proporció percebre oportunitats per emprendre. D'altra banda, les dones emprenedores manifesten en lleugerament més proporció que perceben més facilitat per iniciar el negoci.

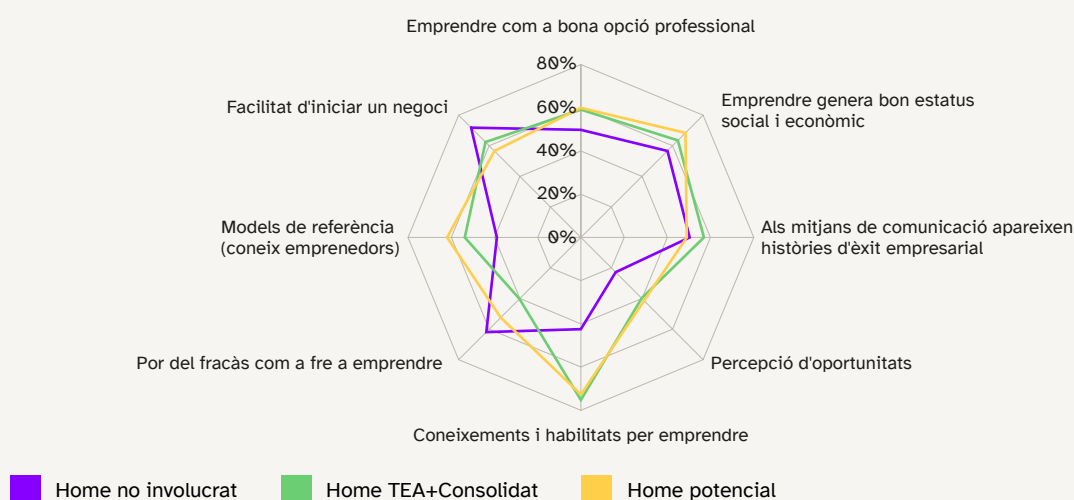
Gràfic 4.30. Percepcions i aptituds dels emprenedors en fase inicial (TEA) i consolidats segons gènere a Catalunya el 2022

Quan comparem els emprenedors potencials segons el gènere, les diferències no són grans (gràfic 4.31). En aquesta etapa inicial del procés emprenedor, tant dones com homes estan gairebé a la par pel que fa al temor al fracàs com una barrera per emprendre i al coneixement d'altres emprenedors. No obstant això, les dones mostren en una proporció lleugerament més gran la facilitat per iniciar un negoci. D'altra banda, els homes manifesten tenir una autoeficàcia una mica més gran i percebre més oportunitats.

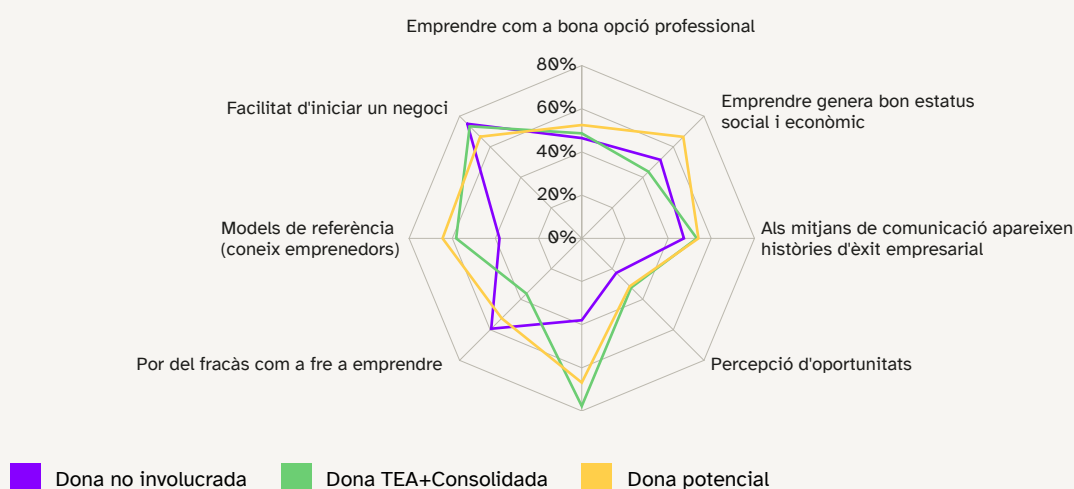
Gràfic 4.31. Percepcions i aptituds dels emprenedors potencials segons gènere a Catalunya el 2022

Per cloure aquesta secció, s'analitzen les variables perceptuals en funció del grau d'involucració en el procés emprenedor, tant per a dones com per a homes. Els resultats del 2022 a Catalunya mostren que tant homes com dones tenen proporcions més altes quan estan en una fase potencial o actual (ja sigui inicial o consolidada), en comparació amb aquells que no hi estan involucrats (gràfics 4.32 i 4.33). Tant homes com dones involucrades consideren més que tenen coneixements i habilitats per emprendre, perceben bones oportunitats i coneixen altres emprenedors. La variable en què els percentatges són més similars entre els no involucrats i els involucrats és la percepció de la facilitat per iniciar un nou negoci. No obstant això, és important destacar que les dones emprenedores potencials tendeixen a considerar que emprendre genera un bon estatut clarament per sobre de les emprenedores actuals, però manifesten una por més gran del fracàs. En el cas dels homes, els emprenedors potencials també tenen més por del fracàs que els actuals.

Gràfic 4.32. Percepcions i aptituds dels homes no involucrats, dels emprenedors potencials, en fase inicial (TEA) i consolidats a Catalunya el 2022

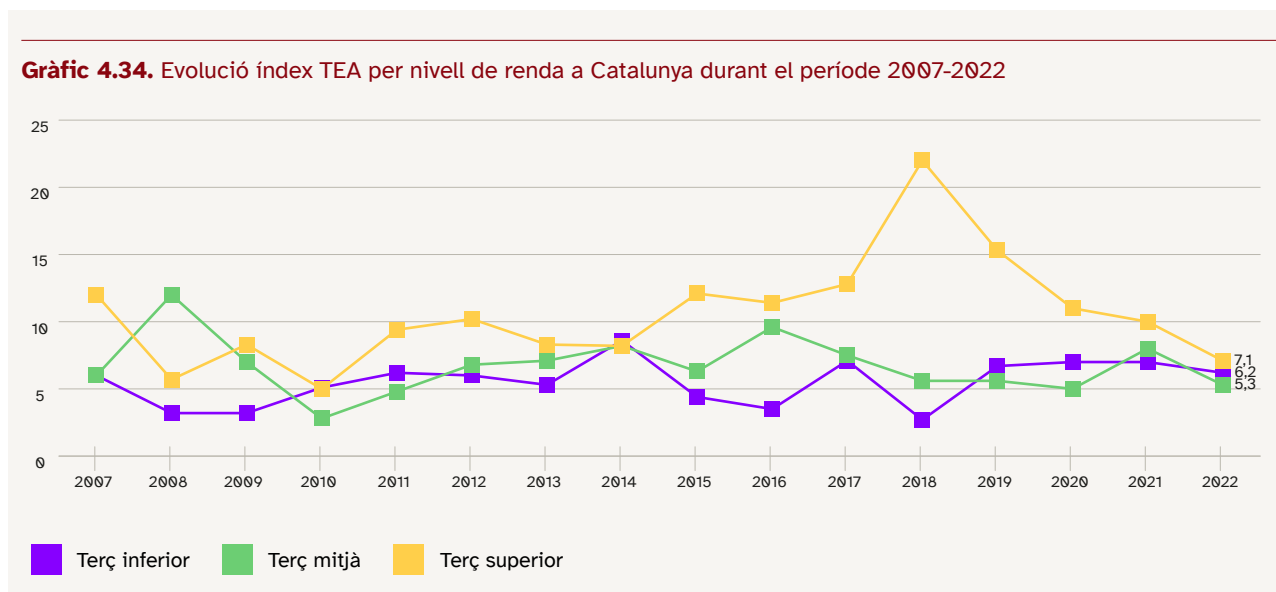
Gràfic 4.33. Percepcions i aptituds de les dones no involucrades, de les emprenedores potencials, en fase inicial (TEA) i consolidades a Catalunya el 2022

4.5. Distribució per nivell de renda

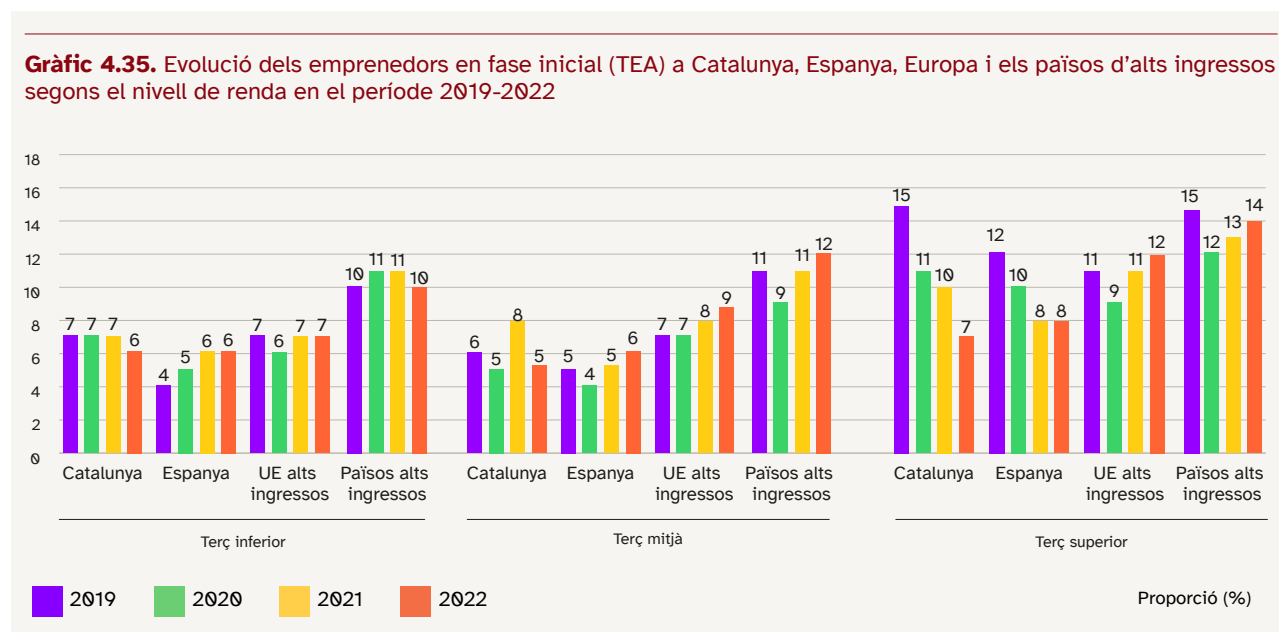
El projecte GEM recull informació sobre el nivell de renda de les persones involucrades en el procés de creació d'una empresa per completar la descripció del perfil emprenedor. Segons l'evidència empírica, el nivell de renda dels emprenedors té un paper important en la decisió d'involucrar-se en la creació d'una empresa (Autio i Acs, 2010). Aquells amb més ingressos poden comptar amb més capacitat per invertir en la seva idea empresarial i enfrontar els desafiaments inicials. A més d'influir en el llançament del negoci, el nivell d'ingressos també té repercussions en el creixement a llarg termini. Els emprenedors amb més recursos financers tenen una base més sòlida per expandir i escalar la seva empresa.

El projecte GEM classifica el nivell de renda en tres trams: inferior (0-20.000 €), mitjà (20.000-30.000 €) i superior (més de 30.000 €). A través de l'enquesta del GEM a la població adulta catalana, podeu obtenir la TEA de cadascun d'aquests trams durant el període 2007-2022 (gràfic 4.34). Cal esmentar que el 2013 es va modificar la definició dels trams, augmentant en 10.000 € cadascun. En anys anteriors, la TEA al tram superior va tendir a augmentar, especialment el 2018, on va experimentar un creixement espectacular i va passar del 12,8% al 22,0%. Tot i això, el 2019, la TEA d'aquest tram de renda va disminuir fins al 15,3%. El 2020, aquesta tendència decreixent es va mantenir i l'indicador es va situar en el 10,5%. El 2021, la disminució va ser molt menor, amb només una pèrdua de quatre dècimes, arribant al 10,1%. El 2022, ha caigut tres punts i s'ha quedat en el 7,1%. Tot i això, aquest percentatge continua sent superior a la TEA dels altres dos terços. Pel que fa al terç mitjà, el 2022 també ha experimentat un descens de tres punts percentuals, i ha passat del 8,3% al 5,3%. Al terç inferior, la TEA se situa en el 6,2% després d'experimentar un lleuger descens de cinc dècimes.

A continuació, analitzem l'evolució dels emprenedors en fase inicial (TEA) a Catalunya, Espanya, Europa i els països d'alts ingressos pel que fa al nivell de renda (gràfic 4.35). En general, les mitjanes a Catalunya i Espanya estan per sota de les observades a nivell europeu i mundial. Així, en el terç inferior els percentatges observats el 2022 són del 6% a Catalunya i a Espanya, del 7% als països europeus d'alts ingressos i del 10% a nivell mundial. En el terç mitjà els percentatges són del 5% a l'àmbit català, 6% a l'espanyol, un 9% a Europa i del 12% a la resta del món. En el terç superior Catalunya està al 7%, Espanya al 8%, Europa al 12% i el món al 14%.

En observar l'evolució d'aquesta variable, no s'aprecien grans canvis en els darrers anys, si bé cal assenyalar que el percentatge d'emprenedors catalans en fase inicial del terç superior ha anat disminuint anualment des del 15% del 2019 fins al 7% esmentat de 2022. Aquests resultats suggereixen la necessitat de continuar promovent l'emprenedoria en tots els estrats socioeconòmics, però especialment al tram superior.

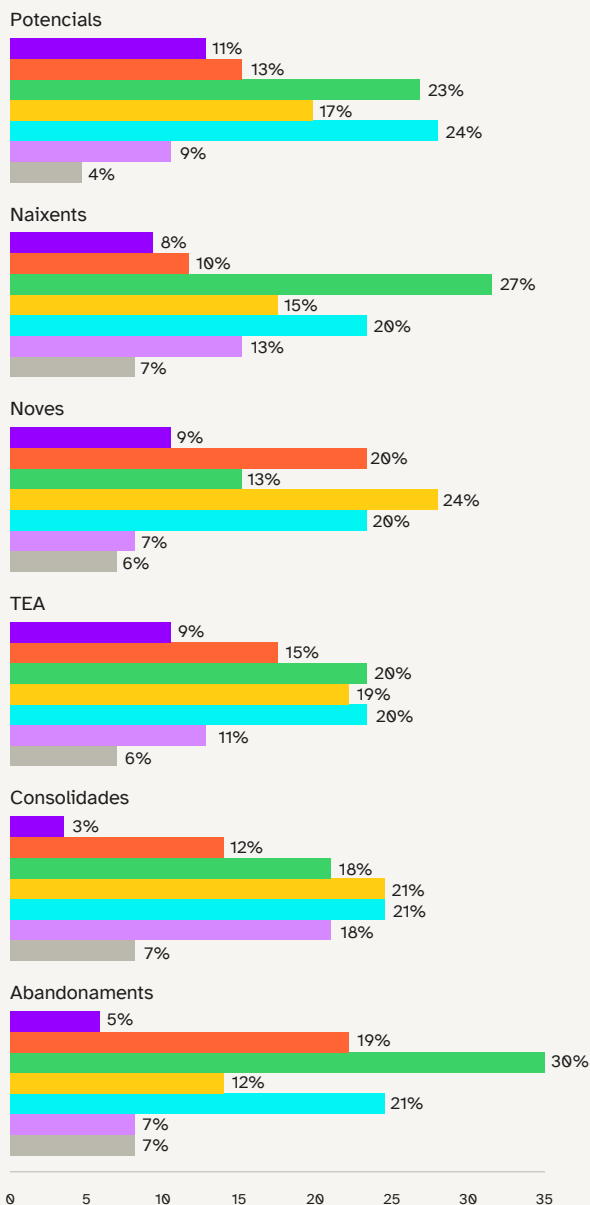

A partir de l'enquesta del GEM també és possible analitzar la distribució dels emprenedors a Catalunya segons set trams o nivells de renda. Els resultats de l'any 2022 revelen que hi ha dos trams amb més representativitat entre els emprenedors potencials: aquells amb ingressos de 20.001 a 30.000 € (23% del total de potencials) i aquells amb ingressos de 40.001 a 60.000 € (24% del total) (gràfic 4.36). En el grup d'emprenedors en etapa inicial (TEA), els tres nivells intermedis (20.001 a 30.000 €, 30.001 a 40.000 € i 40.001 a 60.000 €) tenen una representació molt similar, amb un pes del 20%, 19% i 20%, respectivament. En el cas dels emprenedors consolidats, els trams de 30.001 a 40.000€ tenen un percentatge superior a la resta, amb un 21% cadascun. És important destacar que, entre els emprenedors consolidats, un 18% es troba al tram de 60.001 a 100.000 €, el percentatge més alt dins aquest tram en comparació amb els altres grups. Així doncs, les proporcions més grans d'emprenedors en els nivells superiors de renda es troben dins del grup d'emprenedors consolidats. Els trams intermedis destaquen tant en els emprenedors nous com en els consolidats. En els abandonaments, el tram amb més pes és el de 20.001 a 30.000 € (30% del total d'abandonaments).

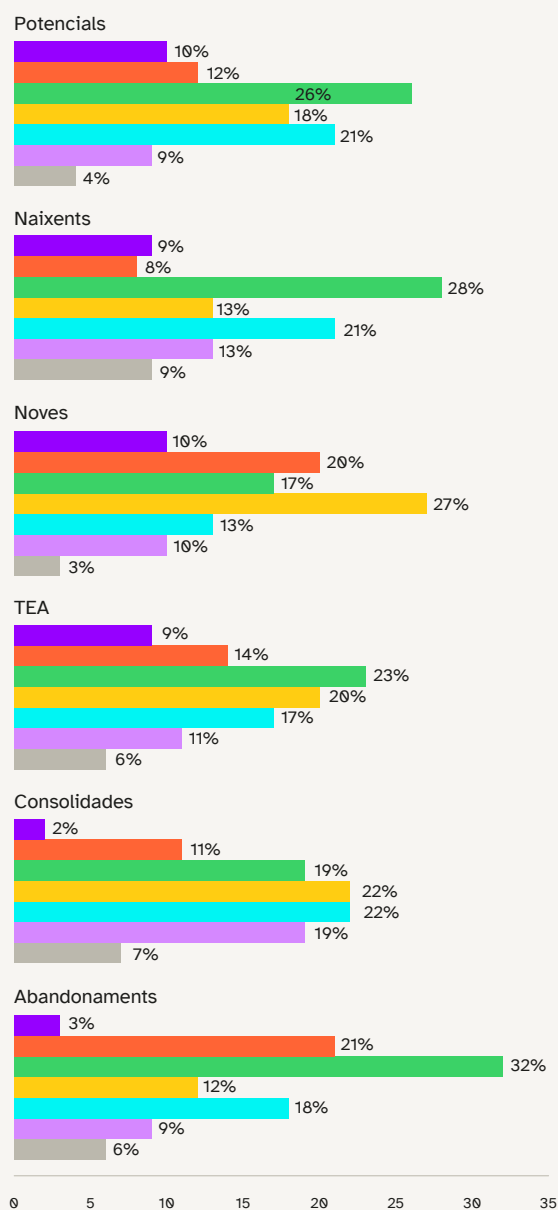
Els resultats a Barcelona són semblants als de Catalunya (gràfic 4.37). Amb tot, cal assenyalar que en el tram de 20.001 a 30.000 € els emprenedors barcelonins tenen un pes una mica superior entre els potencials (26%), els de fase inicial (23%) i els abandonaments (32%).

4. Motivació i perfil de les persones involucrades en el procés emprenedor a Catalunya

Gràfic 4.36. Distribució dels col·lectius emprenedors a Catalunya el 2022 per nivell de renda

Gràfic 4.37. Distribució dels col·lectius emprenedors a Barcelona el 2022 per nivell de renda

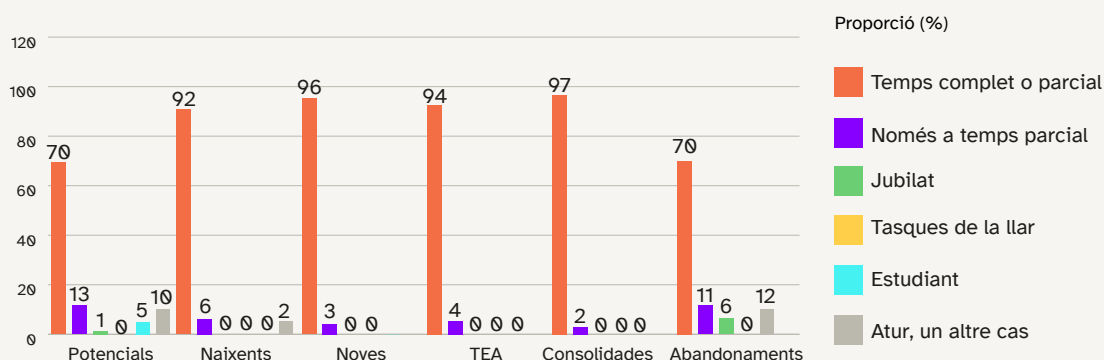
■ 0 a 10.000 €
 ■ 10.001 a 20.000 €
 ■ 20.001 a 30.000 €
 ■ 30.001 a 40.000 €
 ■ 40.001 a 60.000 €
 ■ 60.001 a 100.000 €
 ■ Més de 100.000 €

4.6. Distribució per situació laboral

Per completar la caracterització dels emprenedors, en aquesta secció final del capítol descriurem la seva situació laboral prèvia. Segons els resultats de l'enquesta GEM de l'any 2022, la gran majoria de persones emprenedores provenen d'una situació laboral a temps complet o parcial (gràfic 4.38). De fet, pràcticament tots els emprenedors consolidats i aquells en etapa inicial (TEA) declaren estar en aquesta situació, representant el 97% i el 94% del total, respectivament. En el grup d'emprenedors potencials és on s'observa un percentatge superior, en comparació amb els altres col·lectius, d'una situació prèvia de desocupació (10% del total), ocupació prèvia només a temps parcial (13%) i circumstància prèvia d'estudiant (5%). També es pot assenyalar que un 6% dels emprenedors naixents van declarar estar prèviament en una situació de desocupació. Pel que fa als casos d'abandonament, també hi ha alguns emprenedors que van declarar estar jubilats (6%), treballar a temps parcial (11%) o estar aturats (12%).

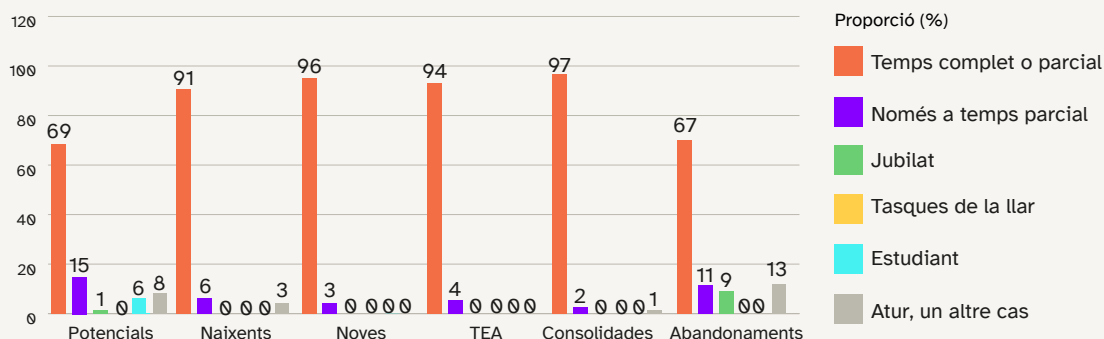
Així doncs, els resultats indiquen que la majoria dels emprenedors nous o consolidats tenen una situació laboral prèvia a temps complet o parcial, mentre que entre els emprenedors potencials s'observa un percentatge una mica més elevat d'altres situacions prèvies, incloent-hi la desocupació o l'estudi, en comparació amb els altres grups.

Gràfic 4.38. Distribució dels col·lectius emprenedors a Catalunya el 2022 per situació laboral

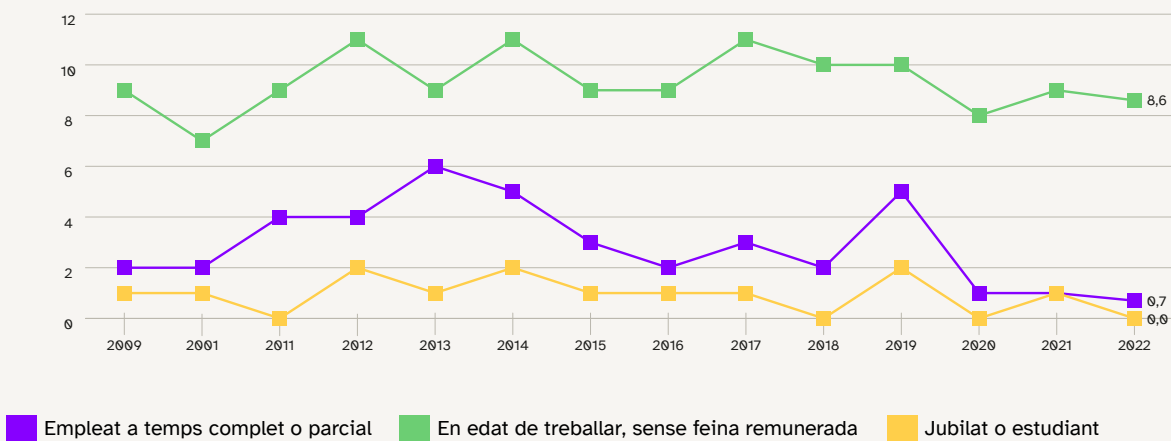
A la província de Barcelona els resultats obtinguts són molt semblants i només s'observen petites diferències (gràfic 4.39). Es pot assenyalar que en el grup d'abandonaments els barcelonins que treballaven a temps complet o parcial són el 67% (tres punts menys que a Catalunya) i que el pes dels aturats prèviament és un punt percentual més elevat a Barcelona que a Catalunya.

Gràfic 4.39. Distribució dels col·lectius emprenedors a Barcelona el 2022 per situació laboral

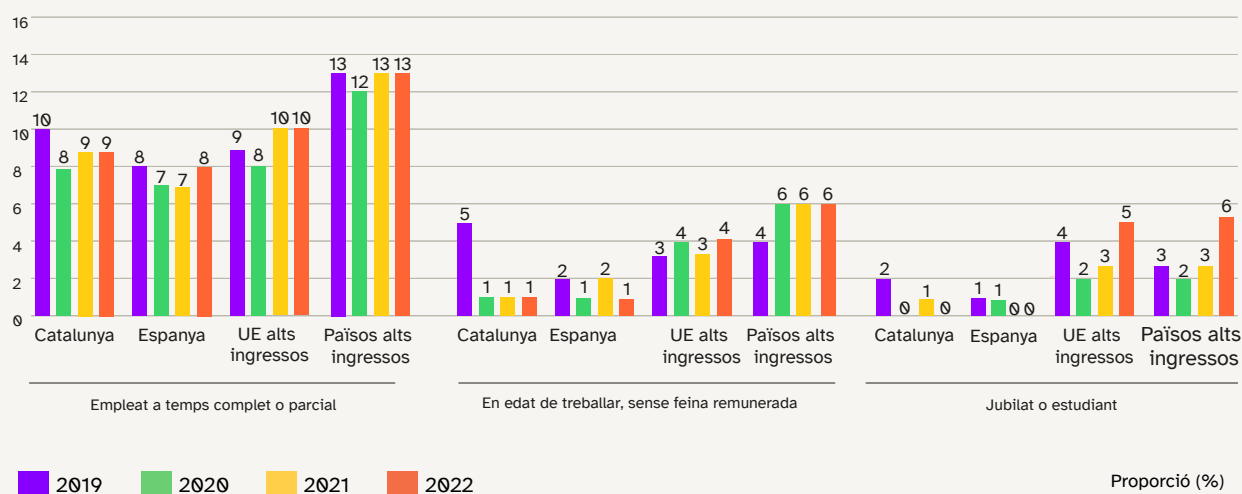
Pel que fa a l'evolució de l'índex TEA a Catalunya segons la situació laboral prèvia, els darrers anys es mantenen de manera relativament estable les diferències entre els tres grups (gràfic 4.40). A més, es pot destacar que es produeix un lleuger descens de la TEA en els empleats a temps complet o parcial, que passa d'un 8,9% el 2021 a un 8,6% el 2022. La TEA dels estudiants o jubilats era del 0,7% el 2021 i el 2022 és pràcticament nul·la. El valor de l'índex TEA dels que no treballaven baixa sis dècimes, i passa de l'1,3% al 0,7%.

Gràfic 4.40. Evolució índex TEA per situació laboral a Catalunya durant el període 2009-2022

Per acabar, presentem la comparativa d'emprenedors en fase inicial (TEA) segons la situació laboral prèvia, tant a Catalunya com a Espanya, Europa i els països d'alts ingressos. En el grup d'aquells que estaven prèviament empleats, ja sigui a temps complet o parcial, Catalunya va registrar un 9% el 2021, superant Espanya en un punt percentual, però quedant un punt per sota d'Europa i quatre punts per sota de la resta del món (gràfic 4.41). Pel que fa a aquells que estaven en edat de treballar, però sense ocupació remunerada, els percentatges als països europeus i la resta del món d'alts ingressos van ser del 4% i 6%, respectivament, el 2022, mentre que el percentatge a Catalunya i Espanya va ser de l'1%.

Gràfic 4.41. Evolució dels emprenedors en fase inicial (TEA) a Catalunya, Espanya, Europa i els països d'alts ingressos segons la situació laboral en el període 2019-2022

5. Característiques de l'activitat emprendedora a Catalunya

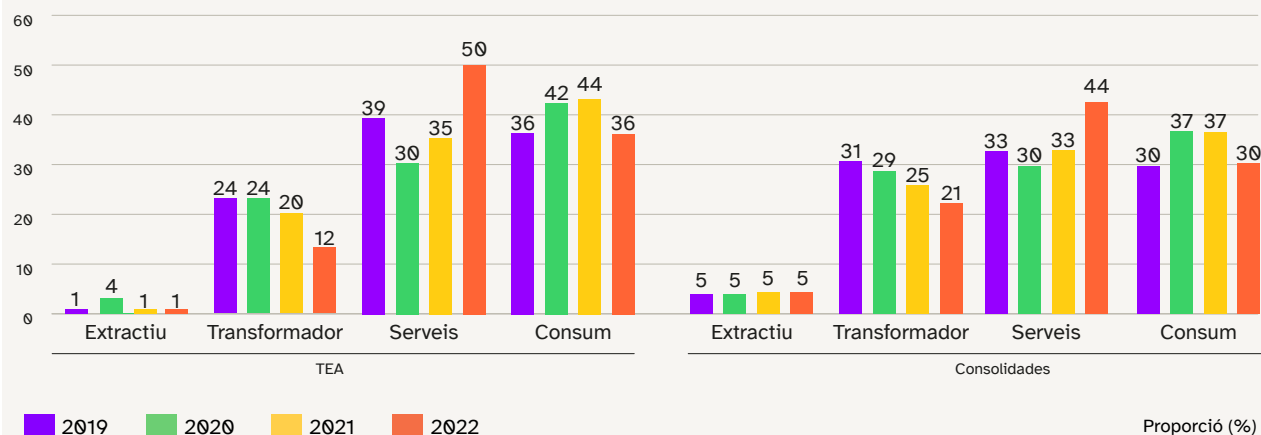
S'analitzen en aquest capítol les característiques principals de les empreses recent creades (TEA) i també de les consolidades (EB). En concret, les característiques estudiades són el sector d'activitat, la dimensió actual i esperada d'aquí a cinc anys, l'orientació innovadora de productes i serveis, l'orientació innovadora de tecnologies i processos, l'orientació internacional, l'orientació social i mediambiental i, finalment, el finançament de l'activitat emprendedora naixent. Aquest conjunt de característiques de l'empresa defineix en bona mesura el nivell de qualitat de l'activitat emprendedora que determina, en darrer terme, el potencial que les empreses tenen per innovar, internacionalitzar-se i crear ocupació.

En el capítol anterior hem estudiat la motivació i el perfil de les persones involucrades en el procés emprendedor. Segons el model conceptual del GEM la qualitat de l'emprenedoria, és a dir, de l'empresa acabada de crear o consolidar és funció, entre altres variables, del perfil motivacional de l'emprenedor, del seu nivell de formació, edat, etc. Són molts els estudis en què es conclou que els factors determinants principals de les característiques d'un projecte empresarial i del seu èxit i qualitat són, precisament, la motivació i la formació de l'emprenedor. Així, en els treballs de recerca sobre les anomenades empreses gasela (empreses noves que mostren de forma sostenible alts nivells de creixement en vendes i ocupació) o sobre les "born globals" (empreses de sobtada i ràpida internacionalització) s'observa que, sovint, aquestes han estat creades per persones amb un bon nivell de formació, la motivació de les quals per crear l'empresa va ser la percepció que existia una bona oportunitat de negoci.

5.1. Sector d'activitat

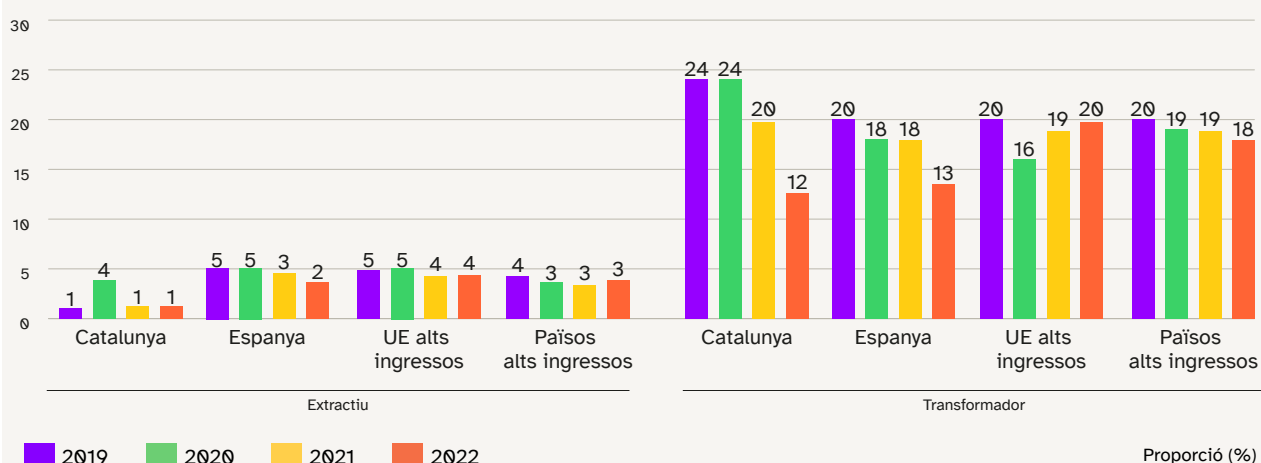
Es contemplen quatre agrupacions sectorials: activitats econòmiques de caràcter extractiu, sectors transformadors, activitats de prestació de serveis a empreses i, finalment, prestació de serveis adreçats a consumidors. En el gràfic 5.1. es pot veure l'evolució en els darrers anys de la distribució sectorial de les empreses acabades de crear (TEA) i les que tenen una antiguitat superior a tres anys i mig (consolidades). Pel que fa a les primeres observem que el 2022 disminueix fortament la proporció de les empreses acabades de crear del sector industrial i del de serveis al consum (-8 punts percentuals en cada cas) i un fort augment de pes dels serveis a les empreses (+15 punts percentuals). En el grup de les empreses consolidades (més de 3,5 anys) observem tendències similars, però de menor intensitat.

Gràfic 5.1. Evolució dels emprenedors nous (TEA) i consolidats a Catalunya segons el sector d'activitat en el període 2019-2022

A continuació, comparem la participació sectorial de les empreses de creació recent (TEA) de Catalunya amb Espanya i també amb els altres països d'alts ingressos. En el gràfic 5.2. constatem, en primer lloc, l'escàs pes que té el sector extractiu a les empreses de creació recent tant a Espanya, com especialment a Catalunya. La participació del sector transformador en la creació de noves empreses cau, com hem indicat, del 20% al 12%. Això fa que el 2022 el percentatge de participació hagi quedat més de sis punts per sota del dels països d'alts ingressos. Aquesta és una dada rellevant ja que les empreses industrials noves solen, en general, suposar un compromís més gran i per això tenir més estabilitat i potencial de creixement que les de serveis d'edat similar.

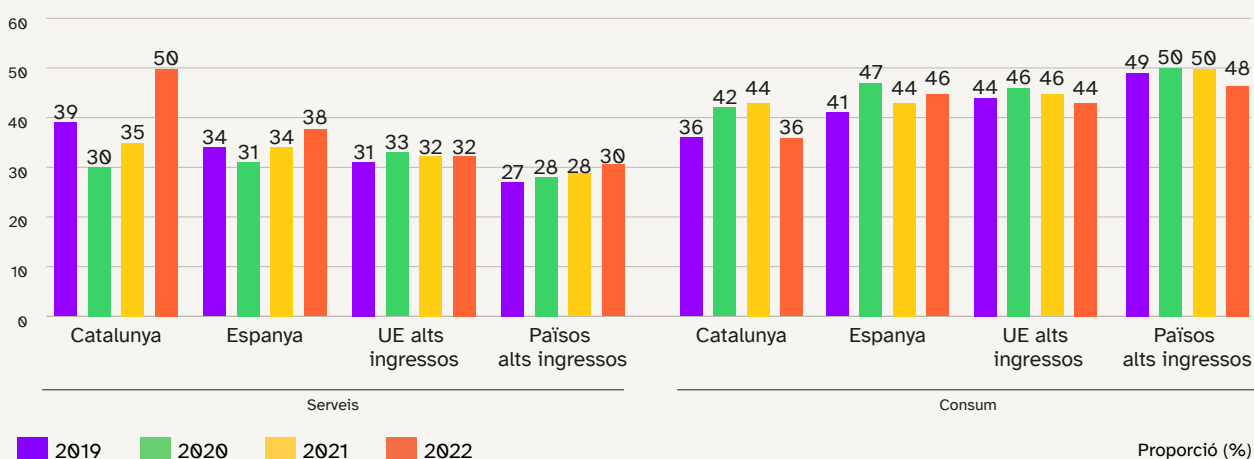
Gràfic 5.2. Evolució de la proporció d'empreses en fase inicial (TEA) a Catalunya, Espanya i països d'alts ingressos dels sectors extractiu i transformador, en el període 2019-2022

En el gràfic 5.3. veiem que el 2022 el sector de serveis a les empreses ha augmentat 15 punts de participació. Amb això, es torna a superar, aquest any molt àmpliament, el pes que aquest sector té a Catalunya en comparació amb Espanya i la resta de països d'alts ingressos.

Pel que fa al sector de serveis al consumidor s'ha produït el 2022 una forta disminució (-8 punts percentuals) per la qual cosa el seu pes ha quedat, en el grup de les empreses de nova creació, 10 punts per sota d'Espanya, vuit per sota de la mitjana dels països de la UE d'alts ingressos i 12 punts inferior a la mitjana de tots els països d'alts ingressos. Això és rellevant, ja que és normalment en el sector de serveis al consumidor on s'acumulen les noves empreses amb menor inversió i menor potencial de creixement i internacionalització mentre que, per contra, en el transformador i de serveis a les empreses acostuma a observar-se una emprenedoria de més qualitat.

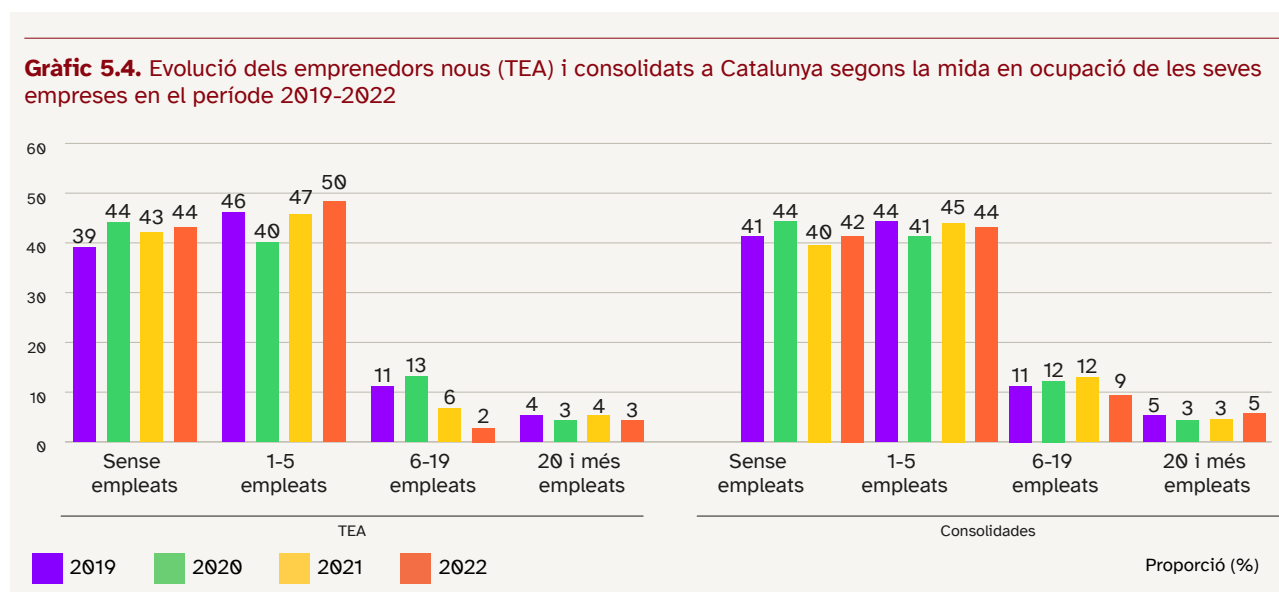
Gràfic 5.3. Evolució de la proporció d'empreses en fase inicial (TEA) a Catalunya, Espanya i països d'alts ingressos, sectors serveis i consum, en el període 2019-2022.

5.2. Dimensió actual i esperada dins de cinc anys

La mida inicial de les noves empreses, en termes de nombre de treballadors, és un indicador del potencial del nou projecte empresarial i, segons alguns autors, en condiciona la supervivència i el potencial de creixement. Pel que fa a la mida dels nous negocis (TEA) i dels consolidats (EB), el projecte GEM recull informació sobre el nombre de treballadors en el moment de l'entrevista i també sobre els treballadors que l'empresa espera tenir d'aquí a cinc anys.

Tal com es veurà més endavant, el 2022 la mida de les noves empreses (TEA) ha continuat disminuint. En el gràfic 5.4. veiem que l'augment de pes de les empreses d'1 a 5 treballadors (del 47% al 50%) s'ha vist més que contrarestat per la forta disminució de les de 6 a 19 empleats (passa de 6% a 2%) i per la disminució de mig punt percentual en les de 20 i més empleats. És de suposar que en els propers anys es tornarà al camí de creixement de la mida inicial de les empreses catalanes ja que, com més endavant veurem, continuem estant a nivell internacional a la banda baixa pel que fa a dimensió empresarial. Les empreses consolidades, per contra, continuen recuperant lentament la caiguda de dimensió que es va produir el 2020 gràcies, principalment el 2022, a l'augment de pes del segment de 20 i més treballadors.

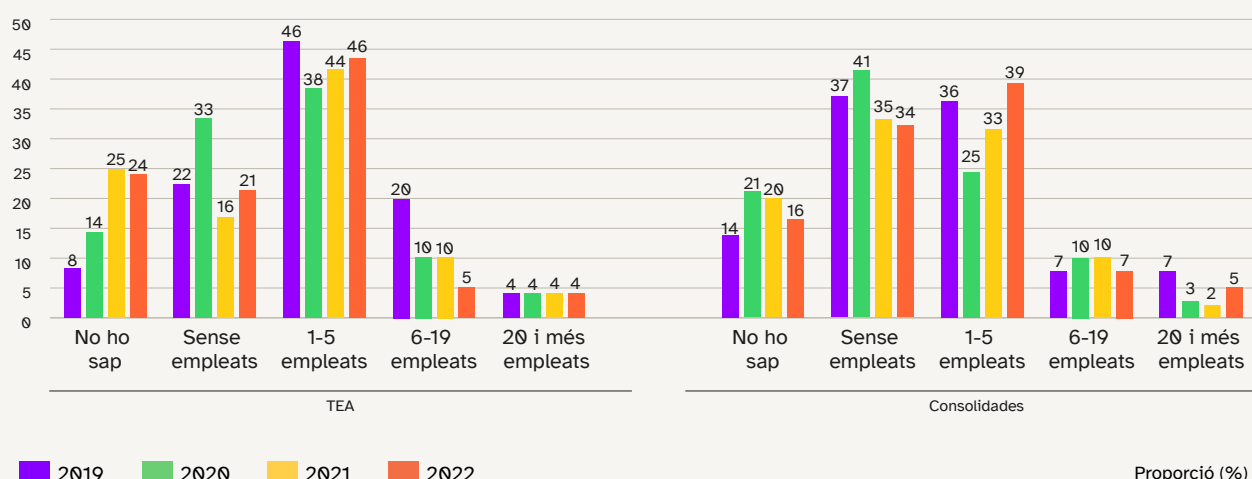

Tal com abans hem indicat, el qüestionari del projecte GEM inclou algunes preguntes sobre la mida esperada o prevista d'aquí a cinc anys, cosa que permet quantificar les aspiracions de creixement dels emprenedors nous i consolidats. L'orientació al creixement és una característica important del comportament emprenedor. Els individus involucrats en activitats de creació d'empreses que tenen aspiracions de creixement elevades solen mostrar un alt compromís amb l'èxit empresarial. Tot i que la proporció d'emprenedors en fase inicial amb aspiracions altes de creixement sol ser baixa, l'evidència empírica mostra que un nombre reduït de noves empreses d'alt creixement poden tenir una influència molt positiva en la creació d'ocupació i en el desenvolupament econòmic d'un país (Storey i Greene, 2010).

En el gràfic 5.5. es poden veure els resultats relatius a la dimensió esperada d'aquí a cinc anys per part dels emprenedors catalans en fase inicial (TEA). Aquí observem que el 2022 han caigut fortament les expectatives

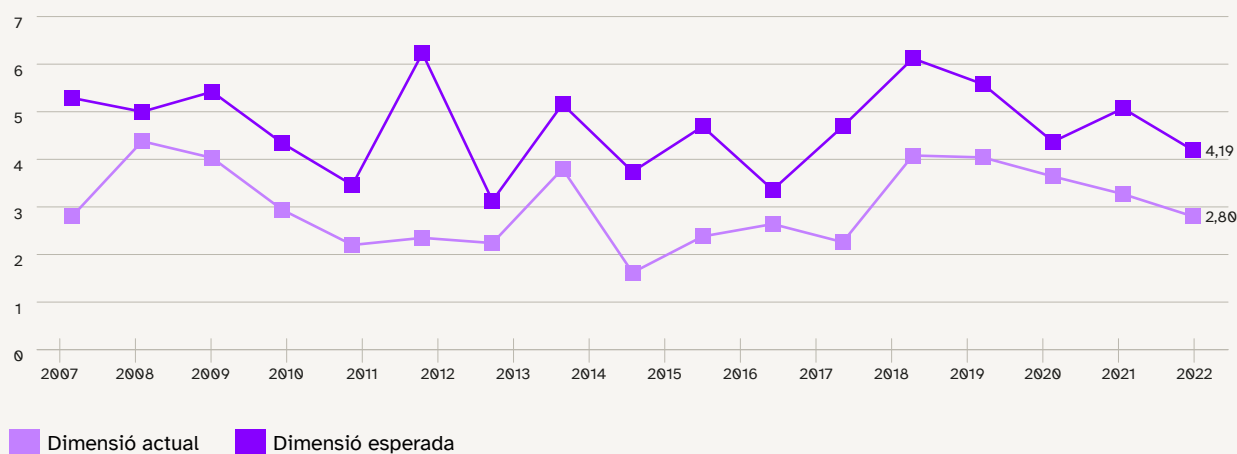
de dimensió de les noves empreses: així, el segment d'empreses que no esperen tenir empleats passa del 16% al 21% i, per contra, el segment de 6 a 19 empleats passa del 10 % al 5%. Les expectatives dels emprenedors consolidats, a diferència dels TEA, milloren substancialment: el segment de 1 a 5 treballadors augmenta sis punts percentuals i el de 20 i més empleats augmenta tres punts.

Gràfic 5.5. Evolució dels emprenedors a Catalunya segons la mida d'ocupació esperada d'aquí a cinc anys el 2019-2022

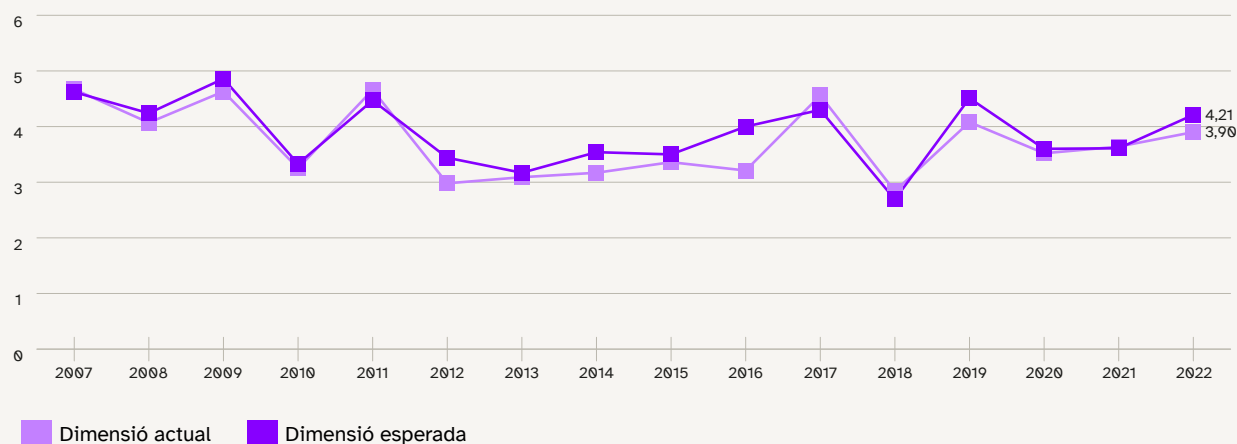

Es calcula finalment la dimensió mitjana actual i esperada en nombre de treballadors, tant per a les empreses noves com per a les consolidades (gràfics 5.6 i 5.7, respectivament). En aquests dos gràfics resumim i quantifiquem l'anàlisi efectuada en els paràgrafs anteriors tant en relació amb les empreses catalanes de creació recent com amb les consolidades (més de 3,5 anys d'antiguitat): en les primeres la dimensió actual passa de 3,27 treballadors el 2021 a 2,80 treballadors el 2022 i en les segones de 3,64 a 3,90. Pel que fa a l'ocupació esperada es passa de 5,07 a 4,19 en TEA i de 3,61 a 4,21 en els consolidats.

Gràfic 5.6. Evolució per als emprenedors en fase inicial (TEA) de Catalunya de la dimensió mitjana actual i esperada en cinc anys dels projectes empresarials. Període 2007-2022

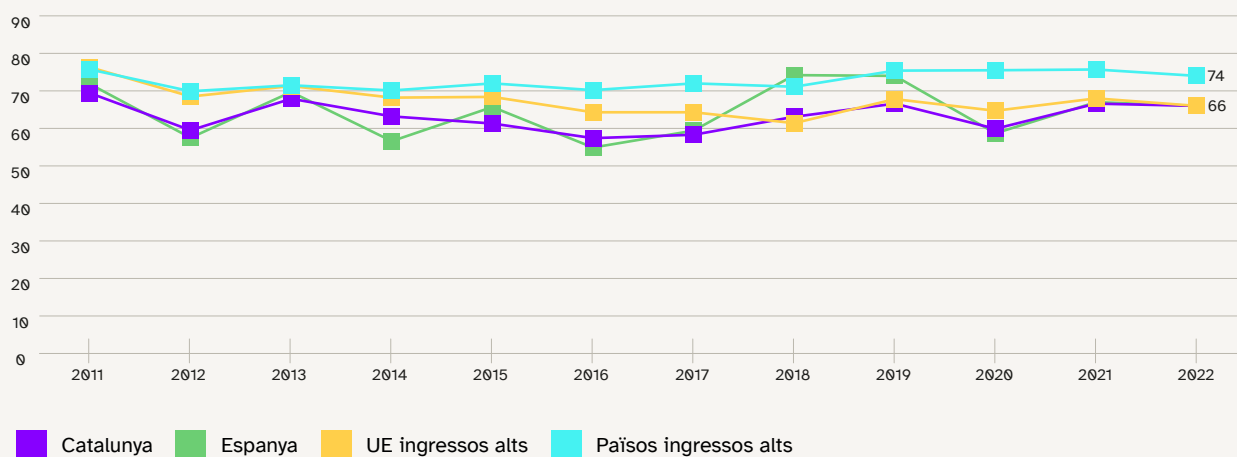

Gràfic 5.7. Evolució per als emprenedors consolidats de Catalunya de la dimensió mitjana actual i esperada en cinc anys de les empreses. Període 2007-2022

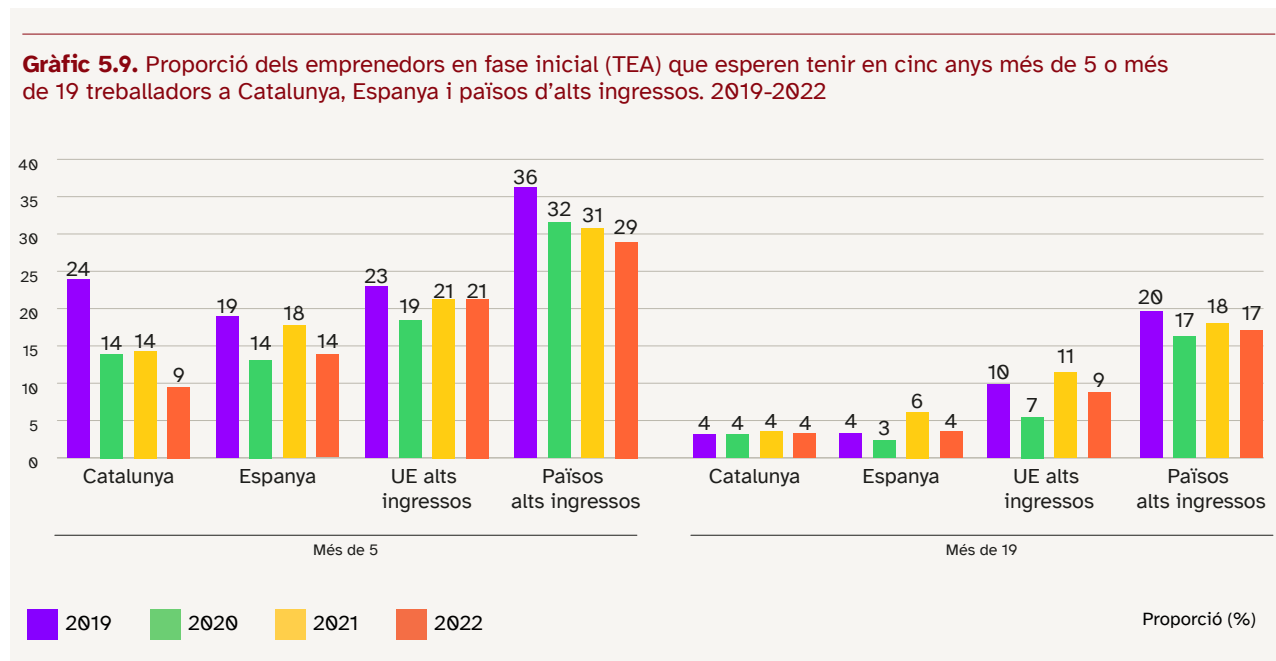

Contextualitzem, finalment, l'anàlisi de la variable dimensió empresarial (actual i esperada) comparant les dades de Catalunya amb les d'Espanya i la resta de països d'alts ingressos per a alguns indicadors clau de què es disposa d'informació. Efectuem en primer lloc la comparació relativa a la variable proporció d'empreses de creació recent (TEA) que bé sigui ara bé sigui d'aquí a cinc anys tenen o esperen tenir algun treballador (gràfic 5.8.). A Catalunya aquest indicador ha passat del 67% del 2021 al 66% el 2022. Amb tot, el seu nivell és pràcticament igual a Espanya i UE, si bé és vuit punts inferior a la mitjana de tots els països GEM d'alts ingressos.

Gràfic 5.8. Proporció dels emprenedors en fase inicial (TEA) que tenen o esperen tenir en cinc anys algun treballador a Catalunya, Espanya i els països d'alts ingressos. Període 2011-2022

En el gràfic 5.9 podem veure, també en relació amb les empreses de recent creació, les expectatives d'ocupació d'aquí a cinc anys. A Catalunya la proporció de noves empreses que esperen tenir en cinc anys més de cinc treballadors ha passat el darrer any del 14% al 9% i queda cinc punts per sota d'Espanya, a 12 de la mitjana UE d'alts ingressos i a vint de la mitjana de països GEM d'alts ingressos. Alhora, la proporció de noves empreses catalanes que esperen tenir d'aquí a cinc anys més de 19 treballadors es manté en el 4%. Amb tot, el seu valor és cinc punts inferior a la UE i 13 punts inferior a la mitjana de països d'alts ingressos.

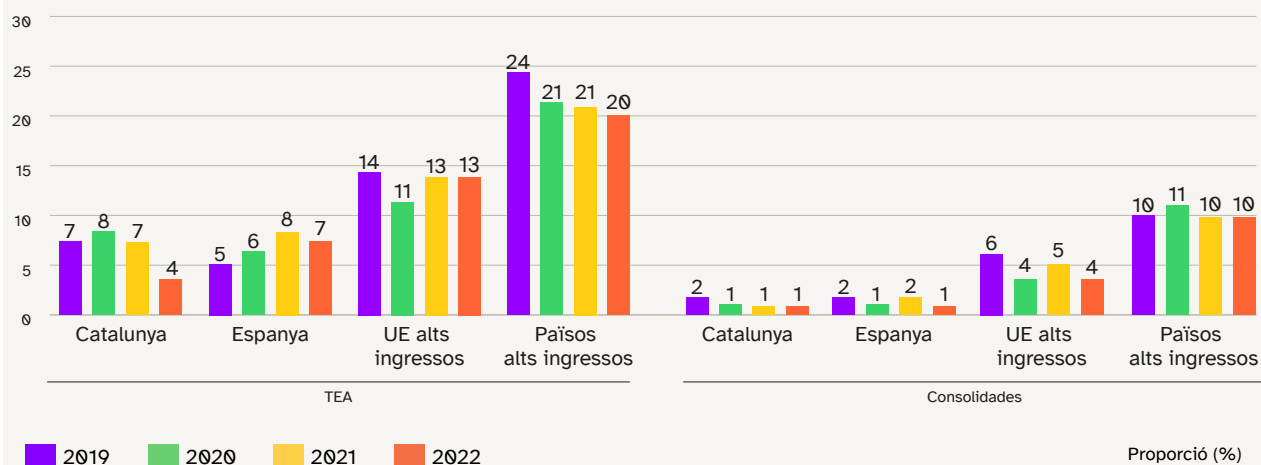

Vegem finalment quin és el percentatge dels emprenedors en fase inicial i dels consolidats (gràfic 5.10.) que en els propers cinc anys esperen incrementar l'ocupació en 10 treballadors o més i que això suposi més d'un 50% d'augment. Es podria dir que les empreses que reuneixen aquestes característiques són empreses amb clares "aspiracions de creixement".

Per als TEA s'observa, especialment el 2022, una disminució important d'aquest indicador, que passa del 7% al 4%. És possible que, en part, la disminució que observem en els indicadors relatius a TEA Catalunya fins aquí analitzats tingui un component d'incertesa mostral per la qual cosa és previsible que el pròxim any es recuperin els nivells previs "normals". Això no obstant, les diferències amb la UE i la mitjana de països d'alts ingressos (-9 punts i -16 punts) són molt importants, fins i tot fent abstracció d'aquesta possible incidència mostral. En el grup dels consolidats, que no s'observa cap possible incidència mostral anàloga a l'esmentada, les diferències també són elevades: -3 punts i -9 punts, respectivament.

Aquest conjunt d'indicadors posa en evidència un problema important: quina és la distància significativa en dimensió i expectatives de creixement de les empreses catalanes respecte de les dels països d'alts ingressos. El camí per continuar millorant en aquests indicadors de qualitat empresarial és, al nostre parer, la millora en formació i motivació de les persones emprenedores i la de les condicions de l'entorn en què neixen i es desenvolupen les seves empreses.

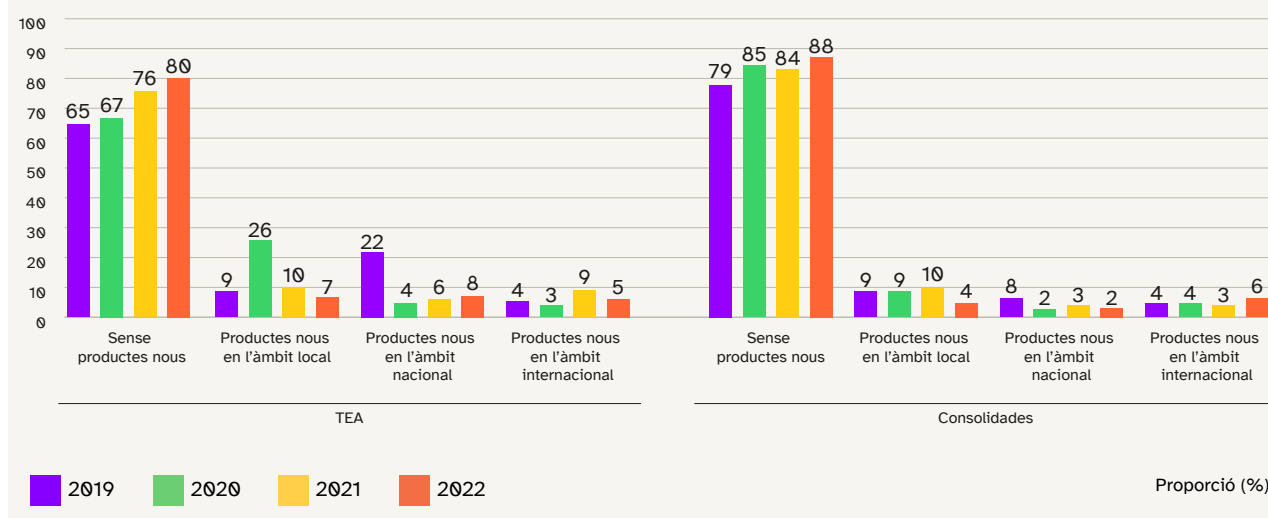
Gràfic 5.10. Proporció dels emprenedors que esperen incrementar l'ocupació en 10 treballadors o més i en més d'un 50% a Catalunya, Espanya i els països d'alts ingressos. 2019-2022

5.3. Orientació innovadora de productes i serveis

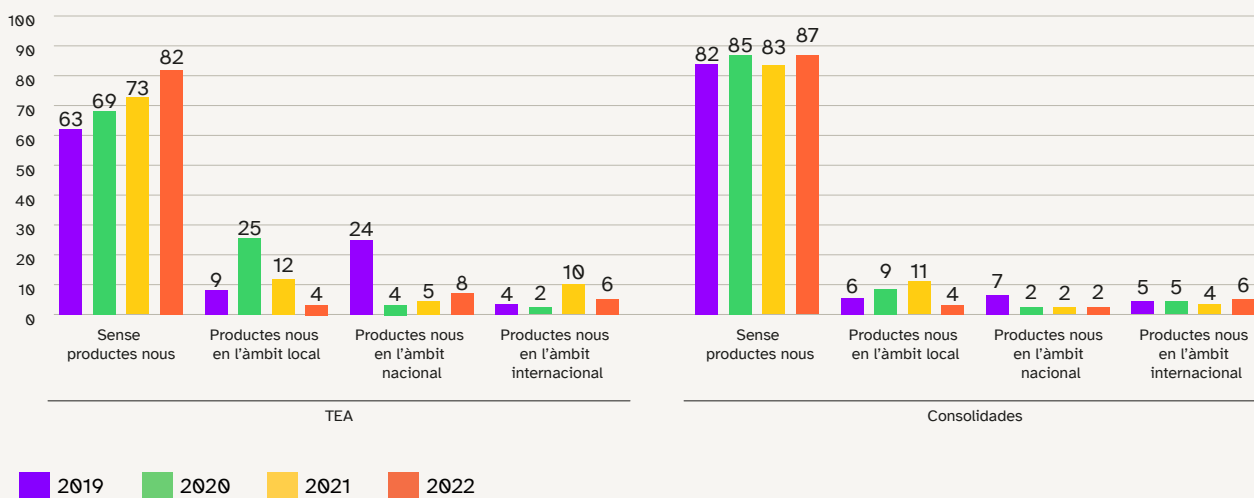
Una característica clau de l'emprenedoria de qualitat és la capacitat d'innovar. La supervivència i el potencial de creixement dels nous negocis depenen de la capacitat d'innovació en processos, procediments i productes. En el qüestionari del projecte GEM hi ha unes preguntes relatives al grau de novetat del producte/servei ofert i dels processos i tecnologies utilitzades per les empreses. La pregunta que es formula en relació amb el primer tema és la següent "És algun dels seus productes o serveis nou per a la gent de la zona on viu, o bé és nou per a la gent del seu país o bé ho és per a tothom?". En el gràfic 5.11. es pot veure, per al període 2019-2022, el grau i l'àmbit de novetat de productes i serveis a Catalunya tant per a les empreses creades recentment (TEA) com per a les consolidades, és a dir, aquelles que van ser creades fa més de tres anys i mig. En aquest gràfic s'observa un grau d'innovació menor a les consolidades que a les TEA (el 2022 un 88% de les consolidades ha afirmat no tenir productes nous davant d'un 80% de les TEA). L'últim any les empreses de creació recent que afirmen tenir productes que suposen una certa novetat d'àmbit internacional ha baixat del 9% al 5%. En contraposició, les TEA que diuen que no tenen productes nous han passat del 76% al 80%. En el cas de les empreses consolidades, els canvis principals que es produeixen el 2022 són la disminució de novetat d'àmbit local i l'augment de la d'àmbit internacional (-6 punts i +3 punts respectivament). Les empreses de nova creació que manifesten oferir productes o serveis que incorporen alguna novetat d'àmbit local o nacional són més grans que les consolidades (15% davant del 6%).

Gràfic 5.11. El procés emprenedor a Catalunya segons el grau i l'àmbit de novetat de productes i serveis el 2019-2022

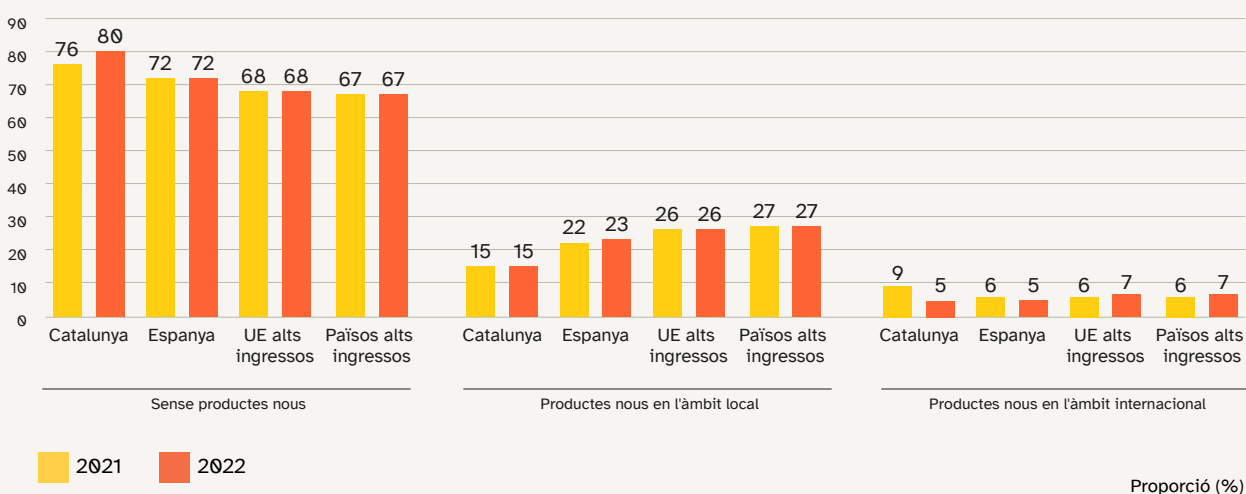
El gràfic 5.12. mostra la intensitat i àmbits de novetat de productes a TEA i consolidades corresponent a Barcelona. Les conclusions i els comentaris no difereixen dels que s'han fet amb relació a Catalunya.

Gràfic 5.12. El procés emprenedor a Barcelona segons el grau i l'àmbit de novetat de productes i serveis el 2019-2022

En el gràfic 5.13. es compara la intensitat i l'àmbit de la novetat de productes i serveis de Catalunya amb Espanya i països d'alts ingressos per als anys 2021 i 2022 per a les empreses de nova creació (TEA). Les dades d'aquest gràfic s'han obtingut de la taula A8 de l'apèndix de taules de la part 3 dels informes globals del GEM 2021 i 2022. S'observa en primer lloc una proporció més gran d'empreses TEA catalanes que el 2022 han manifestat no oferir productes o serveis nous: 80% a Catalunya, 72% Espanya, 68% països UE d'alts ingressos i 67% mitjana de països GEM d'alts ingressos. Això significa que als països de referència un 33% de les empreses de creació recent afirmen tenir productes o serveis amb algun tipus de novetat, mentre que a Catalunya aquest percentatge es queda en el 20% (28% per a Espanya). Amb tot, la proporció d'empreses noves catalanes que manifesten oferir productes o serveis amb alguna novetat d'àmbit internacional ("algun dels productes o serveis oferts és nou al món") és el 2022 igual a Espanya i lleugerament inferior als països de alts ingressos.

Gràfic 5.13. El procés emprenedor en fase inicial segons la novetat de productes i serveis a Catalunya, Espanya, Europa i els països d'alts ingressos el 2021-2022

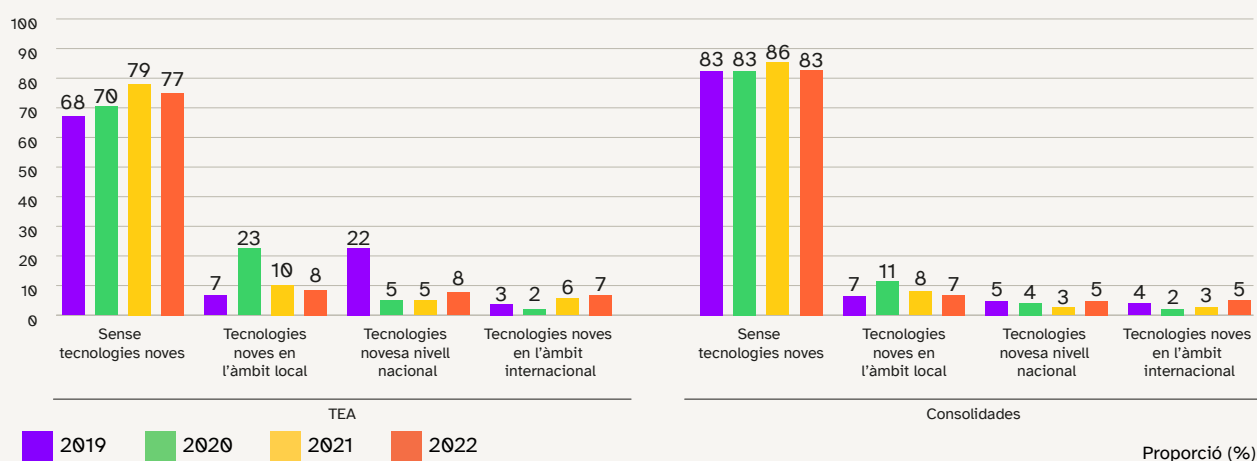

Proporció (%)

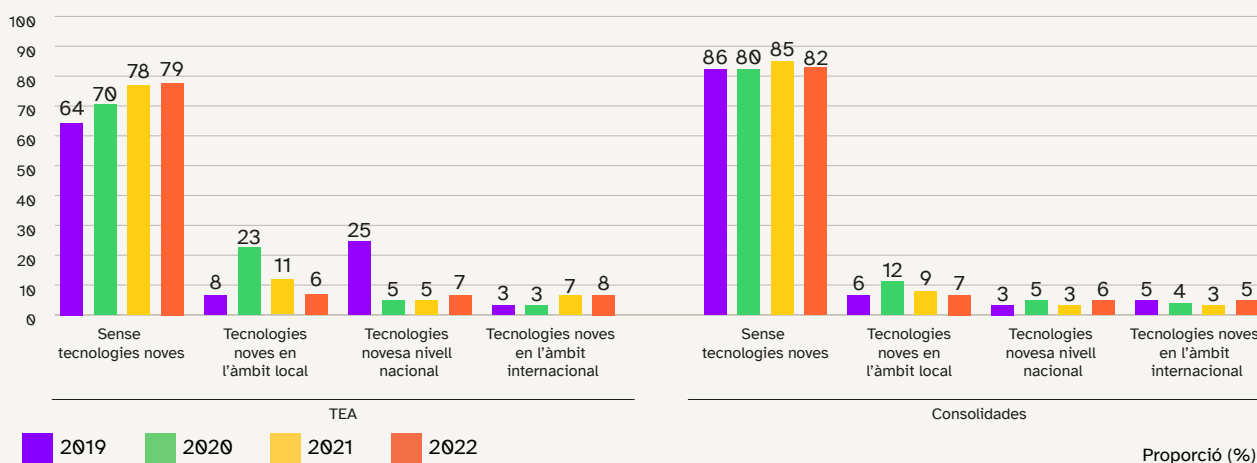
5.4. Orientació innovadora de tecnologies i processos

En els gràfics 5.14 i 5.15 es pot veure l'evolució en els darrers quatre anys de la intensitat i l'àmbit en la utilització de tecnologies i procediments nous tant per a les empreses de nova creació com per a les consolidades a Catalunya i Barcelona, respectivament. En el gràfic 5.14 s'observa que la major part de les empreses catalanes manifesten no utilitzar tecnologies o procediments nous: 77% a TEA i 83% a les empreses d'edat superior als 3,5 anys. La proporció d'empreses catalanes que utilitzen tecnologies que incorporen alguna novetat d'àmbit internacional és el 2022 del 7% a TEA i del 5% a consolidades. Que utilitzin noves tecnologies d'àmbit local o nacional són el 16% i el 12%, respectivament. Aquest gràfic permet estudiar l'evolució en els darrers anys d'aquestes variables. El 2022 augmenta tant a TEA com a consolidades la proporció d'empreses catalanes que afirmen utilitzar tecnologies amb novetats d'algun àmbit: +2 punts i +3 punts respectivament.

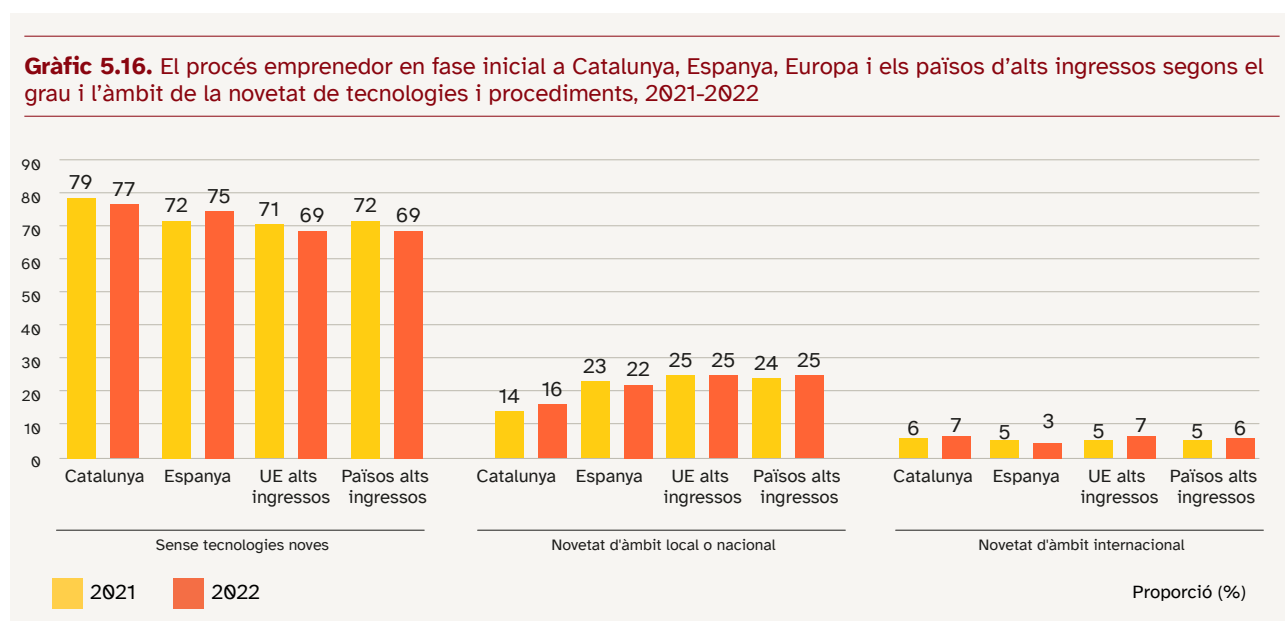
Gràfic 5.14. El procés emprenedor a Catalunya segons el grau i l'àmbit de novetat de tecnologies i procediments, 2019-2022

Gràfic 5.15. El procés emprenedor a Barcelona segons el grau i l'àmbit de novetat de tecnologies i procediments, 2019-2022

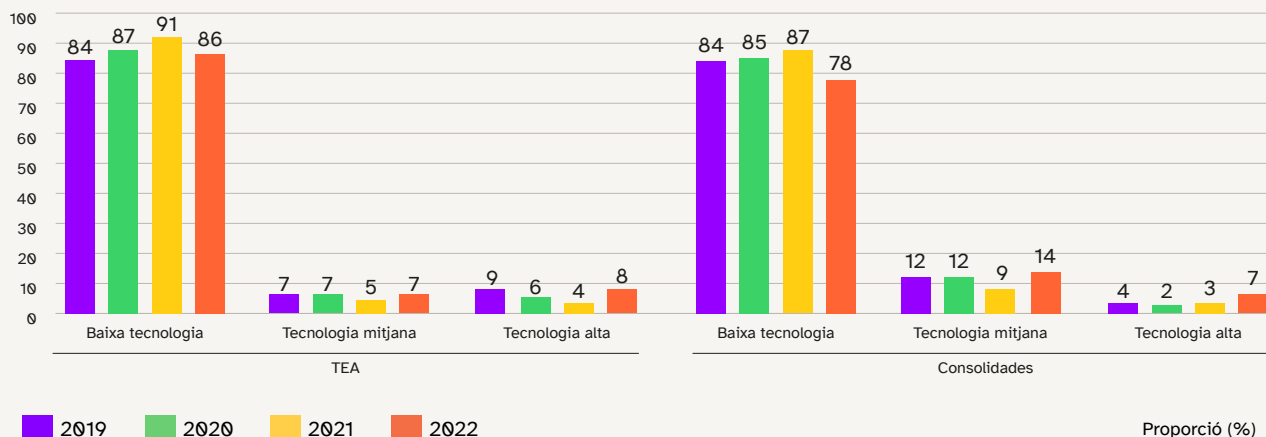
En el gràfic 5.16. es compara la intensitat i l'àmbit en la utilització de tecnologies i procediments nous de Catalunya amb Espanya i els països d'alts ingressos per als anys 2021 i 2022 per a les empreses de nova creació (TEA). Les dades d'aquest gràfic s'han obtingut de la taula A8 de l'apèndix de taules de la part 3 dels informes globals del GEM 2021 i 2022. S'observa en primer lloc una proporció més gran d'empreses noves catalanes que el 2022 han manifestat no utilitzar tecnologies o procediments nous: 77% a Catalunya, 75% a Espanya, 69% als països UE d'alts ingressos i a la mitjana de països GEM d'alts ingressos. Això significa que en aquests països un 31% de les empreses de creació recent afirmen utilitzar procediments amb algun tipus de novetat, mentre que a Catalunya aquest percentatge es queda en el 23% (25% per a Espanya). Amb tot, la proporció d'empreses TEA catalanes que han manifestat el 2022 utilitzar tecnologies o procediments que són nous en l'àmbit internacional ("alguna de les tecnologies o procediments utilitzats és nou al món") és superior a Espanya i lleugerament superior a la mitjana dels països GEM d'alts ingressos. Això constitueix sens dubte un aspecte positiu a retenir.

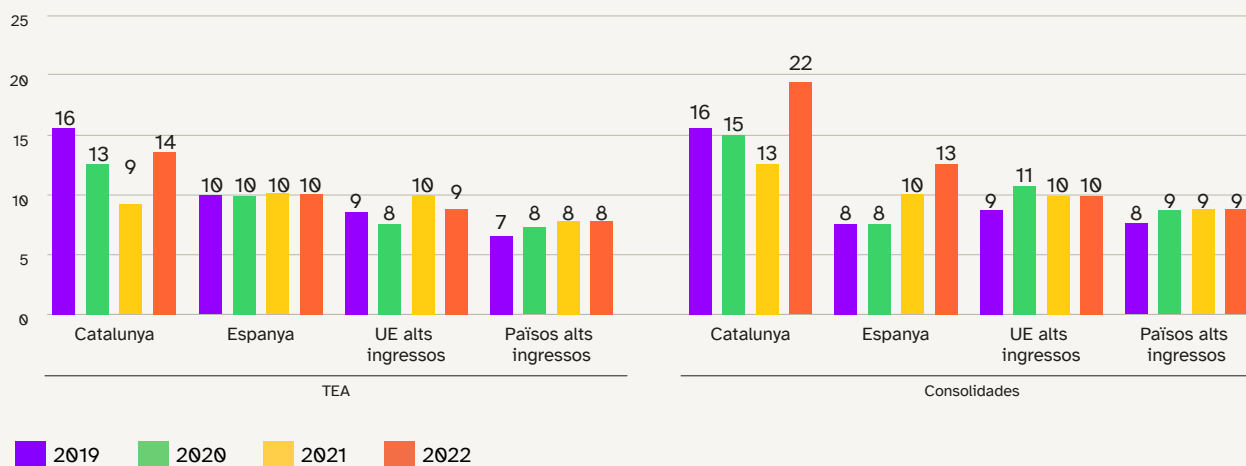
Com a complement als aspectes tractats en aquest apartat, analitzem a continuació els indicadors de nivell tecnològic del sector en què es troba situada l'empresa. En el gràfic 5.17. veiem que el 2021 un 86% de les empreses recent creades (TEA) se situava en sectors de baixa tecnologia. En el cas dels consolidats aquest percentatge era del 78%. El 2022 el percentatge d'empreses TEA de tecnologies mitjana i alta ha augmentat més de cinc punts percentuals i a les consolidades, nou punts.

En el gràfic 5.18. es compara el percentatge d'empreses TEA i consolidades que es troben en sectors de tecnologia mitjana o alta amb els corresponents a Espanya, la UE i el conjunt de països d'alts ingressos. La situació de partida i el fort augment que s'ha produït el 2022 determinen el diferencial positiu que en relació amb aquest indicador té Catalunya respecte als àmbits de referència: a TEA més de cinc punts per sobre de les mitjanes de països d'alts ingressos i a consolidades +12 punts percentuals.

Gràfic 5.17. Distribució dels emprenedors a Catalunya segons el nivell tecnològic del seu sector, 2019-2022

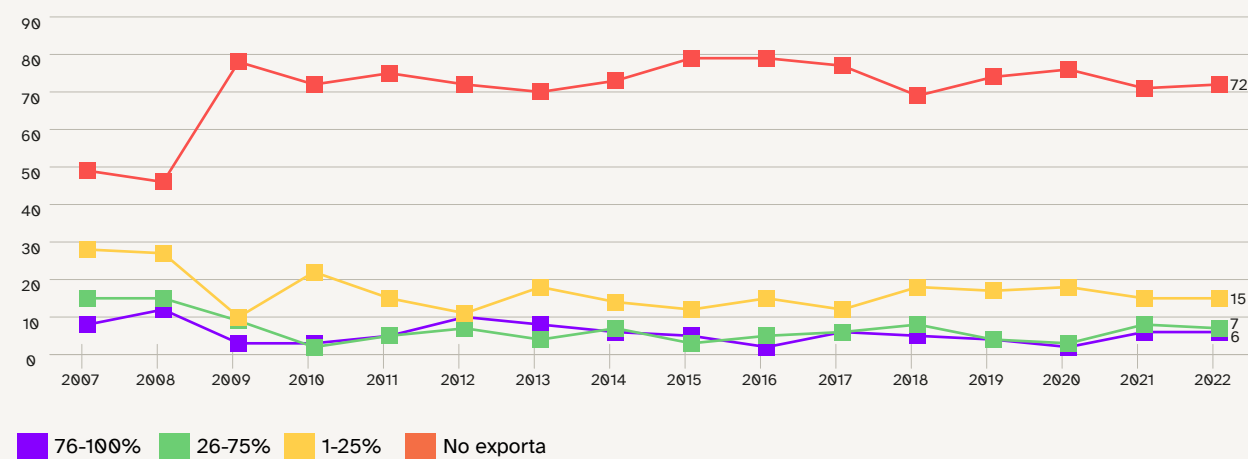
Gràfic 5.18. Proporció dels emprenedors ubicats a sectors de tecnologia mitjana o alta a Catalunya, Espanya i països d'alts ingressos, 2019-2022

5.5. Orientació internacional

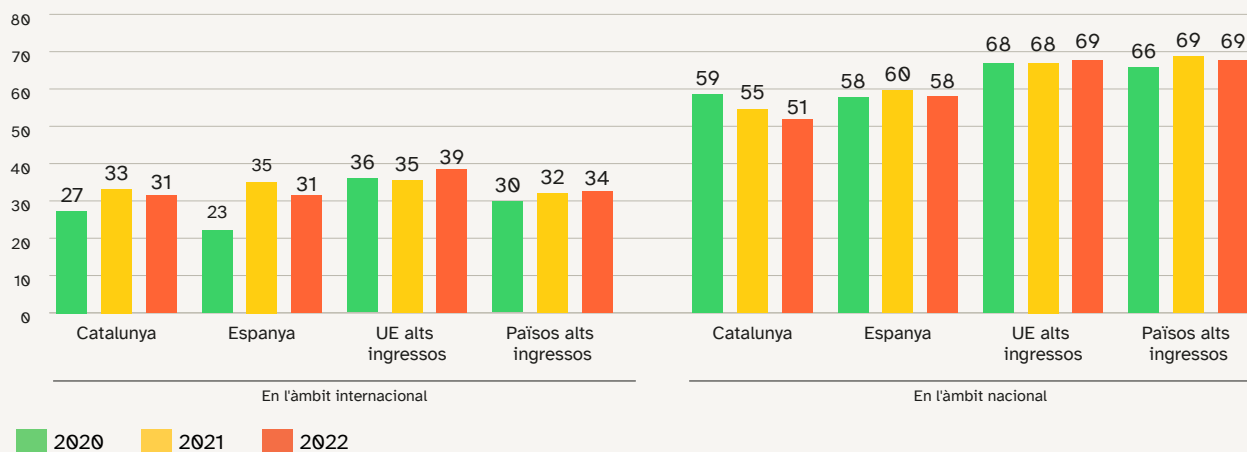
En el projecte GEM es mesura l'orientació internacional dels emprenedors per mitjà del percentatge de vendes de la seva empresa a clients estrangers. Aquest és un altre dels trets que defineixen la qualitat de l'emprenedoria, tant de les noves empreses com les consolidades. Tal com es pot veure en el gràfic 5.19, en l'últim any s'ha erosionat lleugerament la forta millora observada el 2021. Així, la proporció de noves empreses (TEA) no exportadores ha passat de 70,7% a 72,5% a 2022 i el segment que exporta entre el 25% i el 75% de les seves vendes ha passat del 8,4% al 6,6%.

Gràfic 5.19. Evolució dels emprenedors en fase inicial (TEA) a Catalunya segons l'orientació internacional en el període 2007-2022

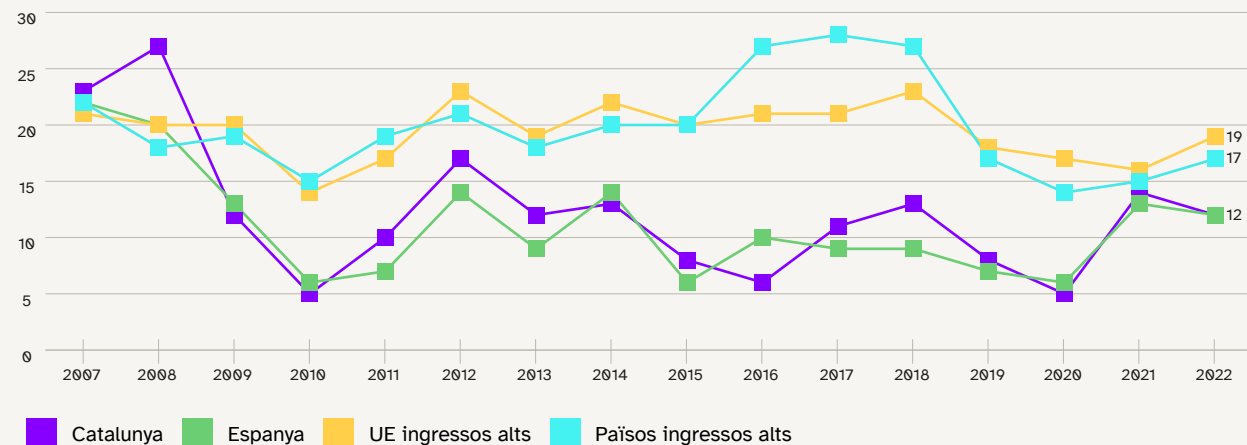
En els darrers anys s'ha incorporat al qüestionari APS la pregunta següent: tindrà o té algun client en les localitzacions següents? A l'àrea en què vostè viu? A la resta del seu país? (A qualsevol altre lloc del seu país) Fora del seu país? (A l'estranger). En el gràfic 5.20 es poden veure els resultats corresponents a les empreses de nova creació per a Catalunya, Espanya i els països d'alts ingressos. El 2022 el percentatge de nous empresaris catalans amb clients a l'estranger ha estat del 31% a tres punts escassos de la mitjana de països d'alts ingressos. Per a l'àmbit nacional, la diferència és més important. El percentatge que afirma tenir clients en aquest àmbit és del 51,5%, més de sis punts inferior a Espanya i 17 punts per sota de la mitjana de països amb ingressos alts.

Gràfic 5.20. Proporció d'emprenedors en fase inicial (TEA) que tenen algun client fora de l'àmbit local a Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos en el període 2020-2022

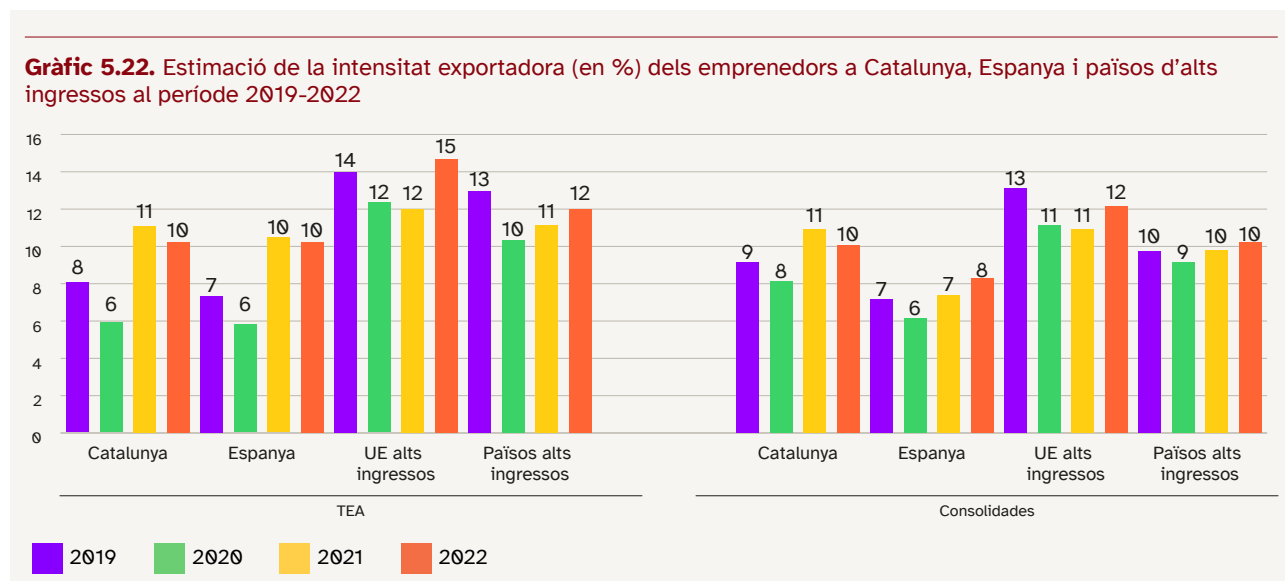

El gràfic 5.21 mostra el percentatge de noves empreses amb una intensitat exportadora superior al 25%. L'indicador de Catalunya ha baixat lleugerament el 2022 i el dels països de referència ha pujat, per la qual cosa les diferències, sense arribar als nivells del 2019-2020, han augmentat i són de 7% amb la UE i 4% amb la mitjana de països d'alts ingressos.

Gràfic 5.21. Proporció dels emprenedors en fase inicial (TEA) a Catalunya, Espanya i països d'alts ingressos amb intensitat exportadora superior al 25% durant el període 2007-2022

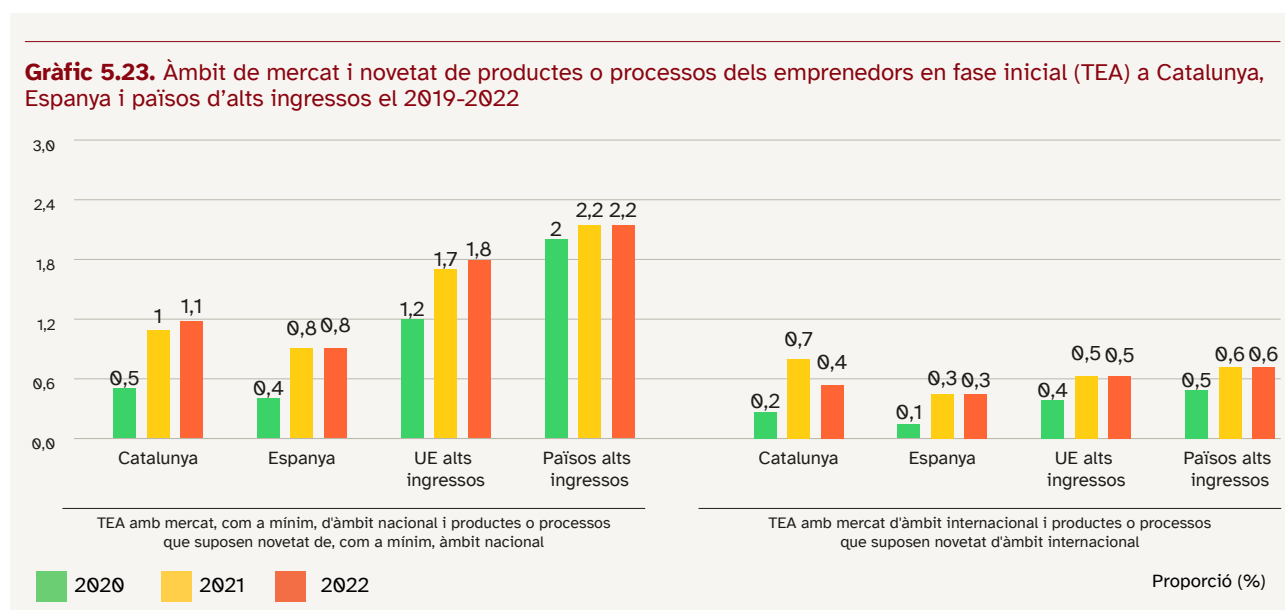
A partir de les marques de classe de cada estrat considerat s'estima la intensitat exportadora mitjana de les empreses de Catalunya, Espanya i altres països d'alts ingressos (gràfic 5.22). Tant a TEA com a consolidats es manté un notori 10% d'intensitat exportadora i, malgrat la lleugera disminució que s'ha produït a Catalunya el 2022, el seu nivell ha quedat a 2 punts de la mitjana dels països d'alts ingressos a TEA i a mig punt a consolidades. Pel que fa a la UE, les diferències són de 4 punts i 2,6 punts, respectivament, a causa de l'augment que en l'últim any s'ha produït en aquest àmbit.

Aquest apartat es tanca amb l'anàlisi de dos indicadors que en certa manera sintetitzen l'anàlisi efectuada a 5.3., 5.4. i 5.5. Aquests indicadors, que figuren en el gràfic 5.23., són:

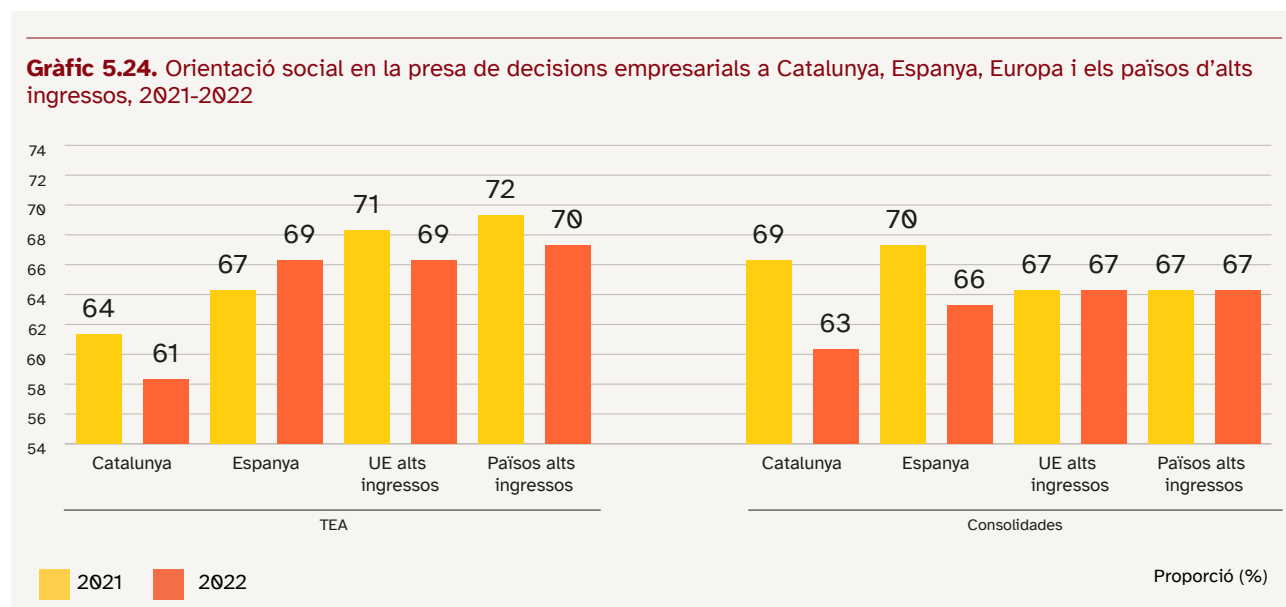
- Proporció d'empreses de nova creació (TEA) amb mercat, com a mínim, d'àmbit nacional i productes o processos que suposen novetat com a mínim d'àmbit nacional.
- Proporció d'empreses de nova creació (TEA) amb mercat internacional i productes o processos que suposen novetat internacional.

El 2022, la proporció d'empreses catalanes de creació recent amb mercat d'àmbit com a mínim nacional i productes o processos nous del mateix àmbit ha estat de l'1,1%, a Espanya del 0,8% i en el conjunt de països d'alts ingressos del 2,2%. En el cas de mercat i novetat d'àmbit internacional, les proporcions han estat el 2022 del 0,4% per a Catalunya, el 0,3% per a Espanya, i el 0,6% per als països d'alts ingressos, i s'ha observat en el darrer any una certa disminució d'aquest indicador a Catalunya.

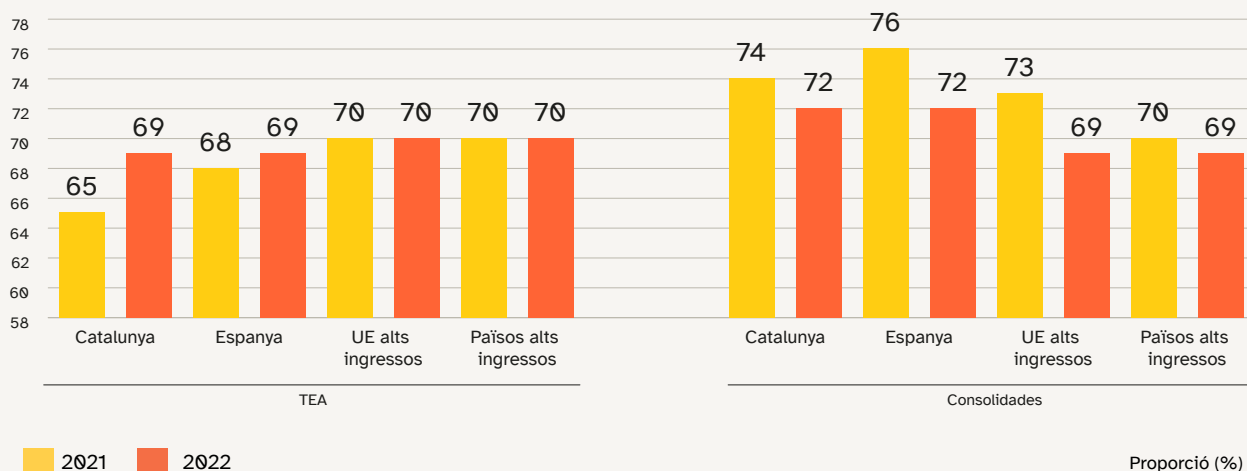
5.6. Orientació social i mediambiental

En el qüestionari GEM del 2021 es van afegir una sèrie de preguntes per valorar l'orientació social i mediambiental tant de les empreses noves com de les consolidades. En el gràfic 5.24. comparem les respostes donades a una de les preguntes relatives a l'orientació social que permet valorar si l'empresa, en prendre decisions sobre el futur, té en compte les implicacions socials com ara l'accés a l'educació, la salut, la seguretat, el treball inclusiu, l'habitatge, el transport, la qualitat de vida a la feina, etc. La suma de les respostes afirmatives (completament d'acord i una mica d'acord) és a Catalunya del 61% a TEA. Aquest percentatge és vuit punts inferior al d'Espanya i nou punts inferior a la mitjana de països d'alts ingressos. Per als consolidats, el percentatge és del 63%, amb diferències de 3 punts amb Espanya i quatre punts amb la mitjana de països d'alts ingressos. Els diferencials esmentats venen en bona mesura determinats per la disminució que s'ha produït a Catalunya en aquest indicador el 2022, el qual podria tenir un component d'incertesa mostral.

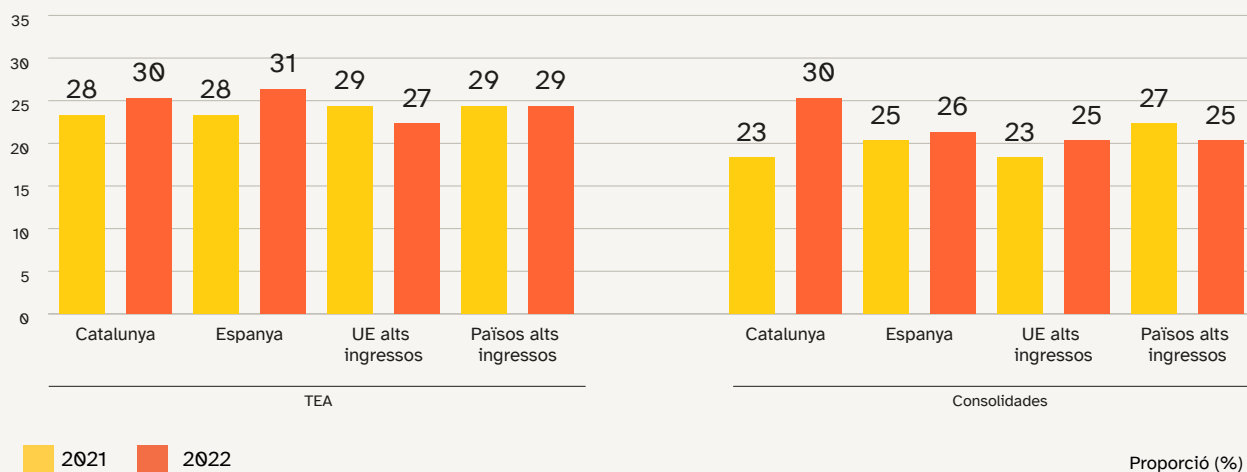
En el gràfic 5.25 es poden veure els resultats relatius a l'orientació mediambiental. En aquesta pregunta es valora si l'empresa, a l'hora de prendre decisions sobre el futur, té en compte les implicacions ambientals com la preservació d'àrees verdes, la reducció de l'emissió de contaminants i gasos tòxics, la recollida selectiva d'escombraries, etc. En el cas de les empreses catalanes de recent creació (TEA), el 69% han respost afirmativament el 2022. Els resultats per a Espanya i països d'alts ingressos han estat del 69% i el 70%, respectivament. Per a les empreses consolidades els percentatges de respostes afirmatives són el 2022 del 72% a Catalunya, del 72% Espanya i del 69% en la mitjana de països d'alts ingressos.

Gràfic 5.25. Orientació ambiental en la presa de decisions empresarials a Catalunya, Espanya, Europa i els països d'alts ingressos, 2021-2022

En el gràfic 5.26. es presenten els resultats relatius a una altra d'aquestes qüestions, la que fa referència a si es coneixen els 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible de les Nacions Unides, és a dir, l'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible, publicats el 2015. Aquí, el percentatge de respostes afirmatives és a Catalunya, el 2022, un punt superior a la mitjana dels països d'alts ingressos per a les TEA i cinc punts superior per a les consolidades.

Gràfic 5.26. Coneix l'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible, a Catalunya, Espanya, Europa i els països d'alts ingressos. 2021-2022

Com a resum d'aquest apartat podríem dir que globalment aquests indicadors mostren uns nivells d'orientació social i mediambiental de les empreses catalanes en línia amb el que s'ha observat als països de referència.

5.7. Finançament de l'activitat emprenedora naixent

Un aspecte clau de la posada en marxa d'un negoci nou és el finançament. Els estalvis personals, la família i els amics solen ser les fonts de finançament més comunes. La majoria de persones emprenedores tenen dificultats per accedir al finançament bancari per falta d'història o de garanties. Així, doncs, el desenvolupament de mercats alternatius de capital adquireix un paper important per facilitar el llançament de nous negocis i, més endavant, el seu creixement.

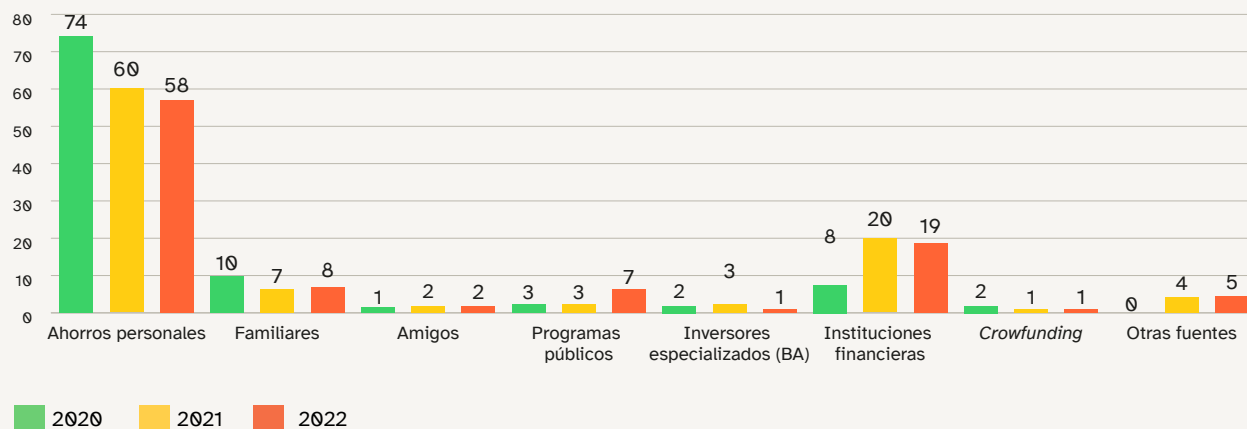
El projecte GEM aporta dades sobre la inversió necessària per engegar un nou negoci. L'any 2022 a Catalunya el capital llavor necessari per a cadascun dels projectes naixents va ser de mitjana de 63.599 € (taula 5.1). La important disminució que s'observa el darrer any fa que aquesta mitjana torni a nivells lleugerament superiors als del 2019 i 2020. La mediana es manté en 20.000 €. El seu valor indica que un 50% dels nous projectes empresarials ha requerit una inversió inferior a 20.000 € i un 50% una inversió superior a aquest import. El coeficient de variació (desviació estàndard/mitjana), si bé ha baixat, continua sent molt elevat (1,76), cosa que indica l'existència d'una gran dispersió en les necessitats de capital dels diferents projectes que integren la mostra. Les necessitats de finançament han estat molt heterogènies, amb un capital que varia des dels 1.000 € (percentil 05) fins als 250.000 € (percentil 95). A Barcelona (taula 5.1.), la mitjana (68.370 €) i la desviació estàndard són lleugerament superiors al conjunt de Catalunya.

Taula 5.1. Capital total necessari per engegar un negoci naixent a Barcelona i Catalunya 2020-2022

	Barcelona			Catalunya		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Mitjana	67.930	65.652	68.370	56.908	116.638	63.599
Desviació estàndard	187.827	241.766	121.596	166.643	491.250	111.751
Percentil 05	1.000	200	240	1.000	500	1.000
Mediana	15.000	10.000	20.000	10.000	20.000	20.000
Percentil 95	400.000	200.000	300.000	200.000	200.000	250.000

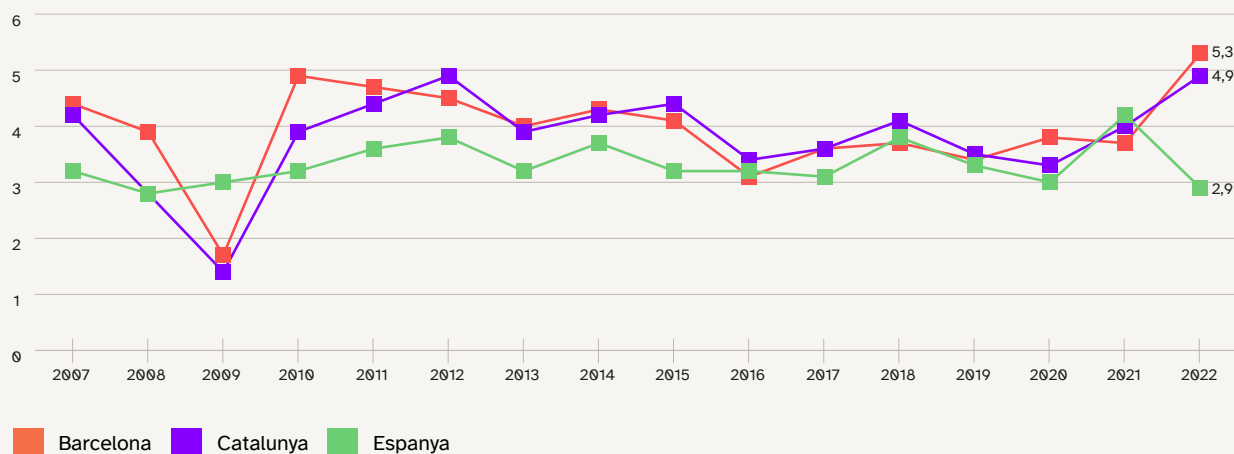
El gràfic 5.27 mostra el percentatge que representa cadascuna de les fonts d'origen del capital llavor requerit per a la posada en marxa i el desenvolupament dels negocis naixents a Catalunya. Els estalvis personals representen el 2022 el 58% del total (2 punts percentuals menys que l'exercici anterior). La font de finançament següent van ser les institucions financeres: un 19% del total (un punt menys que el 2021). En tercer lloc, els familiars i els amics: un 10% (un punt menys que l'exercici anterior). Els programes públics (subvencions o ajudes) arriben al 7%, quatre punts més que el 2021.

Gràfic 5.27. Percentatge mitjà, segons la font d'origen, del capital llavor requerit per a la posada en marxa i el desenvolupament dels negocis naixents a Catalunya, 2020-2022

Pel que fa a l'oferta de finançament i, en concret pel que fa als anomenats inversors informals o inversors especialitzats (business angels), en el gràfic 5.28 s'observa que el percentatge de població que ha invertit en negocis de terceres persones en els darrers tres anys ha augmentat a Catalunya (ha passat del 4% el 2021 al 4,9% el 2022). A Barcelona l'augment ha estat encara més gran: del 3,7% al 5,3%. A Catalunya, els augments dels dos darrers exercicis porten aquest indicador a nivells semblants als d'alguns dels països de referència (França 5,3; Alemanya 3,1; Holanda 6,3; Canadà 4,5..., vegeu GEM Global Report 2022/23, apartat 2.4., pàgs. 46-49).

Gràfic 5.28. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys que ha invertit en negocis de terceres persones en els darrers tres anys a Barcelona, Catalunya i Espanya durant el període 2007-2022

La mitjana del capital invertit en els darrers tres anys per part d'aquests inversors informals ha estat a Catalunya el 2022 de 16.556 € i la mediana de 5.000 €. Aquest darrer indicador és un import semblant al d'Espanya, Àustria, Alemanya i els EUA (vegeu GEM Global Report 2022/23, apartat 2.4., pàgs. 46-49).

Vegem finalment quina és la relació que tenen aquests inversors informals amb l'empresari que ha rebut l'aportació de fons més recent: en un 52% dels casos és un familiar directe, en un 21% és un amic o veí, en un 8%, un col·lega de treball i la resta correspon a altres relacions.

5.8. Benchmarking internacional i per comunitats autònomes de les característiques de l'activitat emprenedora

La taula 5.2. mostra per tipus d'economia i país i amb dades del 2022 la distribució sectorial, les expectatives de dimensió a cinc anys (més de cinc empleats), l'orientació internacional de les noves empreses (intensitat exportadora més gran del 25%), el nivell tecnològic del sector (mitjà o alt) i, finalment, la proporció d'empreses de nova creació (TEA) amb mercat, com a mínim, d'àmbit nacional i productes o processos que suposen novetat, també com a mínim, d'àmbit nacional.

Els gràfics 5.29 i 5.30 presenten el posicionament el 2022 de Catalunya respecte dels altres països i comunitats autònomes per a cadascuna d'aquestes característiques de les empreses de creació recent. El gràfic 5.31 presenta el posicionament de Catalunya, Espanya, mitjana de països UE d'alts ingressos i mitjana de tots els països GEM d'alts ingressos. Finalment, en el gràfic 5.32 hi ha el posicionament de Barcelona en relació amb la resta de Catalunya.

Val la pena destacar positivament el pes més gran que tenen a Catalunya els emprenedors en fase inicial dedicats a activitats de serveis a empreses. A Catalunya, la proporció d'emprenedors nous dedicats a serveis a empreses (50,2%) és superior a la mitjana de les economies d'alts ingressos (30,2%) i, per contra, la proporció dels dedicats a serveis al consumidor (36,2%) és, en termes relatius, inferior a la mitjana de països d'alts ingressos (48,4%).

El percentatge de nous negocis catalans en fase inicial que opera en sectors de nivell tecnològic "mitjà-alt" és un 14,5%. Aquesta xifra és superior a la mitjana de les economies d'alts ingressos de la UE (9,3%). No obstant això, també hi ha altres aspectes importants en què la posició de les empreses catalanes de creació recent queda, en comparació amb els països d'alts ingressos, a la franja baixa. Ens referim en concret a expectatives de creixement d'ocupació (més de 5 empleats d'aquí a cinc anys) i també a l'orientació internacional (més del 25% de vendes a clients estrangers) i al pes que tenen les empreses amb mercat i novetat de productes o processos d'àmbit, com a mínim, nacional.

5. Característiques de l'activitat emprenedora a Catalunya

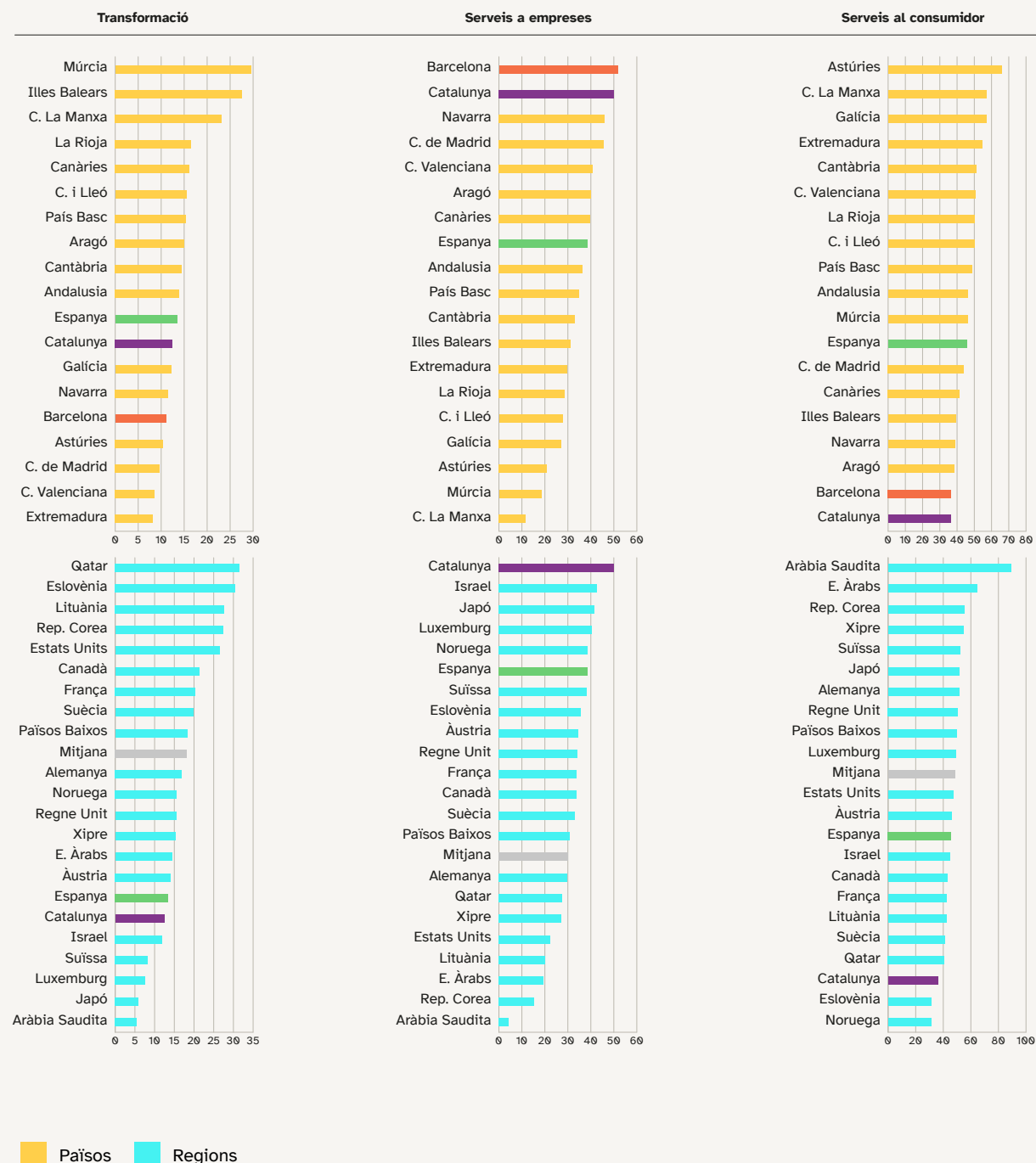
Taula 5.2. Percentatge d'emprenedors en fase inicial (TEA) segons sectors, expectatives de creixement, orientació innovadora i orientació internacional al 2022. Anàlisi per tipus d'economia

Països	Extractiu	Transformació	Serveis a empreses	Serveis al consumidor	Més de 5 treballadors els pròxims cinc anys	Més del 25% de clients a l'estranger	Mitjà/ alt nivell tecnològic	Com a mínim abast nacional en productes i processos
Economies d'ingressos baixos								
Mitjana	6,3%	19,8%	8,6%	65,2%	27,7%	5,5%	2,4%	0,7%
Brasil	2,3%	20,5%	19,8%	57,3%	36,9%	2,1%	4,6%	0,6%
Xina	1,5%	14,8%	8,5%	75,2%	30,1%	1,1%	4,1%	0,2%
Colòmbia	0,6%	18,5%	8,1%	72,8%	30,4%	5,0%	3,0%	1,1%
Egipte	17,4%	27,5%	7,4%	47,8%	30,5%	2,3%	2,1%	0,2%
Guatemala	2,8%	14,0%	5,4%	77,9%	32,3%	6,2%	0,7%	1,8%
Índia	7,6%	20,8%	4,8%	66,8%	18,5%	2,1%	0,4%	0,2%
Indonèsia	2,7%	7,1%	2,3%	87,9%	18,0%	3,3%	0,0%	0,1%
Iran	5,3%	20,9%	17,5%	56,3%	37,2%	3,2%	7,5%	2,1%
Marroc	2,1%	14,5%	11,8%	71,7%	29,4%	4,0%	4,0%	0,1%
Sud-àfrica	4,5%	20,3%	7,9%	67,3%	25,6%	21,3%	0,5%	0,1%
Togo	13,7%	33,7%	3,3%	49,4%	19,8%	9,1%	1,1%	0,6%
Tunísia	15,5%	25,1%	6,8%	52,5%	23,7%	6,4%	1,4%	0,6%
Economies d'ingressos mitjans								
Mitjana	5,2%	23,2%	18,8%	52,8%	27,4%	10,5%	5,6%	1,9%
Xile	4,4%	25,2%	16,9%	53,5%	32,7%	0,5%	5,0%	3,0%
Croàcia	11,2%	23,3%	32,7%	32,8%	28,7%	25,1%	11,8%	2,8%
Eslovàquia	2,3%	27,4%	22,6%	47,7%	8,6%	14,0%	3,4%	1,4%
Grècia	9,0%	24,0%	17,3%	49,6%	31,0%	19,1%	5,3%	0,8%
Hongria	6,5%	27,8%	26,6%	39,1%	22,7%	11,1%	7,2%	1,4%
Letònia	6,9%	28,0%	28,5%	36,6%	27,6%	25,2%	14,2%	2,7%
Mèxic	2,7%	17,2%	5,3%	74,8%	28,5%	4,3%	1,9%	1,0%
Oman	2,8%	18,8%	14,4%	64,0%	16,0%	7,4%	5,9%	0,8%
Panamà	5,5%	16,3%	11,5%	66,7%	46,4%	3,6%	1,8%	3,8%
Polònia	5,5%	30,6%	19,5%	44,3%	19,8%	3,7%	4,9%	0,1%
Puerto Rico	2,3%	15,4%	22,4%	59,9%	34,4%	9,5%	2,5%	4,7%
Romania	6,3%	21,0%	21,2%	51,5%	30,9%	13,7%	6,5%	0,4%
Sèrbia	7,3%	30,7%	13,6%	48,5%	12,7%	7,9%	6,4%	0,5%
Taiwan	0,0%	20,3%	13,6%	66,1%	43,9%	8,6%	2,7%	1,0%
Uruguai	4,9%	22,3%	16,1%	56,7%	27,3%	4,4%	4,9%	3,6%
Mitjana	3,2%	18,1%	30,2%	48,4%	29,1%	16,5%	7,6%	2,2%
Mitjana UE	4,1%	20,1%	32,1%	43,8%	21,0%	19,3%	9,3%	1,8%

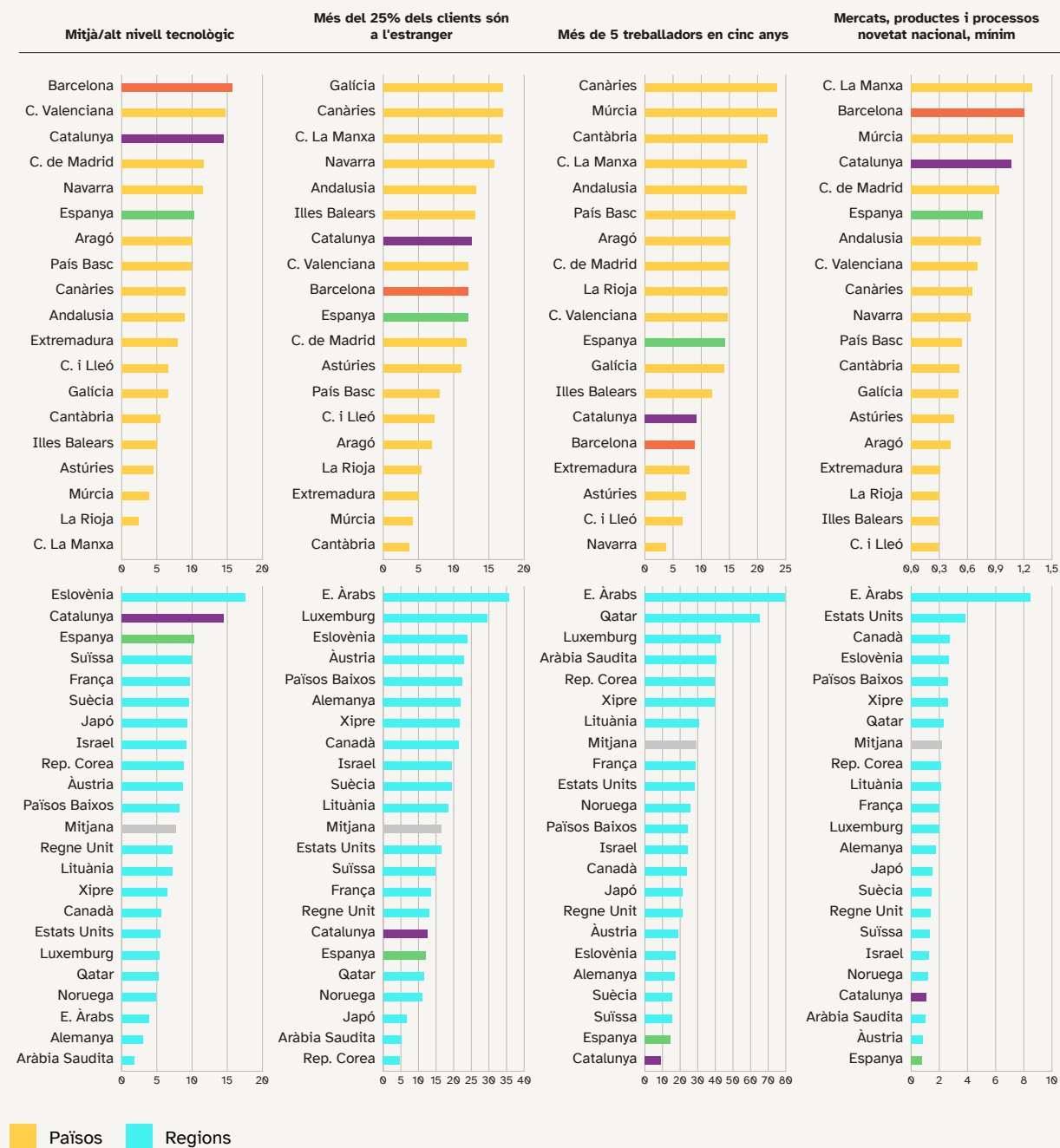
5. Característiques de l'activitat emprenedora a Catalunya

Països	Extractiu	Transformació	Serveis a empreses	Serveis al consumidor	Més de 5 treballadors els pròxims cinc anys	Més del 25% de clients a l'estranger	Mitjà/ alt nivell tecnològic	Com a mínim abast nacional en productes i processos
Economies d'ingressos alts								
Alemanya	1,6%	16,8%	29,9%	51,6%	17,2%	22,0%	3,0%	1,7%
Aràbia Saudita	1,2%	5,4%	4,2%	89,2%	40,7%	5,2%	1,7%	1,0%
Àustria	5,1%	14,0%	34,7%	46,2%	19,1%	22,9%	8,6%	0,9%
Canadà	1,9%	21,3%	33,8%	43,0%	23,7%	21,3%	5,6%	2,7%
Catalunya	1,1%	12,5%	50,2%	36,2%	9,2%	12,5%	14,5%	1,1%
Qatar	0,3%	31,5%	27,5%	40,7%	65,1%	11,5%	5,2%	2,3%
Xipre	2,9%	15,2%	27,1%	54,8%	39,4%	21,7%	6,5%	2,6%
E. Àrabs	1,8%	14,4%	19,5%	64,3%	79,5%	35,6%	3,9%	8,4%
Eslovènia	2,5%	30,5%	35,7%	31,3%	17,3%	24,0%	17,6%	2,7%
Espanya	2,5%	13,4%	38,5%	45,6%	14,3%	12,0%	10,2%	0,8%
Estats Units	3,8%	26,5%	22,3%	47,4%	28,3%	16,5%	5,5%	3,8%
França	3,5%	20,3%	33,9%	42,3%	28,9%	13,6%	9,7%	2,0%
Israel	0,6%	11,9%	42,7%	44,7%	24,2%	19,5%	9,2%	1,3%
Japó	0,8%	5,9%	41,7%	51,6%	21,6%	6,7%	9,3%	1,5%
Lituània	10,1%	27,7%	20,0%	42,2%	30,9%	18,5%	7,1%	2,1%
Luxemburg	2,9%	7,6%	40,3%	49,2%	43,2%	29,4%	5,4%	2,0%
Noruega	14,5%	15,6%	38,7%	31,2%	25,9%	11,0%	4,8%	1,2%
Països Baixos	1,1%	18,3%	30,8%	49,8%	24,2%	22,4%	8,2%	2,6%
Regne Unit	0,0%	15,5%	34,0%	50,5%	21,2%	12,9%	7,2%	1,4%
Rep. Corea	2,1%	27,4%	15,4%	55,1%	39,5%	4,7%	8,8%	2,2%
Suècia	6,1%	19,8%	33,1%	41,0%	15,6%	19,4%	9,5%	1,4%
Suïssa	0,9%	8,3%	38,4%	52,4%	15,5%	14,8%	9,9%	1,3%

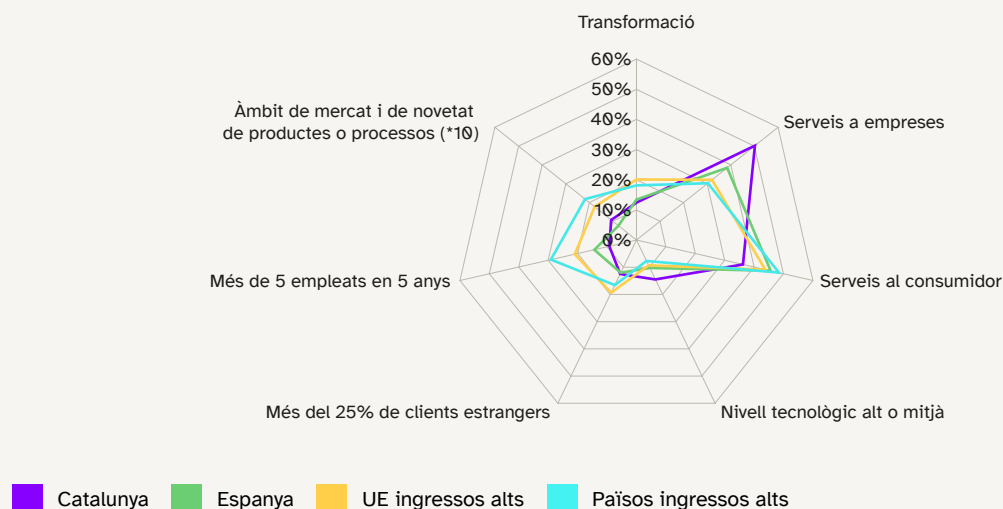
Gràfic 5.29. Posicionament de Catalunya a nivell internacional (en comparació amb altres economies d'alts ingressos), i pel que fa a les comunitats autònomes, en funció del percentatge d'emprenadors en fase inicial (TEA) amb negocis als sectors de transformació, serveis orientats a empreses i serveis orientats al consum el 2022

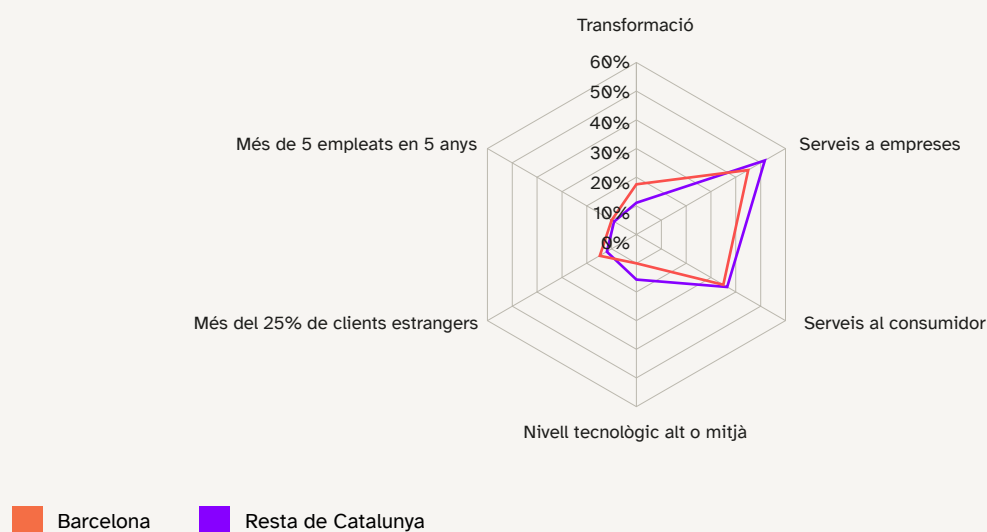
Gràfic 5.30. Posicionament de Catalunya a nivell internacional (en comparació amb altres economies d'alts ingressos), i pel que fa a les comunitats autònomes, en funció del percentatge d'emprenedors en fase inicial (TEA) amb negocis que el 2022, el nivell tecnològic dels qual era mitjà/alt, tenien més del 25% dels seus clients a l'exterior, que esperaven tenir més de 5 empleats en cinc anys i amb mercat d'àmbit nacional i novetat de productes i processos del mateix àmbit com a mínim

Gràfic 5.31. Posicionament de Catalunya en comparació amb la mitjana d'Espanya, Europa i els països d'alts ingressos respecte a les principals característiques de l'activitat emprendedora en fase inicial (TEA) el 2022

Gràfic 5.32. Posicionament de Barcelona en comparació amb la resta de Catalunya respecte a les principals característiques de l'activitat emprendedora en fase inicial (TEA) el 2022

Bibliografia

- Arenius, P.; Minniti, M. (2005): "Perceptual variables and nascent entrepreneurship", *Small Business Economics*, 24(3), 233-247.
- Autio, E.; Acs, Z. (2010): "Intellectual property protection and the formation of entrepreneurial growth aspirations", *Strategic Entrepreneurship Journal*, 4: 234-251.
- Bandura, A. (1986): "The explanatory and predictive scope of self-efficacy theory", *Journal of Clinical and Social Psychology*, 4: 359-373.
- Baum, J.R.; Locke, E.A.; Smith, K.G. (2001): "A multidimensional model of venture growth", *Academy of Management Journal*, 44(2): 292-303.
- Capelleras, J.L.; Contín-Pilart, I.; Larraza-Kintana, M.; Martín-Sánchez, V. (2019): "Entrepreneurs' human capital and growth aspirations: The moderating role of regional entrepreneurial culture", *Small Business Economics*, 52: 3-25.
- Colombo, M.G.; Grilli, L. (2010): "On growth drivers of high-tech start-ups: Exploring the role of founders' human capital and venture capital", *Journal of Business Venturing*, 25(6): 610-626.
- Gnyawali, D.R.; Fogel, D.S. (1994): "Environments for entrepreneurship development: Key dimensions and research implications", *Entrepreneurship Theory and Practice*, juny, 43-62.
- Kirzner, I. (1979): Perception, Opportunity, and Profit. Chicago: *University of Chicago Press*.
- Van Stel, A. J.; Storey, D. J.; Thurik, A. R. (2007): "The effect of business regulations on nascent and young business entrepreneurship", *Small Business Economics*, 28(2-3), 171-186.

Llista de taules, figures i gràfics

Taules

Taula 1.1. Països participants en el GEM 2022-2023 agrupats per nivell d'ingressos.....	6
Taula 1.2. Fitxa tècnica de l'enquesta a la població adulta catalana.....	8
Taula 1.3. Quadre de Comandament Integral GEM Catalunya 2022.....	17
Taula 1.4. Quadre de Comandament Integral GEM Espanya 2022.....	19
Taula 1.5. Quadre de Comandament Integral GEM Barcelona 2022.....	21
Taula 2.1. Percepcions i actituds per emprendre de la població adulta el 2022. Anàlisi per tipus d'economia.....	41
Taula 2.2. Valoracions de les condicions per emprendre a països de la Unió Europea d'alts ingressos, a Espanya, Catalunya i resta de comunitats autònomes el 2022.....	51
Taula 2.3. Valoracions del grau de recuperació dels nivells d'activitat previs a la pandèmia i del grau de prioritat assignat als ODS a països de la Unió Europea d'alts ingressos, a Espanya, Catalunya i la resta de comunitats autònomes el 2022.....	53
Taula 3.1. Percentatge de la població adulta amb intenció d'emprendre i involucrada en negocis en fase inicial (TEA), negocis consolidats, abandonaments i tancaments d'activitat empresarial el 2022. Anàlisi per tipus d'economia.....	68
Taula 4.1. Distribució per mitjana d'edat dels col·lectius emprenedors a Catalunya el 2022.....	80
Taula 4.2. Distribució per mitjana d'edat dels col·lectius emprenedors a Barcelona el 2022.....	80
Taula 4.3. Distribució per mitjana d'edat dels col·lectius emprenedors femenins i masculins a Catalunya el 2022.....	81
Taula 4.4. Distribució per mitjana d'edat dels col·lectius emprenedors femenins i masculins a Barcelona el 2022.....	81
Taula 5.1. Capital total necessari per engegar un negoci naixent a Barcelona i Catalunya 2020-2022.....	117
Taula 5.2. Percentatge d'emprenedors en fase inicial (TEA) segons sectors, expectatives de creixement, orientació innovadora i orientació internacional al 2022. Anàlisi per tipus d'economia.....	120

Figures

Figura 1.1. Les fonts d'informació que nodreixen l'observatori GEM.....	7
Figura 1.2. Model conceptual GEM.....	9
Figura 1.3. Fases del procés emprenedor i característiques de l'emprenedor en el projecte GEM.....	11
Figura 2.1. Factors que incideixen en la decisió de crear una empresa (Gnyawali i Fogel, 1994).....	23

Gràfics

Gràfic 2.1. Evolució de l'opinió que emprendre proporciona estatus social i econòmic.....	24
Gràfic 2.2. Opinió que emprendre és una bona opció professional i sobre la difusió de l'emprenedoria en mitjans de comunicació durant el període 2019-2022.....	25
Gràfic 2.3. Índex de cultura de suport a l'emprenedoria a Catalunya i Barcelona al període 2019-2022.....	26
Gràfic 2.4. Opinió sobre l'emprenedoria en funció del grau d'involucració en l'activitat emprenedora a Catalunya en el període 2019-2022.....	27
Gràfic 2.5. Evolució de la percepció d'oportunitats per emprendre els propers 6 mesos.....	29
Gràfic 2.6. Evolució de la percepció de possessió de coneixements i habilitats per emprendre i de l'existència de models de referència en el període 2019-2022.....	30
Gràfic 2.7. Índex de percepció individual davant l'emprenedoria a Catalunya durant el període 2019-2022.....	31
Gràfic 2.8. Evolució de la percepció de la por al fracàs com a obstacle per emprendre i sobre la facilitat d'iniciar un negoci en el període 2019-2022.....	32
Gràfic 2.9. Percepció d'oportunitats, possessió de coneixements i existència de models en funció del grau d'involucració en l'activitat emprenedora a Catalunya durant el període 2019-2022.....	33
Gràfic 2.10. Percepció de la por al fracàs com un obstacle i la facilitat d'iniciar un negoci en funció del grau d'involucració en l'activitat emprenedora a Catalunya, en el període 2019-2022.....	34

Gràfic 2.11. Evolució de la percepció sobre les dificultats per iniciar un negoci respecte a les de fa un any (% respostes afirmatives) en el període 2020-2022	35	Gràfic 2.27. Valoració mitjana de les persones expertes sobre les condicions de l'entorn per emprendre a Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos 2022	54
Gràfic 2.12. Evolució de les expectatives de creixement del negoci 2020-2022 respecte a les de fa un any (% respostes afirmatives) en el període 2020-2022	36	Gràfic 2.28. Índex de context d'emprenedoria nacional (NECI) 2022	54
Gràfic 2.13. Els ingressos de la llar han disminuït a causa de la pandèmia (% respostes afirmatives) en el període 2020-2022	36	Gràfic 2.29. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys que espera emprendre en els propers 3 anys (emprenedors potencials) el 2022	56
Gràfic 2.14. Existència de noves oportunitats per a l'empresa derivades de la pandèmia (% respostes afirmatives) en el període 2020-2022	37	Gràfic 3.1. El procés emprenedor a Catalunya el 2022	59
Gràfic 2.15. Resposta efectiva del Govern a les conseqüències econòmiques de la pandèmia (% respostes afirmatives) en el període 2020-2022	37	Gràfic 3.2. Abandonament de l'activitat empresarial a Catalunya el 2013	60
Gràfic 2.16. Intensificació de l'ús i la millora de tecnologies digitals en resposta a la pandèmia per vendre el producte o servei de l'empresa en el període 2021-2022	38	Gràfic 3.3. Quadre resum del procés emprenedor a Catalunya amb variacions interanuals (2021-2022)	60
Gràfic 2.17. Intensificació en els propers sis mesos de l'ús de tecnologies digitals per a la venda el 2021-2022 (% de respostes afirmatives)	38	Gràfic 3.4. Quadre resum del procés emprenedor a Barcelona amb variacions interanuals (2021-2022)	61
Gràfic 2.18. Percepcions i aptituds dels catalans respecte a Espanya, Europa i països d'alts ingressos el 2022	39	Gràfic 3.5. Quadre resum del procés emprenedor a Espanya amb variacions interanuals (2021-2022)	61
Gràfic 2.19. Percepcions i aptituds dels barcelonins respecte de les persones de la resta de Catalunya el 2022	40	Gràfic 3.6. Quadre resum del procés emprenedor als països d'Europa d'alts ingressos amb variacions interanuals (2021-2022)	62
Gràfic 2.20. Percepcions i aptituds dels catalans segons que estiguin involucrats o no en qualsevol fase del procés emprenedor el 2022	40	Gràfic 3.7. Quadre resum del procés emprenedor als països d'alts ingressos amb variacions interanuals (2021-2022)	62
Gràfic 2.21. Posicionament de Catalunya a nivell internacional (en comparació amb altres economies d'alts ingressos), i de les comunitats autònomes, en funció de la percepció d'oportunitats, l'autovaloració de coneixements i habilitats per emprendre, la por del fracàs i els models de referència el 2022	44	Gràfic 3.8. Evolució de l'índex TEA de Barcelona, Catalunya, Espanya, Europa i els països d'alts ingressos durant el període 2004-2022	64
Gràfic 2.22. Posicionament de Catalunya a nivell internacional (en comparació amb altres economies d'alts ingressos), i de les comunitats autònomes, en funció de les percepcions relatives a la facilitat per iniciar un negoci, si emprendre és una bona opció, si emprendre brinda estatus i la difusió de l'emprenedoria el 2022	45	Gràfic 3.9. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys involucrada en negocis naixents i en negocis nous de Catalunya i d'Espanya durant el període 2004-2022	64
Gràfic 2.23. Evolució de les valoracions mitjanes de les persones expertes entrevistades sobre condicions de l'entorn per emprendre a Catalunya (període 2019-2022) (escala 0 a 10) ...	48	Gràfic 3.10. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys involucrada en negocis consolidats a Barcelona, Catalunya, Espanya, Europa i els països d'alts ingressos durant el període 2004-2022	65
Gràfic 2.24. Valoracions mitjanes de les persones expertes entrevistades sobre el grau de recuperació dels nivells d'activitat previs a la pandèmia i sobre el grau de prioritat assignat als ODS a Catalunya el 2022 (escala 0 a 10)	48	Gràfic 3.11. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys que ha abandonat un negoci en els darrers 12 mesos durant el període 2004-2022	65
Gràfic 2.25. Evolució dels suports a l'activitat emprenedora a Catalunya, segons l'opinió de les persones expertes entrevistades en el període 2019-2022	49	Gràfic 3.12. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys que ha abandonat un negoci en els darrers 12 mesos a Catalunya durant el període 2007-2022, desglossat per abandonament, traspàs o tancament	66
Gràfic 2.26. Evolució de les recomanacions a l'activitat emprenedora a Catalunya, segons l'opinió de les persones expertes entrevistades al període 2019-2022	50	Gràfic 3.13. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys que ha abandonat un negoci en els darrers 12 mesos però el negoci continua (traspàs) a Barcelona, Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos durant el període 2007-2022	66
		Gràfic 3.14. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys que ha tancat un negoci en els darrers 12 mesos a Barcelona, Catalunya, Espanya, Europa i als països d'alts ingressos durant el període 2007-2022	67
		Gràfic 3.15. Evolució del percentatge d'abandonaments que tanquen a Barcelona, Catalunya, Espanya, Europa i els països d'alts ingressos durant el període 2007-2022	67

Gràfic 3.16. Posicionament de Catalunya a nivell internacional (comparació amb altres economies d'alts ingressos), i respecte de les comunitats autònomes, en funció del percentatge d'emprenedors potencials, naixents i nous el 2022..... **70**

Gràfic 3.17. Posicionament de Catalunya a nivell internacional (comparació amb altres economies d'alts ingressos) i respecte de les comunitats autònomes en funció del percentatge d'emprenedors en fase inicial (TEA) i consolidats, i de les persones involucrades en abandonaments d'empreses el 2022 **71**

Gràfic 4.1. El procés empenedor a Catalunya el 2022 segons el motiu per empenre **72**

Gràfic 4.2. El procés empenedor a Catalunya el 2019-2022 segons el motiu per empenre (suma 100)..... **73**

Gràfic 4.3. El procés empenedor a Barcelona el 2022 segons el motiu per empenre **73**

Gràfic 4.4. El procés empenedor a Barcelona el 2019-2022 segons el motiu per empenre (suma 100)..... **74**

Gràfic 4.5. Posicionament de Catalunya, Espanya, Europa i els països d'alts ingressos respecte al motiu per empenre en empenedors en fase inicial (TEA) 2022..... **74**

Gràfic 4.6. Posicionament de Catalunya, Espanya, Europa i els països d'alts ingressos respecte al motiu per empenre en empenedors consolidats el 2022 **75**

Gràfic 4.7. Posicionament de Catalunya, Espanya, Europa i els països d'ingressos alts respecte al motiu "perquè el treball escasseja". 2019-2022..... **75**

Gràfic 4.8. Distribució dels col·lectius empenedors per nivell d'educació a Catalunya el 2022 **76**

Gràfic 4.9. Distribució dels col·lectius empenedors per nivell d'educació a Barcelona el 2022..... **76**

Gràfic 4.10. Distribució dels col·lectius empenedors per nivell d'educació a Catalunya durant el període 2019-2022..... **77**

Gràfic 4.11. Evolució de la proporció d'empenedors en fase inicial (TEA) amb estudis postsecundaris (grau i postgrau) a Catalunya, Espanya i els països d'alts ingressos durant el període 2007-2022..... **77**

Gràfic 4.12. Evolució de l'índex TEA per nivell d'educació a Catalunya i Barcelona durant el període 2019-2022..... **78**

Gràfic 4.13. Evolució de l'índex TEA corresponent al nivell educació superior (grau i postgrau) a Catalunya, Espanya i els països d'alts ingressos durant el període 2019-2022..... **78**

Gràfic 4.14. Distribució dels col·lectius empenedors a Catalunya el 2022, segons si compta amb educació específica per empenre **79**

Gràfic 4.15. Distribució dels col·lectius empenedors a Catalunya el 2022, segons com classificaria els seus coneixements en temes financers..... **79**

Gràfic 4.16. Distribució per edat dels col·lectius empenedors a Catalunya el 2022 **82**

Gràfic 4.17. Distribució per edat dels col·lectius empenedors a Barcelona el 2022..... **82**

Gràfic 4.18. Evolució índex TEA per edats a Catalunya durant el període 2007-2022..... **83**

Gràfic 4.19. Evolució índex TEA per edat (18-34 i 35-64 anys) a Catalunya i Espanya en el període 2007-2022 **83**

Gràfic 4.20. Evolució de l'índex TEA de joves (18-34 anys) a Catalunya, Espanya i Europa i els països d'alts ingressos en el període 2007-2022..... **84**

Gràfic 4.21. Percepcions i aptituds dels empenedors en fase inicial (TEA) i consolidats a Catalunya segons trams d'edat el 2022 **85**

Gràfic 4.22. Percepcions i aptituds dels empenedors potencials, en fase inicial (TEA) i consolidats i de les persones no involucrades d'edat jove (18-34 anys) a Catalunya el 2022 **85**

Gràfic 4.23. Percepcions i aptituds dels empenedors potencials, en fase inicial (TEA) i consolidats i de les persones no involucrades d'edat madura (35-64 anys) a Catalunya **86**

Gràfic 4.24. Distribució per gènere dels col·lectius empenedors a Catalunya el 2022 **87**

Gràfic 4.25. Distribució per gènere dels col·lectius empenedors a Barcelona el 2022..... **87**

Gràfic 4.26. Evolució índex TEA per gènere a Catalunya i Espanya durant el període 2007-2022..... **88**

Gràfic 4.27. Evolució de la ràtio TEA femenina/TEA masculina a Catalunya i Espanya en el període 2007-2022..... **89**

Gràfic 4.28. Evolució TEA femenina a Barcelona, Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos en el període 2007-2022..... **89**

Gràfic 4.29. Evolució índex TEA per gènere i edat a Catalunya durant el període 2007-2022..... **90**

Gràfic 4.30. Percepcions i aptituds dels empenedors en fase inicial (TEA) i consolidats segons gènere a Catalunya el 2022.. **91**

Gràfic 4.31. Percepcions i aptituds dels empenedors potencials segons gènere a Catalunya el 2022..... **91**

Gràfic 4.32. Percepcions i aptituds dels homes no involucrats, dels empenedors potencials, en fase inicial (TEA) i consolidats a Catalunya el 2022..... **92**

Gràfic 4.33. Percepcions i aptituds de les dones no involucrades, de les empenedores potencials, en fase inicial (TEA) i consolidades a Catalunya el 2022 **92**

Gràfic 4.34. Evolució índex TEA per nivell de renda a Catalunya durant el període 2007-2022..... **93**

Gràfic 4.35. Evolució dels empenedors en fase inicial (TEA) a Catalunya, Espanya, Europa i els països d'alts ingressos segons el nivell de renda en el període 2019-2022 **94**

Gràfic 4.37. Distribució dels col·lectius empenedors a Barcelona el 2022 per nivell de renda..... **95**

Gràfic 4.36. Distribució dels col·lectius empenedors a Catalunya el 2022 per nivell de renda..... **95**

Gràfic 4.38. Distribució dels col·lectius empenedors a Catalunya el 2022 per situació laboral..... **96**

Gràfic 4.39. Distribució dels col·lectius empenedors a Barcelona el 2022 per situació laboral..... **97**

Gràfic 4.40. Evolució index TEA per situació laboral a Catalunya durant el període 2009-2022.....	97
Gràfic 4.41. Evolució dels emprenedors en fase inicial (TEA) a Catalunya, Espanya, Europa i els països d'alts ingressos segons la situació laboral en el període 2019-2022.....	98
Gràfic 5.1. Evolució dels emprenedors nous (TEA) i consolidats a Catalunya segons el sector d'activitat en el període 2019-2022.....	100
Gràfic 5.2. Evolució de la proporció d'empreses en fase inicial (TEA) a Catalunya, Espanya i països d'alts ingressos dels sectors extractiu i transformador, en el període 2019-2022.....	100
Gràfic 5.3. Evolució de la proporció d'empreses en fase inicial (TEA) a Catalunya, Espanya i països d'alts ingressos, sectors serveis i consum, en el període 2019-2022.....	101
Gràfic 5.4. Evolució dels emprenedors nous (TEA) i consolidats a Catalunya segons la mida en ocupació de les seves empreses en el període 2019-2022.....	102
Gràfic 5.5. Evolució dels emprenedors a Catalunya segons la mida d'ocupació esperada d'aquí a cinc anys el 2019-2022.....	103
Gràfic 5.6. Evolució per als emprenedors en fase inicial (TEA) de Catalunya de la dimensió mitjana actual i esperada en cinc anys dels projectes empresarials. Període 2007-2022.....	103
Gràfic 5.7. Evolució per als emprenedors consolidats de Catalunya de la dimensió mitjana actual i esperada en cinc anys de les empreses. Període 2007-2022.....	104
Gràfic 5.8. Proporció dels emprenedors en fase inicial (TEA) que tenen o esperen tenir en cinc anys algun treballador a Catalunya, Espanya i els països d'alts ingressos. Període 2011-2022.....	104
Gràfic 5.9. Proporció dels emprenedors en fase inicial (TEA) que esperen tenir en cinc anys més de 5 o més de 19 treballadors a Catalunya, Espanya i països d'alts ingressos. 2019-2022.....	105
Gràfic 5.10. Proporció dels emprenedors que esperen incrementar l'ocupació en 10 treballadors o més i en més d'un 50% a Catalunya, Espanya i els països d'alts ingressos. 2019-2022.....	106
Gràfic 5.11. El procés empenedor a Catalunya segons el grau i l'àmbit de novetat de productes i serveis el 2019-2022.....	107
Gràfic 5.12. El procés empenedor a Barcelona segons el grau i l'àmbit de novetat de productes i serveis el 2019-2022.....	108
Gràfic 5.13. El procés empenedor en fase inicial segons la novetat de productes i serveis a Catalunya, Espanya, Europa i els països d'alts ingressos el 2021-2022.....	108
Gràfic 5.14. El procés empenedor a Catalunya segons el grau i l'àmbit de novetat de tecnologies i procediments, 2019-2022.....	109
Gràfic 5.15. El procés empenedor a Barcelona segons el grau i l'àmbit de novetat de tecnologies i procediments, 2019-2022.....	109
Gràfic 5.16. El procés empenedor en fase inicial a Catalunya, Espanya, Europa i els països d'alts ingressos segons el grau i l'àmbit de la novetat de tecnologies i procediments, 2021-2022.....	110
Gràfic 5.17. Distribució dels emprenedors a Catalunya segons el nivell tecnològic del seu sector, 2019-2022.....	111
Gràfic 5.18. Proporció dels emprenedors ubicats a sectors de tecnologia mitjana o alta a Catalunya, Espanya i països d'alts ingressos, 2019-2022.....	111
Gràfic 5.19. Evolució dels emprenedors en fase inicial (TEA) a Catalunya segons l'orientació internacional en el període 2007-2022.....	112
Gràfic 5.20. Proporció d'emprenedors en fase inicial (TEA) que tenen algun client fora de l'àmbit local a Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos en el període 2020-2022.....	113
Gràfic 5.21. Proporció dels emprenedors en fase inicial (TEA) a Catalunya, Espanya i països d'alts ingressos amb intensitat exportadora superior al 25% durant el període 2007-2022.....	113
Gràfic 5.22. Estimació de la intensitat exportadora (en %) dels emprenedors a Catalunya, Espanya i països d'alts ingressos al període 2019-2022.....	114
Gràfic 5.23. Àmbit de mercat i novetat de productes o processos dels emprenedors en fase inicial (TEA) a Catalunya, Espanya i països d'alts ingressos el 2019-2022.....	114
Gràfic 5.24. Orientació social en la presa de decisions empresarials a Catalunya, Espanya, Europa i els països d'alts ingressos, 2021-2022.....	115
Gràfic 5.25. Orientació ambiental en la presa de decisions empresarials a Catalunya, Espanya, Europa i els països d'alts ingressos, 2021-2022.....	116
Gràfic 5.26. Coneix l'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible, a Catalunya, Espanya, Europa i els països d'alts ingressos. 2021-2022.....	116
Gràfic 5.27. Percentatge mitjà, segons la font d'origen, del capital llavor requerit per a la posada en marxa i el desenvolupament dels negocis naixents a Catalunya, 2020-2022.....	118
Gràfic 5.28. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys que ha invertit en negocis de tercers persones en els darrers tres anys a Barcelona, Catalunya i Espanya durant el període 2007-2022.....	118
Gràfic 5.29. Posicionament de Catalunya a nivell internacional (en comparació amb altres economies d'alts ingressos), i pel que fa a les comunitats autònomes, en funció del percentatge d'emprenedors en fase inicial (TEA) amb negocis als sectors de transformació, serveis orientats a empreses i serveis orientats al consum el 2022.....	122
Gràfic 5.30. Posicionament de Catalunya a nivell internacional (en comparació amb altres economies d'alts ingressos), i pel que fa a les comunitats autònomes, en funció del percentatge d'emprenedors en fase inicial (TEA) amb negocis que el 2022, el nivell tecnològic dels qual era mitjà/alt, tenien més del 25% dels seus clients a l'exterior, que esperaven tenir més de 5 empleats en cinc anys i amb mercat d'àmbit nacional i novetat de productes i processos del mateix àmbit com a mínim.....	123
Gràfic 5.31. Posicionament de Catalunya en comparació amb la mitjana d'Espanya, Europa i els països d'alts ingressos respecte a les principals característiques de l'activitat empenedora en fase inicial (TEA) el 2022.....	124
Gràfic 5.32. Posicionament de Barcelona en comparació amb la resta de Catalunya respecte a les principals característiques de l'activitat empenedora en fase inicial (TEA) el 2022.....	124

Relació dels equips integrants de la xarxa GEM Espanya 2022-2023

Unitat	Institució	Membres	Col·laboradors
Nacional	Observatori de l'Emprenedoria d'Espanya ENISA	Ana Fernández-Laviada (Presidenta de l'Observatori, Directora Executiva GEM Espanya) Nuria Calvo Babío (Directora Tècnica GEM Espanya) Paula San Martín Espina (Secretaria de l'Observatori) Ariadna Monje Amor i Yago Atrio Lema (Equip Direcció Tècnica GEM Espanya) María del Mar Fuentes Fuentes, Ignacio Mira Solves i María Saiz (Comitè de Direcció de l'Observatori) Sebastián Pérez Vides (Director de Comunicació GEM Espanya)	Observatori de l'Emprenedoria d'Espanya ENISA Observatorio Mapfre de Finanzas Sostenibles
Andalusia	Universitat de Càdis	José Ruiz Navarro (Director GEM-Andalusia) Carmen Camelo Ordaz José Manuel Sánchez Vázquez Juan Pablo Diáñez González Julio Segundo Gallardo Noelia Franco Leal	Junta d'Andalusia. Conselleria de Transformació Econòmica, Indústria, Coneixement i Universitats.
Almeria	Universitat d'Almeria	Carlos Jesús Cano Guillén (Coordinador) José Céspedes Lorente Juan García	Universitat d'Almeria Junta d'Andalusia
Càdis	Universitat de Càdis	Carmen Camelo Ordaz (Coordinadora) José Manuel Sánchez Vázquez (Coordinador) Carmen Virués Vega Juan Pablo Diáñez González Julio Segundo Gallardo Noelia Franco Leal	Universitat de Càdis IEDT, Diputació de Càdis
Còrdova	Universitat Loyola	Esteban Almirón Navarro (Coordinador) Emilio Morales Fernández Joaquín García-Tapia Mercedes Pérez Millán	Universitat Loyola
Granada	Universitat de Granada	María del Mar Fuentes (Coordinadora) Ana María Bojica Francisco Javier Melero Rus Jenny María Ruiz Jiménez Rocío Llamas Sánchez Matilde Ruiz Arroyo	Universitat de Granada

Unitat	Institució	Membres	Col·laboradors
Jaén	Universitat de Jaén	María Jesús Hernández Ortiz (Coordinadora) Elia García Martí José García Vico Lucas Antonio Cañas Lozano Manuel Carlos Vallejo Martos María Gutiérrez Salcedo Raquel Barreda Tarrazona	Universitat de Jaén
Màlaga	Universitat de Màlaga	Rafael Ventura Fernández (Coordinador) Sofía Louise Martínez	Universitat de Màlaga Ajuntament de Màlaga Càtedra Emprendimiento Promalaga
Sevilla	Universitat Pablo de Olavide Universitat de Sevilla	Carmen Cabello Medina (Coordinadora) Francisco Liñán (Coordinador) Aida del Cubo Antonio Carmona Lavado Inmaculada Jaén Figueroa Ana Pérez Luño Elena Sousa José Fernández Serrano	Universitat Pablo de Olavide INNLAB Universitat de Sevilla PIMED (Gr. Investigació) Prodetur (Diputació de Sevilla)
Aragó	Universitat de Saragossa	Lucio Fuentelsaz Lamata (Codirector GEM-Aragó) Consuelo González Gil (Codirectora GEM-Aragó) Elisabet Garrido Martínez Jaime Gómez Villascuerna Juan Pablo Maicas López Javier Montero Villacampa Raquel Ortega Lapiedra Sergio Palomas Doña	Fundació Emprendre en Aragó Càtedra Emprendre Departament d'Indústria, Competitivitat i Desenvolupament Empresarial del Govern d'Aragó
Astúries	Universitat d'Oviedo	Jesús Ángel del Brío González (Codirector GEM-Astúries) Manuel González Díaz (Codirector GEM-Astúries) Begoña Cueto Iglesias María Mitre Aranda Virginia Barba Sánchez Matías Mayor Fernández	Càtedra d'Emprenedoria Universitat d'Oviedo Caja Rural de Asturias
Illes Balears	Universitat de les Illes Balears	Julio Batle Lorente (Director GEM-Balears) María Sard Bauzá (Directora Tècnica GEM-Balears) Bartolomé Deyá Tortella Francina Orfila Sintés César Llorente López Joan Garau Vadell M. Vanessa Díaz Moriana Marco Antonio Robledo Camacho	Institut d'Innovació Empresarial - Govern Balear Conselleria Transició Energètica i Sectors Productius Laboratori d'Emprenedoria i Innovación Social. Universitat de les Illes Balears
Canàries	Universitat de Las Palmas de Gran Canària Universitat de La Laguna	Rosa M. Batista Canino (Directora GEM-Canàries) Alicia Bolívar Cruz Alicia Correa Rodríguez Ana L. González Pérez Carmen Inés Ruiz de la Rosa Desiderio García Almeida Desiderio Gutiérrez Taño Domingo Verano Tacoronte Francisco J. García Rodríguez Esperanza Gil Soto Pino Medina Brito Silvia Sosa Cabrera	Conselleria d'Economia, Coneixement i Ocupació Universitat de Las Palmas de Gran Canària Universitat de La Laguna

Unitat	Institució	Membres	Col·laboradors
Cantàbria	Càtedra Pime de la Universitat de Cantàbria	Ana Fernández-Laviada (Directora Executiva GEM-Cantàbria) Paula San Martín Espina (Directora Tècnica GEM-Cantàbria) Andrea Pérez Ruiz Carlos López Gutiérrez Estefanía Palazuelos Cobo Javier Montoya del Corte Lidia Sánchez Ruiz Elsa Díez Busto	SODERCAN. Govern Regional de Cantàbria. Conselleria d'Universitats, Igualtat, Cultura i Esport Santander Universidades
Catalunya	Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona Universitat Autònoma de Barcelona	Carlos Guallarte (Director GEM-Catalunya) Enric Genescà Joan Lluís Capelleras Marc Fíguls Teresa Obis	Universitat Autònoma de Barcelona. Departament d'Empresa Diputació de Barcelona. Àrea de Desenvolupament Econòmic, Turisme i Comerç. Generalitat de Catalunya. Departament d'Empresa i Treball Institut Metropolí
Castella-La Manxa	Universitat de Castella-La Manxa	Juan J. Jiménez Moreno (Director GEM-Castella-La Manxa) Ángela González Moreno (Directora Tècnica GEM-Castella-La Manxa) Francisco José Sáez Martínez Rafael Minami Suzuki Llanos López Muñoz Adrián Rabadán Guerra José M ^a Ruiz Palomo	Universitat de Castella-La Manxa Junta de Comunitats de Castella-La Manxa Fundació Globalcaja HXXII
Castella i Lleó	Grup de Recerca en Direcció d'Empreses (GIDE), Universitat de Lleó	Mariano Nieto Antolín (Codirector GEM-Castella i Lleó) Nuria González Álvarez (Codirectora GEM-Castella i Lleó) Constantino García Ramos Daniel Alonso Martínez José Luis de Godos Díez	Universitat de Lleó
Ceuta	Universitat de Granada	Gabriel García-Parada Arias (Director GEM-Ceuta) José Aguado Romero Juan Miguel Alcántara Pilar Lázaro Rodríguez Ariza Manuel Hernández Peinado Sara Rodríguez Gómez	Càtedra Santander de l'Empresa Familiar de la Universitat de Granada PROCESA: Societat Privada Municipal per al Foment i Promoció del Desenvolupament Socioeconòmic de Ceuta S.A.
Comunitat Autònoma de Madrid	Universitat Autònoma de Madrid	Isidro de Pablo López (Director GEM-Madrid) Begoña Santos Urda Iñaki Ortega Cachón (Deusto Business School Madrid) Iván Soto de Andrés (Deusto Business School Madrid) Adriana Pérez Encinas Miguel Angoitia Grijalba Yolanda Bueno Hernández	Fundació per al Coneixement Madrid Comunitat de Madrid Universitat Autònoma de Madrid

Unitat	Institució	Membres	Col·laboradors
Comunitat Valenciana	Universitat Miguel Hernández d'Elx	José María Gómez Gras (Director GEM-C. Valenciana) Ignacio Mira Solves (Director Tècnic GEM-C. Valenciana) Jesús Martínez Mateo Marina Estrada de la Cruz Antonio J. Verdú Jover M. José Alarcón García M. Cinta Gisbert López Lirios Alós Simó Domingo Galiana Lapera M. Isabel Borreguero Guerra	Universitat Miguel Hernández d'Elx Generalitat Valenciana. Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball Air Nostrum Aligrupo Catral Garden Centres Europeus d'Empreses Innovadores de la Comunitat Valenciana Fundació Juan Perán - Pikolinos Fundació Manuel Peláez Castillo Escuela de Empresarios (EDEM) Grup Eulen Grup Soledad Seur Vectalia
Extremadura	Fundación Xavier de Salas – Universitat d'Extremadura	Ricardo Hernández Mogollón (Director Executiu GEM-Extremadura) Mari Cruz Sánchez Escobedo (Directora Tècnica GEM-Extremadura) Antonio Fernández Portillo (Responsable de dades) J. Carlos Díaz Casero Manuel Almodóvar González María Calzado Barbero Nuria Ramos Vecino Roberto Alejandro Hernández Renner	Universitat d'Extremadura Junta d'Extremadura Sodiex Avante Extremadura CC. NN. Almaraz-Trillo Philip Morris Spain, S.L. Grup Ros Multimedia Diputació de Badajoz Tambo Tany Nature
Galícia	Universidade de Santiago de Compostela (USC) Institut Gallec de Promoció Econòmica (IGAPE)	Loreto Fernández (Directora GEM-Galícia) Isabel Neira Gómez (Directora Tècnica GEM-Galícia) Sara Fernández López Emilio Ruza Sanmartín David Rodeiro Pazos Marta Portela Maseda Jacobo Feás Vázquez Nuria Calvo Babío Lucía Rey Ares Alberto Vaquero García Pilar Piñeiro García Guillermo Andrés Zapata Huamani Yago Atrio Lema Norberto Penedo Rey Fany Suárez Mansilla Enrique Gómez Fernández	Universidade de Santiago de Compostela (USC) Instituto Galego de Promoción Económica (IGAPE) Secretaría Xeral de Universidades (Xunta de Galicia)

Unitat	Institució	Membres	Col·laboradors
La Rioja	Associació Observatori de l'Emprenedoria i el Desenvolupament Empresarial de La Rioja	Luis Alberto Ruano Marrón (Director GEM-Rioja) Juan Manuel Domínguez Ortega (Coordinador Tècnic GEM Rioja) Sara Calvo (Coordinadora Acadèmica GEM-Rioja) Andrés Morales José Eduardo Rodríguez Osés Lara Mata	Agència de Desenvolupament Econòmic de la Rioja (Govern de La Rioja) Universitat Internacional de La Rioja (UNIR) Iberaval Societat de Garantia Reciproca Ricari Desenvolupament d'Inversions Riojanas Grup OJA JIG Digital
Melilla	Universitat de Granada	María del Mar Fuentes (Directora GEM-Melilla) Ana María Bojica Jenny María Ruiz Jiménez Matilde Ruiz Arroyo Rocío Llamas Sánchez	Universitat de Granada
Múrcia	Universitat de Múrcia	Alicia Rubio Bañón (Codirectora GEM-Múrcia) Antonio Aragón Sánchez (Codirector GEM-Múrcia) Catalina Nicolás Martínez Gabriel Lozano Reina Gregorio Sánchez Marín Joaquín Longinos Marín Rives José Andrés López Yepes Juan Samuel Baixauli Soler María Belda Ruiz María Feliz Madrid Garre Mercedes Palacios Manzano Nuria Nevers Esteban Lloret	Conselleria d'Indústria, Economia i portaveu del Govern Institut de Foment de la Regió de Múrcia Bankia Fons Europeu de Desenvolupament Regional Centre d'Iniciatives Municipals de Múrcia Càtedra d'Emprenedors Universitat de Múrcia
Navarra	Universitat Pública de Navarra-INARBE Universitat de La Rioja King's College London (GB)	Ignacio Contin Pilart (Codirector GEM-Navarra) Martín Larrazza Kintana (Codirector GEM-Navarra) Raquel Orcos Sánchez Víctor Martín Sánchez	Universitat Pública de Navarra-INARBE Govern de Navarra - CEIN
País Basc	Universitat del País Basc / Euskal Herriko Unibertsitatea Deusto Business School Deusto Business School Mondragón Unibertsitatea Universitat del País Basc / Euskal Herriko Unibertsitatea Deusto Business School Universitat Autònoma de Barcelona	María Saiz (Directora Executiva GEM-País Basc) José L. González-Pernía (Director Tècnic GEM-País Basc) Aimar Basañez Zulueta David Urbano Iñaki Peña Jon Hoyos Nathaly Pinzón Rubio Nerea González Rebeca Martín Díez	Universitat del País Basc Universitat de Deusto Mondragón Unibertsitatea Grup Spri Taldea Govern Basc Departament de Desenvolupament Econòmic i Infraestructures Diputació foral de Biscaia Diputació foral de Guipúscoa Diputació foral d'Àlaba FESIDE Observatori Basc d'Emprenedoria
Treball de camp GEM Espanya	Institut Opinòmetre (Barcelona, Madrid, València, Palma de Mallorca)	Josep Ribó (Director gerente) Joaquín Vallés (Direcció i coordinació tècnica)	Observatori de l'Emprenedoria d'Espanya_RED GEM Espanya

